

Jaarstukken 2022

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 31 mei 2023 kenmerk
312018008.23.175

ValidSigned door A. Booij RA
op 31-05-2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Leeswijzer	3
Jaarverslag	4
1. Beschouwingen	5
1.1 Algemene beschouwingen	6
1.2 Opvang Oekraïners en Coronacrisis	11
1.3 Financiële beschouwingen	13
2. Programma verantwoording	27
Programma 1: Wonen en leven	28
Programma 2: Zorg	61
Programma 3: Werken	80
Programma 4: Bestuur	96
Programma 5: Financiën en grondexploitaties	110
3. De paragrafen	120
3.1 Lokale heffingen	121
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	133
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	142
3.4 Financiering	159
3.5 Bedrijfsvoering	175
3.6 Verbonden partijen	184
3.7 Grondbeleid	212
3.8 Openbaarheidsparagraaf	214
Jaarrekening	216
4. Het overzicht van lasten en baten	217
4.1 Het overzicht van lasten en baten 'in één oogopslag'	218
4.2 Toelichting op de verschillen	219
4.3 Overzicht van incidentele lasten en baten	228
4.4 Overzicht verstrekte subsidies	234
4.5 Bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	239
5. De uiteenzetting van de financiële positie	242
5.1 Balans	243
5.2 Toelichting op de balans	245
5.3 Investeringskredieten	266
5.4 Staat van reserves	278
5.5 Staat van voorzieningen	283
5.6 Staat van overlopende passiva en activa, voortvloeiende uit rijk	288
5.7 Gewaarborgde geldleningen	291
5.8 EMU-saldo	298
6. Bijlagen	299
6.1 Overzicht van taakvelden per programma	300
6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing	303
6.3 Verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen (SiSa)	316
7. Controleverklaring	331
8. In control verklaring	333

Leeswijzer

De jaarstukken zijn het sluitstuk van de begrotingscyclus, en hebben een controlerende functie. Bij de controle zijn diverse aspecten van belang. De jaarrekening moet een getrouw beeld geven, en de baten en lasten en de balansmutaties, moeten op een rechtmatige manier tot stand zijn gekomen. Voorts is het jaarverslag vooral van belang voor de toetsing van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Door het vaststellen van de jaarrekening verleend de raad het college decharge voor het uitgevoerde financieel beheer.

De jaarstukken van de gemeente moeten volgens artikel 24 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) ten minste bestaan uit:

1. Het jaarverslag;
2. De jaarrekening

waarbij het jaarverslag ten minste moet bestaan uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

en de jaarrekening ten minste moet bestaan uit:

- overzicht van baten en lasten en de toelichting hierop;
- de uiteenzetting van de financiële positie (balans en de toelichting hierop);
- de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- een overzicht van taakvelden

Het jaarverslag bevat de inhoudelijke ambities en de daarbij behorende resultaten en financiën, verdeeld over de begrotingsprogramma's Wonen & Leven, Zorg, Werken, Bestuur en Financiën & grondexploitatie. De jaarrekening bevat financieel-technische overzichten, die inzicht verschaffen in de financiële situatie van onze gemeente.

In hoofdstuk 1 zijn de algemene beschouwingen opgenomen. Dit is een terugblik op 2022 en bevat een resumé van de belangrijkste beleidsontwikkelingen. Apart wordt ingegaan op de opvang Oekraïners en de naweeën van de coronacrisis. In hoofdstuk 1 zijn ook de financiële beschouwingen opgenomen waarmee in het kort het financiële beeld wordt weergegeven en toegelicht. Uitgebreidere informatie vindt u terug in de programmaverantwoording (hoofdstuk 2) waar per programma wordt ingegaan op ambities, activiteiten, indicatoren en financiën. Hoofdstuk 3 omvat de wettelijk verplichte paragrafen.

De formele jaarrekening van de gemeente, waarop de controleverklaring van de accountant is gebaseerd, betreft de hoofdstukken:

- 4 Overzicht van baten en lasten,
- 5 Balans met toelichting en
- 6 Overzicht van de taakvelden per programma en de SiSa-verantwoording.

Gelet op de bestendige gedragslijn 'rekening volgt begroting' volgt de inhoud en volgorde van de jaarstukken zoveel mogelijk de inhoud en volgorde van de programmabegroting 2022. Ten opzichte van 2021 is er overeenkomstig BBV een Openbaarheidsparagraaf toegevoegd.

Jaarverslag

1. Beschouwingen

1.1 Algemene beschouwingen

Grote thema's vanuit de programmabegroting 2022

Voor u liggen de jaarstukken over het jaar 2022 van de gemeente Hilversum. In deze jaarrekening leggen wij verantwoording af over de Programmabegroting 2022 'Werken aan herstel'. Daarin was het werken aan herstel na de coronacrisis de belangrijkste rode draad.

Het jaar 2022 was in meerdere opzichten een jaar van verandering.

Het was het jaar waarin de coronapandemie op zijn retour was en de daarvoor ingestelde crisismaatregelen werden losgelaten. We konden de goedwerkende Hilversumse taskforce Anderhalve meter opheffen; de samenwerkingstaskforce die in coronatijd samen met ondernemers en organisaties oplossingen en mogelijkheden bedachten voor activiteiten binnen de anderhalvemeter'-samenleving'. De maatschappij ging weer 'open', we gingen weer terug 'naar het oude normaal'. Begrippen uit de coronaperiode die de zwaarte van de crisismaatregelen voor de samenleving typeerde.

Nu de crisis- en daarbij behorende steunmaatregelen werden teruggeschroefd, zou ook scherper duidelijk worden wat de maatschappelijke en economische effecten waren. Het werken aan herstel van de negatieve gevolgen van de coronacrisis voor een economisch en sociaal vitaal Hilversum, was daarom de rode draad van de begroting 2022.

2022 was ook het jaar waarin Hilversum na elf jaar afscheid nam van burgemeester Broertjes en onze huidige burgemeester verwelkomde. Het jaar waarin Nederland naar de stembus mocht voor de gemeenteraadsverkiezingen, waarna de huidige raad aantrad en de nieuwe raadsleden na een inwerkperiode veelbelovend van start gingen. Na een periode van coalitieonderhandelingen, presenteerden de coalitiepartijen op 1 juni hun coalitieakkoord 'Hilversum koesteren'. Op 8 juni werd het nieuwe college geïnstalleerd en kon het van start met de nieuwe plannen die erop zijn gericht om volgende generaties ook van Hilversum te kunnen laten genieten.

'Een nieuwe lente, een nieuw geluid', zo zou Gorters dichtregel de bestuurlijke lente van 2022 kunnen typeren: een nieuwe burgemeester, een nieuwe raad en een nieuw college.

2022 was helaas vooral het jaar waarin Rusland op 24 februari Oekraïne binnenviel en een oorlog begon die duurt tot op de dag van vandaag. De effecten daarvan bleken na de coronacrisis opnieuw een grote maatschappelijke impact te hebben. Oekraïners sloegen op de vlucht, onder meer naar Hilversum. Er ontstond een energiecrisis en een stevige inflatie met directe gevolg voor onze inwoners en ondernemers.

En zo werd het tegen de verwachting in opnieuw een jaar waarin we voor nieuwe uitdagingen kwamen te staan.

Bij de start van het begrotingsjaar 2022 formuleerde het (vorige) college ambities die gericht waren op herstel van de gevolgen van de coronacrisis. De inzet was om een stevige basis te leggen voor een sociaal en economisch gezond Hilversum voor de lange termijn. Vanuit de zorgen over langdurige schade aan onze samenleving door de coronacrisis, zowel economisch als sociaal, werden de volgende ambities in de begroting 2022 geformuleerd:

- Versterken van sociale en onderwijskansen;
- Bevorderen en versterken van gezondheid;
- Inspelen op signalen rondom armoede en schulden;
- Vergroten van weerbaarheid en veerkracht;
- Werken aan werkgelegenheid;
- Ondersteunen van de lokale economie;
- Levendige stad op orde.

De gevolgen van de oorlog in Oekraïne, die bij het vaststellen van de begroting 2022 nog niet in beeld waren, hebben het belang van die ambities niet verminderd. De effecten van die oorlog op bijvoorbeeld de energieprijzen en kosten voor levensonderhoud, waren voor een deel van onze inwoners en ondernemers zodanig groot, dat ze hebben geleid tot extra inkomensregelingen. Naast de herstelambities, laten de effecten van de Oekraïneoorlog het belang van de energietransitie zien. Voor de opvang van de gevluchte Oekraïners zijn we in Hilversum direct aan de slag gegaan. Het lukte om in korte tijd een opvanglocatie op de Heuvellaan in te richten voor 350 Oekraïense vluchtelingen en werd in hotels en Hilversumse gastgezinnen opvang mogelijk gemaakt. We regelden daarnaast ook de noodzakelijke ondersteunende maatregelen zoals inschrijving bij de gemeente, inkomensondersteuning, (medische) zorg, onderwijs, kinderopvang, dagbesteding en begeleiding naar de arbeidsmarkt. En na de noodoproep van de staatssecretaris over de onhoudbare situatie in aanmeldcentrum Ter Apel, kwam er in april ook een groep asielzoekers naar Hilversum die worden opgevangen door Gooiland Hotel i.s.m. het COA. Onze leereffecten van de coronacrisis waren hierbij goed zichtbaar: flexibel en wendbaar opereren in nauwe samenwerking met onze partners in de stad, waardoor er snel resultaat was. De inzet van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties was hierbij bewonderenswaardig.

De ambities vanuit ‘werken aan herstel’:

- Versterken van sociale en onderwijskansen

In de coronacrisis is extra zichtbaar geworden dat ontwikkelkansen voor kinderen niet gelijk zijn en dat deze ongelijkheid in de coronaperiode groter werd. Daarom streven we in Hilversum naar een goede start in het onderwijs, een passende plek voor ieder kind en jongere en zetten we ons in om een geslaagde door- en uitstroom van leerlingen te realiseren, zowel naar het vervolgonderwijs als naar de arbeidsmarkt.

We ondersteunen ouders in de eerste jaren van het jonge kind in positief ouderschap, waarvoor preventieve programma's van Jeugd en Gezin worden ingezet, de voorleesexpres en andere programma's gericht op het stimuleren van een talige en ontwikkelgerichte omgeving voor het kind. We faciliteren daarin ook met maatwerkplannen voor kinderen in groep 1 en 2 ter voorkoming en bestrijding van achterstanden in samenwerking met onderwijs, kinderopvang en Jeugd en Gezin. Met onze partners van de kinderopvang, onderwijs en andere professionele partners die een rol hebben bij de ontwikkeling van kinderen, hebben we een start gemaakt om voor kinderen van 0-13 jaar een stevig en toegankelijk netwerk met een ontwikkelingsgericht aanbod rondom het kind te kunnen gaan bieden. Met het koppelen van een zorgconsulent aan iedere school, verstevigen we de zorg voor kinderen die dat nodig hebben zoveel mogelijk binnen hun school met een oplossingsgerichte aanpak.

De evaluatie en actualisatie van het Hilversumse onderwijsbeleid en de actualisatie van het Integraal Huisvestingsprogramma biedt de gemeente kansen om haar rol hierin te versterken.

We hebben in 2022 onderzoek gedaan naar het aanbod voor de aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen met als doel een extra en passend aanbod van taalonderwijs dat aan de voorwaarden voldoet te kunnen bieden. Omdat daaruit bleek dat de huidige partijen dat niet kunnen bieden, wordt hiervoor in 2023 een regionale aanbesteding gedaan.

In 2022 heeft het rijk de looptijd van de NPO-gelden met een schooljaar verlengd tot schooljaar 2024-2025, waardoor wij de middelen over een langere periode kunnen inzetten. Dat komt de duurzame opbrengst van onze inzet ten goede.

- Bevorderen en versterken van gezondheid

De gemeente zet in op het bevorderen van gezondheid en daarbij ligt de nadruk op het gezond opgroeien van de jeugd. Daarom hebben we in regioverband een campagne gestart op het bevorderen van een rookvrije generatie en zetten we in op het voorkomen van alcoholmisbruik

onder jongeren. We hebben de Jongeren Op Gezond Gewicht aanpak (JOGG).gecontinueerd. Jong en oud stimuleren we aan sport en beweging te doen door de inzet van de buurtsportcoaches in samenwerking met huisartsen.

Op basis van het in december vastgestelde programma Groen Hilversum 2040, maken we samen met inwoners en bedrijven Hilversum groener, zodat een gezonde, groene stad is voor iedereen.

- Inspelen op signalen rondom armoede en schulden

We hebben een passend aanbod gerealiseerd voor de schuldhulpverlening (preventie, vroegsignalering, oplossing en nazorg), zowel voor particulieren als zelfstandigen. Daarnaast ondersteunen we de Hilversumse gedupeerde ouders van de toeslagenaffaire, mede door uitvoering van de verzamelwet hersteloperatie toeslagen waarmee publieke schulden worden kwijtgescholden. We hebben in 2022 de inkomensgrens voor de minimaregeling verduurzaming huishoudens en activering verhoogd van 120% tot 130% van het minimumloon.

- Vergroten van weerbaarheid en veerkracht

Hilversum streeft naar een samenleving waarin zoveel mogelijk inwoners naar eigen vermogen deelnemen aan onderwijs, werk, sport en cultuur. Daar waar nodig bieden wij een vangnet. De coronacrisis heeft geleid tot meer instroom van inwoners in de Participatiewet. We verstrekken een inkomen wanneer men hier recht op heeft en bieden daar waar nodig aanvullende inkomensondersteuning. Samen met de inwoner gaan we op zoek naar oplossingen gericht op de eigen kracht. Niet iedereen kan op eigen kracht passende arbeid vinden om in eigen inkomen te voorzien. Daar waar nodig ondersteunen we mensen in hun ontwikkeling en het bemiddelen naar passende arbeid. Door het einde van de coronacrisis konden we onze werkzaamheden, zoals het begeleiden van inwoners naar dagbesteding of een andere vorm van meedoen aan de Hilversumse samenleving weer hervatten en volop uitvoeren. Daardoor zijn onze ambities gericht op arbeidsparticipatie in 2022 gerealiseerd. Dat geldt nog niet voor het begeleiden van mensen met een blijvende arbeidsbeperking naar een arbeidsplaats, op basis van de banenafpraak. We ontwikkelen die aanpak met werkgevers en binnen onze gemeentelijke organisatie. Wanneer werk niet binnen de mogelijkheden ligt, bieden we mensen kansen door het opdoen van werkervaring (zoals vrijwilligerswerk). We leggen daar de verbinding tussen de participatiewet en de WMO.

We versterken de onderlinge betrokkenheid van inwoners in onze stad en we stimuleren de samenwerking tussen vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. De samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zorgpartners en gemeente zijn we aan het verbeteren en versterken. Met de Begeleiding-in-de wijk-teams en een aanbod van algemene voorzieningen hebben we een vangnet gerealiseerd om zelfredzaamheid van inwoners en hun deelname aan de samenleving te stimuleren en zwaardere zorg te voorkomen waar mogelijk. We richten ons daarbij op alle doelgroepen van jong tot oud.

- Werken aan werkgelegenheid

Om te werken aan werkgelegenheid is verder ingezet op behoud, uitbreiding en ontwikkeling van aantrekkelijke formele (o.a. Arenapark, Media Park en bedrijventerreinen ZuidWest) en informele werklocaties (centrum, stationsgebied en Gijsbrecht van Amstelstraat). Met het opstellen van en starten met de realisatie van de gebiedsagenda Centrum en het faciliteren van de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park tot een bruisende campuslocatie hebben we in 2022 daarop ingezet. Daarnaast voegen we functies toe op plekken waar dit passend is en bijdraagt aan een levendig en divers gebied.

Om verdere inzichten te krijgen in de ontwikkelingen van de Hilversumse economie is in 2022 voor het eerst de Monitor Economie Hilversum uitgegeven, waarin onder meer wordt ingegaan op werklocaties, leegstand en algemene economische ontwikkelingen, werkgelegenheid en maatschappelijke opgaven.

Voor de versterking van de regionale en Hilversumse economie, hebben we in 2022 onze samenwerkingsverbanden met o.a. ROM Utrecht, Economic Board Utrecht, MRA en G40 voort kunnen zetten en verder geïntensiveerd. En met het MBO college Hilversum hebben we in 2022 een samenwerkingsagenda vastgesteld voor de versterking van onze regionale onderwijs-arbeidsmarktaansluiting.

- Ondersteunen van de lokale economie

In 2022 hebben we met Hilversum Marketing de campagne 'Shop Lokaal' opgezet om Hilversummers en bezoekers uit de regio te stimuleren om te winkelen en zo de lokale economie te stimuleren. Want naast economische effecten van de coronacrisis, drukte de hoge inflatie en de energiecrisis zwaar op de lokale ondernemers.

Voor de dienstverlening aan onze ondernemers hebben we het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in onze online ondernemersdienstverlening en zijn we gestart met het uitbrengen van een online ondernemersnieuwsbrief.

- Levendige stad op orde

Na 2,5 jaar bouwen en de bijbehorende overlast voor omwonenden en andere Hilversummers, werd op 6 augustus de Alexiatunnel bij de Oosterengweg feestelijk geopend met een optocht door de voetgangers- en fietstunnel. Met de aanleg van de Alexiatunnel is een belangrijk verkeersknelpunt in Hilversum opgelost en is het voor automobilisten, fietsers en voetgangers veiliger geworden.

Omdat een bruisende binnenstad en een divers aanbod aan winkels van groot belang is voor een levendige stad, is in 2022 gestart met het opstellen van een gebiedsagenda Centrum. We zijn in gesprek gegaan met onder meer de bewoners en ondernemers van het centrum in verschillende bijeenkomsten en met een online participatieplatform. De aanpak is, mede op verzoek van de raad, geïntensiveerd met de uitbreiding van het participatietraject en de noodzakelijke versterking van de organisatiegraad in het centrum. Dat laatste is nodig om de agenda goed uit te kunnen voeren. Met de vaststelling van het plan om de verhuizing van de bibliotheek naar de Kerkbrink mogelijk te maken, kan de nieuwe bibliotheek met een breed pallet van activiteiten een grote rol gaan spelen in het ontmoeten en verbinden van inwoners met elkaar. De vernieuwde bibliotheek wordt een voorloper op het gebied van Mediawijsheid en leesbevordering, en een innovatief aanbod in combinatie met partners uit de stad zoals Beeld & Geluid, Museum Hilversum, het onderwijs, en het medialandschap, dat kenmerkend is voor Hilversum als geheel.

We zijn in 2022 verder gegaan met de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park. Met de mediasector hebben we innovatieagenda opgesteld met daarin een gezamenlijke toekomstvisie gericht op een bruisende mediacampus. Want met de vestiging van het MBO college Hilversum met ruim 1000 leerlingen op het Mediapark is het belangrijk een levendig gebied te creëren.

Voor een levendig Hilversum is het belangrijk dat Hilversummers zich veilig voelen. Hiervoor werken we zowel preventief, probleemoplossend en handhavend samen met politie, brandweer, Versa, woningcorporaties en vele andere partners. In 2022 hebben we de aanpak van jongerenoverlast met focus op preventie en de aanpak van overlast op straat geïntensiveerd evenals de aanpak van ondermijning, gericht op drugscriminaliteit en mensenhandel, witwassen, illegale prostitutie en misbruik van vastgoed. We doen dat samenlevingsgericht en participeren in wijkteams, zorgnetwerken en buurtoverleggen.

Met de start van het nieuwe culturele seizoen vond op zaterdag 27 augustus de eerste editie van festival OPEN035 plaats. Een festival voor jong en oud dat door de hele stad plaats vond en tot doel had cultuur laagdrempelig en bereikbaar te maken voor alle Hilversummers. Een ander belangrijk doel voor de Hilversumse kunst- en cultuurorganisaties was om na de coronacrisis en lockdowns, de stad cultureel nieuw leven in te blazen. Het festival bleek met zijn vele en gevarieerde activiteiten een groot succes.

Beschouwend

Wij hebben in juni 2022 ons coalitieakkoord 'Hilversum koesteren' gepresenteerd met stevige ambities om te investeren in Hilversum. De eerste resultaten ziet u in deze jaarrekening en in de voorjaarsnota die hierop volgt. De realiteit van vandaag is, dat we die ambities nastreven na een zware coronaperiode, direct gevolgd door de oorlog in Oekraïne met stevige effecten op de energieprijzen, inflatie en (inkomens)onzekerheid. En daarbij hebben we te maken met schaarste aan goed opgeleide vakmensen, stijgende kosten en ook voor onze gemeentelijke diensten een krappe arbeidsmarkt. En dat heeft voor veel van onze plannen maar ook voor reguliere uitvoering consequenties; alles wordt duurder en met enige regelmaat duurt het langer en wordt ons geduld op de proef gesteld. Desondanks houden we aan onze ambities vast en blijven wij resultaatgericht werken. Onze ambities gaan over duurzame investeringen om de problemen van vandaag en de nabije toekomst aan te pakken en daarom houden we vast aan onze in juni 2022 ingezette koers.

1.2 Opvang Oekraïners en Coronacrisis

Opvang Oekraïners

In het afgelopen jaar is de gemeente intensief aan de slag gegaan met het opvangen van vluchtelingen uit Oekraïne. Vanuit het rijk is in maart 2022 besloten om hiervoor een crisisaanpak te hanteren via het Veiligheidsberaad en vervolgens via de Veiligheidsregio's deze aanpak te laten uitvoeren. Bij de start in maart 2022 is zowel regionaal als lokaal geïnventariseerd welke locaties geschikt gemaakt konden worden voor de (crisis nood)opvang van vluchtelingen. Dit heeft geresulteerd in de eerste locatie op de Heuvellaan 50, welke een jaar beschikbaar is geweest (tot maart 2023) voor de opvang. Parallel daaraan is voor de lange termijn het Thebe nr. 22 pand gehuurd en verbouwd voor semi zelfstandige opvang (tot medio 2027) en is halverwege 2022 ook met de eigenaar van de voormalige Philipslocatie (Anton Philipsweg 3) overeengekomen dit als opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen gereed te maken voor de duur van maximaal 3 jaar. Naast deze locaties zijn ook hotelkamers gehuurd en is er een grote groep vluchtelingen door particulieren opgevangen.

Behalve het realiseren van locaties is ook gewerkt aan het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod rondom maatschappelijke initiatieven en hulp in de samenleving voor de vluchtelingen. Er waren het afgelopen jaar veel vrijwilligers die iets voor de vluchtelingen wilden doen. Er is dan ook een heel netwerk opgebouwd door en met Hilversummers om allerlei maatschappelijke initiatieven voor de vluchtelingen te organiseren en te begeleiden. Hilversummers.nl heeft hierin het afgelopen jaar een belangrijke rol gespeeld om dit te stroomlijnen samen met alle andere vrijwilligers en initiatiefnemers.

Binnen de gemeente Hilversum is, naast de inzet op en realisatie van de locaties, gewerkt aan het inrichten van de diverse processen zoals bijvoorbeeld; inschrijving in de BRP, inkomensondersteuning, openbare orde en veiligheid, het organiseren van (medische) zorg, onderwijs, kinderopvang, dagbesteding, begeleiding naar de arbeidsmarkt, communicatie aan inwoners, bedrijven, partners en de raad. Tevens heeft de projectorganisatie een transitie ondergaan, vanuit de projectmatige crisisaanpak naar een meer programmatische inrichting en sturing. Dit heeft geleid (en zal nog meer leiden) tot uitbreiding van ambtelijke capaciteit.

Om de effecten van de opvang van ontheemden te kunnen opvangen is de reserve "Opvang Oekraïners" gevormd (raadsbesluit d.d. 11 mei 2022). Daarbij zijn het doel, het saldo van de bestemmingsreserve en de werkelijk gemaakte kosten (de realisatie) leidend. De reserve is in eerste instantie gevoed door een onttrekking van € 2,7 miljoen uit de algemene reserve. Nadien zijn bij het Rijk voorschotten aangevraagd voor de transitiekosten om het gebouw aan de Heuvellaan 50, Thebe 22 en Anton Philipsweg 3 geschikt te maken voor de opvang alsook voor de dagelijkse kosten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

De financiële dekking van de kosten voor opvang voor ontheemden uit Oekraïne is gebaseerd op de Regeling Opvang Oekraïne, welke uitgevoerd wordt door het Ministerie van Justitie & Veiligheid (MinJ&V). Locaties zijn vooraf, met een business case op hoofdlijn en onder voorbehoud van bestuurlijke besluitvorming op het aangaan van verplichtingen, aangemeld bij het ministerie. Bij goedkeuring van het ministerie zijn vervolgstappen gezet, zoals contractonderhandelingen met locatie-eigenaren (huursom, looptijd, verzekeringen, etc.), planvorming inzake de transitie en inrichting van een pand en besluitvorming. De personele inzet voor locatiemanagement is onderdeel van de business case geweest en is het afgelopen jaar uitgevoerd door hierin gespecialiseerde marktpartijen zoals bijvoorbeeld het Leger des Heils, VIZZION en diverse beveiligingsbureaus. Ook in het komende jaar zullen bovengenoemde werkzaamheden een vervolg krijgen.

Coronacrisis

Inleiding

In 2022 zijn de Corona-maatregelen steeds verder versoepeld en is Corona geen crisis meer maar onderdeel van ons dagelijks leven geworden. Eind 2021 is door middel van de Corona herstelagenda de weg ingezet naar herstel. In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan de herstelagenda. Nu er een sprake meer is van een pandemie en de maatregelen zijn opgeheven kunnen we afschalen. We stellen daarom voor om in deze jaarrekening de specifieke reserve covid-19 te laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve.

Van herstel naar relatief rustig vaarwater

Met de vaststelling van de Corona Herstelagenda op 6 oktober 2021 zijn de eerste stappen gezet richting herstel. De herstelagenda was gericht op een breed herstel over meerdere sectoren die door de crisis zijn geraakt en daarmee een stevige basis voor de lange termijn neer te zetten. In 2022 hebben wij uitvoering gegeven aan deze herstelagenda en u tussentijds geïnformeerd via RIB 2022-40 over de uitvoering. Begin 2023 hebben wij u een eindevaluatie gestuurd over de afgeronde onderdelen van de herstelagenda. In deze jaarrekening verantwoorden wij de uitgevoerde maatregelen die in 2022 hebben plaatsgevonden. Op 5 april 2023 heeft u een besluit genomen over de onderdelen van de herstelagenda die we nog in 2023 zullen uitvoeren. Daarna zal in 2023 over deze onderdelen in de jaarrekening 2023 een eindevaluatie beschikbaar worden gesteld.

We sluiten onze ogen niet voor de onzekerheden die er nog steeds zijn zoals een nieuwe besmettelijke variant (met mogelijk alle gevolgen van dien), de onzichtbare schade die is ontstaan variërend tussen log covid klachten tot een verdere tweedeling in de samenleving. We zullen deze onzekerheden via ons regulier beleid blijven volgen.

1.3 Financiële beschouwingen

De jaarrekening is een omvangrijk boekwerk dat voor een groot deel vanuit de financiële techniek is opgesteld. Om de jaarrekening beter te kunnen duiden, geven deze beschouwingen een samenvattend beeld van de financiële positie van Hilversum per 31 december 2022 en de resultaten over het boekjaar 2022.

Gemeentefinanciën zijn complex. Toch werkt de financiële huishouding van een gemeente in de basis zoals iedere andere financiële huishouding. Naast de jaarlijkse baten en lasten die in de exploitatie staan, kan er voor aanvullende lasten geld uit reserves worden gehaald. Via de balans en de exploitatierekening kan snel inzicht worden verkregen in de financiën van Hilversum.

In de balans komt de verhouding tussen de bezittingen (activa) en de daarvoor beschikbare eigen middelen (reserves) en financieringsmiddelen van derden (schulden) tot uitdrukking.

In de exploitatierekening wordt duidelijk welke inkomsten de gemeente heeft en waar het geld aan wordt uitgegeven.

Het jaarrekeningresultaat volgt uit het saldo van de inkomsten en uitgaven in dat jaar (gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten) en de verrekening met de reserves (gerealiseerd resultaat). Het saldo van inkomsten en uitgaven voor verrekening met reserves geeft aan of er per saldo middelen aan het eigen vermogen kunnen worden toegevoegd (bij een positief saldo), of dat er middelen aan het eigen vermogen moeten worden onttrokken (bij een negatief saldo).

In de hierop volgende paragrafen geven we een korte financiële beschouwing van de jaarrekening inclusief de vermogenspositie, lichten we toe hoe het resultaat over 2022 is opgebouwd en hoe dit zich verhoudt tot het door de raad vastgestelde begrote resultaat.

Toelichting op het resultaat

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt onderscheid gemaakt tussen het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerd resultaat. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten bedraagt € 12,7 miljoen voordelig over 2022. Per saldo is tussentijds € 5,9 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het gerealiseerd resultaat afgerond € 18,6 miljoen voordelig bedraagt.

Relevant voor het uiteindelijke resultaat is het 'resultaat na bestemming'. Dat is het resultaat na budgetoverhevelingen en aanvullende mutaties reserves, waarover de raad op 21 juni 2023 zal besluiten. Dit resultaat bedraagt € 12,2 miljoen voordelig. In onderstaande tabel ziet u hoe dit resultaat tot stand is gekomen:

Bedragen x € 1.000

Financieel resultaat	Bedrag
Werkelijke lasten	324.542
Werkelijke baten	<u>-337.248</u>
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	-12.707
Stortingen in de reserves	6.538
Onttrekkingen uit de reserves	<u>-12.423</u>
Mutaties reserves	<u>-5.885</u>
Gerealiseerd resultaat (afgerond)	-18.592
Resultaatbestemming: budgetoverhevelingen	7.911
Resultaatbestemming: mutatie reserves	-1.740
Resultaatbestemming mutatie voorzieningen	<u>203</u>
Totaal voorgestelde resultaatbestemmingen	<u>6.374</u>
Resultaat na bestemming	-12.218

Toelichting Jaarrekeningresultaat 2022

Bij de jaarrekening vergelijken we het werkelijke resultaat met het door de raad vastgestelde begrote resultaat. Het rekeningresultaat werd bij de primaire Begroting 2022 op € 1,2 miljoen voordelig begroot. Door de tussentijdse besluitvorming door de Raad wordt dit oorspronkelijk begrote resultaat altijd bijgesteld. Het daadwerkelijke begrote jaarrekeningresultaat per 31 december 2022 is door de Raad bijgesteld naar € 4,0 miljoen voordelig. Het werkelijke (gerealiseerde) resultaat is € 18,6 miljoen positief en daarmee € 14,5 miljoen voordeliger dan begroot.

Om een goed beeld te krijgen van de oorzaak van de afwijkingen is in onderstaande tabel weergegeven binnen welke programma's verschillen optreden en hoe groot die zijn. Vervolgens worden de grootste afwijkingen (> 250k) toegelicht. Voor een uitgebreidere analyse per programma verwijzen wij u naar hoofdstuk 4.2 van de jaarstukken en de financiële analyses op de programmaverantwoording.

Bedragen x € 1.000 (- = voordeel, zonder teken = nadeel)

Financiële afwijkingen per programma > 250k	Bedrag	Totaal
Programma 1 - Wonen en leven		-4.859
Uitstellen invoering omgevingswet	-739	
Opbrengst bouwleges vertraagd	526	
Incidentele voordelen en minder onderhoud t.g.v. warme zomer	-295	
Diverse vertragingen en uitstel naar 2023	-885	
Hogere parkeeropbrengsten	-361	
Minder en/of uitstel groenonderhoud	-215	
Rijksmiddelen klimaatakkoord	-530	
Doorloop coronaherstelagenda naar 2023	-183	
Overige verschillen per saldo < €250	-2.177	
Programma 2 - Zorg		-5.738
Lagere kosten opvang ontheemden Oekraïners	-4.296	
Maatwerkvoorzieningen, zoals rolstoelen, scootmobielen, etc	-338	
Zorglasten WMO	-445	
Oplopende lasten dienstverlening Jeugdwet	760	
Doorloop coronaherstelagenda naar 2023	-229	
Overige verschillen per saldo < €250	-1.190	
Programma 3 - Werken		-156
Gebiedsagenda Centrum en Zuidwest	-75	
Doorloop corona herstelagenda naar 2023	-142	
Stijging aantal uitkeringsgerechtigden	799	
Middelen Dichterbij dan je denkt naar 2023	-478	
Implementatie X-Works	-220	
Overige verschillen per saldo < €250	-40	
Programma 4 - Bestuur		-2.684
Hogere uitgifte reisdocumenten en NID kaarten	-341	
Hogere rekenrente pensioenvoorziening wethouders	-992	
Uitloop ICT projecten	-613	
Overige verschillen per saldo < €250	-738	
Programma 5 - Financiën		-1.110
Voorziening Stationsgebied	2.548	
OZB niet woningen	-200	
Decembercirculaire	-3.720	
Overige verschillen per saldo < €250	262	
Totaal afwijkingen t.o.v. begroot resultaat Eindejaarsrapportage		-14.547

*Toelichting afwijkingen**Programma 1 - Wonen en leven*

- Uitstellen invoering omgevingswet (739k V)
Het Rijk heeft middels de septembercirculaire € 589.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Omgevingswet. Het bedrag is ter compensatie van de (extra) kosten mede door het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet naar 1 januari 2024. Budgettair betekent dit dat de in 2022 geplande uitgaven verschuiven naar 2023 waarvoor een overhevelingsvoorstel is ingediend.
- Opbrengst bouwleges vertraagd (526k N)
In de begroting 2022 was rekening gehouden met de te ontvangen bouwleges van een groot bouwproject. De vergunningverlening heeft uiteindelijk plaatsgevonden in 2023. De baten worden om deze reden verantwoord in 2023. Hetgeen leidt tot een incidenteel nadeel in 2022.
- Incidentele voordelen en minder onderhoud t.g.v. warme zomer (295k V)
Als gevolg van de uitzonderlijk warme zomer is er minder uitgegeven aan straat reinigen en onkruidbestrijding. Er was ook minder onderhoud nodig aan de VRI's, en er zijn minder (tijdelijke) verkeersmaatregelen nodig geweest dan vooraf was begroot. Verder is er een incidenteel voordeel op de uitvoering van kleinere projecten.
- Diverse vertragingen en uitstel naar 2023 (885k V)
In het kader van de ambitie verkeer en vervoer wordt in totaal voorgesteld om € 885.000 over te hevelen naar 2023.
 - Voortvloeiend uit het Coalitieakkoord 2022-2026 is met de Eindejaarsrapportage € 150.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het verbeteren van mobiliteit. In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan het verbeteren van verkeersveiligheid rondom scholen en sportaccommodaties.
 - De onderzoeken voor de verbetering van de doorstroming Johannes Geradtsweg zijn in 2022 gestart. Het opstellen van de definitieve rapportages (€ 54.000) vindt plaats in 2023.
 - De gemeenteraad heeft in 2021 met een amendement € 70.000 beschikbaar gesteld voor Voorlopig Ontwerp en kostenraming herinrichting winkelgebied Gijsbrecht. Het ontwerp wordt in 2023 opgesteld.
 - Het participatieproces van het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2040 is in 2022 vertraagd en loopt door in 2023 (€ 82.000).
 - Door de uitspraak van de Raad van State in februari 2022 omtrent het vernietigen van het bestemmingsplan Stationsgebied heeft in 2022 de nadruk gelegen op het opstellen van een nieuw bestemmingsplan. De verdere uitvoering vindt plaats in 2023 (€ 339.000).
 - De planvorming van de nieuwe fietsenstalling onder het stationsplein is in 2022 gestart en wordt in 2023 afgerond. Het schetsontwerp wordt in 2023 verder uitgewerkt tot een aanbestedingsdossier (€ 190.000).
- Hogere parkeeropbrengsten (361k V)
De extra parkeeropbrengsten uit straatparkeren en parkeergarages zijn toe te schrijven aan het opheffen van de coronamaatregelen.
- Minder en/of uitstel groenonderhoud (215k V)
De uitzonderlijk warme zomer heeft als gevolg dat het minder noodzakelijk was om het gras te maaien alsook onkruid te bestrijden in plantsoenen.
Daarnaast loopt het onderzoek naar natuur inclusief bouwen en het onderzoek naar de verbondenheid van groen door in 2023. Hiervoor wordt voorgesteld om €62.000 over te hevelen naar 2023.

- Rijksmiddelen klimaatakkoord (530k V)
Het voordelige saldo van € 818.000 is voornamelijk gerelateerd aan de vanuit het Rijk ontvangen middelen voor uitvoering van het klimaatakkoord. In 2023 wordt de ontvangen € 530.000 ingezet voor het opstellen van een Hilversums Isolatie Plan (HIP). Aan de raad wordt voorgesteld om €530.000 ten behoeve van het klimaatakkoord over te hevelen.
- Doorloop coronaherstelagenda naar 2023 (183k V)
Het voordelig saldo € 240.000 is voornamelijk toe te schrijven aan de activiteiten vanuit de Corona Herstelagenda. In totaal is € 600.000 beschikbaar gesteld waarvan € 183.000 in 2023 wordt besteed. Aangezien de kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van €183.000.
- Overige verschillen per saldo < €250 (2.177k V)
Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de voordelige afwijking op loon -en afdelingskosten van €1.301.000. Daarnaast zijn er diverse kleinere < €50.000 verschillen die samen optellen tot een voordeel van €876.000.

Programma 2 - Zorg

- Lagere kosten opvang ontheemden Oekraïners (4.296k V)
Het voordeel wordt voor € 4.296.000 bepaald door de opvang ontheemden Oekraïners. Hiervoor zijn de volgende oorzaken:
 - De opvanglocaties Thebe 22 en Philipsweg 1 zijn nog niet in gebruik in 2022, derhalve zijn in 2022 ook geen exploitatielasten gemaakt voortkomend uit de opvang. Dit levert een voordeel op van €1.587.000.
 - De opvang van de ontheemden Oekraïners vindt steeds minder plaats in hotels. De opvang in hotels is een relatief kostbare wijze van opvang ten opzichte van de reguliere opvang. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de opvang voor 2022 met €1.666.000 lager uitkomen dan begroot.
 - De exploitatie lasten van de opvanglocatie Heuvellaan 50 komen in 2022 €711.000 lager uit dan begroot. Dit wordt met name bepaald door lagere lasten voor het beheer van de opvang (beveiliging, catering, schoonmaak en locatiemanagement, maar ook door lagere persoonsgebonden lasten (medische kosten en vervoer)
 - Voor het uitbetalen van het leefgeld particuliere opvang (POO) wordt door het rijk een afzonderlijk forfaitbedrag vergoed. Deze vergoeding valt € 249.000 hoger uit de gemaakte lasten en resulteert in een even hoog voordeel.
 - Overige lasten en baten per saldo €83.000 voordelig.
 Voorgesteld wordt het voordeel van €4.296.000 bij de resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve opvang Oekraïners
- Maatwerkvoorzieningen, zoals rolstoelen, scootmobielen, etc (338k V)
Het voordeel wordt met name bepaald door lagere lasten voor de maatwerkvoorzieningen (rolstoelen, scootmobielen, woningaanpassingen, en trapliften).
- Zorglasten WMO, schuldhulpverlening (445k V)
De zorglasten huishoudelijke hulp en begeleiding komen in 2022 uit op €16,7 miljoen (2021: €16,5 miljoen). Dit resulteert in een voordeel van €367.000 ten opzichte van de begroting. Het voordeel is met name toe te rekenen aan begeleiding en dagbesteding. Daarnaast is er €78.000 meer eigenbijdrage ontvangen dan begroot.
- Oplopende lasten dienstverlening Jeugdwet (760k N)
De stijging van de lasten jeugd zet zich verder voort. De lasten 2022 komen uit op € 25,6 miljoen. Ten opzichte van de begroting betekent dit een nadeel van € 760.000.

- Doorloop coronaherstelagenda naar 2023 (229k V)
De projecten 'Ontwikkelen sociale kaart' en 'Suicide preventie' uit de Corona herstelagenda kennen een doorloop in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van € 94.000. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds €94.000 lager. In het voorjaar 2023 heeft de raad de eindevaluatie Corona Herstelagenda behandeld en de resterende middelen € 94.000 vrijgegeven voor 2023. Verder kent het project A2 "Begeleiding in de wijk versneld doorontwikkelen" vanuit de Corona Herstelagenda een doorloop in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van € 135.000 in 2022. In het voorjaar 2023 heeft de raad de eindevaluatie Corona Herstelagenda behandeld en de resterende middelen € 135.000 vrijgegeven voor 2023.
- Overige verschillen per saldo < €250 (1.190k V)
Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de voordelige afwijking op loon -en afdelingskosten van €721.000. Daarnaast zijn er diverse kleinere < €50.000 verschillen die samen optellen tot een voordeel van €245.000.

Programma 3 - Werken

Gebiedsagenda Centrum en Zuidwest (75k V)

De in 2022 beschikbaar gestelde middelen voor het opstellen van gebiedsagenda Centrum en Zuidwest van € 75.000 zijn nog niet ingezet. Voorgesteld wordt de middelen van € 75.000 over te hevelen naar 2023.

- Doorloop coronaherstelagenda naar 2023 (142k V)
Ten aanzien van de coronaherstelagenda zijn de beschikbaar gestelde middelen voor de projecten 'Impuls geven aan de (regionale) Human Capital Agenda' en 'Impuls aan digitalisering MKB via SPOT035' deels nog niet uitgegeven. De werkzaamheden hiervoor lopen door in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor dit jaar een voordeel in de lasten van € 142.000. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds € 142.000 lager. Met het voorstel over de eindevaluatie en afronding van de coronaherstelagenda (Raad april 2023) is een deel van de resterende middelen vrijgegeven voor 2023.
- Stijging aantal uitkeringsgerechtigden (799k N)
In 2022 is er € 32,5 miljoen uitgegeven aan uitkeringen (BUIG), terwijl de baten uitkomen op €30,1 miljoen. Ten tijde van de eindejaarsrapportage 2022 is de begroting gewijzigd en is uitgegaan van € 32,0 miljoen aan lasten en € 30,4 miljoen aan baten. Dit resulteert in een nadeel van € 799.000 in de jaarrekening.
- Middelen Dichterbij dan je denkt naar 2023 (478k V)
Het voordeel wordt met name bepaald doordat de verkregen centrummiddelen voor het regionale actieplan 'Dichterbij dan je denkt' nog niet geleid heeft tot uitgaven. De gemeente Hilversum heeft als centrum gemeente bij de septembercirculaire voor het actieplan een bedrag van €478.000 ontvangen. Het actieplan zal in 2023 uitgevoerd worden door de Regio Gooi en Vechtstreek, derhalve wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2023.
- Implementatie X-Works (220k V)
De implementatie van X-Works (nieuwe applicatie Sociaal Plein) is gestart in 2022. De planning voor de implementatie is in de loop van 2022 aangepast. Het grootste deel van de implementatie zal nu gefaseerd plaatsvinden in 2023. De raad wordt voorgesteld om het voordeel van € 220.000 over te hevelen naar 2023.
- Overige verschillen per saldo < €250 (40k V)
Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de nadelige afwijking op loon -en afdelingskosten van €18.000. Daarnaast zijn er diverse kleinere < €50.000 verschillen die samen optellen tot een voordeel van €58.000.

Programma 4 - Bestuur

- Hogere uitgifte reisdocumenten en NID kaarten (341k V)
De hogere baten van €341.000 komt door een toename van het aantal verzoeken voor het verkrijgen van het Nederlanderschap en door een toename van het aantal paspoort, rijbewijs, NID-kaarten verstrekkingen.
- Hogere rekenrente pensioenvoorziening wethouders (992k V)
In 2022 is een bedrag van € 992.000 vrijgevallen van de pensioenvoorziening wethouders. De hoge vrijval is een direct gevolg van de stijgende marktrente. Een stijgende rente betekent dat er een lager bedrag aan pensioenvoorziening noodzakelijk is om het gewenste eindsaldo te bereiken. De rente die ontvangen wordt over de uitstaande saldi is immers een toekomstige baten. De marktrente bedraagt op dit moment afgerond 2,5%. Dit resulteert in een voordeel van € 992.000.
- Uitloop ICT projecten (613k V)
Meerdere projecten lopen door naar 2023. Zoals het SaaS project E-HRM (€150.000), de activiteiten rondom het programma dienstverlening (€ 80.000), het project Hilversum 600 (€ 150.000), de verstedelijkingsopgaven (€ 193.000) en de doorontwikkeling van het zaakgericht werken (€ 40.000). Voorgesteld wordt om deze middelen bij de jaarrekening deels over te hevelen van 2022 naar 2023.
- Overige verschillen per saldo < €250 (738k V)
Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de voordelige afwijking op loon -en afdelingskosten van €1.060.000. Daarnaast zijn er diverse kleinere < €50.000 verschillen die samen optellen tot een nadeel van €322.000.

Programma 5 - Financiën

- Voorziening Stationsgebied (2.548k N)
De belangrijkste afwijking betreft een toevoeging aan de voorziening grondexploitatie voor grondexploitatie Stationsgebied van € 2,5 mln. De grondexploitatie van het Stationsgebied is verlieslatend. Dit komt door het toevoegen van de boekwaarden van de voormalige GAK-locatie en de kostenstijging van bouw-woonrijp maken van het gebied. Voor een meer gedetailleerd inzicht in de mutaties wordt verwezen naar de Nota Actualisatie Grondexploitaties 2023 waarin de verschillen tussen de actualisatie 2022 en 2023 nader verklaard worden.
- OZB niet woningen (200k V)
Het voordeel wordt veroorzaakt door extra opbrengsten OZB Niet woningen. In 2022 zijn de panden opnieuw bekeken en van een hogere waarde voorzien door het lichten van de huurcontracten. De hogere opbrengst bedraagt €200.000.
- Decembercirculaire (3.720k V)
Er zijn extra middelen via de Decembercirculaire van het rijk in 2022 ontvangen. Onder meer €2.901.000 voor de energietoeslag voor lage inkomens ontvangen, €451.000 voor regionale middelen en €343.000 extra ten behoeve van de opvang Oekraïners. Zoals toegelicht in RIB 2023-07 bedraagt het totaal voordelig effect van de Decembercirculaire 2022 op de jaarrekening 2022 €3.720.000.
- Overige verschillen per saldo < €250 (262k V)
Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de nadelige afwijking op loon -en afdelingskosten van €378.000. Daarnaast zijn er diverse kleinere < €50.000 verschillen die samen optellen tot een voordeel van €116.000.

Resultaatbestemming

Een belangrijke bijdrage aan het resultaat wordt veroorzaakt door niet (volledig) uitgevoerde plannen en projecten. Het niet benutten van de hiervoor opgenomen budgetten heeft geleid tot een groot positief effect op het behaalde resultaat over 2022. Voor in totaal € 7,9 miljoen is een verzoek gedaan om niet uitgegeven budgetten uit 2022 over te hevelen naar 2023 voor de verdere uitvoering van de onderliggende plannen. Conform het BBV vallen niet bestede exploitatiebudgetten aan het eind van het jaar vrij. In de Nota financieel beleid zijn hierop twee uitzonderingen opgenomen. Overhevelingen zijn mogelijk als het budget incidenteel is en de uitvoering al gestart is of als het gaat om door medeoverheden of anderen voor een specifiek doel beschikbaar gestelde middelen. Dit leidt ertoe dat van het totaal behaalde resultaat over 2022 ad € 18,6 miljoen positief een bedrag van € 7,9 miljoen moet worden bestemd ter dekking van de genoemde overhevelingsvoorstellen.

Bij deze jaarstukken wordt ook voorgesteld, voor in totaal € 1,8 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve Opvang Oekraïners. Daarnaast wordt voorgesteld de reserves Covid-19 en Inzet HHT middelen op te heffen van tezamen € 3,6 miljoen. Stortingen en onttrekkingen zijn een raadsbevoegdheid en vereist derhalve een raadsbesluit. Daarom zijn de stortingen en onttrekkingen nog niet verwerkt in de jaarstukken 2022 en is het verzoek dit alsnog te doen. Dit betekent dat aan netto te bestemmen resultaat een bedrag van voordelig € 12,2 miljoen resteert. Dit bedrag zal, conform afspraak, ten gunste van de algemene reserve worden gebracht.

Bedragen x € 1.000

Overhevelingen per programma	Bedrag	Totaal
Middelen coalitieakkoord		810
Thema Wonen	125	
Thema Groen en Duurzaamheid	50	
Thema Sociaal domein	100	
Thema Mobiliteit	150	
Thema Veiligheid	35	
Thema Aantrekkelijkheid	208	
Thema Economie	142	
Af te ronden projecten en werkzaamheden		7.101
Uitvoering klimaatakkoord	530	
Verbetering doorstroming Buitenring Noord	54	
Programma Groen	62	
Participatie uitvoeringsplan mobiliteitsvisie 2040	151	
Dichterbij dan je denkt	717	
Energietoeslag 2023	2.910	
Behoud en versterking lokale media en journalistiek	144	
Herinrichting Kerkbrink	50	
Vorbereiding ondergrondse fietsenstalling	190	
Vorbereiding Stationsgebied	339	
Arenapark	131	
Programma dienstverlening	80	
Onderwijshuisvesting	250	
Buurtinitiatieven en Wijkansen	51	
Versterken sociale basis	54	

Project Invoering Omgevingswet	589	
Implementatie van diverse SaaS applicaties	549	
Prestatieafspraken met Woningcorporaties	57	
Projectfolio Verstedelijking	193	
Totaal		7.911

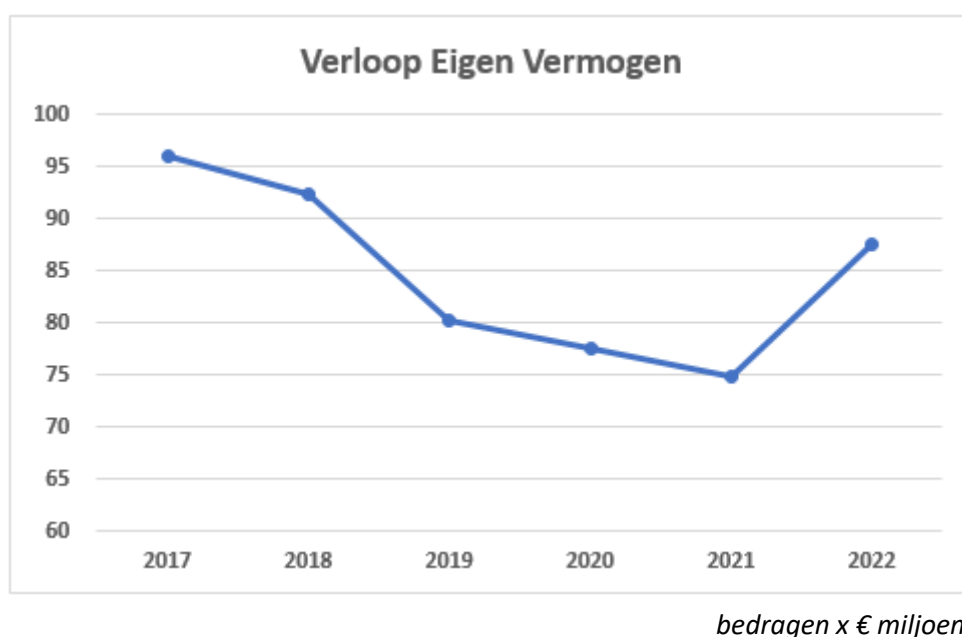
Bedragen x € 1.000 (- = voordeel, zonder teken = nadeel)

Mutaties Reserves en voorzieningen	Toevoeging	Onttrekking	Saldo
Reserve Opvang Oekraïners	4.639	-2.818	1.821
Reserve Covid-19		-3.555	-3.555
Reserve Inzet HHT middelen		-6	-6
Egalisatiereserve afvalstoffen		-121	-121
Egalisatievoorziening afvalstoffen	324		324
Totaal	4.963	-6.500	-1.537

Financiële positie

Deze paragraaf geeft een financiële beschouwing op het eigen vermogen, de financiering en het weerstandvermogen. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk om zowel naar de exploitatie als de balans te kijken. In de balans komt de verhouding van de bezittingen (activa) in beeld en de daarvoor beschikbare eigen middelen (reserves) en financieringsmiddelen van derden (schulden). Ook voor het bepalen van het eigen vermogen kijken we naar de balans. Waarbij het eigen vermogen de uitkomst is van de waarde van alle bezittingen (activa) minus de schulden. Het eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het saldo van de jaarrekening. Het eigen vermogen is in 2022 per saldo met een bedrag van € 12,7 miljoen toegenomen van € 74,9 miljoen in 2021 naar € 87,6 miljoen eind 2022.

Schematisch ziet het verloop van het eigen vermogen er als volgt uit:

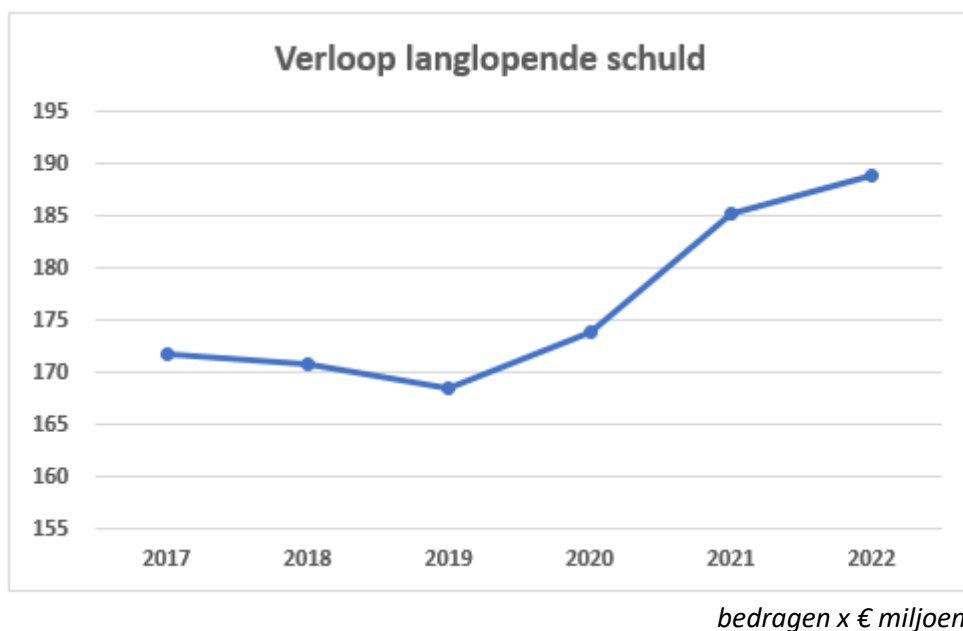
Het eigen vermogen bestaat voor € 12,1 miljoen uit “bestemmingsreserves”. Aan deze reserves heeft de raad eerder een bestemming gegeven. Deze reserves zijn zonder (nieuwe) besluitvorming van de raad niet vrij besteedbaar. De algemene reserve van de gemeente is binnen de financiële beleidskaders wel vrij aanwendbaar en bedraagt eind 2022 € 56,9 miljoen (exclusief het resultaat van deze jaarrekening). In de Toelichting op de Staat van Reserves (hoofdstuk 5.4) bij deze jaarrekening worden de verschillen tussen begrote en werkelijke mutaties per reserve toegelicht.

Op het jaarrekeningsaldo van € 18,6 miljoen voordelig liggen claims voor budgetoverheveling van € 7,9 miljoen en aanvullende mutaties van tezamen € 1,5 miljoen aan bestemmingsreserves en voorzieningen. Door deze resultaatbestemmingen ontstaat uiteindelijk een voordelig resultaat van € 12,2 miljoen na bestemming, dat ten gunste zal worden gebracht aan de algemene reserve.

Schuldpositie

De houdbaarheid van de gemeentefinanciën op de langere termijn hangt af van de ruimte om, naast de noodzakelijke uitgaven voor publieke voorzieningen, de schuldverplichtingen in de vorm van rente en aflossingen te betalen. Daarom letten wij naast de baten en lasten (exploitatie) ook nadrukkelijk op de geldstromen, de hoogte van de schuld in relatie tot het kunnen betalen van de rente en

aflossing en de beschikbare weerstandscapaciteit. Het is wenselijk dit goed te monitoren omdat een oplopende schuldenpositie de begrotingsruimte op termijn kan verminderen. In de onderstaande grafiek is het verloop van de langlopende schuld over de afgelopen jaren weergegeven.

De langlopende schuld is uitgekomen op € 189 miljoen en is daarmee € 21 miljoen lager uitgekomen dan was voorzien in de begroting 2022. Ten opzichte van vorig jaar is de schuld met € 3,8 miljoen toegenomen. De schuldontwikkeling is nog steeds binnen de veiligheidsmarges zoals de VNG die hanteert. In de paragraaf Financiering (hoofdstuk 3.4) staat een uitgebreide analyse op het vreemd vermogen.

Houdbaarheidstest

Inleiding

De houdbaarheid van de gemeentefinanciën wordt langs twee wegen beoordeeld; de wettelijke financiële kengetallen en de houdbaarheidstest gemeentefinanciën. Beide beoordelingen geven een beeld hoe de gemeente er financieel voorstaat. Beide beoordelingen zijn een momentopname, kijken alleen terug in de tijd en geven geen doorkijk naar de toekomstige situatie.

De voorgeschreven kengetallen zijn: schuldquote, solvabiliteit, grondexploitatie en onbenutte belastingcapaciteit. Een kengetal of beter gezegd, de ontwikkeling van een kengetal is een weerspiegeling van het gevoerde financiële beleid. De kengetallen samen geven inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid.

Vanuit het BBV is er bewust voor gekozen om geen normering aan de kengetallen toe te kennen. Het gaat om een adequate toelichting en duiding bij de kengetallen. Ten eerste is de eigen specifieke lokale situatie verschillend. Daarnaast moet een norm niet als doel worden gezien. Terwijl het doel zou moeten zijn dat een gemeente nadenkt over wat bij hun eigen lokale situatie en profiel past en daarop gaat sturen. De raad kan zelf natuurlijk wel streef- of normwaarden vaststellen. Deze normwaarden kunnen raadsleden gebruiken bij hun beoordeling van het kengetal in de eigen begroting en jaarrekening, of de financiële consequenties van voorstellen die aan de raad worden voorgelegd.

Naast de kengetallen worden ook de uitkomsten van de houdbaarheidstest gemeentefinanciën van de VNG opgenomen in de jaarstukken. Deze houdbaarheidstest is in de eerste plaats een stresstest die gebaseerd is op kasstromen. De test bepaalt met behulp van aanvullende kengetallen de financiële conditie van de gemeente. Uiteindelijk wordt dit uitgedrukt in het financiële kengetal dat de “houdbaarheidsquote” wordt genoemd.

De financiële positie die uit de kengetallen en de houdbaarheidstest blijkt is geen doel op zich, maar moet altijd worden bekeken in samenhang met de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijke rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te kunnen maken voor de (middel)lange termijn.

Houdbare gemeentefinanciën

Kengetallen

Volgens de Nota van Toelichting bij het wijzigingsbesluit is het aan het College van BenW om een beoordeling te geven over de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het verloop van de financiële kengetallen (de kengetallen zijn overigens gekoppeld aan begrotingsparagrafen waar ze meer inhoudelijk zijn beschreven) is als volgt:

Ref.	Kengetal	Verloop van de kengetallen			
		JS2021	B2022	JS2022	B2023
1	netto schuldquote	74%	89%	59%	73%
2	netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	67%	81%	53%	66%
3	solvabiliteitsratio	22%	19%	25%	23%
4	grondexploitatie	2%	-1%	1%	1%
5	structurele exploitatieruimte	0,8%	1,3%	3,7%	3,4%
6	belastingcapaciteit	102%	100%	102%	93%

In combinatie met het weerstandsvermogen, dat als uitstekend wordt beoordeeld, laat dit zien dat de gemeente Hilversum een degelijke financiële positie heeft. De gemeente Hilversum wil haar financiële positie op orde hebben. Hiertoe stelt het college als randvoorwaarden een sluitende begroting, gedegen risicomanagement en een robuuste algemene reserve, waarbij de lasten voor de burger zo min mogelijk stijgen.

Op basis van de in deze jaarstukken opgenomen cijfers beoordeelt het college de “onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie” als goed.

Houdbaarheidstest

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een houdbaarheidstest voor gemeenten ontwikkeld waarmee de financiële conditie van de gemeente Hilversum wordt bepaald aan de hand van 10 financiële kengetallen. Deze kengetallen zijn daarbij gerangschikt naar de thema's vermogenspositie, exploitatie, voorzieningenniveau en weerbaarheid.

Vermogenspositie

1. Netto schuldquote (Druk van de schuldverplichtingen op de exploitatie)
2. Effectieve netto schuldquote (Hoogte van de effectieve schuld)
3. Solvabiliteitsratio (Schuldbelasting van het bezit)
Exploitatie
4. Exploitatieresultaat voor mutaties reserves (Mate waarin de uitkomst van de exploitatierekening positief is)
5. Onbenutte belastingcapaciteit (Ruimte voor verhoging van de eigen belastinginkomsten)
6. Afhankelijkheidsratio (Gevoeligheid voor bezuinigingen op Rijksoverdrachten)
Voorzieningenniveau
7. Netto investeringsquote (Hoogte van de investeringsuitgaven)
8. Netto lasten per inwoner (Hoogte van de netto lopende uitgaven op de exploitatie)
Weerbaarheid
9. Houdbaarheidsquote (Benodigde structurele ombuigingen bij een slechtweer-scenario)
10. Kasgeldratio (Gevoeligheid op de korte termijn voor renteverhogingen)

Net zoals bij de wettelijk voorgeschreven kengetallen maakt het model van de VNG gebruik van signaalwaarden. Het overschrijden van een signaalwaarde kan duiden op financiële stress op dat betreffende aandachtsgebied. Ook voor beoordeling van de kengetallen zoals genoemd door de VNG geldt dat, een integrale analyse van de ontwikkeling van de financiële positie, waarbij alle relevante elementen in onderlinge samenhang betrokken zijn, zal leiden tot beter inzicht in de financiële positie. De kengetallen zoals opgenomen in een jaarrekening zijn altijd een momentopname en hebben geen voorspellende waarde.

In deze jaarrekening wordt dan ook slechts teruggekeken naar de uitkomsten voor de jaren 2021 en 2022. De uitkomsten van de VNG kengetallen zijn daarbij als volgt weer te geven.

Financiële conditie index eindbalans & exploitatie.	jaarstukken 2021	jaarstukken 2022	Drempelwaarde 1	Drempelwaarde 2
Vermogenspositie				
Netto schuldquote ultimo	73,6%	59,3%	> 100%	> 130%
Effectieve Netto schuldquote ultimo	73,2%	59,4%	> 90%	> 120%
Solvabiliteitsratio ultimo	22,0%	25,0%	< 20%	< 0%
Exploitatie				
Exploitatieresultaat	-0,9%	3,8%	n.v.t.	< 0%
Aantal negatieve resultaten laatste 3 jaren	3	2	= 2	= 3
Onbenutte belastingcapaciteit	5,3%	5,4%	n.v.t.	< 0%
Afhankelijkheidsratio	75,4%	75,3%	> 72,5%	n.v.t.
Voorzieningenniveau				
Netto investeringsquote jaar (t-4) - (jaar t)	0,2%	-0,7%	< 1% of >4%	< 0% of >5%
Netto lasten per inwoner	1.924	1.991	n.v.t.	< 2.060 of > 2.577
Weerbaarheid				
Houdbaarheidsquote	23,0%	25,3%	> 20%	> 25%
Kasgeldratio ultimo	7,8%	3,1%	> 8,5%	n.v.t.
Financiële conditie index	6,5	6,0		

Wanneer een score groen is, blijft de score onder de drempelwaarde. Een oranje score betekent een overschrijding van drempelwaarde 1. Een rode score betekent een overschrijding van drempelwaarde 2. Opgemerkt wordt dat de scores zijn gebaseerd op realisatiecijfers!

De aandachtspunten bij deze score zijn:

- **Het exploitatieresultaat:** Een negatief exploitatieresultaat (voor mutaties reserves) betekent dat de reservepositie aangesproken wordt. Een eenmalig negatief exploitatieresultaat behoeft geen probleem te zijn. Bij structurele negatieve exploitatieresultaten zal de reservepositie krimpen en het bezit steeds verder gefinancierd zijn met vreemd vermogen (schulden). De jaren 2017 t/m 2021 hadden allen een negatief exploitatieresultaat en het exploitatieresultaat had daarmee een structureel negatief karakter gekregen. Met het voordelige exploitatieresultaat voor 2022 is dit structurele karakter doorbroken.
- **Afhankelijkheidsratio:** Dit kengetal geeft weer hoe afhankelijk we zijn van de overdrachten van het Rijk en tevens de gevoeligheid voor kortingen op deze overdrachten van het Rijk. Het verhogen van de eigen inkomsten kan de afhankelijkheid van het Rijk verkleinen.
- **Netto Investeringsquote:** Dit kengetal geeft weer of er voldoende investeringen gedaan worden voor het behoud van een aanvaardbaar voorzieningen niveau. Normaal gesproken zullen de uitgaven voor investeringen hoger zijn dan de afschrijvingen. Hoger omdat vanwege inflatie de investeringen duurder worden, maar ook omdat door economische groei en inwonersgroei er jaarlijks meer publieke investeringen nodig zullen zijn (bijvoorbeeld scholen en wegen). Bij te lage investeringen zullen er op termijn inhaalinvesteringen nodig zijn om de leefbaarheid van de stad op orde te houden. Een gemeente kan ook te veel investeren. Dit zal zorgen voor hogere schulden en hogere afschrijvingslasten. Hogere afschrijvingslasten leggen een groter deel van de exploitatieruimte voor een langere periode vast waardoor de ruimte voor eventuele benodigde ombuigingen op de lopende exploitatie kleiner wordt.
- **Netto lasten per inwoner:** Dit kengetal geeft de mate van flexibiliteit aan voor het realiseren van ombuigingen. Lage netto lasten per inwoner kunnen een indicatie zijn dat het niveau van de noodzakelijke publieke voorzieningen onder druk staat. Hoge netto lasten per inwoner kunnen een signaal zijn dat een gemeente op grote voet leeft. Voor het bepalen of er sprake is van afwijkende netto lasten is wordt Hilversum vergeleken met andere gemeenten met een matige sociale structuur en een sterke centrumfunctie. De netto lopende uitgaven worden gedefinieerd als: lasten voor mutaties reserves -/- rentelasten -/- afschrijvingen -/- lasten grondexploitaties -/- inkomsten uit heffingen en belastingen -/- inkomsten van specifieke uitkeringen -/- inkomsten van decentralisatie uitkeringen. De netto lopende uitgaven gedeeld door het aantal inwoners is het kengetal netto lasten per inwoner.
- **Houdbaarheidsquote:** Dit kengetal geeft een indicatie van de ombuigingsinspanning die een gemeente bij het slecht weer scenario moet leveren om de gemeentelijke financiële positie op orde te houden. Bij het slecht weer scenario wordt onder andere rekening gehouden met een terugval van de inkomsten vanuit het rijk met 20%, terugvallende overige inkomsten met 11% en stijgende rentetarieven. Afboekingen op uitstaande leningen etc. zal zich hoogstwaarschijnlijk niet voordoen. Het kengetal is daarmee een maat voor de weerbaarheid van de gemeente. Kanttekening bij dit kengetal is dat het wordt uitgedrukt in een percentage van de lasten en baten waarop ombuigingen kunnen worden gerealiseerd. Het gaat hierbij om de onbenutte belastingcapaciteit plus de netto lopende uitgaven.
- **Kasgeldratio:** Dit kengetal geeft de mate van risico weer van sterk stijgende rentelasten door herfinanciering van kortlopende schulden door langlopende schulden bij een stijgende

marktrente. De signaalwaarde is gelijk aan de berekening van de kasgeldlimiet, 8,5% van het begrotingstotaal. Ons financieel beleid is erop gericht blijvend te voldoen aan de eisen van de wettelijke kasgeldlimiet waarbij een overschrijding van de kasgeldlimiet voor een periode van maximaal twee kwartalen is toegestaan.

Financiële stresstest gemeenten BDO Accountants & Adviseurs

BDO heeft over 2021 alle Nederlandse gemeenten langs de financiële meetlat gelegd om de financiële positie van de Nederlandse gemeenten te analyseren en tot een ranking per gemeente te komen. Hierbij zijn de cijfers gebruikt uit de gepubliceerde jaarrekeningen over 2021 van de hierboven opgenomen wettelijke financiële kengetallen.

BDO heeft de financiën van gemeenten met elkaar vergeleken op basis van de wettelijke financiële kengetallen. Zodoende is BDO gekomen tot een ranking (Financiële Stresstest Gemeenten van BDO), verdeeld naar omvang van gemeenten. In de benchmark wordt Hilversum vergeleken met andere gemeenten met 50.000-100.000 inwoners. In totaal vallen 56 gemeenten in deze categorie. De gemeente Hilversum komt op een 23e plaats (2020; 35e plaats) met het rapportcijfer 9 (2020; rapportcijfer 8).

Conclusie

Op basis van het VNG model is de financiële score van 6,5 gelijk gebleven aan de score van 2021. Wel is er een verschuiving op onderdelen van de score op te merken;

- De score m.b.t. het exploitatieresultaat is verbeterd door het voordelige exploitatieresultaat van 2022.
- De score netto lasten per inwoner wordt ondanks de stijging van € 1.924 naar € 1.991 per inwoner als te laag beoordeeld. Lage netto lasten per inwoner kunnen volgens het model een indicatie zijn dat het niveau van de noodzakelijke publieke voorzieningen onder druk staat.
- De score houdbaarheidsquote verslechtert van 23,0% naar 25,3%.

Het model van de VNG kan een aanvulling zijn op de verplicht voorgeschreven kengetallen van het BBV. Ook hier geldt dat de beoordeling een momentopname is, die terugkijkt in de tijd en geen doorkijk geeft naar de toekomstige situatie.

Om de toekomstige financiële gezondheid van Hilversum te monitoren kunnen de verplichte kengetallen van het BBV en de aanvullende kengetallen van het VNG model, een signaalfunctie vervullen.

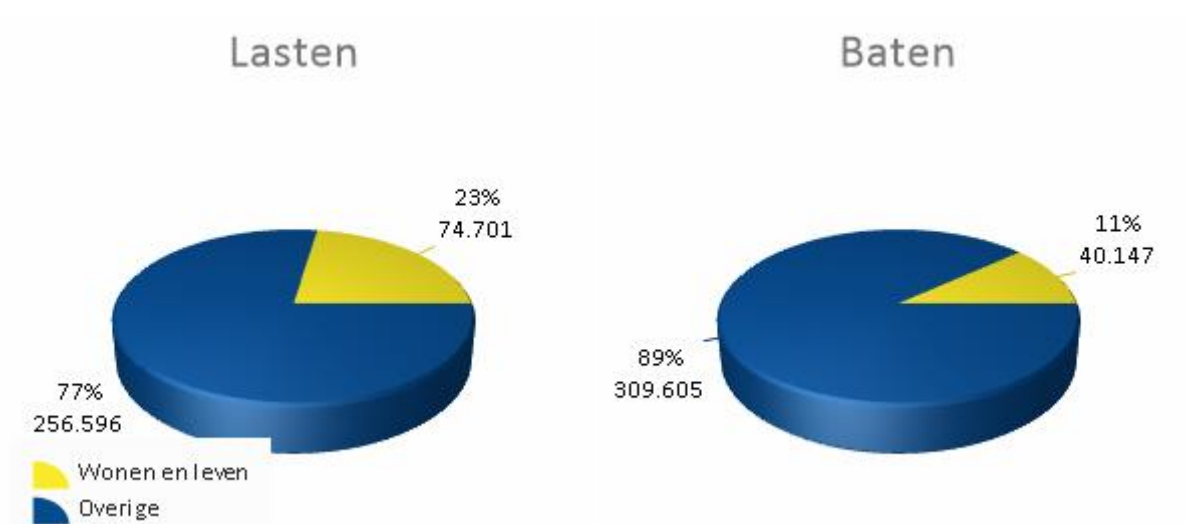
Voor een nadere duiding op de houdbaarheidsquote 2022 nog het volgende: Ten opzichte van 2021 is 1,9% meer opbrengsten gerealiseerd uit heffingen en leges, terwijl de hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit opliep met ruim 18%. Dat betekent dat de mogelijkheid om extra financiële ruimte te genereren uit de gemeentelijke heffingen beperkt is gebleven.

Er zijn twee andere oorzaken die de daling van de houdbaarheidsquote verklaren. De eerste is de toename van de gemeentefondsuitkering van ruim 15%. In het doorrekenen van het scenario van een daling van 20 procent rijksinkomsten is het effect hiervan ook navenant groter. De tweede betreft de toename van specifieke uitkeringen van het rijk met bijna 21%. De langere lijst van SiSa regelingen in 2022 bevestigt de toename in aantal. In de berekening van de houdbaarheidsquote betekent een hoger volume van specifieke uitkeringen ten opzichte van 2021 dat de netto uitgaven naar verhouding meer zijn verlaagd. Met andere woorden de ruimte om financiële tegenvallers op te vangen is kleiner geworden in deze stand van de jaarrekening

De houdbaarheidsquote is in die zin een interessant kengetal om de grotere financiële stromen in beeld te brengen en welke daarvan beïnvloedbaar zijn.

2. Programma verantwoording

Programma 1: Wonen en leven

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties. De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Wonen en leven zijn:

- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Grondstoffen- en Afvalstoffen Dienst Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Goois Natuur Reservaat (GNR) (verbonden partij)
- Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek (OFGV) (verbonden partij)
- Provincie Noord-Holland
- Erfgoedorganisaties
- Woningcorporaties
- Culturele organisaties
- Sportverenigingen
- Amateurverenigingen
- Sportservice Noord-Holland
- Stichting Centrum Hilversum
- Uitvaartstichting Hilversum
- (Commerciële) vastgoedpartijen
- Huurdersorganisaties
- Provincie Utrecht
- (Bus)vervoerders (Transdef, Syntus, NS)
- ProRail

- Rijkswaterstaat
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Natuur- en milieuorganisaties
- Amateurverenigingen
- Energiedienstenbedrijf Gooi en Vechtstreek
- Liander
- Hilversumse Energiecoöperaties

Kaderstellende nota's

Bodem, water, riolering

- Gemeentelijk Watermanagement Plan 2021-2026 (2020)
- Keur AGV 2011, inclusief bijbehorende en/of later vastgestelde Vrijstellingen en Beleidsregels
- Verordening havengelden 2022 (2021)
- Verordening rioolheffing 2022 (2021)

Milieu en duurzaamheid

- Visie 'Hilversum Klimaatneutraal 2050' (2012)
- Uitvoeringsprogramma: Duurzaam Hilversum 2016-2020 (2016)
- Dierenwelzijnsbeleid Hilversum (2016)
- Regionaal Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2015-2020 (2016)
- Verordening afvalstoffenheffing 2022 (2021)
- Actieplan Geluid (2013), Geluidskaart (2022)
- Provinciale Milieuverordening (tranche 10a)
- Regionale Energie Strategie Noord-Holland Zuid (2021)
- Energievisie warmte (2022)

Bereikbaarheid

- Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)
- Parkeerverordening Hilversum (2018)
- Structuurvisie Verkeer en Vervoer 2030 (2016)
- Herziening laadpalenbeleid (2015)
- Verordening parkeerbelastingen 2022 (2021)
- Verordening Mobiliteitsfonds Hilversum (2009)
- Wijziging verordening Mobiliteitsfonds Hilversum 2009 (2019)
- Mobiliteitsvisie Hilversum 2040 (2021)

Groen en begraafplaatsen

- Nota Impuls voor extra groen in Hilversum (2016)
- Groenbeleidsplan 2030 (2013)
- Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)

Wonen

- Lokale Woonvisie Hilversum 2021-2030 (2021)
- Regionale Woonvisie Regio Gooi en Vechtstreek 2030 (2021)
- Regionale Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek (2019)
- Regionaal Woonakkoord (2021)

Openbare ruimte

- Visie Hilversum Buiten (2004)
- Handboek Beheer Hilversum Buiten (2009)
- Handboek Inrichting Hilversum Buiten (2009)
- Beeldkwaliteitsplan plus 1221 (2020)

Sport

- Nota Sport en Bewegen 2016 t/m 2020

Mooie stad

Hilversum is een compacte stad in het groen met een hoog voorzieningenniveau. De uitdaging voor de komende decennia is de stad waar nodig te vernieuwen en te verbeteren en tegelijk de zo gewaardeerde kwaliteiten tot hun recht te laten komen. Vraagstukken voor de toekomst gaan over de groeiende bevolking, de veranderende inwonerssamenstelling, de mate van de economische ontwikkeling, de bereikbaarheid, het tekort aan woningen in bijna alle prijsklassen en de energietransitie- en klimaatopgave. De schaarse ruimte waarin deze opgaven een plek moeten krijgen vragen om een toekomstvisie op Hilversum waarin keuzes worden gemaakt en een zakelijke houding van de gemeente waar het gaat om particuliere initiatieven. De Omgevingsvisie is hiervoor het instrument, als onderdeel van de Omgevingswet.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Aandeel sociale huurwoningen	27% van totale woningvoorraad	26,7%	Woonmonitor
	Nee	Waardering van het onderhoud van de openbare ruimte	7,2	7,2	Hilversum Monitor
	Nee	Aandeel van het per jaar opgeleverde sociale huurwoningen	1/3 van totaal aantal opgeleverde woningen	32,2%	Woonmonitor
	Nee	Aandeel van het per jaar opgeleverde (koop)woningen in het middensegment	1/2 van totaal aantal opgeleverde (koop)woningen	9,2%	Woonmonitor
	Nee	Aantal vanaf 2018 opgeleverde en in plannen gevatte (koop)woningen voor 1- en 2-persoonshuishoudens	1000 (2022)	1.076	BAG
	Nee	Gemiddelde WOZ-waarde (maal duizend euro)	Geen streefwaarde	398	CBS
	Nee	Nieuw gebouwde woningen, aantal per 1.000 bestaande woningen	7	5,7	Gemeente Hilversum

Ambitie met activiteiten

Ruimtelijke ordening

We bouwen verder aan een toekomstbestendig Hilversum. Met gevarieerde woonmilieus, passend werk en een prettig leefklimaat (groen, duurzaam, veilig, bereikbaar en met goede voorzieningen) voor alle Hilversummers. Hilversum heeft in de afgelopen jaren een aantal grote projecten voorbereid en uitgevoerd. Tegelijkertijd zijn er in Hilversum veel initiatieven om de stad mooier en beter te maken. Het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen 2021 (MPG) geeft een beeld welke ontwikkelingen er in de stad plaatsvinden en wat er nodig is om dit financieel verantwoord uit te voeren. Hiermee kan de raad in ieder afzonderlijk project een afweging maken binnen de context van het MPG.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Opstellen en vaststellen van de Omgevingsvisie samen met inwoners, ondernemers maatschappelijke organisaties en andere experts.
- Voorbereiden van een definitief Omgevingsplan na de invoering van de Omgevingswet, met de Omgevingsvisie als belangrijkste kader.
- Actualiseren van het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen.
- Faciliteren van initiatieven van eigenaren, corporaties, of gebruikers die in Hilversum willen ontwikkelen ('facilitaire projecten'): bijvoorbeeld Werf35, Philipslocatie, Heuvellaan 50 en andere private initiatieven.
- Samenwerken met andere gemeenten aan de gebiedsontwikkeling Crailo ('samenwerkingsproject').
- Ontwikkelen of verkopen van gronden en objecten in gemeentelijk bezit om een publieke taak uit te voeren, of om de lasten van de perspectiefgebieden deels te kunnen dekken.
- Voortzetten van de lobby 'Bereikbare Steden', waarin bestaande Hilversumse plannen (de perspectiefgebieden) worden ingebracht richting het Rijk voor financiering.
- Besluitvorming over de MRA Verstedelijkingsstrategie, bestaande uit het verstedelijkingsconcept, de fasering en de investeringsstrategie.
- Vaststellen van een Nota Kostenverhaal om gemeentelijke kosten bij ruimtelijke ontwikkelingen in rekening te kunnen brengen bij de initiatiefnemer.
- Vaststellen van een Nota Bovenwijkse Voorzieningen om gebiedsoverstijgende kosten in rekening te kunnen brengen bij initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Regisseren van de ontwikkeling van de 'perspectiefgebieden': Stationsgebied, Arenapark en 1221 (Brusend Hart en ontwikkellocaties).

Toelichting

Begin 2023 worden er workshops georganiseerd om dit in procedure te brengen. Bij de behandeling van het MPG in de raad is toegezegd het grond- en vastgoedbeleid in 2023 te actualiseren en daaraan gekoppeld de nota kostenverhaal (inclusief bovenplans/bovenwijken) op te leveren.

Bestemmingsplannen Arenapark en 1221 hebben geen vertraging opgelopen. Het bestemmingsplan Stationsgebied is vanwege geluidseisen door de verlegging van de ring nabij het Langgewenst door de Raad van State vernietigd in 2021. Daardoor heeft dit project vertraging opgelopen in 2022. In 2022 is het bestemmingsplan na aanpassing opnieuw vastgesteld. Inmiddels loopt een nieuwe beroepsprocedure bij de Raad van State.

Het plan Crailo gaat door in verdere uitvoering. Het bestemmingsplan perspectiefgebied Crailo is unaniem aangenomen in Hilversum. Ook in de buurgemeenten Laren en Gooische Meren is het plan aangenomen.

De gemeenteraad heeft het ruimtelijk kader vastgesteld voor het Arenapark. In 2022 is vanuit het masterplan en het coalitieakkoord gewerkt richting een stedenbouwkundig plan. Hiervoor zijn door het college in het najaar 6 leidende principes vastgesteld. Nu wordt door de stedenbouwers gewerkt aan de uitwerking van de kavelpaspoorten.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	5.530	-396	5.133
Realisatie	4.063	-318	3.745
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-1.467	79	-1.388

Het gesaldeerd voordeel van € 1.388.000 is voornamelijk toe te schrijven aan de vertraging van de Omgevingswet (€ 800.000) en op de loon- en afdelingskosten (€ 500.000). Het voordelig resultaat op de loon- en organisatiekosten wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Het Rijk heeft € 589.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Omgevingswet. Het bedrag is ter compensatie van de (extra) kosten mede door het uitstellen van de invoering van de Omgevingswet naar 1 januari 2024. Aan de raad wordt voorgesteld om € 588.000 ter voorbereiding van de implementatie Omgevingswet over te hevelen waarna het incidenteel voordeel van € 210.000 vrijvalt in het resultaat 2022. De nog uit te voeren werkzaamheden, rekening houdend met het overhevelingsvoorstel, zijn vooralsnog passend binnen de begroting 2023.

In het Coalitieakkoord 2022 – 2026 is opgenomen om het programma voor het Arenapark aan te passen en te laten aansluiten bij de schaal van het gebied. Op basis hiervan heeft het college op 11 oktober 2022 een zestal bepalende uitgangspunten voor het concept stedenbouwkundig plan vastgesteld. Op basis van deze uitgangspunten wordt het stedenbouwkundig plan opgesteld en in de zomer van 2023 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. Aan de raad wordt voorgesteld om het incidenteel voordeel van € 131.000 ter afronding van het stedenbouwkundig plan over te hevelen.

Ambitie met activiteiten

Wonen en bouwen

Samen met marktpartijen en woningcorporaties realiseren we de bouwopgaven en de doorstroming op de woningmarkt van Hilversum. De gemeente stimuleert of faciliteert de plannen die bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen. Door een zakelijke opstelling richting de vele private initiatieven blijft de gemeentelijke inzet haalbaar en betaalbaar.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Onderzoeken en beoordelen van nieuwe initiatieven aan de hand van voorlopige ontwikkelregels.
- Toezicht houden op bouwen en wonen.
- Behandelen van aanvragen omgevingsvergunningen.
- Uitvoeren van de woonvisie aan de hand van de volgende activiteiten:
 - Toevoegen van 3000 woningen tot 2030, waarvan 33% sociaal en 50% middelduur (waarvan de helft lage middenhuur).
 - Faciliteren van woningbouwmogelijkheden binnen projecten door transformatie en flexwonen, passend bij de kansen in de wijken.
 - Overleggen met woningcorporaties en huurders over de prestatieafspraken.
 - Regie voeren op het woningbouwprogramma, onder andere door de Taskforce betaalbare woningbouw.
 - Inventarisatie maken voor een woonzorgvisie, gericht op hoe zorg die geleverd gaat worden past binnen huidige woonruimtes.
 - Ruimte bieden aan nieuwe woon- en verblijfsvormen voor starters, internationale kenniswerkers, studenten en ouderen.
 - Faciliteren van doorstroming door per wijk/project te kijken welke invulling past in die wijk en de inzet van de senioren-wooncoach.
 - Inzetten van juridische instrumenten, zoals de Regionale Huisvestingsverordening, zodat woningen bij de juiste doelgroepen terechtkomen.
- Actueel houden van de basisregistratie adressen en gebouwen (BAG).
- Aanpassen van de werkprocessen rondom omgevingsvergunningen in lijn met de Omgevingswet.
- Aansluiten op het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Toelichting

In 2022 is de gemeente gekomen tot een concept van de prestatieafspraken met corporaties over wonen, maar is ervoor gekozen om met de onderhandelingen te stoppen mede vanwege de verkiezingen en de vorming van een nieuw college. Belangrijk discussiepunt was het aantal verkoopwoningen en het aantal nieuwbouwwoningen. Dit heeft er ook toe bijgedragen dat de bestuurders van Hilversum en de directies van de woningcorporaties niet tot overeenstemming

gekomen zijn in 2022. De verwachting is dat het in 2023 wel gaat lukken om prestatieafspraken te maken.

De Woonzorgvisie wordt in regionaal verband gemaakt. Afstemming op regionale schaal is moeilijk gebleken waardoor er in 2022 vertraging opgelopen is. Daarnaast zijn er ook intern belemmeringen geweest die het proces vertraagd hebben. Tevens wordt gewerkt aan het opstellen van een lokale visie.

In 2022 zijn er geen gebieden beschikbaar gekomen n.a.v. de uitwerking van de verschillende gebiedsagenda's. Daarom is het niet gelukt om in 2022 meer ruimte te bieden aan starters, internationale kenniswerkers, studenten en ouderen. Zodra er ruimte komt op deze ontwikkellocaties wordt er invulling gegeven aan deze ambitie.

Hilversum heeft een wettelijk taak ten aanzien van de Basis Adresgegevens Gegevens (BAG) en de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Deze basisgegevens van alle gebouwen, percelen etc. vormen de basis voor de Waardering Onroerende zaken (WOZ) registratie en de daarmee samenhangende aanslagoplegging gemeentelijke belastingen en deze moeten ten alle tijden goed en volledig te zijn.

In 2022 heeft de waarderingskamer een onderzoek uitgevoerd waaruit onregelmatigheden in de vastlegging van gegevens van de BAG naar voren kwamen die invloed hebben op de WOZ. Om deze reden heeft de Waarderingskamer besloten in de jaren 2022 en 2023 extra onderzoeken uit te voeren. In januari 2023 heeft de Waarderingskamer laten weten dat de waardebepaling van 1 januari 2022 voldoet aan de wettelijke gestelde eisen. Hierdoor konden de gemeentelijke woonlastennota's zoals gebruikelijk nog tijdig worden verstuurd.

Uit de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) verantwoording over het jaar 2022 kwam naar voren dat gestelde eisen rondom de kwaliteit van de gegevens in de BAG niet volledig behaald worden – daar zijn verbetermaatregelen voor opgesteld. Wij verwachten dat deze leiden tot een verdere verbetering van de gegevenskwaliteit van de BAG, en daarmee meteen ook de grondslag van de gegevens voor de WOZ. De noodzakelijke activiteiten staan vermeld in het bijbehorende plan van aanpak dat is afgestemd met de waarderingskamer (zie collegebrief dd. 1 november 2022) en het verbeterplan dat op 28 maart 2023 is vastgesteld (zie raadinformatiebrief dd. 6 april 2023).

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	4.622	-3.732	890
Realisatie	4.556	-3.298	1.258
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-66	433	367

Het voordeel van € 66.000 aan de lastenkant is onder andere toe te schrijven aan in het Coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen € 75.000 voor het opstellen van de Woonzorgvisie. In 2022 is er sprake geweest van onderbezetting waardoor prioriteiten noodgedwongen zijn herzien. Inmiddels is er gestart met de voorbereidingen. Aan de raad wordt voorgesteld om € 75.000 voor het opstellen van de Woonzorgvisie over te hevelen.

Het proces om in 2022 tot prestatieafspraken te komen, tussen de directies van de corporaties en het bestuur van de gemeente, loopt door in 2023. Aan de raad wordt voorgesteld om € 57.000 voor het komen tot nieuwe prestatieafspraken over te hevelen.

In het coalitieakkoord zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het aanpassen van de welstandsregels. In 2022 is hier een start mee gemaakt, maar het project loopt door in 2023. Aan de raad wordt voorgesteld om € 50.000 over te hevelen van 2022 naar 2023.

Na de overhevelingsvoorstellen resteert aan de lastenkant een nadelig resultaat van circa € 180.000 op de loon- en organisatiekosten. Deze wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Het nadeel van € 433.000 in de baten is voornamelijk gerelateerd de ontvangen bouwleges. In 2022 is er een nadeel ontstaan op de bouwleges van € 525.000 doordat de vergunningverlening van een groot woningbouwproject niet in 2022 heeft plaatsgevonden maar in 2023. De baten worden om deze reden (conform BBV) verantwoord in 2023. Hetgeen leidt tot een incidenteel nadeel in 2022.

Ambitie met activiteiten

Begraafplaatsen en crematorium

De verbonden partij Uitvaartstichting Hilversum exploiteert alle gemeentelijke begraafplaatsen en het crematorium in Hilversum. De gemeente stuurt op een hoog kwaliteitsniveau van het begraven en cremieren, het betaalbaar houden van de begraaf- en crematietarieven en het behoud van de monumentale uitstraling van de begraafplaatsen. Sturingsmogelijkheden heeft de gemeente via de Raad van Toezicht en de begroting en jaarrekening van de Uitvaartstichting.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Onderhouden van de gebouwen op de begraafplaatsen volgens de meerjarenonderhoudsplanning.
- In gebruik nemen van de aula Bosdrift voor de huisvesting van de Uitvaartstichting.
- Onderzoeken de mogelijkheden voor het toevoegen van de Joodse Begraafplaats aan de Uitvaartstichting.

Toelichting

De Aula Bosdrift is in november 2022 geopend.

De geplande onderzoeken naar de mogelijkheden voor de Joodse Begraafplaats liggen op koers, maar het toevoegen aan de Uitvaartstichting is op zichzelf nog niet afgerond.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	619	-513	106
Realisatie	662	-473	190
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	43	40	83

De activiteiten met betrekking tot de ambities begraafplaatsen en crematorium zijn uitgevoerd in lijn met de financiële kaders.

Levendige stad

Een levendig en divers Hilversum maakt de stad aantrekkelijk. Een hoge kwaliteit van de culturele en sportieve voorzieningen in de brede zin van het woord, het cultureel erfgoed en de evenementen zorgen voor een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Toekomstbestendige lokale media en een moderne bibliotheek sluiten aan bij het profiel Hilversum Mediastad. Op regionaal niveau zetten we ons in om meer dagrecreanten en toeristen naar Hilversum te trekken.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Percentage inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen en/sportmogelijkheden	≥ 67%	69%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat vindt dat er voldoende mogelijkheden zijn voor sport en recreatie	≥ 73%	65%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat tevreden is over de culturele voorzieningen	≥ 49%	51%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat tevreden is over het evenementen aanbod	≥ 49%	49%	Hilversum Monitor
	Nee	Bezoekersaantallen van vijf culturele instellingen (Museum, Vorstin, Filmtheater, Bibliotheek en MCO)	Totaal 500.000	403.828	Jaarverslagen culturele instellingen
	Nee	Bezoekersaantallen evenementen in de openbare ruimte	n.v.t.	n.n.b.	Gemeente Hilversum
	Nee	Aantal overtredingen geluidsoverlast	5	7	Gemeente Hilversum
	Nee	Aandeel niet sporters in de gemeente	40%	48,1%	RIVM

Ambitie met activiteiten

Sportbeleid en activering

We stimuleren inwoners om gezond en vitaal te zijn en te blijven. Het is daarvoor belangrijk dat er voor alle inwoners voldoende toegang tot laagdrempelige sportvoorzieningen is. We zetten ons in voor vitale sportverenigingen, buurtsport en beweegprogramma's voor specifieke doelgroepen. Sportevenementen brengen levendigheid, binden bedrijven aan de stad en dragen bij aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Verder ontwikkelen van het onderdeel sport binnen het profiel 'work, learn, sport' voor het Arenapark.
- Actief ondersteunen van sportverenigingen bij het verbeteren van de organisatiekracht en de openclubgedachte, onder andere via de samenwerking met NOC*NSF en sportbonden.
- Verder ontwikkelen van het sportnetwerk. Bijvoorbeeld door de organisatie van Sportontmoeting Hilversum en het sportoverleg met besturen van grote sportverenigingen.
- Inzetten van buurtsportcoaches om Hilversummers in beweging en vitaal te krijgen en te houden, in samenwerking met verschillende maatschappelijke organisaties.
- Investeren in en het uitvoeren van de vijf pijlers van het Sportakkoord samen met betrokken partners: inclusief sporten en bewegen, duurzame sportinfrastructuur, vitale sportaanbieders, positieve sportcultuur, van jongs af aan vaardig in bewegen.
- Ondersteunen van sportevenementen, zoals de Hilversum City Run.
- Faciliteren van de buurtspelen

Toelichting

De aanpak "Verenigingsondersteuning Hilversum" heeft het mogelijk gemaakt om onze sportverenigingen professioneel te helpen met hun vragen. Het sportnetwerk in Hilversum heeft gelukkig weer volledig fysiek plaats kunnen vinden, waardoor met interessante thema's de samenwerking is verstrekt. Er zijn 2 succesvolle Sportontmoetingen geweest en het sportoverleg heeft 7 keer plaatsgevonden. Wij zijn trots dat onze buurtsportcoach partners (Bink en Team Sportservice) in staat zijn gebleken om in combinatie met hun bestaande inzet en extra middelen vanuit actieplan Jeugd, NPO-sport, sportakkoord en preventieakkoord mooie resultaten te behalen. Het Urban Athletics event met het polsstokhoogspringen op de Marktplaats was een daverend succes.

Voor wat betreft het faciliteren van buurtspelen zijn in eerste aanleg sportverenigingen benaderd. Maar voor het vinden van draagvlak voor buurtspelen geldt een andere en minder op sport gerichte aanpak om de buurt op een leuke en ludieke manier met elkaar in contact te brengen. In 2022 is gestart met het onderzoeken welk type organisaties hier het beste voor kunnen worden benaderd.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	1.176	-6	1.170
Realisatie	1.170	-128	1.042
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-6	-122	-128

Het voordeel van € 128.000 wordt met name veroorzaakt door een incidentele bijdrage ontvangen vanuit het Rijk ter uitvoering van het Sportakkoord. De ontvangen middelen zijn in 2022 besteed conform het doel. Op het onderdeel Breedtesport is er een voordeel van € 129.000. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt doordat minder is uitgegeven aan buurtsportcoaches doordat de cofinanciering niet kon worden gerealiseerd.

Ambitie met activiteiten

Sportaccommodaties

Sportaccommodaties dienen goed onderhouden en in voldoende mate aanwezig te zijn. Bij de sportaccommodaties waarvoor de gemeente verantwoordelijk is stemmen we het beheer en onderhoud af met de sportverenigingen. Waar mogelijk kunnen op verzoek van sportverenigingen bepaalde taken worden overgenomen. Voor niet-gemeentelijke sportaccommodaties kunnen sportverenigingen zich aansluiten bij de Stichting Sportinvesteringsfonds Hilversum. De gemeente staat voor de stichting garant.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Voorbereiden van de realisatie van het Evert Kroon-bad op het Arenapark.
- Implementeren van exploitatie en beheer van binnensportaccommodaties (sporthallen, sportzaal en zwembad).
- Onderhouden van sportvelden van de gemeente volgens het vastgestelde meerjarenonderhoudsplan.
- Onderhouden van sportveldjes zoals de Cruyff Courts, en het ondersteunen van nieuwe initiatieven.
- Intensiveren van het gebruik van de huidige sportaccommodaties, waardoor zoveel mogelijk mensen kunnen sporten.
- Renoveren van de atletiekbaan van GAC.

Toelichting

Een groot gedeelte van de renovatie van de atletiekbaan is uitgevoerd. De laatste deklaag is vanwege de vorst uitgesteld tot na de winter.

De aanbesteding van de exploitatie en het beheer van de sporthallen en het zwembad heeft tot een nieuwe partij geleid en verloopt volgens planning.

De sportvelden zijn in 2022 minder bespeeld, waardoor ook een minder intensief onderhoud nodig was. Er is dus afgeweken van het onderhoudsplan en de onderhoudswerkzaamheden zijn afgestemd op het niveau dat noodzakelijk was.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	3.221	-1.390	1.831
Realisatie	3.448	-1.584	1.864
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	227	-194	33

De activiteiten met betrekking tot de ambitie sportaccommodaties zijn grotendeels uitgevoerd binnen de financiële kaders. Het saldo is voornamelijk toe te wijzen aan de niet begrote ontvangen compensaties vanuit het Rijk en door een gunstige aanbesteding van het beheer van zwembad en sporthallen. Herrekening van de onderhoudsplanung voor de sporthallen heeft geleid tot een extra dotatie in de onderhoudsvoorziening.

Ambitie met activiteiten

Culturele activiteiten, instellingen en educatie

Culturele activiteiten zijn gericht op het vergroten van de levendigheid en het versterken van de economische identiteit van Hilversum als stad van media, muziek en architectuur. De gemeente verbindt cultuur in sterke mate met gebiedsontwikkeling, de Omgevingsvisie, sociaal domein en het versterken van werklocaties. Culturele instellingen op professioneel en amateurniveau zijn essentieel voor culturele activiteiten. We ondersteunen culturele instellingen, initiatieven en activiteiten en vragen als tegenprestatie een duidelijke bijdrage aan een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. Deze bijdrage wordt zichtbaar zowel in het centrum als in de wijken.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Ondersteunen van amateurverenigingen onder meer door het verstrekken van subsidies.
- Stimuleren van samenwerking tussen gesubsidieerde instellingen, onder andere voor zomerprogrammering, culturele seizoensoening en amateurkunstfestival Iktoon.
- Subsidiëren van de lokale culturele basisinfrastructuur (BIS). Dit betreft een negental basisinstellingen, zoals het Filmtheater en De Vorstin.
- Continueren van initiatieven zoals de stadsdichter, de kinderdichter en straatpoëzie.

- Stimuleren van cultuureducatie en mediawijsheid door samenwerking met scholen en culturele instellingen, mede met behulp van cultuureducatie coördinatiepunt Proloog en cultuurcoaches.
- Deelnemen aan landelijk programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024.

Toelichting

Open 35

In augustus 2022 is het festival Open 35 voor het eerst georganiseerd. Een grote diversiteit aan optredens door de hele stad zorgden voor een hernieuwde kennismaking met cultuur en de Hilversumse culturele instellingen. Het festival is met succes door de Hilversumse culturele sector zelf georganiseerd. Zij hebben hun krachten gebundeld om de cultuur in Hilversum een boost te geven na de Covid periode.

Besluit tot verhuizing bibliotheek

Op 21 september 2022 heeft de gemeenteraad besloten voor de ontwikkeling van de Kerkbrink tot een mooi en levendig plein en de verhuizing van de bibliotheek naar de Gooische Brink. Door deze besluiten kan de bibliotheek zich verder ontwikkelen tot een culturele organisatie die aansluit bij het medialandschap van Hilversum. De nieuwe bibliotheek gaat met een breed pallet van activiteiten een grote rol spelen in het verbinden van inwoners met elkaar. De vernieuwde bibliotheek wordt een voorloper op het gebied van Mediawijsheid en leesbevordering, en een innovatief aanbod in combinatie met partners uit de stad zoals Beeld & Geluid, Museum Hilversum, het onderwijs, en het medialandschap, dat kenmerkend is voor Hilversum als geheel. Dit biedt kansen op een bijzondere bibliotheek waar ontmoeting en participatie meer dan voorheen mogelijk zijn.

Cultuuraanbod gerealiseerd ondanks covid

Door de Covidperiode is de samenwerking in 2022 tussen culturele instellingen in een stroomversnelling terechtgekomen. Er vinden verschuivingen plaats tussen disciplines en er is er een digitale markt voor cultuur ontstaan. Deze digitalisering zien we blijvend terugkomen in onder andere randprogrammering en het fysieke culturele product. Een bijkomend voordeel daarbij is dat nieuwe doelgroepen kunst en cultuur hebben ontdekt

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	4.749	-476	4.273
Realisatie	4.621	-555	4.067
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-127	-79	-206

Het voordelig saldo is voornamelijk toe te schrijven aan de activiteiten vanuit de Corona Herstelagenda. In totaal is € 600.000 beschikbaar gesteld waarvan € 183.000 in 2023 wordt besteed. Aangezien de kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van € 183.000. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds € 183.000 lager. In het

voorjaar 2023 heeft de raad de eindevaluatie Corona Herstelagenda behandeld en de resterende middelen € 183.000 vrijgegeven voor 2023.

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is € 50.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar versterking van de toegang tot het cultuuraanbod en onderzoek naar hoe erfgoed en muziekles voor kinderen laagdrempeliger kan worden gemaakt. Het jaar 2022 was voor de sector cultuur het eerste 'normale' jaar na een periode vol beperkende maatregelen en om het onderzoek aan te sluiten met het nieuwe cultuurbeleid, dat begin april 2023 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd, wordt het onderzoek in 2023 uitgevoerd. Aan de raad wordt voorgesteld om € 50.000 over te hevelen naar 2023.

Ambitie met activiteiten

Musea

De gemeente heeft een initiërende en faciliterende rol in het verbinden van media en cultuur in de stad, passend bij de identiteit van Hilversum als Mediastad. Het omvormen van de Kerkbrink tot Mediaplein zorgt voor een levendiger plein in het centrum van de stad. Met het streekarchief en de regionale fusie wordt gebouwd aan een toekomstgerichte organisatie.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Ondersteunen van Museum Hilversum ter bevordering van het mediacultuurprofiel en verbinding met andere instellingen, zoals Beeld & Geluid, de bibliotheek en de Zilveren Camera.
- Opbouwen van een toekomstgericht streekarchief, mede door middel van een regionale fusie.

Toelichting

De activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2022 zijn allen conform afspraak uitgevoerd in 2022.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	1.053	-335	717
Realisatie	1.207	-358	849
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	154	-22	132

De activiteiten met betrekking tot de ambitie musea zijn grotendeels uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Het nadeel in de lasten van € 132.000 wordt veroorzaakt door de loon- en afdelingskosten. De afwijkingen op de loon- en organisatiekosten wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ambitie met activiteiten

Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed heeft een verbindende werking in Hilversum vanuit ruimtelijk, sociaal en maatschappelijk perspectief. Als één van de identiteitsdragers van de stad draagt het bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. De gemeente heeft een regierol bij het beschermen, behouden en versterken van het cultureel erfgoed. We trekken samen met de eigenaren van monumenten op. Toekomstbestendig betekent dat er ruimte is voor transformatie van monumenten. Het doel hierbij is dat cultureel erfgoed zichtbaar en beleefbaar blijft, een verbindende kracht heeft en actief onderdeel is van een veranderende leefomgeving.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Positioneren van de identiteit van Hilversum, mede in samenhang met de Omgevingsvisie en ruimtelijke opgaven.
- Beschermen en behouden van het cultureel erfgoed in Hilversum.
- Het toegankelijk, zichtbaar en beleefbaar maken van het cultureel erfgoed in Hilversum.
- Ondersteunen van eigenaren van monumenten met advies en financiële instrumenten.
- Ondersteunen bij de uitvoering van het convenant Zonnestraal.
- Onderhouden van de samenwerking en relatie met erfgoedorganisaties.
- Opstellen routekaart religieus erfgoed.

Toelichting

In 2022 is afgesproken voor een projectmatige aanpak van het convenant Zonnestraal. Daarmee is de ondersteuning bij de uitvoering geborgd. De eerste fase van de Routekaart Religieus Erfgoed (RRE) is afgerond in 2021. Vanuit cultureel erfgoed is veel tijd gestoken in het aansluiten bij de omgevingsvisie afgelopen jaar. In 2022 zijn de kaders en doelstellingen van de RRE herijkt, waardoor nu de tweede fase kan worden uitgevoerd.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	878	-45	833
Realisatie	815	-68	747
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-63	-23	-86

De activiteiten met betrekking tot de ambitie cultureel erfgoed zijn uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Lokale media en bibliotheek

Lokale media en de bibliotheek zijn voor de Mediastad van groot belang. De gemeente ondersteunt daarom de bibliotheek en innovatie van de lokale media en journalistiek.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Ondersteunen van de bibliotheek ten behoeve van een aansprekend aanbod voor alle inwoners.
- Subsidiëren van de bibliotheek, die invulling geeft aan de vijf kernfuncties: Kennis en informatie ter beschikking stellen, ontwikkeling en educatie bieden, lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur, ontmoeting en debat organiseren, kennis laten maken met kunst en cultuur.
- Uitvoeren van de haalbaarheidsstudie Mediaplein Kerkbrink.
- Realiseren van het toekomstplan lokale media & journalistiek.

Toelichting

Lokale media en de bibliotheek zijn voor de Mediastad van groot belang. De gemeente ondersteunt daarom de bibliotheek en innovatie van de lokale media en journalistiek.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	1.932	-1	1.931
Realisatie	1.739	-4	1.735
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-194	-2	-196

De activiteiten met betrekking tot de ambities lokale media en bibliotheek zijn uitgevoerd binnen de financiële kaders.

De raad heeft op 9 juni 2022 besloten tot oprichting van het Mediafonds Hilversum (kenmerk 1065408). Het Mediafonds Hilversum heeft als doel projecten te ondersteunen die bijdragen aan het behoud van lokale/regionale media en journalistiek. In 2022 is gestart met de voorbereiding en de verwachting is dat in 2023 het bestuur in functie is, waarna de gereserveerde middelen in het externe fonds kunnen worden gestort. Aan de raad wordt voorgesteld om € 144.000 over te hevelen voor de storting in het nog op te richten fonds.

Bereikbare stad

Hilversum is door haar centrale ligging en goede verbindingen met de rest van Nederland een gewilde plaats om in te wonen, werken en verblijven. Daardoor is de mobiliteit in en om de stad relatief groot. De opgave om deze mobiliteit duurzaam te laten zijn is voor de gemeente een prioriteit in de Mobiliteitsvisie 2040. Daarnaast blijft goede bereikbaarheid essentieel om een aantrekkelijke woon-, werk en recreatiegemeente te zijn. De toenemende verkeersdruk brengt dit in gevaar. De aanpak van verschillende knelpunten is nodig om de bereikbaarheid te verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per auto	6,0	5,5	Hilversum Monitor
	Nee	Waardering van de bereikbaarheid van het centrum per fiets	8,5	8,4	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat wekelijks of vaker gebruik maakt van (elektrische) fiets	≥ 54%	61%	Hilversum Monitor
	Nee	Aantal elektrische laadpunten en tankpunten voor biobrandstoffen/(groen)gas, per 10.000 inwoners	22	73	Rijksdienst voor het Wegverkeer
	Nee	Aantal geregistreerde verkeersongevallen, per 1.000 inwoners	≤ voorgaand jaar	5,1	Water, Verkeer en Leefomgeving
	Nee	Aantal verkeersslachtoffers, per 1.000 inwoners	≤ voorgaand jaar	0,7	Water, Verkeer en Leefomgeving
	Nee	Percentage inwoners dat tevreden is over infrastructuur voor fiets	80%	74%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat tevreden is over verplaatsing met auto	30%	27%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage achterstallig onderhoud op wegen	≤ 17%	20%	Gemeente Hilversum

Ambitie met activiteiten

Verkeer en vervoer

We willen de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en de doorstroming naar en in Hilversum verbeteren en de verduurzaming versnellen.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Voorbereiden van de uitvoering van het regionale plan Hoogwaardig fietsnetwerk Gooi & Vechtstreek, ondersteund door subsidies van de provincies Noord-Holland en Utrecht.
- Starten met de tweejarige pilot nachttrein Amsterdam-Hilversum-Utrecht in samenwerking met de NS, zodra de coronasituatie dat toelaat.
- Voorbereiden van de uitvoering van extra maatregelen (zoals bushaltes en elektrische laadpunten) ter ondersteuning van de transitie naar volledig elektrisch busvervoer door busmaatschappijen.
- Afronden van de tweede fase van de werkzaamheden die alle bushaltes toegankelijk maken voor mindervaliden en aanleggen van nieuwe bushaltes voor de tweede fase van de OV-concessie Gooi en Vechtstreek 2021-2030.
- Uitvoeren en gedeeltelijk afronden van de grote werkzaamheden inzake HOV in 't Gooi door de provincie Noord-Holland, waaronder de onderdoorgang Oosterengweg, de busbaan en de natuurbrug.
- Stimuleren van de uitbreiding van het aantal elektrische laadpalen, met name op locaties die veel publiek trekken, in samenwerking met MRA-Elektrisch.
- Voorbereiden en deels uitvoeren van kleine maatregelen inzake de variant 'Overweg dicht voor autoverkeer' bij de Kleine Spoorbomen, waarover in 2021 door de gemeenteraad is besloten.
- Aanpakken van verkeersonveilige situaties met blijvende aandacht voor fietsers, voetgangers en mindervaliden uit de nieuwe Top 10.
- Voorbereiden en uitvoeren van het opheffen van de niet actief beveiligde spoorwegovergang Maartensdijkseweg en het aanleggen van een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers.
- Ontwerpen en vaststellen van verplichte verkeersbesluiten voor bijvoorbeeld de snelheid op wegen, voorrang op kruispunten en de reservering van een gehandicaptenparkeerplaats.
- Beheren van verkeersregelinstallaties (VRI's) en vervangen van bestaande naar intelligente VRI's bij het einde van de levensduur of als een project eerder om vervanging vraagt.
- Onderhouden van de openbare verlichting en deze gefaseerd vervangen door LED-verlichting.
- Gefaseerd vervangen van geluidsreducerend asfalt op de Buitenring.

- Beheren en zo nodig vervangen van de civieltechnische kunstwerken (bruggen en tunnels).
- Uitvoeren van de gladheidsbestrijding.
- Uitvoeren van de straatreiniging.
- Verlenen van vergunningen voor het tijdelijk plaatsen van voorwerpen (zoals bouwketen, of afvalcontainer) op de openbare weg.
- Verlenen van vergunningen ten behoeve van kabels en leidingen.
- Opstellen van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit volgend op de Mobiliteitsvisie 2040, met als aandachtspunten:
 - Realiseren van een autoluw centrum.
 - Stimuleren van deelmobiliteit.
 - Invoeren van een nul-emissiezone op de Gijsbrecht van Amstelstraat.
 - Onderzoeken van een Noordoosttunnel om de verkeersintensiteit op de Johannes Geradtsweg te verlagen en bereikbaarheid van het Mediapark te verbeteren.
 - Monitoren van verkeersbewegingen door de inzet van technologie.
 - Onderzoeken van de mogelijkheden voor invoering van 'voor Nixx met de bus' in samenwerking met de busmaatschappijen.
 - Ontwikkelen van OV-knooppunten en ketenmobiliteit.
 - Verbeteren van de faciliteiten voor langzaam vervoer, zoals voetgangers en fietsers.
 - Verkleinen van de verkeersbewegingen mede door meer hybride werken in samenwerking met werkgevers.
 - Realiseren van hubs voor onder andere goederenvervoer op strategisch gelegen locaties rond Hilversum.
 - Opstellen van nieuw parkeerbeleid
- Beheren en zo nodig vervangen van objecten ten behoeve van verkeersmaatregelen (verkeersborden, bewegwijzering en straatmeubilair ten behoeve van verkeersregulering).
- Beheren en zo nodig vervangen van wegen.

Toelichting

De deelonderzoeken voor het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit zijn begin 2023 afgerond. Het participatietraject in de stad en met diverse stakeholders worden afgerond. Het gehele traject heeft vertraging opgelopen en is daarmee niet in 2022 opgeleverd, echter in het tweede kwartaal volgt besluitvorming door de raad. Plannen met betrekking tot het Hoogwaardig fietsnetwerk Gooi & Vechtstreek, de uitbreiding van elektrische laadpalen en de aanpak verkeersonveilige situaties zijn meerjarige projecten waarvan de uitvoering volgens planning verloopt en voorbereidende werkzaamheden voor de komende jaren worden uitgewerkt.

Het beheren van objecten ten behoeve van verkeersmaatregelen en het vervangen van wegen heeft vertraging opgelopen. Recente inspectie laat zien dat er achterstand is, een specifiek beheersplan wordt op dit moment uitgewerkt. Hierin wordt in beeld gebracht hoe de achterstanden kunnen worden ingelopen en wat daarvoor nodig is.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	20.270	-3.996	16.275
Realisatie	17.756	-3.454	14.302
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-2.514	542	-1.972

Het voordeel van € 2.514.000 in de lasten is voornamelijk toe te schrijven aan het project HOV in 't Gooi (€ 1.058.000) en op de loon- en afdelingskosten (€ 688.000).

De uitvoering van het project HOV in 't Gooi is vertraagd, mede omdat het aanbrengen van het asfalt vanwege het weer in december 2022 niet mogelijk was. De uitvoering van het project HOV wordt bekostigd door de Provincie Noord-Holland. Dit leidt in de lasten tot een voordeel van circa € 1.058.000 en voor hetzelfde bedrag tot een nadeel in de baten. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat van de Jaarrekening 2022.

Als gevolg van de uitzonderlijk warme zomer is er minder uitgegeven aan straat reinigen en onkruidbestrijding. Er was ook minder onderhoud nodig aan de VRI's, en er zijn minder (tijdelijke) verkeersmaatregelen nodig geweest dan vooraf was begroot. Voordeel van € 186.000.

Het voordeel van € 688.000 (in de lasten) en € 233.000 (in de baten) op de loon- en organisatiekosten worden centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Overhevelingsvoorstellen

Aan de raad wordt gevraagd om in het kader van de ambitie verkeer en vervoer in totaal € 885.000 over te hevelen naar 2023.

- Voortvloeiend uit het Coalitieakkoord 2022-2026 is met de Eindejaarsrapportage € 150.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het verbeteren van mobiliteit. In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan het verbeteren van verkeersveiligheid rondom scholen en sportaccommodaties.
- De onderzoeken voor de verbetering van de doorstroming Johannes Geradtsweg zijn in 2022 gestart. Het opstellen van de definitieve rapportages (€ 54.000) vindt plaats in 2023.
- De gemeenteraad heeft in 2021 met een amendement € 70.000 beschikbaar gesteld voor Voorlopig Ontwerp en kostenraming herinrichting winkelgebied Gijsbrecht. Het ontwerp wordt in 2023 opgesteld.
- Het participatieproces van het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie 2040 is in 2022 vertraagd en loopt door in 2023 (€ 82.000).
- Door de uitspraak van de Raad van State in februari 2022 omtrent het vernietigen van het bestemmingsplan Stationsgebied heeft in 2022 de nadruk gelegen op het opstellen van een nieuw bestemmingsplan. De verdere uitvoering vindt plaats in 2023 (€ 339.000).
- De planvorming van de nieuwe fietsenstalling onder het stationsplein is in 2022 gestart en wordt in 2023 afgerond. Het schetsontwerp wordt in 2023 verder uitgewerkt tot een aanbestedingsdossier (€ 190.000).

Ambitie met activiteiten

Parkeren

We streven naar goede verhouding tussen de parkeervraag en het parkeeraanbod en een effectief gebruik van parkeervoorzieningen ter bevordering van de bereikbaarheid en leefbaarheid van het centrum, werklocaties en buurten. Het gebruik van parkeervoorzieningen wordt gereguleerd door het toepassen van parkeertarieven.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Onderzoeken van de invulling van parkeernormen, het gebruik van andere parkeervoorzieningen (bijvoorbeeld het verkiezen van parkeergarages boven het parkeren op het maaiveld) en de inzet van innovatieve parkeervoorzieningen, als gevolg van de ambities uit de Mobiliteitsvisie 2040. Dit is de basis voor nieuw parkeerbeleid.
- Inzetten van betaald parkeren op basis van parkeerdrukdata om parkeeroverlast voor inwoners te voorkomen.
- Ontwikkelen naar data-gestuurd parkeertoezicht door verder digitaliseren van de handhaving.
- Uitvoeren van de jaarlijkse stadsbrede parkeertelling.
- Begeleiden en monitoren van het uitbestede werk aan de verbonden partij Parkeerservice voor de handhaving op parkeren.
- Verlenen van parkeervergunningen en ontheffingen.

Toelichting

Er is in 2022 vooral operationeel gewerkt aan een stabiele uitvoering van het parkeerbeleid:

- Verlengingen van parkeervergunningen is beter verlopen dan in de jaren daarvoor. Door goede afstemmingen en draaiboeken, waarbij ervaringen uit het verleden zijn verwerkt.
- Uitbreiding van wijken voor betaald parkeren is goed verlopen. Hiervoor hebben bewoners zelf aangegeven behoefte te hebben aan de invoering van betaald parkeren en zijn er enquêtes gehouden.
- Uitvoering van de handhaving van parkeren op straat en het beheer van parkeergarages is goed verlopen.

In 2022 is gewerkt aan het voorbereiding van de nota parkeernormen en een integraal parkeerbeleid als onderdeel van het uitvoeringsprogramma van de mobiliteitsvisie.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	4.285	-5.700	-1.416
Realisatie	4.424	-6.154	-1.730
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	139	-454	-314

Het voordelige saldo voor de baten is voornamelijk toe te schrijven aan de extra parkeeropbrengsten als gevolg van het opheffen van de corona maatregelen. Vooralsnog beschouwen we deze als incidenteel. Herrekeningen van de onderhoudsplanning voor het vastgoed hebben geleid tot een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening van € 100.000.

In het Coalitieakkoord 2022-2026 is € 50.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de actualisatie van het parkeerbeleid. Het project is opgestart in 2022 en krijgt een vervolg in 2023. Aan de raad wordt voorgesteld om de € 50.000 bestemd voor de actualisatie van het parkeerbeleid over te hevelen naar 2023.

Duurzame stad

Hilversum is een groene gemeente en staat voor de grote uitdaging om in de komende jaren nog groener te worden. In letterlijke zin betekent dat groener door het beschermen en uitbreiden van het groen dat de gemeente rijk is. Dit doen wij door initiatieven van bewoners te stimuleren en ondersteunen. Klimaatadaptatie en biodiversiteit zijn hierbij belangrijke thema's. In figuurlijke zin heeft vergroening betrekking op de duurzaamheidsopgave waar we als gemeente voor staan, met name de energietransitie. Deze grote klus klaart de gemeente niet alleen. Alle inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en instellingen zijn hierbij nodig. De gemeente geeft het goede voorbeeld door de eigen organisatie klimaatneutraal te maken en de rest uitstoot CO₂, die nu nog wordt gecompenseerd, verder te verminderen.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Grondgebruik: bossen en natuurlijk terrein	≥ 54,8%	43,8%	CBS
	Nee	Percentage inwoners dat vindt dat in zijn/haar buurt voldoende groen is	≥ 75%	69%	Hilversum Monitor
	Nee	Verminderen CO ₂ -uitstoot van Hilversum	373 kiloton	314 kiloton	Klimaatmonitor
	Nee	Percentage hernieuwbare energie	10% (2022)	5,1%	Klimaatmonitor
	Nee	Percentage gescheiden afval t.o.v. de totale hoeveelheid ingezameld afval	75%	68%	GAD Meter
	Nee	Percentage circulaire aanbestedingen t.o.v. het totaal aantal lopende contracten	35% (2022)	30,2%	Gemeente Hilversum
	Nee	Percentage woningen (voorlopig) energielabel B of beter	40% (2022)	33%	Klimaatmonitor
	Nee	Duurzaamheidscore ecologisch kapitaal (0-100)	≥ 58	43,1	Telos (Duurzaamheidsbalans)
	Nee	Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner	100 kg	165 kg	CBS
	Nee	Percentage hernieuwbare elektriciteit	3,5% (2022)	3,3%	RWS

Ambitie met activiteiten

Duurzaamheid en milieubeheer

We gaan vol inzetten op energie besparen en het isoleren van woningen en gebouwen. We streven ernaar om in 2040 aardgasvrij te zijn. We doen dit samen met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren, bouwers, investeerders, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. Voor de voorziening van duurzaam opgewekte energie ligt de focus op besparen, isoleren en zonne-energie op daken. De gemeentelijke organisatie wordt klimaatneutraal. Daarvoor is deels compensatie nodig van rest uitstoot CO₂. Met de CO₂ Prestatieladder wordt gericht gewerkt aan het verder verminderen van deze te compenseren rest uitstoot CO₂. Er wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit in 2030 voor fijnstof en stikstof. Dat draagt bij aan minder ziekte, minder sterfte en een betere kwaliteit van leven.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van het jaarplan Energietransitie Hilversum 2022:
 - Energie besparen en isoleren stimuleren, onder andere door de samenwerking met de Hilversumse energiecoöperaties en het verder ontwikkelen van het regionaal energiedienstenbedrijf.
 - Stimuleren van zonne-energie op daken, parkeerplaatsen en langs infrastructuur.
 - Versterken van de samenwerking met de stad (Hilversum100, Green Deals, Energiecoöperaties).
- Uitwerken van de uitvoeringslijnen uit de Transitievisie Warmte Hilversum.
- Uitvoeren Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 voor de realisatie van zonne-energie op daken, parkeerplaatsen en geluidsschermen en andere kansrijke locaties voor zonne-energie, waaronder het vliegveld Hilversum.
- Doorvoeren van circulaire economie in alle nieuwe aanbestedingen en waar mogelijk het verbeteren van circulariteit binnen lopende contracten.
- Stimuleren van het verduurzamen van bedrijven en organisaties en een beroep doen op hun rol in de energietransitie.
- Meten van de luchtkwaliteit door de gemeente en door inwoners uit het Burgermeetnetwerk met behulp van het dataplatform Open Hilversum.
- Inzetten op het verkrijgen van subsidies ter ondersteuning van duurzaamheidsprojecten.
- Bijhouden van het bodeminformatiesysteem.
- Sturen op de prestaties van de verbonden partij Omgevingsdienst Flevoland Gooi & Vechtstreek, die een aantal milieutaken voor de gemeente uitvoert.
- Informeren van eigenaren van kantoorpanden in Hilversum over de verplichting om vanaf 2023 een energielabel C te hebben.
- Uitvoeren van de wijkaanpak Hilversumse Meent Aardgasvrij:

- Overschakelen van 624 woningen naar een duurzame warmtevoorziening van 2021 tot en met 2028 in het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijk, in samenwerking met partners.
- Opstellen van een buurtenergieplan voor implementatie van het warmtealternatief met bewoners.
- Realiseren van een klimaatneutrale gemeentelijke organisatie, onder andere door het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.
- Afronden van de laatste panden van de A-lijst Wet geluidhinder.

Toelichting

De aandacht voor duurzaamheid in de vorm van energiebesparing bij bedrijven en woningen, het opwekken van duurzame energie en het stimuleren van circulaire economie neemt nog steeds toe en heeft vorig jaar een flinke impuls gekregen vanwege de oorlog in Oekraïne.

In 2022 zijn vanuit het programma Energietransitie Hilversum weer mooie stappen gezet. Het stimuleren van energie besparingen en het isoleren van woningen gaat voorspoedig. Zo was er veel animo van woningeigenaren die hun woning wilden verduurzamen en werd er van het duurzaamheidsfonds in 2022 veelvuldig gebruikt gemaakt. Ook hebben we afgelopen jaar flinke stappen gemaakt met het stimuleren van het verduurzamen van bedrijven en organisaties. Met de toegekende subsidie van de provincie Noord-Holland zijn we in 2022 met de Omgevingsdienst in Flevoland en Gooi en Vechtstreek (OFGV) gestart met stimulerend toezicht op energiebesparing door bedrijven. De aanpak maakt gebruik van een Energiebeheersysteem, data-uitwisseling en een app en nodigt ondernemers uit meer te doen dan wettelijk verplicht is. De provincie Noord-Holland heeft in 2022 ook subsidie toegekend voor de realisatie van een grote zonneparkerplaats: 1200 zonnepanelen in Kerkelanden.

Verder zijn de samenwerkingen met Hilversum100 en bedrijventerrein Zuidwest het afgelopen jaar geïntensiveerd en trekken we samen actief op voor een duurzaam Hilversum. Uit een onderzoek van het Klimaatverbond is gebleken dat bij de omvang van Hilversum plaats is voor één goede, grote energie coöperatie. We hebben dit gedeeld met de huidige twee coöperaties en het aan de bedrijven gelaten om te kijken naar samenvoegen. Eind 2022 was er nog geen sprake van samenvoeging.

In 2022 zijn we begonnen met het uitvoeren van maatregelen voor de Proeftuin Aardgasvrije Wijk in de Hilversumse Meent. In 2022 is de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) met € 510.000 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties uitgevoerd wat geleidt heeft tot 4884 vouchers van € 70 die besteed zijn aan energiebesparende producten. Daarnaast zijn er ruim 1400 adviezen gegeven via bijeenkomsten en energiecoachgesprekken.

De RREW-regeling heeft naar verwachting geleid tot ruim 1000 ton CO2 reductie per jaar.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	4.744	-893	3.851
Realisatie	3.792	-758	3.034
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-952	134	-818

Het voordelige saldo van € 818.000 is voornamelijk gerelateerd aan de vanuit het Rijk ontvangen middelen voor uitvoering van het klimaatakkoord. In 2023 wordt de ontvangen € 530.000 ingezet voor het opstellen van een Hilversums Isolatie Plan (HIP). Aan de raad wordt voorgesteld om € 530.000 ten behoeve van het klimaatakkoord over te hevelen.

€ 150.000 vanuit het Coalitieakkoord 2022-2026 is door ontvangst van de rijksmiddelen niet nodig, dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2022.

Door verschillende oorzaken is het vooraf ingeschatte aantal woningen dat van het gas af is gegaan (nog) niet gerealiseerd (Proeftuin Aardgasvrije Wijken). Het advies- en offertetraject kent in veel gevallen een langere doorlooptijd dan verwacht. Dit resulteert tot een voordeel in de lasten en een nadeel in de baten van € 201.000.

Ambitie met activiteiten

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Hilversum is een groene stad, omringd door prachtige natuur- en recreatiegebieden. De gemeente heeft als doel de hoeveelheid binnenstedelijk groen op peil te houden, op plekken te vergroten en waar mogelijk te verbinden met de omringende natuurgebieden. Er ligt ook een sterke nadruk op het vergroten van de biodiversiteit en het klimaatadaptief maken van de stad. Groeninitiatieven uit de buurten worden door de gemeente gestimuleerd en waar nodig begeleid. Het Goois Natuurreservaat (GNR) blijft zorgdragen voor de natuurgebieden.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Actualiseren van het programma Groen met betrekking tot biodiversiteit, natuurinclusief bouwen en klimaatadaptatie.
- Actualiseren van de handboeken Hilversum Buiten.
- Starten met het opstellen van een visie Openbare Ruimte.
- Monitoren van de biodiversiteit in de wijken.
- Onderhouden van openbaar groen en daarbij participatie door bewoners in groenbeheer en groenonderhoud in buurten stimuleren en ondersteunen.
- Deelnemen aan het GNR om ook in de toekomst de natuur en recreatiewaarden in natuurgebieden te vergroten en te ontwikkelen.

Toelichting

Het Programma Groen Hilversum 2040 (inclusief het uitvoeringsprogramma) is in december 2022 unaniem vastgesteld door de raad. Binnen dit programma staan de doelen biodiversiteit, klimaatbestendigheid en vitaliteit centraal.

Verder is er in 2022 is onder meer gemonitord op de ontwikkeling van de arealen met extensief maaibeheer, op gebouwen wonende diersoorten in het projectgebied van Proeftuin Hilversumse

Meent en op zoogdieren in achtertuinen middels een participatietraject met wildcamera's. Daarnaast zitten we als gemeente in het bestuur van het Goois Natuurreservaat (GNR) en zetten ons actief in om de natuur- en recreatiewaarden in natuurgebieden te vergroten en te ontwikkelen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	7.452	-377	7.074
Realisatie	7.136	-341	6.794
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-316	36	-280

Het voordeel van € 280.000 is voornamelijk te relateren aan de uitzonderlijke warme zomer met als gevolg dat het minder noodzakelijk was om het gras te maaien alsook onkruid te bestrijden in plantsoenen (€ 190.000). Daarnaast is de teruggave BTW vanuit het GNR voordeliger uitgevallen. De teruggave wordt verdeeld over minder participanten en is derhalve per participant hoger dan voorheen (€ 60.000).

In de Hilversumse Meent wordt een onderzoek verricht naar natuur inclusief bouwen. Dit is noodzakelijk ter bepaling van de isolatiemaatregelen voor het project Proeftuin Aardgasvrije Wijken. Tevens vindt een schaduwanalyse en onderzoek naar de verbondenheid van groen plaats. De verschillende onderzoeken lopen door in 2023. Daarbij wordt in 2023 het Voetstappenpad opgeknapt ter ere van het jubileum van het GNR. Ten behoeve van de hiervoor genoemde werkzaamheden in 2023 wordt aan de raad voorgesteld om € 62.000 over te hevelen.

Ambitie met activiteiten

Riolering

Het beheren en onderhouden van het riool is een omvangrijke gemeentelijke taak. Zeker nu klimaatverandering zorgt voor heftige buien en overstromingen en daarmee voor meer druk op het rioolstelsel. Een optimaal functionerend rioolstelsel met speciale aandacht voor klimaatadaptatie en duurzaamheid is het uitgangspunt. Dit is meegenomen in het gemeentelijk Watermanagement Plan 2021-2026.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van het Gemeentelijk Watermanagement Plan 2021-2026.
 - Onderzoeken van een locatie voor een waterbergingskelder.
 - Afkoppelen en infiltreren van hemelwater in postcodegebied 1221.
- Vervangen van 6,5 kilometer in het rioolstelsel op jaarbasis, als onderdeel van de vervanging van 65 kilometer tussen 2015 en 2026.
- Beheren en onderhouden van het rioolstelsel. Binnen de bestaande mogelijkheden wordt klimaatadaptatie tegelijkertijd gerealiseerd.

- Afronden Infiltratieveld Hilversum-Noord (4 meter diep, 35 meter lang) om het rioolstelsel minder te belasten.
- Monitoren en bestrijden van overlast door grond- en regenwater.

Toelichting

De warme, droge zomer bevestigde weer de noodzaak van klimaatadaptieve maatregelen om verdroging tegen te gaan. Onder de nieuwe atletiekbaan op het Arenapark is een waterbergings- en infiltratievoorziening aangelegd met Rockwool. Daarmee is 10.000m² verhard oppervlak afgekoppeld van het riool en infiltreert het schone regenwater in de bodem.

Om ook het watersysteem in Hilversum toekomstbestendig te maken is in 2022 veel voorbereidend werk gedaan door gemeente en waterschap samen. Er is een logische verdeling van het beheer en onderhoud tussen beide partijen uitgewerkt, zodat het water beter kan worden onderhouden. Deze goede samenwerking vormt tevens de basis voor het gezamenlijk oppakken van uitdagingen als droogte en wateroverlast.

Meer toelichting over de uitvoering van het Gemeentelijk Watermanagement Plan (2021-2026) voor het vervangen, beheer en onderhouden van het rioolstelsel leest u bij het thema Onderhoud kapitaalgoederen/Riolering.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	6.308	-8.478	-2.170
Realisatie	6.567	-8.683	-2.116
Vershil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	259	-205	54

Het nadeel van € 259.000 op de lasten is voornamelijk toe te schrijven aan de stijgende prijzen. Het onderhoud van de riolering en het aanleggen van huisaansluitingen is met € 200.000 duurder uitgevallen. Naast de prijsstijging zijn in 2022 meer huisaansluitingen aangevraagd en geplaatst. Tenslotte is er ook sprake geweest van noodzakelijke werkzaamheden aan het rioolstelsel buiten het planmatig onderhoud.

Het voordeel van € 205.000 in de baten wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en afdelingskosten. De afwijking op de loon- en organisatiekosten wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Ambitie met activiteiten

Afval

De Grondstoffen en Afvalstoffendienst (GAD) Gooi & Vechtstreek voert namens de gemeente de afvalinzameling en –verwerking uit bij de huishoudens. De gemeente houdt via de begroting van de GAD toezicht op een effectieve en efficiënte afvalinzameling.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van nieuw, circulair grondstoffenbeleid in regionaal verband door de GAD.
- Sturen op een goede en efficiënte afvalinzameling- en verwerking door de GAD.
- Benutten van lokale kansen voor duurzaamheid en sociale werkgelegenheid bij afvalinzameling- en verwerking.
- Lobbyen voor landelijke uitbreiding van producentenverantwoordelijkheid voor circulaire producten en verpakkingen.

Toelichting

Bij circulaire economie gaat het erom steeds meer afval als grondstof aan te merken. In 2022 was Omgevingsdienst in Flevoland en Gooi en Vechtstreek (OFGV) vooral actief op het gebied van wetenschappelijke ontwikkelingen om optimaal te kunnen adviseren en ondersteunen. Ook had het OFGV extra aandacht voor de bestrijding van milieucriminaliteit. Een voorbeeld hiervan is het onjuist verwijderen en/of afvoeren van asbest(houdende) materialen. Het optreden van OFGV heeft er toe geleid dat tenminste één slecht presterend asbest saneringsbedrijf niet meer actief is onze regio.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	10.136	-12.380	-2.244
Realisatie	10.107	-12.372	-2.266
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-29	8	-21

De afvalinzameling en verwerking, uitgevoerd door de Grondstoffen en Afvalstoffendienst (GAD) Gooi & Vechtstreek, is uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Economische havens en waterwegen

Beheren en onderhouden van de huidige havens, waterwegen en de sluis 't Hemeltje.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden, met name baggerwerkzaamheden, conform het onderhoudsplan.
- Onderhouden en bereikbaar houden van de binnenhavens en doorgaande waterwegen.

- Uitvoeren van regulier onderhoud van waterkeringen en afwatering, waarbij bij de vervanging van waterkeringen rekening wordt gehouden met natuurvriendelijke oevers.
- Beheren en onderhouden van sluis 't Hemeltje.

Toelichting

De jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden zoals baggeren en ander onderhoud aan de binnenhavens en waterwegen zijn in 2022 uitgevoerd. Het vervangen van oevers is afgelopen jaar iets vertraagd, doordat de vervanging van de Kanaalbrug is uitgesteld. Dit heeft te maken met onder meer bereikbaarheid en uitvoerbaarheid van het project. Ook is de vervanging van de sluisdeur van sluis 't Hemeltje vertraagd vanwege herprioritering van werkzaamheden.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	388	-66	322
Realisatie	359	-61	298
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-29	5	-24

De activiteiten met betrekking tot de ambities economische havens en waterwegen zijn uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Wat heeft het gekost?

Thema - taakveld (Bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting 2022	Wijzigingen 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Lasten						
Thema Mooie stad						
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	572	47	619	662	43
8.1	Ruimtelijke ordening	3.840	1.690	5.530	4.063	-1.467
8.3	Wonen en bouwen	3.967	655	4.622	4.556	-66
Totaal lasten thema Mooie stad		8.379	2.392	10.771	9.281	-1.490
Thema Levendige stad						
5.1	Sportbeleid en activering	1.051	125	1.176	1.170	-6
5.2	Sportaccommodaties	2.943	277	3.221	3.448	227
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.837	912	4.749	4.621	-127
5.4	Musea	1.054	-1	1.053	1.207	154
5.5	Cultureel erfgoed	760	119	878	815	-63
5.6	Media	1.713	219	1.932	1.739	-194
Totaal lasten thema Levendige stad		11.359	1.650	13.009	13.000	-9
Thema Bereikbare stad						
0.63	Parkeerbelasting					
2.1	Verkeer en vervoer	17.991	2.279	20.270	17.756	-2.514
2.2	Parkeren	4.021	264	4.285	4.424	139
Totaal lasten thema Bereikbare stad		22.012	2.543	24.555	22.180	-2.375
Thema Duurzame stad						
2.4	Economische havens en waterwegen	395	-7	388	359	-29
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.602	850	7.452	7.136	-316
7.2	Riolering	6.136	172	6.308	6.567	259
7.3	Afval	10.042	93	10.136	10.107	-29
7.4	Milieubeheer	3.086	1.659	4.744	3.792	-952
Totaal lasten thema Duurzame stad		26.261	2.767	29.028	27.960	-1.067
Totaal lasten programma Wonen en leven		68.010	9.352	77.363	72.422	-4.941

Baten**Thema Mooie stad**

7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-513		-513	-473	40
8.1	Ruimtelijke ordening	-21	-375	-396	-318	79
8.3	Wonen en bouwen	-3.224	-508	-3.732	-3.298	433
Totaal baten thema Mooie stad		-3.758	-883	-4.641	-4.089	552

Thema Levendige stad

5.1	Sportbeleid en activering	-6		-6	-128	-122
5.2	Sportaccommodaties	-989	-401	-1.390	-1.584	-194
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-473	-3	-476	-555	-79
5.4	Musea	-335		-335	-358	-22
5.5	Cultureel erfgoed	-45		-45	-68	-23
5.6	Media	-1		-1	-4	-2
Totaal baten thema Levendige stad		-1.849	-404	-2.253	-2.695	-442

Thema Bereikbare stad

0.63	Parkeerbelasting	-4.575	-10	-4.585	-4.952	-367
2.1	Verkeer en vervoer	-3.519	-477	-3.996	-3.454	542
2.2	Parkeren	-1.321	206	-1.115	-1.201	-86
Totaal baten thema Bereikbare stad		-9.415	-281	-9.696	-9.608	88

Thema Duurzame stad

2.4	Economische havens en waterwegen	-66		-66	-61	5
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-377		-377	-341	36
7.2	Riolering	-8.328	-150	-8.478	-8.683	-205
7.3	Afval	-12.180	-200	-12.380	-12.372	8
7.4	Milieubeheer	-7	-886	-893	-758	134
Totaal baten thema Duurzame stad		-20.959	-1.236	-22.195	-22.216	-22

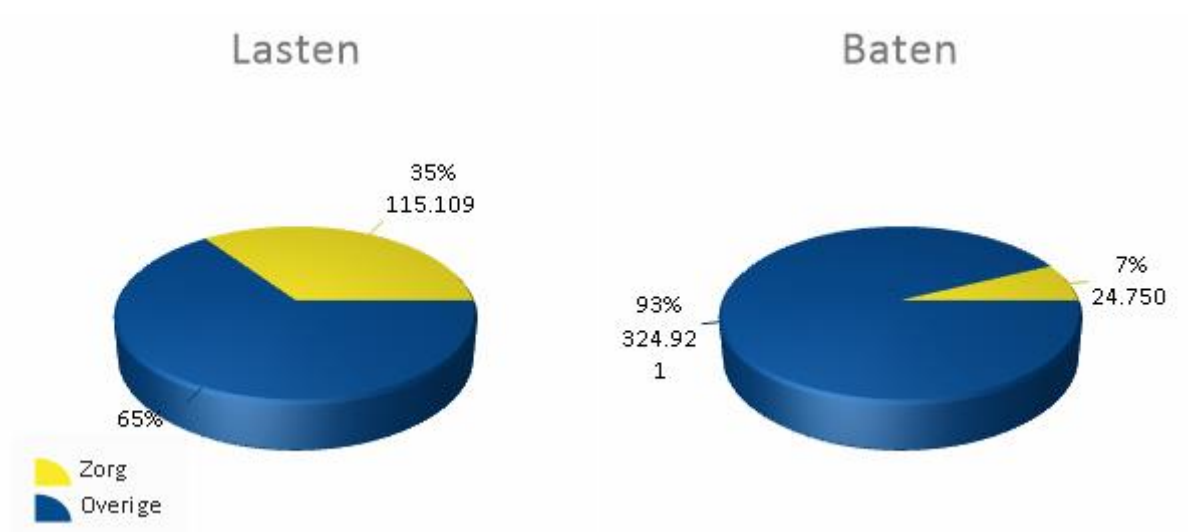
Totaal baten programma Wonen en leven		-35.981	-2.804	-38.785	-38.608	177
--	--	----------------	---------------	----------------	----------------	------------

Saldo voor bestemming programma Wonen en leven		32.029	6.549	38.578	33.813	-4.764
---	--	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------

Mutaties reserves		287	506	793	698	-95
-------------------	--	-----	-----	-----	-----	-----

Saldo na bestemming programma Wonen en leven		32.316	7.055	39.371	34.512	-4.859
---	--	---------------	--------------	---------------	---------------	---------------

Programma 2: Zorg

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.

De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Zorg zijn:

- Inwoners en ondernemers
- Mantelzorgers en vrijwilligers
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- GGD Jeugd en gezin
- Gecontracteerde zorgaanbieders
- Diverse medische en zorgpartijen zoals huisartsen, ziekenhuis Tergooi, VVT en zorgverzekeraars
- Gecertificeerde instellingen
- Raad voor Kinderbescherming
- Onderwijsinstellingen
- Kinderopvangorganisaties (peuterspeelzalen)
- Woningcorporaties
- Netwerken in de stad: zoals religieuze instellingen en verenigingen voor ontspanning, sport, welzijn en cultuur

Kaderstellende nota's

- Kadernota Sociaal Domein
- Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (2021)
- Regionale onderwijsagenda 2020-2022
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2035 (2020)
- Uitvoeringsnotitie buurten 3.0 (2020)
- Beleidsplan bescherming en opvang
- Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2020-2024 (2019)
- Agenda Wmo-Welzijn in de wijk 2019 - 2021 (2019)
- Visie en Agenda Jeugdhulp 2019-2021 (2019)
- Transformatieplan "Zorg voor de Jeugd" Gooi en Vechtstreek (regionaal; 2019)
- Naar een financieel gezond domein (2021)
- Beleidsplan LHBTI 2019-2022 (2019)
- Agenda Lokale Inclusie (2020)
- Actieplan tegen eenzaamheid "Samen is het leuker" (2020)

Verbindende stad

De gemeente Hilversum draagt bij aan een zorgzame en gezonde samenleving voor alle inwoners. Wijkgericht werken richt zich op werken aan sterke sociale buurten samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Het wijkgericht werken is gebaseerd op een goede samenwerking tussen inwoners, partners in combinatie met wijkregie in de wijk. Maatwerk leveren in de wijken en buurten in samenwerking en met verbinding tussen inwoners, partners en de gemeente, daar draait het om. Hierbij richten we ons integraal op de aanpak van maatschappelijke opgaven vanuit het sociale, fysieke en veiligheidsdomein. Mensen voelen zich meer verbonden met hun wijk en leefomgeving. We richten ons op het versterken van verbondenheid, welzijn en preventie, met name voor mensen die het nodig hebben. We werken vanuit het principe van positieve gezondheid.

We organiseren ondersteuning dicht bij de inwoners, we versterken het zelfsturend vermogen en we bestrijden waar mogelijk de eenzaamheid van mensen. Wijkcentra hebben een brede functie, hier kan men terecht voor ondersteuning en er is ook gelegenheid voor ontmoeting. De buurt bepaalt de programmering en daar waar nodig biedt de gemeente ondersteuning. We bieden mantelzorgers ondersteuning en waar nodig verwijzen we naar specialistische hulp. We investeren in voorzieningen in de wijk, waardoor zwaardere ondersteuning en zorg voorkomen wordt.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet met vrijwilligerswerk	≥ 38%	32%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage volwassenen met hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore	≤ 28%	28,9% (2021)	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen)
	Nee	Percentage inwoners dat zich verbonden voelt met de buurt	86%	86%	Hilversum Monitor
	Nee	Waardering van de inwoners over de buurt	8,0	8,0	Hilversum Monitor
	Nee	Waardering van inwoners over sociaal vangnet; mate waarin buurtgenoten elkaar ondersteunen	60%	56%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage volwassenen dat mantelzorg geeft	45%	55%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat zich de afgelopen 12 maanden heeft ingezet met aandacht voor burens in een zorgwekkende situatie	≥ 38%	42%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat (helemaal) mee eens is dat gemeente inwoners en organisaties betreft bij de totstandkoming en uitvoering van beleid	≥ 40%	35%	Hilversum Monitor

	Nee	Percentage inwoners dat zegt bereid te zijn zich te willen inzetten voor de leefbaarheid van de buurt	≥ 55%	47%	Burgerpeiling waarstaatjegemeente
	Nee	Percentage inwoners ouder dan 19 jaar met overgewicht	38,0%	42%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen)
	Nee	Percentage jeugd (4 tot 15 jaar) met overgewicht	≤ 10%	22,6% (2019)	GGD
	Nee	Percentage jeugd (4 tot 15 jaar) met ondergewicht	≤ 9%	9,6% (2020)	GGD
	Nee	Percentage jongeren (2e en 4e klas middelbare school) dat minimaal 5 dagen per week voldoende beweegt volgens de NNGB	≥ 50%	40% (2021)	GGD (EMOVO)

Ambitie met activiteiten

Samenkracht en burgerparticipatie

Versterken van het zelfsturend vermogen van bewoners via veerkrachtige netwerken, waarin maatschappelijke organisaties, bewoners, vrijwilligers en andere partners in de wijk samenwerken. Door de afstand van de netwerken tot de bewoner te verkleinen kunnen problemen voorkomen worden waardoor er een verschuiving van zwaardere naar lichtere ondersteuning ontstaat.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van de Agenda Wmo Welzijn, door passend bij de wijk de algemene voorzieningen, sociaal werk, dagbesteding, vrijwilligerswerk en herkenbare ontmoetingscentra te versterken en eenzaamheid te voorkomen. De toegang van het Sociaal Plein en de (maatschappelijke) organisaties in de buurt en wijk zijn hier op aangesloten.
- Stimuleren van samenwerkingen in de stad door middel van co-creatie met inwoners, ondernemers en partners van de stad.
- Ondersteunen van de mantelzorger en het versterken van het netwerk door hulp en ondersteuning (zowel individueel als collectief) te bieden.
- Vaststellen van en uitvoering geven aan de prioritaire thema's in de wijken samen met de inwoners, ondernemers en partners in de wijk.
- Signaleren en agenderen van kansen en problemen in de wijk.
- Uitvoeren van de Agenda Lokale Inclusie. Ontwikkelen van een project waarbij aandacht is voor de fysieke toegankelijkheid voor mensen met een beperking.
- Faciliteren van het diversiteitsnetwerk.

- Uitvoeren van het beleidsplan LHBTI.
- Onderhouden van het digitaal platform en uitvoeren van bewonersactiviteiten en -initiatieven. Dit betreft digitaal platform Hilversummers.nl.
- Intensiveren van maatregelen tegen eenzaamheid.
- Voortzetten van suïcide preventie met maatschappelijke partners en het opstellen van een actieplan Suïcide Nazorg.
- Ontwikkelen van een multifunctionele accommodatie, De Lelie.

Toelichting

Versa Welzijn is begonnen met de campagne Samen is leuker. Een deel van de mantelzorgers wordt op dit moment ondersteund. De betrokken partijen die mantelzorgondersteuning bieden zijn in overleg om de samenwerking te intensiveren, om zo meer mantelzorgers te kunnen ondersteunen.

De maatregelen tegen eenzaamheid zijn geïntensiveerd ten opzichte van het vaststellen van de Agenda Wmo-Welzijn. Later is het actieplan toegevoegd.

Dit jaar is een projectplan lokale inclusie opgesteld. Vanuit dit projectplan zal in 2023 een uitvoeringsagenda worden vastgesteld door het college.

Dit jaar is de agenda WMO Welzijn uitgevoerd, waarbij aandacht besteed is aan doorontwikkeling van begeleiding in de wijk, het versterken van de sociale basis en inkoop van de sociale kaart. Dit laatste wordt in 2023 afgerond.

Hilversum heeft sterke wijken en buurten die bruisen van activiteiten en initiatieven en zorgen voor sociale verbondenheid tussen inwoners. De komende jaren bouwen we verder op deze krachtige basis door wijkgericht te blijven werken. We professionaliseren ons verder en werken gericht met geprioriteerde thema's voor 2023-2024. In Q2 2023 verschijnt het Jaarverslag Wijken en Buurten 2021-2022.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	27.671	-16.301	11.371
Realisatie	23.819	-17.563	6.256
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-3.853	-1.262	-5.115

Het voordeel wordt voor € 4.296.000 bepaald door de opvang ontheemden Oekraïners. Hiervoor zijn de volgende oorzaken:

- De opvanglocaties Thebe 22 en Philipsweg 1 zijn nog niet in gebruik in 2022, derhalve zijn in 2022 ook geen exploitatielasten gemaakt voortkomend uit de opvang. Dit levert een voordeel op van €1.587.000.
- De opvang van de ontheemde Oekraïners vindt steeds minder plaats in hotels. De opvang in hotels is een relatief kostbare wijze van opvang ten opzichte van de reguliere opvang. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de opvang voor 2022 met €1.666.000 lager uitkomen dan begroot.
- De exploitatie lasten van de opvanglocatie Heuvellaan 50 komen in 2022 €711.000 lager uit dan begroot. Dit wordt met name bepaald door lagere lasten voor het beheer van de opvang (beveiliging, catering, schoonmaak en locatiemanagement, maar ook door lagere persoonsgebonden lasten (medische kosten en vervoer)
- Voor het uitbetalen van het leefgeld particuliere opvang (POO) wordt door het rijk een afzonderlijk forfaitbedrag vergoed. Deze vergoeding valt € 249.000 hoger uit door de gemaakte lasten en resulteert in een even hoog voordeel.
- Overige lasten en baten per saldo €83.000 voordelig.

Voorgesteld wordt het voordeel van €4.296.000 bij de resultaatbestemming toe te voegen aan de reserve opvang Oekraïners

Daarnaast is een deel van de middelen uit het coalitieakkoord voor een Zorgzaam Hilversum nog niet ingezet, omdat eerst gewerkt wordt aan de visie op het sociale domein en de verdere uitwerking. Voorgesteld wordt de middelen van € 100.000 over te hevelen naar 2023

Ook de projecten 'Ontwikkelen sociale kaart' en 'Suïcide preventie' uit de Corona herstelagenda kennen een doorloop in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van € 94.000. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds € 94.000 lager. In het voorjaar 2023 heeft de raad de eindevaluatie Corona Herstelagenda behandeld en de resterende middelen € 94.000 vrijgegeven voor 2023.

Ambitie met activiteiten

Volksgezondheid

Het beleid rondom volksgezondheid is belegd bij de regio G&V. De gemeente zet in op het bevorderen van gezondheid. Inwoners van onze regio leven gemiddeld gezonder in vergelijking met inwoners in de rest van Nederland. Onze inzet is om deze gezondere levensstijl de komende jaren te handhaven. Nadruk ligt op het gezond opgroeien van de jeugd.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Faciliteren van de GGD en andere partijen om hun wettelijke basistaken uit te voeren.

- Het bevorderen van een rookvrije generatie.
- Het inzetten op het voorkomen van alcoholmisbruik onder jongeren.
- Stimuleren van een lokaal preventieakkoord, waarmee wordt gewerkt aan de thema's: een gelukkige en gezonde jeugd en een gezonde leefstijl voor iedereen.
- Het continueren van de Jongeren Op Gezond Gewicht aanpak (JOGG).
- Stimuleren van sport en beweging door de buurtsportcoaches in samenwerking met huisartsen.
- Stimuleren van een gezonde omgeving (voor sport en bewegen) bij de invoering van de Omgevingswet.

Toelichting

Vanaf januari 2022 vergde het herstel van Corona veel inzet van zowel de organisatie als haar partners. Desondanks is het gelukt de voorgenomen ambities voor het grootste deel te realiseren.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	3.756	-81	3.674
Realisatie	3.762	-90	3.671
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	6	-9	-3

Binnen het saldo van de ambitie 'volksgezondheid' doet zich een nadeel voor € 109.000 als gevolg van JGZ kosten van Oekraïense kinderen. In 2022 vielen 210 Oekraïense kinderen onder de JGZ. Voor deze dienstverlening heeft de Regio Gooi en Vechtstreek €109.000 in rekening gebracht. Ter dekking van o.a. deze lasten heeft het Rijk in de decembercirculaire middelen beschikbaar gesteld. Voorgesteld wordt deze middelen vanuit de decembercirculaire te storten in de reserve Opvang Oekraïners. In lijn met deze storting wordt voorgesteld de extra JGZ lasten van € 109.000 te onttrekken uit de reserve.

De voordelige afwijking op de loon- en organisatiekosten van afgerond € 63.000 wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Kansrijke stad

Hilversum wil bijdragen aan gelijke ontwikkelkansen voor ieder kind. Onderwijs levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van een kind. Daar waar de basisvoorzieningen zoals peuterspeelzalen, onderwijs, sport, cultuur en gezondheidszorg niet voldoende bijdragen aan deze kansen, bieden we aanvullende maatregelen. Door het voortzetten en versterken van de samenwerking met partners zoals besturen van scholen, peuterspeelzalen en kinderopvang bieden we ondersteuning en geven wij kinderen en hun ouders een steuntje in de rug. We investeren in het verbeteren en vernieuwen van onderwijshuisvesting om deze verder toekomstbestendig te maken.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Absoluut verzuim, aantal per 1000 leerlingen	0,5	nmb	DUO, Ingrado
	Nee	Relatief verzuim, aantal per 1000 leerlingen	29	30	DUO, Ingrado
	Nee	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie, percentage deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5%	aantal 94	DUO, Ingrado
	Nee	Kinderen in uitkeringsgezin, percentage kinderen tot 18 jaar	5%	5%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel

Ambitie met activiteiten

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Alle kinderen hebben recht op gelijke ontwikkelkansen, ongeacht hun achtergrond of wijk waarin ze opgroeien. Daarom streven we in Hilversum naar een goede start in het onderwijs, een passende plek voor ieder kind en jongere en zetten we ons in om een geslaagde door- en uitstroom van leerlingen te realiseren, zowel naar het vervolgonderwijs als naar de arbeidsmarkt.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitwerken van de speerpunten van de Hilversumse Educatieve Agenda 2021 – 2024 en periodiek rapporteren over de voortgang.
- Aanvullen van de Hilversumse Educatieve Agenda 2021 – 2024 met rijksmiddelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen. Dit doen we in samenwerking met de onderwijspartners.
- Ontwikkelen van een gemeentelijke visie op kindvoorzieningen.

- Deelnemen aan en ondersteunen van de Coalitie Kansrijke Start gericht op de eerste 1000 dagen van het leven van kinderen uit met name kwetsbare gezinnen.
- Faciliteren van intensieve buitenschoolse opvang (BSO-i) voor kinderen met een zorgbehoefte.
- Ondersteunen van peuterspeelzalen en kinderopvang bij het uitvoeren van activiteiten voor de voor- en/of vroegschoolse educatie (VVE) om achterstanden te voorkomen.
- Ondersteunen van ouders bij positief ouderschap. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van de programma's Instapje, Voor jou en je kind, Voorleesexpres en preventieve programma's van Jeugd en Gezin.
- Faciliteren van maatwerkplannen voor kinderen in groep 1 en 2 ter voorkoming en bestrijding van achterstanden in samenwerking met onderwijs, kinderopvang en Jeugd en Gezin.
- Faciliteren van een goede overdracht tussen peuterspeelzalen, kinderopvang en het basisonderwijs.
- Blijven versterken van de verbinding tussen passend onderwijs en onderwijs-zorg-combinaties in samenwerking met jeugdhulp.
- Versterken van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, met name gericht op jongeren in een kwetsbare positie, voor wie een startkwalificatie niet haalbaar is.
- Voortzetten en versterken van de samenwerking met de onderwijspartners.
- Uitvoeren van de wettelijke taak met betrekking tot leerlingenvervoer.
- Bieden van extra taalonderwijs voor volwassenen (18+) die niet (voldoende) kunnen lezen en schrijven.
- Uitvoeren van de wettelijke taak ten aanzien van de leerplicht en het voorkomen van schooluitval.

Toelichting

In 2022 is er op het gebied van het aanbod voor laaggeletterdheid bij volwassenen onderzoek gedaan. Daar kwam uit dat de huidige partijen geen passend aanbod kunnen bieden als het gaat om extra taalonderwijs.

Voor het vinden van passend aanbod, dat aan de voorwaarden voldoet, wordt er in 2023 een regionale aanbesteding uitgezet.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	7.727	-5.116	2.611
Realisatie	7.372	-4.723	2.650
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-355	393	38

Het voordeel op de lasten en het nadeel op de baten wordt met name bepaald door het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De looptijd van het NPO van het Rijk is verlengd van schooljaar 2022-2023 naar schooljaar 2024-2025. Dat betekent dat middelen over een langere periode ingezet kunnen worden. Van de beschikbaar gestelde € 2,1 miljoen is inmiddels € 576.000 ingezet, € 274.000 minder dan begroot. De overgebleven middelen zullen in de periode tot juli 2025 ingezet worden. Overeenkomstig de voorwaarden van de NPO zijn de baten in lijn gebracht met de lagere lasten NPO.

Ambitie met activiteiten

Onderwijshuisvesting

Het bieden van voldoende duurzame en kwalitatief op orde zijnde huisvesting voor leerlingen in het primair, voorgezet, speciaal en internationaal onderwijs.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van het Integraal Huisvestingsplan (IHP), met afspraken over monumentale gebouwen, frisse scholen, duurzaamheid (stimuleren verduurzamen schoolgebouwen), bewegingsonderwijs en afspraken over de onderhoudstoestand, financiering en multifunctioneel gebruik van gymnastieklokalen.
- Uitvoeren van het Onderwijshuisvestingsprogramma 2022.
- Voorbereiden van de uitbreiding van internationaal onderwijs.
- Voortzetten en versterken van de samenwerking met de schoolbesturen.

Toelichting

Door verschillende oorzaken is vertraging opgelopen bij de uitvoering van het IHP. Wisseling van personeel, de pandemie en een weinig eenvoudige werkwijze zorgden voor deze vertraging. Sinds medio 2022 wordt er gewerkt aan verbetering en een inhaalslag.

Het Internationaal Onderwijs zal zich vooral ontwikkelen op het Arenapark. De ontwikkeling van het Arenapark duurt langer, waardoor ook huisvesting van het Internationaal Onderwijs vertraging oploopt. Een andere reden is dat de schoolbesturen en de gemeente nog volop in gesprek zijn over het ambitieniveau voor Internationaal Onderwijs binnen de gemeentegrenzen.

Inde tweede helft van 2022 is volop gewerkt aan verbetering van de samenwerking met de schoolbesturen. Door het werken met accounthouders is de werkwijze eenvoudiger en de lijnen korter. Dit naar genoegen van schoolbesturen en de gemeente.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	9.738	-825	8.913
Realisatie	9.904	-982	8.922
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	166	-157	9

In 2022 hebben zich op onderwijshuisvesting vertragingen voorgedaan, waardoor niet alle beschikbare middelen zijn besteed. De vertraging doet zich voor bij het onderzoek naar de exploitatie van de gymzalen en de duurzaamheidsscans bij monumentale panden. Ook is de geplande uitvoering van werkzaamheden rond tijdelijke huisvesting vertraagd. Voorgesteld wordt om het voordeel van € 250.000 over te hevelen naar 2023.

Herrekeningen van de onderhoudsplanning voor het vastgoed hebben geleid tot een extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening € 191.000.

Ondersteunende stad

Hilversum biedt zijn inwoners de ondersteuning die zij nodig hebben. Inwoners hebben zoveel mogelijk zelf de regie in handen, waarbij in alle gevallen persoonlijk contact belangrijk blijft. Hiervoor is de beschikbaarheid van e-diensten op een gebruiksvriendelijke website van groot belang. We informeren de inwoners duidelijk over datgene wat zij van ons mogen verwachten. We versterken de onderlinge betrokkenheid van inwoners in onze stad en we stimuleren de samenwerking tussen vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Daarnaast is het van belang de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties, zorgpartners en gemeente verder te verbeteren. De beheersbaarheid van uitgaven in het sociaal domein blijft een belangrijk aandachtspunt, mede door de toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van voorzieningen. We blijven zoeken naar mogelijkheden om kosten te besparen. Dit mag niet ten kosten gaan van de kwaliteit van de zorg. In regioverband werken we hiervoor aan het programma Naar een financieel gezond sociaal domein. Het blijft belangrijk om met het Rijk in gesprek te blijven over meer kostendekkende financiering voor uitvoering van taken in het sociaal domein.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Algehele tevredenheid dienstverlening Sociaal Plein	7,5	7,0	Burgerpanel onderzoek
	Nee	Aantal huishoudens met ondersteuningstraject schuldhulpverlening vanuit de gemeente	n.v.t.	376	Gemeente Hilversum
	Nee	Clientervaring Wmo, kwaliteit ondersteuning	92%	93% (2021)	GMSD
	Nee	Aantal cliënten met een voorziening, per 1.000 inwoners	95	99	CBS
	Nee	Percentage inwoners dat vindt dat er voldoende welzijnsvoorzieningen, zoals maatschappelijk werk en andere hulpverlenende instanties in de buurt zijn	48%	41%	Hilversum Monitor
	Nee	Jongeren met een delict voor de rechter, percentage 12 t/m 21- jarigen	1%	1%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	Nee	Jongeren met jeugdhulp, percentage van de jongeren tot 18 jaar	9%	9,1%	CBS
	Nee	Jongeren met jeugdbescherming, percentage van alle jongeren tot 18 jaar	0,7%	0,8%	CBS
	Nee	Jongeren met jeugdreclassering, percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3%	0,3%	CBS
	Nee	Cliënten met maatwerkarrangement WMO, aantal per 10.000 inwoners	650	680	GMSD, CBS

Ambitie met activiteiten

Toegang

Bieden van dienstverlening om ondersteuning zo vroeg en dicht mogelijk bij de inwoners organiseren, in aansluiting op de behoefte van de inwoners.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Verbeteren van de dienstverlening, onder andere door onderzoek te doen naar de klantervaringen van verschillende doelgroepen en deze te verwerken in serviceformules. Serviceformules dragen bij aan het klantgericht, efficiënt en herkenbaar maken van gemeentelijke dienstverlening.
- Vraaggericht werken en daarbij de vraag van de inwoner in breed perspectief bekijken. Met behulp van deze brede uitvraag krijgen we zicht op passende oplossingen gericht op de eigen kracht van de inwoner.

Toelichting

De activiteiten zoals opgenomen in de begroting 2022 zijn allen conform afspraak uitgevoerd in 2022.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	525	-3	522
Realisatie	473	-1	472
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-52	2	-50

De werkzaamheden binnen de ambitie 'Toegang' zijn uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Zorgdragen voor maatwerkvoorzieningen met als doel inwoners zo goed en lang als mogelijk zelfstandig laten functioneren in de samenleving.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Afhandelen van minimaal 80% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn.
- Treffen van individuele voorzieningen (zoals woningaanpassingen, hulpmiddelen en scootmobielen) op basis van een indicatie.
- Uitvoeren van maatregelen als onderdeel van het regionale programma Naar een financieel gezond domein.

Toelichting

In 2022 is 69% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dit percentage is lager dan in 2021. We hebben de werkwijze aangepast om de productiviteit te verhogen. Voorbeelden van het inzetten van diverse maatregelen zijn: een andere werkwijze aanvragen taxipas, het actief benaderen wachtende inwoners, ambtshalve verlengingen, minder administratieve lasten voor medewerkers. Ook heeft de geautomatiseerde verwerking van de aanvragen mantelzorgwaarderingen in het laatste kwartaal een positieve effect.

De resultaten zijn terug ook te zien in het raadsdashboard. Middels het raadsdashboard is de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de doorlooptijden binnen Wmo. Op 30 januari 2023 is het raadsdashboard aangeboden over de periode tot en met kwartaal 3 van 2022. Door het nemen van diverse maatregelen, is het percentage over heel 2022 gestegen van 57% (tot en met kwartaal 3-2022) naar 69%. In de begroting van 2023 zijn door de gemeenteraad extra middelen beschikbaar gesteld voor incidentele en structurele uitbreiding van het personeel. Daarnaast worden zowel korte als lange termijn maatregelen genomen om de doelstelling structureel te halen.

Met deze aanvragen worden voorzieningen verstrekt en er wordt gewerkt aan het meer en breder inzetten van algemene voorzieningen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	3.387	-34	3.353
Realisatie	3.020	-54	2.966
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-367	-19	-386

Het voordeel wordt met name bepaald door lagere lasten voor de maatwerkvoorzieningen (rolstoelen, scootmobielen, woningaanpassingen, en trapliften). De uitgaven maatwerkvoorzieningen komen in 2022 uit op €2 miljoen en ligt in lijn met voorgaande jaren (2021 €2,1 miljoen en 2020 €2,2 miljoen).

Ambitie met activiteiten

Maatwerkdienstverlening volwassenen

Bieden van een vangnet om de zelfredzaamheid van inwoners te stimuleren en daardoor zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen en deel te nemen aan de samenleving.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Bieden van individuele begeleiding en vervoer, huishoudelijke verzorging en tijdelijke vervangende zorg ter ontlasting van mantelzorgers. Bij voorkeur in de vorm van algemene voorzieningen zoals dagbesteding.
- Verstrekken van persoonsgebonden budgetten (pgb's), waarmee inwoners zelf ondersteuning kunnen inkopen.

- Versterken en uitbreiden van de teams 'Begeleiding in de Wijk'.
- Bieden van een passend aanbod voor de schuldhulpverlening (preventie, vroegsignalering, oplossing en nazorg), zowel voor particulieren als zelfstandigen.
- Ondersteunen van gedupeerde ouders toeslagenaffaire, mede door uitvoering van de verzamelwet hersteloperatie toeslagen waarmee publieke schulden worden kwijtgescholden.
- Ontwikkelen van een dashboard Wmo om meer inzicht te geven in het gebruik van WMO en de prognoses.

Toelichting

De teams 'Begeleiding in de Wijk' zijn nu in de gehele stad beschikbaar. Het doel was om de teams verder te verstevigen zodat inwoners laagdrempelig en toegankelijk in de wijk geholpen kunnen worden. Vanwege krapte op de arbeidsmarkt was dit niet voor alle teams realiseerbaar. Met het project A2 "Begeleiding in de wijk versneld door-ontwikkelen" vanuit de Corona Herstelagenda zal dit alsnog worden gerealiseerd. Dit project kent een doorloop in 2023.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	21.056	-876	20.181
Realisatie	20.291	-1.038	19.253
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-766	-162	-928

Het voordeel van € 928.000 wordt voornamelijk bepaald door de Wmo (€445.000), een voordeel op de loon- en organisatiekosten (€ 235.000) en de corona Herstelagenda (€135.000).

De zorglasten huishoudelijke hulp en begeleiding komen in 2022 uit op €16,6 miljoen (2021: €16,5 miljoen). Dit resulteert in een voordeel van €367.000 ten opzichte van de begroting. Het voordeel is met name toe te rekenen aan begeleiding en dagbesteding. Daarnaast is er €78.000 meer eigenbijdrage ontvangen dan begroot.

Het project A2 "Begeleiding in de wijk versneld doorontwikkelen" vanuit de Corona Herstelagenda kent een doorloop in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor een voordeel in de lasten van € 135.000 in 2022. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds € 135.000 lager. In het voorjaar 2023 heeft de raad de eindevaluatie Corona Herstelagenda behandeld en de resterende middelen € 135.000 vrijgegeven voor 2023.

De voordelige afwijking op de loon- en organisatiekosten van afgerond € 235.000 wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Ambitie met activiteiten

Geëscaleerde zorg volwassenen

Bieden van een veilige en beschermende woonomgeving. De focus ligt hierbij op de inzet van begeleiding om de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van inwoners met psychische of psychosociale problemen te stimuleren. In het nieuwe regionale beleidsplan Bescherming en Opvang is aandacht voor voorzieningen in de wijk die ambulante ondersteuning mogelijk moeten maken.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Bieden van opvang aan slachtoffers en het terugdringen van huiselijk geweld door Veilig Thuis.
- Bieden van beschermd wonen voor personen met psychische of psychosociale problemen, daar waar mogelijk met de inzet van ambulante ondersteuning.
- Bieden van een inlooph functie voor de GGZ-doelgroep.
- Bieden van maatschappelijke opvang en begeleiding aan inwoners met meervoudige problematiek, waaronder inwoners met een verslaving en dak- en thuislozen.
- Bieden van ondersteuning in de wijken aan personen met verward gedrag.
- Bieden van nazorg aan ex-gedetineerden.

Toelichting

In december 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Beleidsplan Bescherming en Opvang Gooi en Vechtstreek 2022-2025. Dit plan bevat diverse maatregelen gericht op de meest kwetsbare inwoners, zoals mensen met een verslaving, slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen. In 2022 zijn verschillende maatregelen uit het beleidsplan uitgevoerd. Zo is er ingezet op de aanpak van huiselijk geweld en de opvang van slachtoffers. Ook hebben we beschermde woonplekken geboden aan Hilversummers met psychische of psychosociale problemen en ontvingen inwoners die dat nodig hadden maatschappelijke opvang. In veel gevallen in combinatie met ambulante ondersteuning vanuit de Wmo. Ook hebben we geïnvesteerd in laagdrempelige ondersteuning voor psychisch kwetsbare inwoners, onder andere in het Verbindingshuis in Hilversum Oost, waar mensen zonder indicatie terecht kunnen voor diverse dagbestedingsactiviteiten onder begeleiding. Verder was er aandacht voor personen met onbegrepen/verward gedrag en nazorg aan ex-gedetineerden.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	18.320	-302	18.018
Realisatie	18.471	-293	18.178
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	151	9	160

Het nadeel wordt met name bepaald door de meerkosten in de zorg voor Bescherming en Opvang als gevolg van Covid-19. Deze meerkosten worden gecompenseerd door de met de decembercirculaire 2022 beschikbaar gestelde middelen. Omdat de begroting op basis van de decembercirculaire 2022 niet meer aangepast kon worden, wordt het nadeel gepresenteerd onder programma 2: Zorg en het voordeel bij programma 5: Financiën.

Ambitie met activiteiten

Geïndiceerde jeugdzorg, vrijwillig en gedwongen

Zorgen voor een optimale en veilige ontwikkeling van kinderen en jongeren (tot 27 jaar). Signaleren en zo nodig ingrijpen op situaties van onveiligheid voor kinderen.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Intensiveren van de samenwerking met de huisartsen met als doel de doorverwijzing naar relatief zware zorg te voorkomen, hierbij mogelijk gebruikmaken van de praktijkondersteuners.
- Versterken van vroegsignalering, advisering en laagdrempelige begeleiding, zoals extra inzet van Jeugd en Gezin en jeugdwerkers.
- Uitvoeren van maatregelen als onderdeel van het regionale programma Naar een financieel gezond domein.
- Versterken van zorg rondom onderwijs mede door het transformeren van scholen als plaats waar problematiek wordt gesignaleerd naar plaats van een oplossingsgerichte aanpak.
- Inzetten van betere screening en selectie bij de toegang van het Sociaal Plein en beter gebruik maken van algemene voorzieningen in de wijk zoals jongerenwerk.
- Indiceren en monitoren van jeugdhulp (o.a. begeleiding, dagbesteding, pleegzorg, kortdurend verblijf, jeugdhulp en GGZ-behandeling).
- Regie voeren op casussen waarbij er sprake is van onveiligheid, met behulp van onder andere de landelijke voorgeschreven multidisciplinaire aanpak.
- Terugdringen van overlast gevende jeugd, onder andere door een persoonsgerichte aanpak

Toelichting

Voor wat betreft het 'Verstevigen van zorg rondom onderwijs ...' geldt dat er bij het regulier onderwijs jeugdconsulenten zijn gekoppeld aan een school. Daarmee wordt eerder zorg en problematiek gesignaleerd. Bij speciaal onderwijs in Hilversum (Donnerschool) hebben we inmiddels wel een regionale algemene voorziening kunnen realiseren waarbij zorg direct toegankelijk (zonder beschikking) is en een oplossingsgerichte aanpak voor handen is voor deze kwetsbare kinderen in de onderwijsomgeving.

Met de middelen uit de Coronaherstel agenda hebben we het verbindingshuis gerealiseerd en hebben we een regionaal beleidsplan ontwikkelt voor Bescherming en Opvang.

In de raadsvergadering van 21 september 2022 is Raadsinformatiebrief 2022-49 inzake Voortgangsrapportage "Naar een financieel gezond sociaal domein" ingebracht. Daarin is aangegeven dat een aantal lokale en regionale beheersmaatregelen, hoewel vooraf anders ingeschat, niet of beperkt realiseerbaar is en de resterende taakstelling niet zal worden gerealiseerd. Dit is in de programmabegroting van 2023 verwerkt. Op lokaal niveau is over de gehele linie uitvoering gegeven aan het Programma naar een financieel gezond sociaal domein.

Het betreft o.m. jeugdhulp op scholen en de invoering van het normenkader HHM inzake huishoudelijke hulp. Voor huishoudelijke hulp geldt dat de gemiddelde indicatie in minuten gedaald is ten opzichte van de jaren er voor. Daarnaast wordt in 2025 een algemene voorziening dagbesteding gerealiseerd. Ook is er een steekproef uitgevoerd door een externe medewerker om te beoordelen of er lopende indicaties zijn die omgezet zouden kunnen worden naar de WLZ. Uit de steekproef is gebleken dat de aandacht beter gericht kan worden op de toegang. Het team Wmo heeft daarom extra kennis tot zich genomen op dit onderwerp.

Een deel van de maatregelen zou regionaal opgepakt worden. Voor het onderdeel eenvoudige zorg bij complexe situaties is dat nog niet gebeurd. Dit wordt in 2023 lokaal opgepakt. Het 'heronderzoek wachtlijst' met het oog op de wijziging van de WLZ heeft plaatsgevonden. De besluitvorming omtrent de toegang tot beschermd wonen vindt plaats in 2023. Het programma heeft een looptijd tot en met 2025. Bij de regionale actiepunten is veelal een PM post opgenomen.

Voor 2022 gold er nog geen taakstelling. Voor de periode 2023-2025 is wel een taakstelling opgenomen. Omdat, zoals hierboven aangegeven, een aantal maatregelen niet realiseerbaar bleek te zijn, is deze wel bijgesteld.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

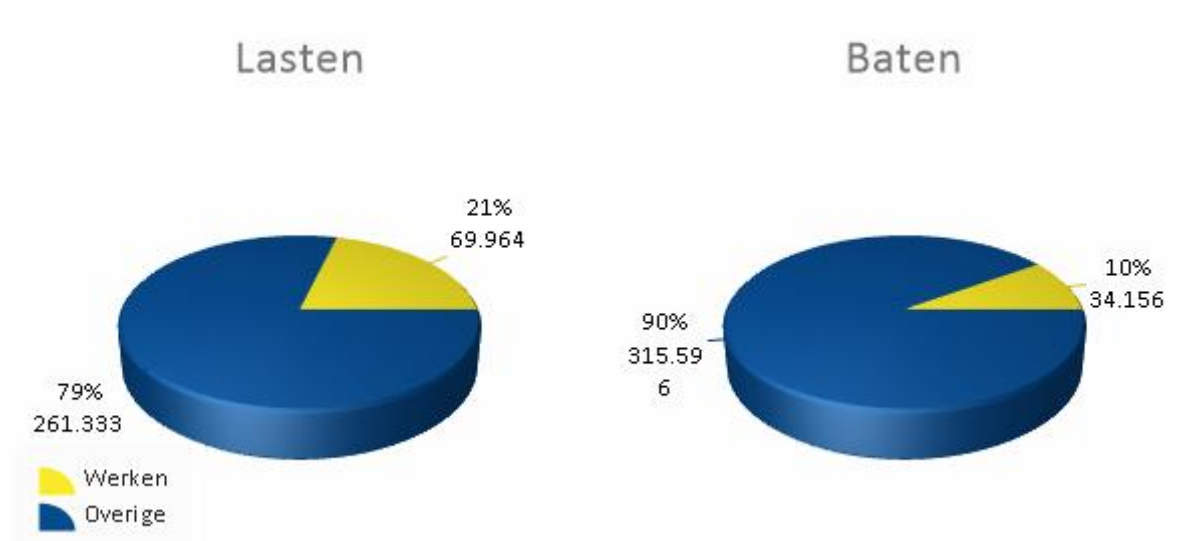
	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	24.676	-15	24.661
Realisatie	25.205	-7	25.198
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	528	9	537

"De stijging van de lasten jeugd zet zich verder voort. De lasten 2022 komen uit op € 25,2 miljoen. Ten opzichte van de begroting betekent dit een nadeel van € 528.000. Ondanks nauwkeurige monitoring komt deze stijging zodanig onverwacht dat deze stijging ten tijde van de eindejaarsrapportage 2022 niet was voorzien"

Wat heeft het gekost?

Thema - taakveld (Bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting 2022	Wijzigingen 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Lasten						
Thema Verbindende stad						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	9.838	17.833	27.671	23.819	-3.853
7.1	Volksgezondheid	3.486	270	3.756	3.762	6
Totaal lasten thema Verbindende stad		13.324	18.103	31.427	27.580	-3.847
Thema Kansrijke stad						
4.2	Onderwijshuisvesting	8.823	915	9.738	9.904	166
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6.247	1.480	7.727	7.372	-355
Totaal lasten thema Kansrijke stad		15.070	2.395	17.465	17.276	-189
Thema Ondersteunende stad						
6.2	Toegang	552	-27	525	473	-52
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.502	-115	3.387	3.020	-367
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	20.865	191	21.056	20.291	-766
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	19.166	-1.041	18.125	18.807	682
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	21.943	-3.623	18.320	18.471	151
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	4.123	2.428	6.551	6.398	-154
Totaal lasten thema Ondersteunende stad		70.152	-2.187	67.965	67.460	-505
Totaal lasten programma Zorg		98.546	18.311	116.857	112.316	-4.541
Baten						
Thema Verbindende stad						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-354	-15.947	-16.301	-17.563	-1.262
7.1	Volksgezondheid	-81		-81	-90	-9
Totaal baten thema Verbindende stad		-435	-15.947	-16.382	-17.653	-1.270
Thema Kansrijke stad						
4.2	Onderwijshuisvesting	-222	-603	-825	-982	-157
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-3.845	-1.271	-5.116	-4.723	393
Totaal baten thema Kansrijke stad		-4.066	-1.874	-5.940	-5.705	235
Thema Ondersteunende stad						
6.2	Toegang	-3		-3	-1	2
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-39	5	-34	-54	-19
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-576	-300	-876	-1.038	-162
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-11		-11	-6	5
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-1.002	700	-302	-293	9
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-4		-4		4
Totaal baten thema Ondersteunende stad		-1.635	405	-1.230	-1.392	-162
Totaal baten programma Zorg		-6.136	-17.416	-23.552	-24.750	-1.198
Saldo voor bestemming programma Zorg		92.410	895	93.305	87.567	-5.738
Mutaties reserves			2.793	2.793	2.793	
Saldo na bestemming programma Zorg		92.410	3.688	96.098	90.360	-5.738

Programma 3: Werken

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.

De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Werken zijn:

- Ondernemers(organisaties)
- Media Perspectives en Hilversum Marketing
- Stadsfonds
- Onderwijsinstellingen; vooral MBO, HBO en universiteiten
- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Samenwerkingsverbanden als de Metropoolregio Amsterdam (MRA), Amsterdam Economic Board (AEB), de Economic Board Utrecht (EBU) en G40
- Tomin (verbonden partij)
- ROM Utrecht

Kaderstellende nota's

Ondernemende stad

- Agenda Economie & Media (2020)
- Winkeltijdenverordening (2018)
- Horecakader (2017)
- Detailhandelskader (2017)
- Evenementenkader (2017)
- Mediavisie (2016)
- Centrumvisie (2015)
- Programma Kerkelanden (2014)
- Programma Havenkwartier (2013)
- Programma Aanpak Leegstand (2012)
- Uitwerkingsnota Zorg, Economische kansen voor de zorg (2009)
- Uitwerkingsnota Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid, Handen uit de mouwen (2008)
- Uitwerkingsnota Toerisme en Recreatie, Binnenpret en Buitenkanen (2008)
- Kenniscentrum Hilversum, Economische Visie (2007)
- Economisch perspectief 2040 (2021)
- Verordening marktgelden 2022 (2021)

Werkende stad, sociale stad

- Beleidsplan minimabeleid 2020
- Regionaal arbeidsmarktbeleidingsplan "Werken aan werk" (2019)
- Focus op werk: 25% meer mensen aan het werk vanuit de Participatiewet (2019)
- Kindpakket (2017)
- Beleidsregels kindregelingen Hilversum (2015)
- Beleidsregels Verhaal en Terugvordering (2015)
- Beleidsregels woonkosten en schoolverlaters (2015)
- Meerjarenbeleidsplan Participatie (2015-2018)
- Verzamelverordening inkomensvoorzieningen Participatiewet (2016)
- Verordening Inburgering (overgangsrecht) (2013)
- Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken WSW gemeenschappelijke regeling Tomingroep (2008)
- Verordening cliëntenparticipatie WSW gemeenschappelijke regeling Tomingroep (2008)
- Beleidsregels re-integratie (2016)
- Beleidsregels boete bij schending inlichtingenplicht (2016)
- Beleidsregels Inkeerregeling (2017)
- Beleidsregels terugvordering WWB, loaw en loaz, (2013)
- Beleidsregels terugvordering levensonderhoud Bbz (2011)
- Beleidsregels Inburgering (2013)
- Beleidsregels Schuldhulpverlening (2012)
- Beleidsnota Schuldhulpverlening aan (ex)-ondernemers (2009)
- Nota bijzondere bijstand, 2004, inclusief beleidsregels op onderwerp
- Beleidsregel Individuele studietoelage (2016)
- Regeling Meedoen Hilversum (2016)
- Beleidsregel vergoeding eigen bijdrage kinderopvang (2013)
- Beleid krediethypotheek en pandrecht bijstand (2008)

Ondernemende stad

Hilversum is een aantrekkelijke stad om in te wonen en te werken. De balans tussen wonen, werken en voorzieningen zorgt voor een goed leef- en vestigingsklimaat. Onze bedrijven en organisaties zorgen voor werkgelegenheid en dragen bij aan de ontwikkeling van talent en innovatie en vraagstukken zoals energietransitie, duurzame mobiliteit en een inclusieve arbeidsmarkt. Hiermee dragen ze bij aan levendigheid, horeca, cultuur en andere voorzieningen. De beschikbaarheid van ruimte voor uitbreiding van bestaande en vestiging van nieuwe bedrijven blijft een belangrijk aandachtspunt. Dit geldt ook voor het opleiden van talent, waarbij een leven lang ontwikkelen centraal staat.

Het aantal banen is het afgelopen jaar gelijk gebleven. Onzeker is hoe zich dat ontwikkelt in de periode na de coronacrisis.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Werkgelegenheidsgroei	≥ voorgaand jaar	3%	CBS, LISA
	Nee	Het aantal deelnemers aan Leven Lang Ontwikkel aanbod van strategische samenwerkingspartners (MBO College Hilversum, Hogeschool van Amsterdam, Media Perspectives).	2.000	n.n.b.	Gemeente Hilversum
	Nee	Leegstand kantoren, percentage van totale verhuurbare kantoorvloeroppervlakte	5%	15%	Gemeente Hilversum
	Nee	Leegstand winkels, percentage van totale winkelvloeroppervlakte	6%	10,2%	Gemeente Hilversum
	Nee	Percentage banen in de creatieve bedrijfstakken t.o.v. totaal aantal banen	26%	27%	Atlas voor gemeenten, LISA
	Nee	Percentage functiemenging (verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken)). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen)	53%	53,3%	LISA
	Nee	Vestigingen van bedrijven, aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	168	182,8	LISA
	Nee	Banen, aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	835	723,6	LISA

Ambitie met activiteiten

Economische ontwikkelingen

We versterken de Hilversumse en regionale economie door het verbeteren van de samenwerking met de (ondernemers)organisaties, bedrijven en kennisinstellingen. We verbinden maatschappelijke vraagstukken zoals mobiliteit, duurzaamheid en een inclusieve arbeidsmarkt aan economische kansen. We zetten in op de versterking van de sectoren media & ICT, gezondheid & ICT en hebben aandacht voor het midden- en kleinbedrijf en zelfstandigen na de coronacrisis.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Vaststellen van de nieuwe Agenda Economie & Media 2022-2023.
- Versterken van de samenwerking tussen (ondernemers)organisaties en het Stadsfonds via het Platform Economie op basis van de Agenda Economie & Media 2022-2023.
- Ondersteunen van de mediasector bij het ontwikkelen van innovaties.
- Versterken van de positie van Hilversum in samenwerkingsverbanden die bijdragen aan economische ontwikkeling, waaronder Economic Board Utrecht, Regionale ontwikkelingsmaatschappij, Metropoolregio Amsterdam en stedennetwerk G40.
- Realiseren van de ambities uit de samenwerkingsagenda's met MBO College en Hogeschool van Amsterdam, waaronder het digitaliseringsproject voor mkb SPOT035.
- Uitwerken van mogelijke ontwikkelingen uit het Economisch perspectief 2040, waarbij aandacht is voor gezondheidszorg als potentieel kansrijke sector.
- Inzetten op de ontwikkelingen van het platform Gezond Stedelijk Leven, met aandacht voor Monnikenberg, Zonnestraal en het Arenapark.

Toelichting

In 2022 zijn er weer goede stappen gezet op het gebied van economische ontwikkelingen binnen Hilversum. Zo hebben we onze huidige samenwerkingsverbanden met o.a. ROM Utrecht, Economic Board Utrecht, de MRA en de G40 voort kunnen zetten en verder geïntensiveerd. We trekken samen actief op voor de versterking van de regionale en daarmee lokale economie.

In februari is de Utrecht Talent Alliantie in een live uitzending vanaf het Mediapark officieel voor het brede publiek gelanceerd. Dit is een samenwerkingsverband voor een sterke regionale arbeidsmarkt waarin Hilversum samenwerkt met o.a. verschillende overheden en kennis- en onderwijsinstellingen. Daarnaast is er dit jaar door ons extra geld beschikbaar gesteld voor het ondersteunen van de samenwerking met ROM, om zo gezonde economische groei te stimuleren binnen onze regio. Afgelopen jaar hebben we onze succesvolle samenwerking met kennisinstellingen binnen Hilversum voortgezet. Zo hebben we samen met het MBO college Hilversum onze ambities voor komende jaren vastgesteld in een nieuwe samenwerkingsagenda voor 2022-2026. Met als doel de aansluiting tussen onderwijs en de regionale arbeidsmarkt verder te versterken.

Samen met verschillende (ondernemers)organisaties en andere belanghebbenden hebben we weer een agenda Economie en Media opgesteld voor het komende jaar. Hierin staan alle activiteiten die het samenwerkend bedrijfsleven, verschillende organisaties en gemeente gezamenlijk willen realiseren.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	3.172	-68	3.104
Realisatie	3.227	-162	3.065
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	55	-94	-39

Binnen het saldo van de ambitie 'Economische ontwikkelingen' doen zich voordelen voor vanuit het coalitie akkoord (€75.000), de coronaherstelagenda (€142.000) en een nadeel op de subsidie aan het stadsfonds (€ 92.000).

De in 2022 beschikbaar gestelde middelen voor het opstellen van gebiedsagenda Centrum en Zuidwest van € 75.000 zijn nog niet ingezet. Voorgesteld wordt de middelen van € 75.000 over te hevelen naar 2023.

Ten aanzien van de coronaherstelagenda zijn de beschikbaar gestelde middelen voor de projecten 'Impuls geven aan de (regionale) Human Capital Agenda' en 'Impuls aan digitalisering MKB via SPOT035' deels nog niet uitgegeven. De werkzaamheden hiervoor lopen door in 2023. Aangezien de volledige kosten begroot waren in 2022 ontstaat hierdoor dit jaar een voordeel in de lasten van € 142.000. Hierdoor is ook de onttrekking uit de reserve coronaherstelfonds € 142.000 lager. Met het voorstel over de eindevaluatie en afronding van de coronaherstelagenda (Raad april 2023) is een deel van de resterende middelen vrijgegeven voor 2023.

De hoogte van de subsidie aan het stadsfonds wordt o.a. bepaald door de hoogte van de OZB opbrengsten niet-woningen. De hogere opbrengsten van de OZB niet-woningen leidt derhalve tot een hogere subsidie aan het stadsfonds en daarmee tot een nadeel van € 92.000.

Ambitie met activiteiten

Werklocaties

De ruimte voor bedrijven en bedrijvigheid in Hilversum is schaars. Inzet is het behoud, uitbreiding en ontwikkeling van aantrekkelijke formele en informele werklocaties. Dit geldt voor kantoorlocaties en bedrijventerreinen (o.a. Arenapark, Media Park en bedrijventerreinen ZuidWest) en voor gemengde gebieden. We voegen functies toe op plekken waar dit passend is en bijdraagt aan een levendig en divers gebied. Het centrum, stationsgebied en de Gijsbrecht van Amstelstraat zijn belangrijke informele werklocaties voor de stad.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Opstellen en starten met het realiseren van de gebiedsagenda Centrum.
- Faciliteren van de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park tot een bruisende mediacampus. Dit mede door het ondersteunen van een collectief van gebruikers en eigenaren.

- Creëren van ruimte voor werken passend bij de plannen voor het stationsgebied en het centrum.
- Besluiten over de plannen voor het Mediaplein Kerkbrink, waaronder verplaatsing van de bibliotheek. Tot definitieve realisatie zetten we de (tijdelijke) activiteiten op en rond het Mediaplein voort.
- Uitgeven van ruimte voor bedrijven op Crailo, dit voor zowel doorgroeende als nieuwe bedrijven die bij het profiel passen.
- Benutten van kansen voor (her)ontwikkeling van locaties voor kantoren, (flex)werk en ontmoetingsplekken, met name in en rond het centrum, in het stationsgebied en in postcodegebied 1221. Dit betreffen zowel permanente wijzigingen als tijdelijk gebruik, waaronder creatieve broedplaatsen.
- Versterken van professionalisering van ondernemersorganisaties voor de werklocaties en winkelgebieden (Arenapark/Laapersveld, Media Park, ZuidWest, Centrum, de Gijsbrecht van Amstelstraat).
- Ondersteunen van de realisatie van Hub Hilversum, een duurzame logistieke goederenhub, een initiatief gestart door ondernemers in de Gijsbrecht van Amstelstraat en het centrum.
- Ontwikkelen van het Arenapark inclusief Laapersveld richting een levendige werklocatie aan de hand van het profiel 'work, learn, sport'. Er wordt gestart met het opstellen van het bestemmingsplan.

Toelichting

Vorig jaar is in maart de gebiedsfoto vastgesteld. Vervolgens is er afgelopen jaar een goede start gemaakt met het opstellen van de Gebiedsagenda Centrum. We zijn in gesprek gegaan met onder meer de bewoners en ondernemers van het centrum in verschillende bijeenkomsten en met een online participatieplatform.

Daarnaast zijn we verder gegaan met de verduurzaming en verlevendiging van het Media Park. Zeker met de vestiging van het MBO college Hilversum op het Mediapark met ruim 1.000 leerlingen is het belangrijk een bruisende campus te creëren. Om dit te faciliteren hebben we in oktober samen met de mediasector een innovatie agenda opgesteld. Hierin staat een gezamenlijk toekomstvisie centraal met daarbij drie pijlers: decentrale data, nieuws & informatie en content & productie.

In het coalitieakkoord is opgenomen om het programma voor het Arenapark aan te passen en te laten aansluiten bij de schaal van het gebied. Op basis hiervan heeft het college in het najaar van 2022 een zestal bepalende uitgangspunten voor het stedenbouwkundig plan vastgesteld.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	47	0	47
Realisatie	47	0	47
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	0	0	0

Het behouden, uitbreiden en ontwikkelen van aantrekkelijke werklocatie is uitgevoerd binnen de gestelde financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Het ondersteunen van bestaande en nieuwe bedrijven in hun ambities, gericht op groei van de werkgelegenheid en bijdrage aan maatschappelijke opgaven. Inzet is een goede dienstverlening aan alle bedrijven (groot, mkb en zzp) in alle sectoren.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Voortzetten van strategisch accountmanagement om ondernemers zo goed mogelijk van dienst te zijn.
- Invoeren van e-dienstverlening voor het optimaliseren van de ondernemersdienstverlening.
- Uitvoeren van de jaarlijkse Monitor Economie Hilversum.
- Uitvoeren van onderzoek onder ondernemers over het vestigingsklimaat in Hilversum.
- Realiseren van een online ondernemersnieuwsbrief.

Toelichting

Voor bedrijven die zich al in Hilversum hebben gevestigd is het belangrijk om passende dienstverlening te realiseren. Zo zijn we het afgelopen jaar verder gegaan met het optimaliseren van de online ondernemersdienstverlening en zijn we gestart met het uitbrengen van een online ondernemersnieuwsbrief.

Om verdere inzichten te krijgen in de ontwikkelingen van de Hilversumse economie is afgelopen jaar voor het eerst de Monitor Economie Hilversum uitgegeven. Hierin wordt onder andere ingegaan op werklocaties, leegstand en algemene economische ontwikkelingen binnen Hilversum.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	326	-618	-292
Realisatie	337	-645	-308
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	12	-27	-15

Het ondersteunen van bestaande en nieuwe bedrijven in hun ambities, gericht op groei van de werkgelegenheid en bijdrage aan maatschappelijke opgaven is uitgevoerd binnen de financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Economische promotie

We zijn trots op onze stad en positioneren Hilversum als aantrekkelijke plek voor bewoners, bezoekers, bedrijven en (internationaal) talent. Een sterke identiteit verstevigt de economische positie en de aantrekkingskracht van Hilversum. We hebben aandacht voor de verschillende profielen van de deelgebieden. Hilversum Marketing en strategisch accountmanagement hebben hierin een sleutelpositie.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Ondersteunen van Hilversum Marketing bij het versterken van de positionering van Hilversum voor ondernemers.
- Inzetten van strategisch accountmanagement voor de profilering van onze stad als aantrekkelijke vestigingslocatie.
- Ondersteunen van evenementen passend bij de Mediastad, zoals de Dutch Media Week en de Top2000.
- Samenwerken met belanghebbenden om organisaties te interesseren voor Hilversum als locatie voor zakelijke evenementen.

Toelichting

Na de corona periode was het afgelopen jaar eindelijk weer mogelijk om live doorgang te geven aan evenementen zoals de Dutch Media Week en de Top2000.

Afgelopen jaar was voor veel ondernemers in Hilversum nog een moeilijke periode. Naast de nasleep van corona, zorgde de hoge inflatie en de energiecrisis voor een hoge druk op de economie. Omdat een bruisende binnenstad en een divers aanbod aan winkels van groot belang is voor een levendige stad hebben we afgelopen jaar samen met Hilversum Marketing de campagne 'Shop Lokaal' een nieuwe impuls gegeven. Hiermee hebben we Hilversummers en bezoekers uit de regio gestimuleerd om te winkelen in Hilversum om zo de lokale ondernemers te steunen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	709	-1	709
Realisatie	690	-3	687
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-19	-2	-22

De economische promotie is uitgevoerd binnen de gestelde financiële kaders.

Werkende stad

Hilversum streeft naar een samenleving waarin zoveel mogelijk inwoners naar eigen vermogen deelnemen aan de arbeidsmarkt. Niet iedereen kan op eigen kracht passende arbeid vinden om in eigen inkomen te voorzien. Daar waar nodig ondersteunen we mensen in hun ontwikkeling en het bemiddelen naar passende arbeid. Daarvoor investeren wij in de samenwerking met werkgevers, de regio en het UWV. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt met een wettelijke indicatie krijgen extra begeleiding. Daarvoor regelt onze verbonden partij Tomin passende arbeidsplaatsen, ook binnen de gemeentelijke organisatie.

De coronacrisis heeft geleid tot meer instroom van inwoners in de Participatiewet. De verdere gevolgen zijn nog onzeker, de meest recente economische prognoses duiden op een snel herstel van veel sectoren op de arbeidsmarkt.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar werk	267	243	Gemeente Hilversum
	Nee	Netto arbeidsparticipatie, percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	70%	73,3%	CBS
	Nee	Werkloze jongeren, percentage 16 t/m 22 jarigen	1%	2%	Verweij Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	Nee	Lopende re-integratievoorzieningen, aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	220	217,0	CBS

Ambitie met activiteiten

Begeleide participatie

We verbeteren de kansen op werk door begeleiding van inwoners met een wettelijke indicatie naar werk naar eigen vermogen. Ook begeleiden we werkgevers hierbij. We bieden een vangnet zodat iedereen kan meedoen in de samenleving.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening door Tomin.
- Uitvoeren van 'nieuw beschut werk' volgens de Participatiewet door Tomin.

Toelichting

Per gemeente een subsidiebedrag beschikbaar gesteld gebaseerd op het verwachte aantal Wsw-ers. Voor 2022 bedroeg was het uitgangspunt voor de deelnemende gemeenten binnen Tomingroep in totaal 684,6 SE's (SE staat voor standaard eenheid, en is ongeveer gelijk aan een voltijds plek voor een Wsw-geïndiceerde inwoner). In dit getal zit een taakstelling van 23,6 SE's voor medewerkers uit Weesp die na de fusie van Weesp met Amsterdam hebben aangegeven dat zij er de voorkeur aangeven bij Tomingroep te blijven. Uiteindelijk werd voor 2022 een bezetting van 657,5 SE's gerealiseerd, een forse onder realisatie van 27,1 SE's die werd veroorzaakt doordat het werkelijke natuurlijke verloop afweek van de rekenkundige voorspelling door het ministerie. Het aantal medewerkers van het Werkvoorzieningsschap nam in het verslagjaar af van 788 eind 2021 naar 731 ultimo 2022. Van deze medewerkers waren er 683 gedetacheerd bij Tomingroep BV en 48 actief in het kader van Begeleid Werken.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	6.617	-1	6.617
Realisatie	6.644	0	6.644
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	26	1	27

De begeleide participatie is uitgevoerd in lijn met de gestelde financiële kaders.

Ambitie met activiteiten

Arbeidsparticipatie

We leggen de focus op de begeleiding van onze inwoners naar werk. Wanneer werk niet binnen de mogelijkheden ligt, bieden we mensen kansen door het opdoen van werkervaring (zoals vrijwilligerswerk), zodat iedereen kan meedoen in de samenleving.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Begeleiden van inwoners vanuit de uitkering naar betaald werk (voltijd en deeltijd).
- Stimuleren van (deeltijd) ondernemerschap en hiermee uitstroom uit de uitkering te bevorderen.
- Begeleiden van inwoners naar een andere vorm van meedoen aan de Hilversumse samenleving, zoals vrijwilligerswerk, indien betaald werk niet haalbaar blijkt.
- Omscholen, herscholen en bijscholen van inwoners (ook zzp'ers) via het regionale mobiliteitsteam samen met onderwijsinstellingen, UWV, werkgevers- en werknemersorganisaties.
- Adviseren van werkzoekenden, werknemers en werkgevers over opleidingstrajecten en financiering daarvan via het leerwerkloket Gooi en Vechtstreek.

- Bieden van werkgeversdienstverlening samen met het UWV via het Werkgeversservicepunt Gooi & Vechtstreek.
- Uitvoeren van de regionale arbeidsmarktbewerkingsplannen 'Werken aan werk' en 'Perspectief op werk' waarmee extra banen en opleidingstrajecten worden gerealiseerd.
- Begeleiden van mensen met een blijvende arbeidsbeperking naar een arbeidsplaats, op basis van de banenafpraak, zowel bij werkgevers als binnen de gemeentelijke organisatie.
- Uitvoeren van de aanpak voor (kwetsbare) jongeren en statushouders richting deelname aan het arbeidsproces.
- Uitvoeren van de nieuwe Wet Inburgering 2022, dit betreft onder andere het opstellen van persoonlijk inburgeringsplannen, aanbieden van leerroutes en het monitoren van de voortgang.

Toelichting

In 2022 hebben we onze ambities gericht op arbeidsparticipatie in 2022 kunnen realiseren. We hadden nauwelijks tot geen belemmeringen meer door de coronacrisis, waardoor onze werkzaamheden, zoals het begeleiden van inwoners naar dagbesteding of een andere vorm van meedoen aan de Hilversumse samenleving kon worden hervat en worden uitgevoerd.

Op het gebied van het begeleiden van mensen met een blijvende arbeidsbeperking naar een arbeidsplaats, op basis van de banenafpraak, zowel bij werkgevers als binnen de gemeentelijke organisatie zijn we nog in ontwikkeling. We hebben andere doelgroepen meer in beeld en ingezet op een betere samenwerking met het team van de Wmo. Hierdoor is de arbeidsmatige vorm van dagbesteding nu gekoppeld aan de participatiewet.

Daarnaast hebben we een heel intensief aanbestedingstraject afgerond. Hierbij hebben we onderzocht wat de behoefte is van de populatie en welk aanbod hier het beste op aansluit. De inzet is op meer arbeidsmatige trajecten en instrumenten binnen de participatiewet.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	5.596	-219	5.377
Realisatie	5.279	-397	4.882
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-317	-177	-495

Het voordeel wordt met name bepaald doordat de verkregen centrummiddelen voor het regionale actieplan 'Dichterbij dan je denkt' nog niet geleid heeft tot uitgaven. De gemeente Hilversum heeft als centrumgemeente bij de septembercirculaire voor het actieplan een bedrag van €478.000 ontvangen. Het actieplan zal in 2023 uitgevoerd worden door de Regio Gooi en Vechtstreek, derhalve wordt voorgesteld deze middelen over te hevelen naar 2023.

Sociale stad

Hilversum biedt inwoners die het nodig hebben een (tijdelijk) financieel vangnet. We kijken naar wat inwoners nodig hebben om mee te doen in de samenleving en te voorkomen dat ze erbuiten vallen. Op deze manier streven we ernaar dat kwaliteit van leven verbetert en het beroep op sociale voorzieningen afneemt. De voorzieningen die wij bieden zorgen ervoor dat werk moet lonen.

De coronacrisis heeft mogelijk gevolgen voor de inzet en de betaalbaarheid van het minimabeleid. De precieze gevolgen zijn nog onbekend.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Saldo aantal personen in-en uitstroom in een uitkering	-70	-42	Gemeente Hilversum
	Nee	Percentage huishoudens met een laag inkomen	10%	10% (2021)	CBS
	Nee	Aantal personen dat wordt begeleid vanuit uitkering naar werk	500	721	Gemeente Hilversum
	Nee	Personen met een bijstandsuitkering, aantal per 10.000 inwoners	500	449	CBS

Ambitie met activiteiten

Inkomensregelingen

Daar waar nodig bieden wij een vangnet, zodat iedereen kan meedoen in de samenleving. We verstrekken een inkomen wanneer men hier recht op heeft en bieden daar waar nodig aanvullende inkomensondersteuning. Samen met de inwoner gaan we op zoek naar oplossingen gericht op de eigen kracht. Alle kinderen die het nodig hebben worden geholpen, zodat Hilversumse kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen krijgen.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Verhogen van de inkomensgrens voor de minimaregeling verduurzaming huishoudens en activering van 120% tot 130% van het minimumloon, in elk geval voor het jaar 2022.
- Ontwikkelen van een Dashboard minima met daarin actuele informatie over minimahuishoudens en het gebruik en bereik van diverse regelingen voor deze doelgroep.
- Uitvoeren van Minimabeleid op maat, waarbij het aanbod van e-diensten verder wordt ontwikkeld.

- Uitvoeren van landelijke inkomensregelingen vanwege de coronacrisis.
- Bekijken van de vraag van de inwoner in breed perspectief, met behulp van de brede uitvraag.
- Beperken van de instroom in de bijstand door inzet op preventie.
- Verstrekken van uitkeringen in het kader van de Participatiewet voor oudere werklozen en Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).
- Uitvoeren van landelijke regelingen waaronder de studietoelage, inkomenstoeslag en bijzondere bijstand.
- Professionaliseren en innoveren van de uitvoering van de Bbz met behulp van digitalisering.

Toelichting

Tijdens de coronacrisis is door het uitvoerende team veel werk verzet om alle huishoudens de benodigde financiële tegemoetkoming te verstrekken. Na de coronacrisis, ontstond de energiecrisis vanwege de oorlog in Oekraïne. Het uitvoerende team heeft naast de reguliere dienstverlening in 2022 opnieuw extra veel werk verzet vanwege de uitvoering van de eenmalige energietoelage (in verschillende tranches) en de maandelijkse verstrekking van leefgeld aan de groeiende groep Oekraïense vluchtelingen. Ondanks al dit werk is het gelukt de aanvragen binnen de gestelde termijn af te handelen.

In de tweede helft is vanuit vroeg-signalering, ook in contact met onze partners in de stad nadrukkelijk gekeken naar signalen over betalingsproblemen en toenemende schulden. De capaciteit van Schuldhulpverlening is naar aanleiding hiervan uitgebreid om inwoners ook met budgetcoaching te kunnen ondersteunen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	53.024	-30.687	22.336
Realisatie	53.741	-31.016	22.725
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	717	-328	388

In 2022 is er € 32,5 miljoen uitgegeven aan uitkeringen (BUIG), terwijl de baten uitkomen op €30,1 miljoen. Ten tijde van de eindejaarsrapportage 2022 is de begroting gewijzigd en is uitgegaan van € 32,0 miljoen aan lasten en € 30,4 miljoen aan baten. Dit resulteert in een nadeel van € 799.000 in de jaarrekening. Dit nadeel wordt m.n. als volgt verklaard:

- Voor € 470.000 wordt het nadeel verklaard door een stijging van het aantal mensen in de uitkering vanaf oktober, terwijl ten tijde van de eindejaarsrapportage verondersteld werd dat de aantallen verder zouden dalen.
- Voor € 470.000 wordt het nadeel verklaard door een nadelige herwaardering van de debiteuren.

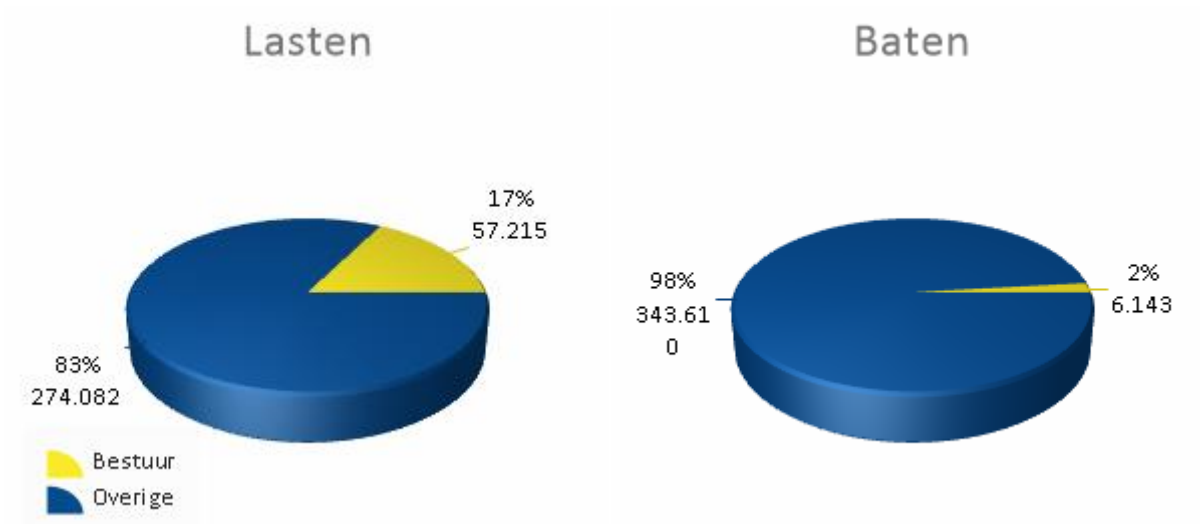
Minimaregelingen: Voor 2022 komt de realisatie van de minimaregelingen uit op € 13,3 miljoen. Ten opzichte van de begroting (€ 13,2 miljoen) betekent dit een nadeel van € 107.000. Dit is inclusief de energietoeslag (lasten € 8,4 miljoen).

X-Works: De implementatie van X-Works (nieuwe applicatie Sociaal Plein) is gestart in 2022. De planning voor de implementatie is in de loop van 2022 aangepast. Het grootste deel van de implementatie zal nu gefaseerd plaatsvinden in 2023. De raad wordt voorgesteld om het voordeel van € 220.000 over te hevelen naar 2023.

Wat heeft het gekost?

Thema - taakveld (Bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting 2022	Wijzigingen 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Lasten						
Thema Ondernemende stad						
3.1	Economische ontwikkeling	2.518	654	3.172	3.227	55
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	47		47	47	
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	239	87	326	337	12
3.4	Economische promotie	709		709	690	-19
Totaal lasten thema Ondernemende stad		3.513	741	4.254	4.301	47
Thema Werkende stad						
6.4	Begeleide participatie	6.534	83	6.617	6.644	26
6.5	Arbeidsparticipatie	4.907	689	5.596	5.279	-317
Totaal lasten thema Werkende stad		11.442	772	12.214	11.922	-291
Thema Sociale stad						
6.3	Inkomensregelingen	44.033	8.991	53.024	53.741	717
Totaal lasten thema Sociale stad		44.033	8.991	53.024	53.741	717
Totaal lasten programma Werken		58.988	10.504	69.492	69.964	472
Baten						
Thema Ondernemende stad						
3.1	Economische ontwikkeling	-6	-62	-68	-162	-94
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur					
3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-540	-78	-618	-645	-27
3.4	Economische promotie	-1		-1	-3	-2
Totaal baten thema Ondernemende stad		-547	-140	-687	-810	-123
Thema Werkende stad						
6.4	Begeleide participatie	-1		-1		1
6.5	Arbeidsparticipatie	-19	-200	-219	-397	-177
Totaal baten thema Werkende stad		-20	-200	-220	-397	-177
Thema Sociale stad						
6.3	Inkomensregelingen	-33.007	2.320	-30.687	-31.016	-328
Totaal baten thema Sociale stad		-33.007	2.320	-30.687	-31.016	-328
Totaal baten programma Werken		-33.574	1.980	-31.594	-32.222	-628
Saldo voor bestemming programma Werken		25.414	12.484	37.898	37.742	-156
Mutaties reserves		-235	-1.699	-1.934	-1.934	
Saldo na bestemming programma Werken		25.179	10.785	35.964	35.808	-156

Programma 4: Bestuur

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.

De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Bestuur zijn:

- Regio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij) en omliggende gemeenten
- Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek (verbonden partij)
- Politie en Openbaar Ministerie
- Zorg en Veiligheidshuis
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Economic Board Utrecht (EBU)

Kaderstellende nota's

- Integraal veiligheidsplan 2018-2022
- Sluiting drugspanden Hilversum, artikel 13B Opiumwet, Damoclesbeleid
- Programmabegroting 2022 Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Regionaal Beleidsplan 2019 – 2022 van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek
- Landelijk Programma Digitale Overheid (Digitale Overheid 2017)
- Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht (2015-2030)
- Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam (2020)
- Regionale Samenwerkingsagenda RSA 2019 - 2022
- Uitvoeringsprogramma 2019-2022 Regionale Samenwerkingsagenda
- Beleidsregel toepassing wet Bibob 2020 gemeente Hilversum
- Plan van aanpak ondermijning (2020)

Veilige stad

We werken aan een leefbare en veilige stad met betrokken inwoners en ondernemers. Een veilig Hilversum is ook een voorwaarde voor een levendig Hilversum. Deze opgave wordt steeds complexer. Dit vraagt een integrale aanpak met betrekking tot openbare orde, criminaliteit, overlast, ondermijning en onveilige situaties. Hiervoor zetten we in op preventie, signalering, interventie en handhaving. We sturen aan op voldoende inzet vanuit de eigen organisatie en op een goede samenwerking met de veiligheidspartners.

De coronacrisis heeft meer inzet gevraagd op gebied van preventie en handhaving, mogelijk is deze ook nodig in 2022.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Percentage inwoners dat zich 's avonds veilig voelt op straat in het centrum tijdens het uitgaan	70%	79%	Hilversum Monitor
	Nee	Percentage inwoners dat zich veilig voelt in eigen buurt	≥ 90%	88%	Hilversum Monitor
	Nee	Totaal aantal misdrijven	≤ voorgaand jaar	4.046	CCV
	Nee	Verwijzingen Halt, aantal per 10.000 jongeren	70	4	Bureau Halt
	Nee	Winkeldiefstallen, aantal per 1.000 inwoners	1,9	2,2%	CBS
	Nee	Geweldsmisdrijven, aantal per 1.000 inwoners	4,5	4,9	CBS
	Nee	Diefstallen uit woning, aantal per 1.000 inwoners	1,7	1,6	CBS
	Nee	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte), aantal per 1.000 inwoners	5,0	6,6	CBS

Ambitie met activiteiten

Crisisbeheersing en de veiligheidsregio

We zetten in op een afname van incidenten door het vergroten van bewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners en bedrijven. De Veiligheidsregio levert snelle en goede hulpverlening en brandweezorg bij incidenten, rampen en crises conform de wettelijke taken. De gemeente draagt daaraan bij met een professionele organisatie voor gemeentelijke crisisbeheersing.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Sturen op de prestaties van de verbonden partij Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek.
- Bijdragen aan de opgaven van de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek voor de gemeenschappelijke meldkamer Midden Nederland, het interregionaal coördinatiecentrum Midden Nederland en de verdere ontwikkeling van de interregionale crisisorganisatie in samenwerking met Veiligheidsregio's Flevoland en Utrecht.
- Intensiveren van de inzet van de wijkbrandweerman in het geven van voorlichting en advies over brandpreventie aan inwoners en bedrijven in samenwerking met de Veiligheidsregio.
- Verbeteren van de veiligheid van onder andere portiekflats in samenwerking met woningcorporaties en brandweer.
- Vergroten van de bewustwording van de veiligheidsrisico's onder minder zelfredzame inwoners in samenwerking met de Veiligheidsregio en andere gemeenten.
- Uitvoeren van de intergemeentelijke samenwerking op het vlak van crisisbeheersing en bijdragen aan de regionale opgave Toekomst bevolkingszorg bij rampen en crises.
- Verder professionaliseren van de crisisorganisatie en bevolkingszorg voor de eigen gemeente.

Toelichting

Nadat de inzet van crisisbeheersing en de veiligheidsregio vrijwel geheel werd ingezet op het gebied van de Covid-19 pandemie, ging deze inzet vrijwel naadloos over op de inzet voor de vluchtelingencrisis vanuit Oekraïne. De advisering, afstemming en uitvoering heeft voor een aanzienlijk deel uitvoering gevonden in deze ambitie. Dat werd zichtbaar in de sturing op instroom en de plaatsing van vluchtelingen in de verschillende opvanglocaties. Tegelijkertijd is hiermee volop aandacht geweest voor de bestaande activiteiten van deze ambitie.

De bouwactiviteiten rondom de nieuwe gemeenschappelijke meldkamer en het interregionaal coördinatiecentrum krijgen vorm en de crisisorganisatie is doorontwikkeld. De professionaliseringsopgave van de crisisorganisatie is nog niet uitgevoerd, echter het OTO-programma is voor 2023 voorbereid en zal doorlopend in 2023 uitgevoerd worden. Hierin is de samenwerking met Gooise Meren gevonden, waardoor eveneens een efficiëntieslag is gemaakt.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	8.361	-14	8.348
Realisatie	8.406	0	8.405
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	44	13	58

De activiteiten rondom crisisbeheersing en brandweer zijn grotendeels uitgevoerd in lijn met de financiële kaders. Daarbij de kanttekening dat er in 2022 € 50.000 is uitgegeven ten behoeve van het pluspakket wijkbrandweer.

Ambitie met activiteiten

Openbare orde en veiligheid

We werken aan een leefbare en veilige stad. We zijn zichtbaar, herkenbaar en aanspreekbaar. Wij zetten in op een verbeterd veiligheidsgevoel door middel van preventie en het aanpakken van problemen. Waar nodig treden we handhavend op. De gemeente werkt hiervoor intensief samen met politie, brandweer, Versa, woningcorporaties en vele andere partners. We handelen samenlevingsgericht en participeren in wijkteams, zorgnetwerken en buurtoverleggen.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Uitvoeren en actualiseren van het Integraal veiligheidsplan.
- Aansluiten bij en invulling geven aan de prioriteiten van de Regionale Veiligheidsstrategie.
- Intensiveren van de aanpak ondermijning, gericht op drugscriminaliteit, mensenhandel, witwassen, illegale prostitutie en misbruik van vastgoed.
- Intensiveren van de aanpak van jongerenoverlast met focus op preventie en de aanpak van overlast op straat.
- Intensiveren van de aanpak van drugsoverlast in relatie tot ondermijning, jeugd en veiligheid
- Actualiseren van het coffeeshopbeleid.
- Uitvoeren van een persoonsgerichte aanpak voor personen met verward gedrag in samenwerking met politie, veiligheid en zorg.
- Verbinden van veiligheid met het sociaal domein om preventie, proactie en repressie op een juiste manier in te zetten.
- Aanpakken van zware woonoverlast op grond van de Wet aanpak woonoverlast door middel van het toepassen van bestuursdwang via de Algemene Plaatselijke Verordening en Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

- Opstellen van een gezamenlijk handhavingsarrangement tussen en gemeente en politie. Waarbij wordt ingezet op een sterke samenwerking tussen BOA's en politie, het uitwisselen van informatie, afspraken over de gevolgen van uitbreiding van bevoegdheden van BOA's en aandacht voor de persoonlijke veiligheid van BOA's.
- Uitvoeren van het prostitutiebeleid.
- Uitvoeren van het regionaal Actieplan Gooi- en Vecht Cybercrime.
- Vergroten van veiligheid in het centrum door onder andere inzet van cameratoezicht.

Toelichting

In 2022 zijn de maatregelen tegen de Covid-19 afgebouwd en keerde de samenleving weer grotendeels terug naar wat we voor Covid-19 gewend waren. Het aantal demonstraties is verminderd, maar de weerstand tegen de overheid en de media blijft aanwezig. Een voorbeeld hiervan is het stikstofdossier waar met name boeren tegen in opstand komen. Tegelijkertijd nam de 'klassieke' criminaliteit zoals woninginbraken en diefstal uit auto's weer toe.

De overlast in de jaren van de Covid-19 pandemie, die van jongeren en onbegrepen personen werd ondervonden, is in 2022 afgenomen. Ook het verder optimaliseren van de samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein hebben eraan bijgedragen dat de afstemming tussen preventie en repressie steeds beter verloopt.

Ook de meer onzichtbare criminaliteit in de vorm van ondermijning staat vol in de aandacht en het cluster ondermijning is voortvarend te werk gegaan om inzichten te verwerven op de problematiek en de weerstand die hier integraal en regionaal aan geboden kan worden. Hiermee wordt gereageerd op de signalen van jonge aanwas in de georganiseerde criminaliteit en drugshandel op straat. Daarnaast heeft het cluster ondermijning een rol gespeeld bij het reageren op en voorkomen van signalen van mensenhandel rondom de Oekraïne-opvang.

De integrale samenwerking is verder versterkt. Niet alleen met de voor de hand liggende samenwerkingspartners zoals de politie en de veiligheidsregio, maar vooral ook met de bewoners in de vorm van buurtoverleggen. Daarnaast is de zichtbaarheid in de wijkteams verder vormgegeven.

In 2022 werd Europa geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne, waardoor al snel een grote vluchtelingenstroom op gang kwam. De gemeentelijk organisatie heeft zich in ingespannen om een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke opvang. In korte tijd werd een opvanglocatie ingericht waarin uiteindelijk 350 vluchtelingen opgevangen konden worden. Daarnaast werd capaciteit in meerdere hotels en gastgezinnen vrijgemaakt om aan de opgave te kunnen voldoen. Gedurende het jaar zijn verdere voorbereidingen getroffen om de opvangcapaciteit verder uit te breiden.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	4.960	-498	4.462
Realisatie	4.498	-221	4.277
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-462	277	-185

In 2022 is een bedrag ontvangen van € 348.000 voor de naleving van de corona toegangsbewijzen en destijds opgenomen in de begroting 2022. Dit bedrag is niet volledig benut. Het restant van € 272.000 moet op basis van de voorgeschreven wet -en regelgeving worden terugbetaald. Dit leidt tot minder baten, maar ook tot minder lasten.

In 2022 zijn er incidentele middelen toegekend om activiteiten uit te voeren die direct gekoppeld zijn aan de coronacrisis. Aan het eind van het 1e kwartaal 2022 zijn de coronamaatregelen, eerder dan verwacht, volledig opgeheven. Dit leidt tot een incidenteel voordeel van € 138.000.

Dienstverlening aan de stad

De dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente, daarin stellen wij de inwoners centraal. Wij richten de dienstverlening hierop in, gericht op drie thema's: innovatie, het verder digitaliseren van de dienstverlening en het verbeteren van de efficiëntie. Om dit te realiseren ligt de focus op een drietal aspecten. Ten eerste het gemak voor de gebruiker: wij houden rekening met de digitaliserende samenleving, de gemeentelijke producten zijn vindbaar en toegankelijk en wij zijn voor iedereen bereikbaar. Ten tweede richten wij ons op betrokkenheid: onze medewerkers zijn klantgericht, gaan op zoek naar de vraag achter de vraag en durven af te wijken van de gebaande paden wanneer nodig. Ten derde werken we open en transparant.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Waardering van inwoners over de dienstverlening van de gemeente	7,5	6,9	Hilversum Monitor
	Nee	Waardering van inwoners over de digitale dienstverlening van de gemeente	7,5	6,9	Hilversum Monitor
	Nee	Aantal vergunningen dat van rechtswege verleend wordt	0	0	Hilversum Monitor
	Nee	Waardering van bezoekers over de dienstverlening van het Sociaal Plein	7,0	7,0	Hilversum Monitor

Ambitie met activiteiten

Burgerzaken (gemeentelijke dienstverlening)

Naast het uitvoeren van de wettelijk taak op het gebied van burgerzaken, verbeteren wij de dienstverlening van de hele gemeente. We hebben daarbij aandacht voor de wensen en verwachtingen van inwoners en ondernemers.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Waarborgen van de kwaliteit van de Basisregistratie Personen zodat de persoonsgegevens bij het verstrekken van identiteitsdocumenten en uittreksels actueel en correct zijn.
- Verder digitaliseren van onze producten met oog voor inclusieve dienstverlening aan groepen die minder digitaal vaardig zijn.

- Continueren en doorlopend verbeteren van de eerste-lijns-dienstverlening, zoals telefonie, balies en e-formulieren.
- Organiseren van de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 en het bevorderen van de opkomst, bijvoorbeeld met een verkiezingskrant, een debat en een stemwijzer.
- Uitvoeren van het Plan Dienstverlening 2022, met aandacht voor:
 - Continu monitoren en verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening.
 - Lanceren van een vernieuwde gemeentelijke website.
 - Verder aansluiten op MijnOverheid voor zowel inwoners als ondernemers om de dienstverlening te verbeteren.
- Opstellen en monitoren van de strategie om via diverse kanalen (internet, social media, live chat, telefonie, post en het loket) een eenduidige en consequente dienstverlening aan te bieden.
- Verstrekken van producten, zoals reisdocumenten, uittreksels en verklaringen omtrent gedrag. Onderdeel hiervan is een voorstel voor het thuisbezorgen van documenten.

Toelichting

Verkiezingen

In september 2022 is de motie Verkiezingsopkomst (M22-62) aangenomen om een werkgroep op te richten met als doel om te onderzoeken hoe de opkomst bij de volgende gemeenteraadsverkiezing (2026) bevorderd kan worden. De regie van deze bijeenkomsten ligt bij de Griffie, zowel Communicatie als Publiekszaken maken onderdeel uit van de werkgroep.

StembureauApp

In 2022 is gestart met de StembureauApp. De StembureauApp wordt gefaciliteerd door VNG realisatie. Ieder stembureau krijgt een iPad ter beschikking, hiermee worden de stempassen gescand en de ongeldige stempassen worden er automatisch uitgelicht. Opkomstpercentages zijn direct zichtbaar, op ieder moment van de dag. Het gebruik van de StembureauApp is zowel door de stembureauleden en voorzitters als goed ervaren. Het is een verbetering in het interne proces en in de samenwerking tussen stembureaus en het projectteam Verkiezingen.

Dienstverlening

- Monitoren en verbeteren van dienstverlening heeft (deels) plaatsgevonden met uitbreiding van www.hilversum.nl. Er is ook een start gemaakt met het bouwen van een Dashboard Dienstverlening. Het wijze van monitoren van de Dienstverlening wordt in 2023 opnieuw bekeken.
- De basis aansluiting op Mijn Overheid is in stand gehouden en mogelijkheden voor uitbreiding is onderzocht. Deze wordt in 2023 getest en geïmplementeerd.
- Er is een advies ten aanzien van kanalenstrategie uitgebracht. Deze wordt in 2023 uitgewerkt.
- Het advies ten aanzien van (thuis)bezorgen reisdocumenten is in Q1-2023 gereed.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	2.615	-1.148	1.467
Realisatie	2.731	-1.500	1.230
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	115	-352	-236

Het resultaat van € 236.000 ten aanzien van burgerzaken kenmerkt zich voornamelijk door hogere baten (€ 341.000) en lasten (€ 175.000) als gevolg van de een toename van het aantal verzoeken voor het verkrijgen van het Nederlanderschap. Alsmede een toename in het aantal paspoort, rijbewijs, NID-kaarten verstrekkingen.

Daarnaast is er in 2022 een incidenteel budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de optimalisatie van het intranet en het antwoordportaal. De voorbereidingen voor de implementatie zijn getroffen in 2022, maar de daadwerkelijke implementatie zal plaatsvinden in 2023. Hetgeen leidt tot een incidenteel voordeel in 2022. Om de implementatie vorm te geven stellen wij voor het resterende budget a € 110.000 bij de jaarrekening 2022 over te hevelen naar 2023.

Effectief en efficiënt bestuurde stad

Wij willen als gemeente een volwaardige en betrouwbare partner zijn voor inwoners, organisaties en andere overheden. Om hieraan te voldoen worden zeer omvangrijke en complexe dossiers vastgesteld en uitgevoerd. Hilversum kent veel verschillende samenwerkingsverbanden. Samenwerking is nodig om complexe vraagstukken aan te kunnen pakken, kennis uit te wisselen en taken te laten uitvoeren. Bij samenwerkingsverbanden hoort een duidelijke omschrijving van rollen, taken en democratische verantwoording.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd	35%	27%	Hilversum Monitor
	Nee	Formatie, aantal fte per 1000 inwoners	7,4	7,9	Eigen begroting/jaarrekening
	Nee	Bezetting, aantal fte per 1000 inwoners	7,3	7,3	Eigen begroting/jaarrekening
	Nee	Apparaatskosten, kosten per inwoner	719	809	Eigen begroting/jaarrekening
	Nee	Externe inhuur, kosten als percentage van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	n.v.t.	25%	Eigen begroting/jaarrekening
	Nee	Overhead, percentage van totale lasten	11%	11%	Eigen begroting/jaarrekening

Ambitie met activiteiten

Bestuur

We zijn een netwerkende overheid en we passen ons flexibel aan de maatschappelijke vraagstukken die voorliggen aan. Door inzet van laagdrempelige communicatie en participatie op maat krijgt de interactie met de stad beter vorm. We houden bestaande samenwerkingsverbanden regelmatig tegen het licht en zorgen voor democratische verantwoording. In iedere samenwerking handelen we volgens de integriteitscodes voor volksvertegenwoordigers en burgemeester en wethouders.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Implementeren van de visie op Samenwerking en Governance.
- Betrekken van inwoners, bedrijven, instellingen en medeoverheden bij het ontwikkelen van verschillende visies en beleidstrajecten met behulp van de Participatieleidraad.
- Voorbereiden op de bestuursperiode 2022-2026: de installatie van een nieuwe raad, een nieuwe burgemeester, een nieuw college van B&W en de overdracht van bestuurlijke dossiers.
- Optimaliseren van de bestuurlijke communicatie via de eigen communicatiekanalen zoals de gemeentelijke pagina's in de Gooi en Eembode (Raadhuis aan Huis) en social media.
- Onderzoeken van de effecten van het Actieplan open overheid.

Toelichting

De visie op Samenwerking en Governance is op 8 maart 2023 behandeld en vastgesteld.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	5.747	-1.851	3.896
Realisatie	5.760	-2.857	2.903
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	13	-1.006	-993

In 2022 is een bedrag van € 992.000 vrijgevallen van de pensioenvoorziening wethouders. De hoge vrijval is een direct gevolg van de stijgende marktrente. Een stijgende rente betekent dat er een lager bedrag aan pensioenvoorziening noodzakelijk is om het gewenste eindsaldo te bereiken. De rente die ontvangen wordt over de uitstaande saldi is immers een toekomstige baten. De marktrente bedraagt op dit moment afgerond 2,5%. Dit resulteert in een voordeel van € 992.000

Ambitie met activiteiten

Ondersteunende afdelingen (overhead)

De ondersteunende afdelingen binnen de organisatie helpen bij het zo effectief mogelijk uitvoeren van de gemeentelijke taken. De coronacrisis heeft ons gedwongen te starten met hybride werken, deels thuis en deels op kantoor. Het gedrag en de digitale voorzieningen die nodig zijn voor het hybride werken ontwikkelen we door in de periode na de coronacrisis. De afgelopen periode heeft ons naast het negatieve ook positieve ontwikkelingen gebracht die verder uitgewerkt worden.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Verder invoeren van het hybride werken als onderdeel van het in 2021 vast te stellen beleid
- Verbeteren van interne werkprocessen en externe dienstverlening aan inwoners en organisaties door digitalisering.
- Verduurzamen van het raadhuis.
- Vaststellen en uitvoeren van de bestuurlijke uitgangspositie voor Data Gedreven Werken.

Toelichting

Voor de verduurzaming van het raadhuis is een plan geconstrueerd en doorgerekend. Door de energiecrisis is de situatie snel veranderd. Daarbij wordt gekeken of de verduurzaming in combinatie met het herstel van de vloeren tot een betere oplossing kan leiden. Er zijn nieuwe inzichten om tot een meer optimaal plan te komen en dat beter past bij de hedendaagse ontwikkelingen. Het kan zijn dat de investering hoger is maar bij een gezamenlijke aanpak in totaal lager uitvalt en de exploitatiekosten op langere termijn ook lager uitvallen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	36.589	-1.043	35.546
Realisatie	35.782	-1.564	34.218
Vershil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	-806	-521	-1.327

Het voordeel wordt grotendeels verklaard door de loon -en afdelingskosten. Afwijkingen op de loon- en afdelingskosten worden centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Het voordelig resultaat aan de lastenzijde is onder andere het gevolg van het uitlopen van projecten. Bijvoorbeeld het SaaS project E-HRM (€150.000), de activiteiten rondom het programma dienstverlening (€ 80.000), het project Hilversum 600 (€ 150.000), de verstedelijkingsopgaven (€ 193.000) en de doorontwikkeling van het zaakgericht werken (€ 40.000). Voorgesteld wordt om deze middelen bij de jaarrekening deels over te hevelen van 2022 naar 2023.

Overzicht van overhead

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Wijziging begroting 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
1. Personeel	22.034	2.296	24.330	23.074	-1.256
2. Huisvesting & facilitair	4.695	336	5.031	5.338	307
3. ICT	2.762	703	3.465	3.583	118
4. Overig	2.154	565	2.719	2.223	-496
Totaal	31.645	3.900	35.545	34.218	-1.327

Toelichting bij: Overzicht van overhead

De overhead bestaat uit de volgende 4 hoofdcomponenten:

1. Personeel
Het voordeel is ontstaan door ontvangen gelden vanuit DVO's en gedetacheerde medewerkers. Ook is een bijdrage ontvangen vanuit de taakvelden en investeringen ontvangen t.b.v. de overhead kosten.
2. Onder de component "Huisvesting en facilitair" vallen alle exploitatiekosten voor de vijf locaties van de ambtelijke huisvesting (Raadhuis, stadskantoor, kantoorvilla, werf en de Wilhelminastraat). Hieronder vallen onder meer de onderhoudskosten, energie, verzekering/belastingen en de kapitaallasten van de gebouwen. Daarnaast vallen ook de kosten vanuit de facilitaire dienstverlening onder deze component (bijvoorbeeld catering, schoonmaken, printers, drukwerk, leaseauto's).
3. De ICT kosten op overhead bestaan voornamelijk uit de kosten van de kantoorautomatisering, de licentiekosten en kapitaallasten voor de onder overhead vallende applicaties en de kosten informatiemanagement (inclusief beveiliging). Onder "overig" vallen onder meer de kosten van interne- en externe communicatie, de ondernemingsraad, juridische zaken (inclusief bezwaar en beroep), aansprakelijkheidsverzekeringen personeel en bestuur en de kosten voor onderzoek.

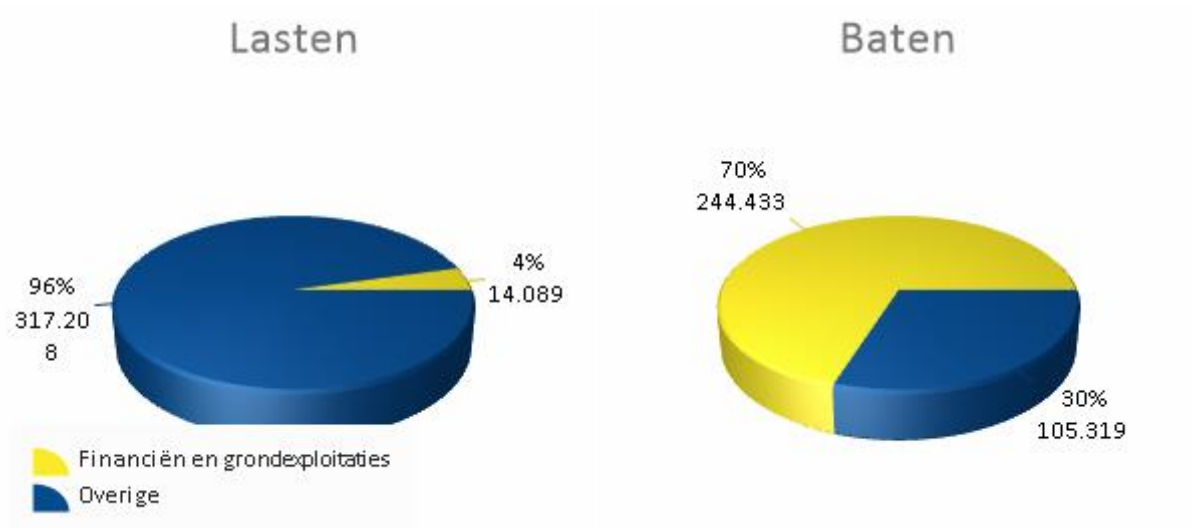
Voor een toelichting op het verschil tussen begroting en realisatie wordt u verwezen naar de financiële analyse onder het programma Bestuur, thema Effectief en efficiënt bestuurd stad, ambitie Overhead (4.3.2).

Wat heeft het gekost?

Thema - taakveld (Bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting 2022	Wijzigingen 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Lasten						
Thema Veilige stad						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	8.719	-358	8.361	8.406	44
1.2	Openbare orde en veiligheid	4.279	681	4.960	4.498	-462
Totaal lasten thema Veilige stad		12.998	323	13.321	12.904	-418
Thema Dienstverlening aan de stad						
0.2	Burgerzaken	2.049	566	2.615	2.731	115
Totaal lasten thema Dienstverlening aan de stad		2.049	566	2.615	2.731	115
Thema Effectief en efficiënt bestuurd stad						
0.1	Bestuur	3.825	1.921	5.747	5.760	13
0.4	Overhead	32.039	4.550	36.589	35.782	-806
Totaal lasten thema Effectief en efficiënt bestuurd stad		35.864	6.471	42.335	41.543	-793
Totaal lasten programma Bestuur		50.912	7.360	58.272	57.177	-1.095
Baten						
Thema Veilige stad						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-14		-14		13
1.2	Openbare orde en veiligheid	-149	-349	-498	-221	277
Totaal baten thema Veilige stad		-163	-349	-511	-221	290
Thema Dienstverlening aan de stad						
0.2	Burgerzaken	-1.148		-1.148	-1.500	-352
Totaal baten thema Dienstverlening aan de stad		-1.148		-1.148	-1.500	-352
Thema Effectief en efficiënt bestuurd stad						
0.1	Bestuur	-2	-1.848	-1.851	-2.857	-1.006
0.4	Overhead	-394	-649	-1.043	-1.564	-521
Totaal baten thema Effectief en efficiënt bestuurd stad		-396	-2.497	-2.894	-4.421	-1.528
Totaal baten programma Bestuur		-1.707	-2.846	-4.554	-6.143	-1.589
Saldo voor bestemming programma Bestuur		49.204	4.514	53.719	51.035	-2.684
Mutaties reserves		38		38	38	
Saldo na bestemming programma Bestuur		49.242	4.514	53.757	51.073	-2.684

Programma 5:

Financiën en grondexploitaties

Betrokken partijen

Voor het realiseren van de bestuurlijke opgave werken wij samen met inwoners, ondernemers, bedrijven, instellingen en maatschappelijke organisaties.

De belangrijkste betrokken partijen binnen het programma Financiën en grondexploitaties zijn:

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) (verbonden partij)
- Vitens (verbonden partij)
- GEM Crailo

Kaderstellende nota's

- Financiële verordening gemeente Hilversum 2022 (2021)
- Nota grond- en vastgoedbeleid (2019)
- Uitvoeringsnota grondprijzen (2021)
- Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen (2021)
- Meerjarige onderhoudsplanning 2020-2034 (2020)
- Verordening onroerendezaakbelasting 2022 (2021)
- Verordening precariobelasting 2022 (2021)
- Verordening hondenbelasting 2022 (2021)
- Legesverordening 2022 (2021)

Financieel gezonde stad

De komende jaren blijven we werken aan investeringen die Hilversum en haar inwoners ten goede komen. Gezonde gemeentefinanciën blijven het uitgangspunt, want alleen met een gezond financieel beleid kunnen goede en verantwoorde keuzes gemaakt worden voor de toekomst.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Demografische druk (Verhouding tussen de productieve leeftijdsgroep (20-64) en de niet-productieve leeftijdsgroepen (-20 en 65+))	n.v.t.	71,0%	CBS
	Nee	Gemeentelijke woonlasten 1-persoons-huishoudens, in euro's	€ 665	€ 770	COELO
	Nee	Gemeentelijke woonlasten meer-persoons-huishoudens, in euro's	€ 816	€ 920	COELO

In voorgaande jaren hanteerde het COELO de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen omdat de waarde van alleen koopwoningen niet bekend was. Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst. Sinds 2022 gaat het COELO in de vergelijking uit van de gemiddelde WOZ-waarde van alleen koopwoningen. Een vergelijk met de opgenomen streefwaarde is dan niet aan de orde.

Ambitie met activiteiten

Financiële huishouding

Wij hebben als uitgangspunt dat inkomsten en uitgaven in evenwicht zijn en dat er een gezonde verhouding is tussen inkomsten, uitgaven, vermogen en schulden. Structurele uitgaven worden niet gedekt met incidentele inkomsten. Om te kunnen blijven investeren in de stad wordt gebruik gemaakt van passende vormen van financiering. Als gemeente willen wij een buffer in stand houden om in slechte tijden op te kunnen terugvallen.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Implementeren van de financiële verordening 2022.
- Monitoren van de investeringen in relatie tot de financiële verordening en een beheersbare schuldquote en solvabiliteit.
- Uitvoeren van de houdbaarheidstest gemeentefinanciën.
- Deelnemen aan samenwerkingsverbanden die de financiële kwetsbaarheden helpen beheersen. Daarbij is er blijvende aandacht voor en deelname aan de lobby richting het Rijk.
- Inzetten op het verkrijgen van subsidies vanuit Europa, het Rijk, provincie en overige financieringsvehikels.
- Voorbereiden van het afgeven van het in control statement over de financiële rechtmatigheid in de jaarstukken 2022.
- Behouden van een reëel en structureel evenwicht van inkomsten en uitgaven.
- Inzetten op het behoud van een wendbare en weerbare begroting.

Toelichting

De gemeente Hilversum heeft op dit moment een goed financieel uitgangspunt. Bij het opstellen van de begroting 2023 in 2022 is een begroting gepresenteerd met een structureel positief begrotingssaldo van € 1 mln. en wordt in de komende jaren € 33 mln. toegevoegd aan de algemene reserve. In de jaarstukken 2021 is de raad in staat gesteld om op dat moment de houdbaarheid van de gemeentefinanciën te beoordelen. We hebben dit gedaan aan de hand van de bekende wettelijke financiële kengetallen en aan de hand van de houdbaarheidstest gemeentefinanciën. We blijven ons via onder meer de VNG, G40 inzetten voor de lobby richting het rijk om de onzekere en kwetsbare financiële situatie onder de aandacht te houden.

Vanuit het rijk hebben wij in 2022 bij elkaar meer dan € 15 mln. aan extra middelen gekregen voor niet alleen de opvang van de ontheemden uit Oekraïne, maar ook bijvoorbeeld voor de huisvesting voor leerlingen uit de Oekraïne. Voorbeelden van ontvangen subsidies in 2022 zijn: subsidie voor de zonneparkeerplaats in Kerkelanden, de Europese ESF+ voor de Gooise Praktijkschool, subsidies voor de instandhouding van enkele monumenten, de verbetering van de ventilatie van een aantal scholen, klimaatadaptatie en allerlei verkeersmaatregelen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	-359	-198.235	-198.594
Realisatie	545	-202.863	-202.318
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	904	-4.628	-3.724

Het voordeel wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de extra middelen die via de Decembercirculaire van het rijk in 2022 zijn ontvangen. Zo is er onder meer €2.901.000 voor de energietoeslag voor lage inkomens ontvangen, €451.000 voor regionale middelen en €343.000 extra ten behoeve van de opvang Oekraïners. Zoals toegelicht in RIB 2023-07 bedraagt het totaal voordelig effect van de Decembercirculaire 2022 op de jaarrekening 2022 €3.720.000.

Andere verschillen zijn de niet bestede middelen voor onvoorziene uitgaven ad €100.000 (voordeel) en een VPB naheffing van de fiscus op het gerealiseerde reclame-resultaat 2016. Al sinds de invoering van de VPB zijn de gemeente Hilversum en de fiscus het erover oneens dat er vennootschapsbelasting is verschuldigd over het resultaat op reclame. Op dit moment wordt een uitspraak van de Hoge Raad afgewacht. De navordering over 2016 was evenwel al definitief opgelegd en bedroeg €99.000. Verder is er in 2022 een hogere fiscale winst gerealiseerd, waardoor de verschuldigde vennootschapsbelasting €87.000 hoger uitviel dan in de begroting was voorzien. De oorzaak zit vooral in lagere kosten op de grondexploitaties Anna's Hoeve en Stationsplein.

De nadelige afwijking op de loon- en organisatiekosten van afgerond € 839.000 wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Ambitie met activiteiten

Innen lokale belastingen en heffingen

Vanuit het beginsel 'de gebruiker betaalt' is het uitgangspunt dat gemeentelijke belastingen en heffingen niet meer stijgen dan de inflatie en zoveel als mogelijk kostendekkend zijn.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Het gefaseerd aanpassen van de gemeentelijke belastingen en heffingen naar een kostendekkend niveau.
- Invoeren van de WOZ-waardering op basis van gebruikersoppervlakte.
- Invoeren van de eigenarenheffing op de rioolheffing.
- Invorderen van de gemeentelijke belastingen en heffingen.
- Monitoren van de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

Toelichting

Vanaf 2022 moeten alle gemeenten van Nederland hun WOZ waarde van de woningen bepalen op basis van vierkante meter woonoppervlak in plaats van kubieke meters. Voor Hilversum bleek dat een tour de force ondanks de tijdige voorbereiding. Het project is omvangrijk omdat we zowel voor Hilversum als Wijdemeren dit proces hebben moeten uitvoeren. Door versnelling en het smart maken van het proces zijn we erin geslaagd om vrijwel alle woningen op aanslag te krijgen.

Begin 2022 heb we onder voorwaarden van de Waarderingskamer toestemming gekregen om de aanslagen te versturen. De kwaliteit van onze bestanden bleek onder de maat en we gingen van 4 naar 2 sterren. Voor 2023 mogen we zonder voorwaarden de aanslagen versturen en zijn we weer naar 3 sterren gegaan. We hebben de zaak voldoende op orde maar streven ernaar om in 2024 weer 4 sterren te krijgen.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	3.031	-24.601	-21.569
Realisatie	3.314	-25.118	-21.804
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	283	-517	-235

Het voordeel wordt veroorzaakt door extra opbrengsten OZB Niet woningen. In 2022 zijn de panden opnieuw bekeken en van een hogere waarde voorzien door het lichten van de huurcontracten. De hogere opbrengst bedraagt €200.000.

Verder is er €71.000 meer uitgegeven om de OZB luchtfoto's met een hogere resolutie te maken. Daarmee kunnen de veranderingen in de openbare ruimte nauwkeuriger worden gedetecteerd.

De voordelige afwijking op de loon- en organisatiekosten van per saldo afgerond €68.000 wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering van deze jaarstukken.

Grondexploitatie en vastgoed

Ons grond- en vastgoedbezit is een instrument om onze maatschappelijke doelen te realiseren. Wij beheren en verduurzamen het vastgoed in eigendom. Wij toetsen onze vastgoedportefeuille aan het grond- en vastgoedbeleid. Met behulp van het Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkelingen (MPG) wordt inzicht gegeven op het gebied van bestaande en mogelijk toekomstige grondexploitaties.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Wettelijk	Indicator	Streef waarde	Realisatie 2022	Bron
	Nee	Positie grondexploitatie (waarde van de grond t.o.v. de totale (geraamde) baten)	-1%	-1%	BZK

Ambitie met activiteiten

Beheer gebouwen en gronden

Eigendom van vastgoed is geen kerntaak van de gemeente. Vastgoed kan echter een belangrijke bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de gemeentelijke ambities.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Beheren en onderhouden van het gemeentelijk vastgoed.
- Verkopen van vastgoed en gronden wat niet binnen de strategische portefeuille past.
- Aankopen en beheren van panden in gebieden waarop een voorkeursrecht is gevestigd op basis van de Wet voorkeursrecht gemeenten.
- Aankopen van vastgoed ondersteunend aan het gemeentelijk beleid.
- Uitwerken mogelijkheden voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed dat in eigendom blijft.

Toelichting

De verkopen van de strategische vastgoed portefeuille heeft het financiële doel ruimschoots behaald. Van de geraamde taakstelling ad €1,5 miljoen is €200.000 meer gerealiseerd.

Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed dat Hilversum in eigendom heeft blijkt in de praktijk lastig uit te voeren. De gemeentelijke panden die eerst waren geselecteerd bleken uiteindelijk niet geschikt voor verduurzaming. In een alternatieve selectie zijn de mogelijkheden onderzocht om te verduurzamen, maar kon de daarmee gemoeide investering niet worden terugverdiend via hogere huurinkomsten van de huidige huurders. De gereserveerde middelen zijn in 2022 niet besteed aan verduurzamingsmaatregelen van eigen panden. Binnen de gestelde voorwaarden verloopt de uitvoering hiervan vooralsnog niet volgens verwachting en planning.

Het aankopen en beheren van panden in gebied "Bruisend Hart" ligt op koers. In het gebied Koninginneweg is dit vertraagd. De gemeente heeft inmiddels veel panden aangekocht. Na een fase van minnelijke schikking volgt de laatste fase, waarbij de onteigeningsprocedure wordt opgestart. Dat is bijna zover.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	2.076	-2.648	-573
Realisatie	2.595	-2.981	-386
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	519	-333	186

Er zijn voor- en nadelige afwijkingen, die deels ook met elkaar samenhangen. Als gevolg van de verkoop van niet-strategische panden en gronden is € 283.000 meer aan opbrengsten gerealiseerd dan in de begroting was geraamd. De gerealiseerde opbrengst bedraagt in 2022 € 1.631.000. Ten laste van de bruto verkoopopbrengst wordt onder andere het afboeken van restant boekwaarden, transactiekosten etc. gebracht. Deze kosten waren €388.000 hoger dan in de begroting was voorzien. Zoals vastgelegd in de Nota grond- en vastgoed beleid is de netto-opbrengst toegevoegd aan de reserve Stedelijke ontwikkeling.

Ambitie met activiteiten

Strategische gronden actief inzetten om de stad te versterken

We zetten strategische gronden actief in om de stad te versterken.

Activiteiten - behaalde resultaten

- Actualiseren en doorontwikkelen van het Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen als kader voor toekomstige en lopende projecten.
- Anna's Hoeve: Opleveren van de laatste gronden en afgeven van de laatste omgevingsvergunningen voor de bouwprojecten.

- Stationsgebied: Grondexploitatie Stationsplein geopend en voortzetten van het verwerven van panden en gronden aan de Koninginneweg. Uitvoering geven aan de uitvoeringsnota Stationsgebied, waaronder de bouw van de fietsenstalling.
- Postcodegebied 1221: Toetsen van de door ontwikkelaars opgestelde plannen voor de ontwikkellocaties en vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan. Verwerven van panden aan de Larenseweg.
- Crailo: GEM Crailo geeft uitvoering aan de eigen grondexploitatie met de overgedragen gronden.
- Circusterrein: Uitwerken van de in 2021 gekozen ontwikkelrichting.
- Orchideegebied: Onderzoeken van de mogelijkheden voor herontwikkeling van het gebied en de verkoop van de grond.
- Arenapark: Vaststellen stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan volgens op het masterplan. Afhankelijk van planvorming wordt de grondexploitatie geopend.

Toelichting

GEM Crailo is een aparte organisatie waarvoor de Gemeente garant staat. Op dit moment ligt de uitvoering op koers en is er ondersteuning van de gemeente. Het risico wordt dit jaar gemonitord. Er is begonnen met de gronduitgiftes en dat verloopt goed.

In het coalitieakkoord is opgenomen om het programma voor het Arenapark aan te passen en te laten aansluiten bij de schaal van het gebied. Op basis hiervan heeft het college in het najaar van 2022 een zestal bepalende uitgangspunten voor het stedenbouwkundig plan vastgesteld. Op basis van deze uitgangspunten wordt het stedenbouwkundigplan opgesteld en in de eerste helft van 2023 aan de raad voorgelegd.

De ontwikkel-randvoorwaarden visie Circusterrein is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is voortgang gemaakt met de vaststelling bestemmingsplan 1221. Deze is goedgekeurd door de raad.

Financiële analyse

Bedragen x € 1.000

	Lasten	Baten	Saldo
Begroting na wijziging	5.218	-5.412	-193
Realisatie	6.208	-4.564	1.645
Verschil (realisatie t.o.v. gewijzigde begroting)	990	848	1.838

De belangrijkste afwijking betreft een toevoeging aan de voorziening grondexploitatie voor grondexploitatie Stationsgebied van € 2,5 mln. De grondexploitatie van het Stationsgebied is verlieslatend. Dit komt door het toevoegen van de boekwaarden van de voormalige GAK-locatie, de kostenstijging van bouw-woonrijp maken van het gebied en een bijdrage aan het mobiliteit fonds. Voor een meer gedetailleerd inzicht in de mutaties wordt verwezen naar de Nota Actualisatie Grondexploitaties 2023 waarin de verschillen tussen de actualisatie 2022 en 2023 nader verklaard worden.

Wat heeft het gekost?

Thema - taakveld (Bedragen x € 1.000)		Primitieve begroting 2022	Wijzigingen 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Lasten						
Thema Financieel gezonde stad						
0.5	Treasury	-84	-401	-485	-489	-4
0.61	OZB woningen	759	488	1.246	1.375	129
0.62	OZB niet-woningen	571		571	705	135
0.64	Belastingen overig	1.215		1.215	1.233	19
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds					
0.8	Overige baten en lasten	-887	518	-369	374	743
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	600	-105	495	660	165
Totaal lasten thema Financieel gezonde stad		2.173	500	2.673	3.859	1.186
Thema Grondexploitatie en vastgoed						
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.841	235	2.076	2.595	519
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	4.138	1.081	5.218	6.208	990
Totaal lasten thema Grondexploitatie en vastgoed		5.979	1.315	7.294	8.803	1.509
Totaal lasten programma Financiën en grondexploitaties		8.152	1.815	9.967	12.662	2.695
Baten						
Thema Financieel gezonde stad						
0.5	Treasury	-340	-59	-399	-401	-2
0.61	OZB woningen	-11.981	-484	-12.464	-12.494	-30
0.62	OZB niet-woningen	-10.273	-800	-11.073	-11.432	-360
0.64	Belastingen overig	-1.243	179	-1.064	-1.191	-128
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-177.411	-20.055	-197.466	-202.067	-4.601
0.8	Overige baten en lasten		-370	-370	-395	-25
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)					
Totaal baten thema Financieel gezonde stad		-201.247	-21.589	-222.836	-227.981	-5.145
Thema Grondexploitatie en vastgoed						
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-2.157	-492	-2.648	-2.981	-333
8.2	Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	-5.111	-301	-5.412	-4.564	848
Totaal baten thema Grondexploitatie en vastgoed		-7.267	-792	-8.060	-7.545	515
Totaal baten programma Financiën en grondexploitaties		-208.514	-22.381	-230.895	-235.525	-4.630
Saldo voor bestemming programma Financiën en grondexploitaties		-200.362	-20.566	-220.928	-222.863	-1.935
Mutaties reserves			-8.306	-8.306	-7.481	825
Saldo na bestemming programma Financiën en grondexploitaties		-200.362	-28.872	-229.234	-230.344	-1.110

3. De paragrafen

3.1 Lokale heffingen

3.1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen betreft zowel heffingen waarvan de bestedingen gebonden zijn (afvalstoffenheffing en rioolheffing) als heffingen waarvan de bestedingen ongebonden zijn (onroerendezaakbelastingen, precario- en (hondenbelasting, 2022 laatste jaar)).

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- het gevoerde tarievenbeleid ten aanzien van de belangrijkste lokale heffingen;
- een overzicht van de totale baten uit belastingen, tarieven en leges;
- een overzicht van de lokale lastendruk in de periode 2020 tot en met 2022;
- het kwijtscheldingsbeleid;
- waardebepaling WOZ;
- bezwaar en beroep WOZ-waarde;
- de landelijke en regionale woonlastenvergelijking.

3.1.2 Beleid ten aanzien van lokale heffingen

De woonlastentarieven 2022 zijn in november 2021 door de raad vastgesteld. De tarieven zijn ten opzichte van 2021 als volgt gewijzigd:

Heffing	Tariefwijziging 2022
Onroerendezaakbelasting woningen	- 4,1%
Onroerendezaakbelasting niet-woningen	+ 1,8%
Rioolheffing	0%
Afvalstoffenheffing	+ 8,7%

Uitgangspunten tarieven

De woonlasten (onroerendezaakbelasting, afvalstoffen- en rioolheffing) als geheel stijgen met maximaal de inflatie. We streven naar een volledige kostendekking (99%) bij afval en riool. De verwachte inflatie waarmee in de begroting 2022 rekening is gehouden bedraagt 1,8%, Centraal Planbureau (CPB, maart 2021).

De onroerendezaakbelastingen

Om aan het uitgangspunt van een maximale stijging van de woonlasten van 1,8% te voldoen, is het tarief onroerendezaakbelasting in 2022 ten opzichte van 2021 met 4,1% verlaagd. Voor de niet-woningen is het tarief onroerendezaakbelastingen met 1,8% verhoogd.

De rioolheffing

Sinds 2022 wordt de rioolheffing van de eigenaren geheven. Belangrijkste voordeel hiervan is dat de heffing over een grotere groep verdeeld kan worden. Bij een eigenarenheffing wordt ook bij leegstand rioolheffing geheven.

Voor de rioolheffing geldt dat de tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Bij het vaststellen van de begroting 2022 is besloten om 99% van de begrote kosten door te belasten via de heffing of door een onttrekking aan de egalisatievoorziening. Hiermee beperken we het risico op het

onverbindend verklaren van de verordening wegens het overschrijden van de kostendekking. De resterende 1% van de begrote kosten komt ten laste van de algemene middelen. Indien bij de jaarrekening de lasten lager of hoger uitvallen dan begroot is het uitgangspunt dat dit terugvloeit naar de burger door een lagere of hogere onttrekking aan de egalisatievoorziening.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	oorspr. begroting	gewijz. begroting	realisatie
Kosten op taakveld 7.2 Riolering			
- kosten exploitatie	1.363	1.367	1.510
- kapitaallasten	1.041	1.027	1.017
- mutatie spaarvoorziening	3.029	3.029	3.029
- kosten personeel- en organisatiekosten	1.021	1.021	828
Netto kosten taakveld	6.454	6.444	6.384
Toe te rekenen kosten andere taakvelden			
- dubieuze debiteuren	150	150	140
- kwijtscheldingen	0	0	83
- heffing en inning	103	68	50
- straatreiniging	362	384	369
- waterwegen	388	283	232
- overhead	908	908	957
- BTW	406	406	403
Totale kosten	8.771	8.643	8.618
Dekkingspercentage	99%	99%	99%
Toe te rekenen kosten	8.683	8.556	8.530
Opbrengst rioolheffingen	8.359	8.359	8.375
Mutatie egalisatievoorziening	324	309	156
Totale opbrengst	8.683	8.668	8.530
Stand voorziening (31-12-2022)			875

De gerealiseerde opbrengsten van de rioolheffing liggen nagenoeg in lijn met de begroting.

De hogere exploitatielasten zijn het gevolg van de hogere inflatie en de daarmee gestegen onderhoudslasten. Daarnaast hebben noodzakelijke werkzaamheden aan het rioolstelsel, aanvullend op het planmatig onderhoud, geleid tot hogere lasten. De lasten voor kwijtschelding betreffen afrekeningen uit voorgaande jaren. De lasten voor het onderhoud waterwegen zijn lager vanwege leveringsproblemen van materialen, het uitvoeren van de benodigde bodemonderzoeken en vertraging bij het vinden van een aannemer voor het uitvoeren van baggerwerkzaamheden.

Het voordelige resultaat op de personeelslasten is grotendeels het gevolg van de gewijzigde doorberekening van de personeelslasten aan de investeringen. De personeelslast die toegerekend is aan de investering is toegenomen, hetgeen leidt tot een voordeel in de exploitatie. In 2022 is € 201.000 toegerekend aan investeringen van het GWP, het investeringsbedrag valt daarmee hoger uit. De omvang van de spaarvoorziening riolering is niet voldoende om dit te dekken. Bij het behandeling van deze jaarstukken wordt voorgesteld om € 180.000, het toegerekende bedrag aan de

vervangingsinvesteringen riolering, uit de egalisatievoorziening te onttrekken en dit bedrag te storten in de spaarvoorziening. Het doel van deze voorziening is om de lasten van de jaarlijkse investeringen in de riolering te kunnen dekken, zodat deze niet meer geactiveerd hoeven te worden (ideaalcomplex).

De afvalstoffenheffing

Ook voor de afvalstoffenheffing geldt het uitgangspunt van 99% kostendekking. Bij het vaststellen van de begroting 2022 is besloten 92% van de begrote kosten te dekken door het innen van afvalstoffenheffing en een onttrekking te plegen aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing. De resterende 8% (€ 1.169.000) van de begrote kosten komt ten laste van de algemene middelen.

Berekening kostendekkendheid afvalstoffenheffing	oorspr. begroting	gewijz. begroting	realisatie
Kosten op taakveld 7.3 Afval			
- bijdrage GAD (Regio G&V)	10.080	9.909	9.893
- teruggaaf resultaat 2020 (GAD)	-50	0	0
- dubieuze debiteuren	200	200	187
Netto kosten taakveld	10.230	10.109	10.080
Toe te rekenen kosten andere taakvelden			
- kwijscheldingen	825	825	749
- heffing en inning	156	156	79
- straatreiniging	362	362	369
- personeel- en organisatiekosten	146	146	126
- BTW	2.189	2.189	2.172
Totaal toe te rekenen kosten	3.678	3.678	3.495
Totale kosten	13.908	13.787	13.575
Dekkingspercentage	92%	92%	92%
Dekking algemene middelen	1.169	1.169	1.169
Toe te rekenen kosten aan burgers/reserve	12.739	12.617	12.406
Totale dekking	13.908	13.787	13.575
Opbrengst heffingen	12.380	12.380	12.372
Onttrekking egalisatiereserve	359	237	34
Totale opbrengst	12.739	12.617	12.406

Per saldo wijkt de realisatie daarmee € 203.000 voordelig af ten opzichte van de begroting. Grootste veroorzaker van het voordeel zijn de lagere kwijscheldingen en heffings- en inningskosten. Bij het behandelen van deze jaarstukken, wordt een aanvullende toevoeging van € 203.000 aan de egalisatiereserve afvalstoffenheffing voorgesteld.

Marktgelden

Voor het belastingjaar 2022 zijn de tarieven hetzelfde gebleven als de tarieven 2021. Hierbij is de afspraak dat de kosten(dekking), in samenspraak met de marktcommissie, tegen het licht wordt

gehouden ten behoeve van het bepalen van de toekomstige tarieven. Ook wordt nagegaan in hoeverre de huidige kostentoedeling nog aansluit bij de werkelijkheid.

Berekening kostendekkendheid marktgelden	oorspr. begroting	gewijz. begroting	realisatie
Toe te rekenen kosten			
- kapitaallasten	15	15	15
- gewijzigde bouw fasering Marktplaats	16	16	16
- personeels- en organisatiekosten	165	165	177
- schoonmaakkosten	107	107	119
- beheerkosten	12	12	8
- promotie	17	17	12
Totale kosten	332	332	347
Toe te rekenen kosten	247	247	196
Totaal opbrengsten	247	247	196
Dekkingspercentage	74%	74%	74%

De marktopbrengsten tonen een nadelig resultaat van ongeveer € 51.000. De inkomstenderving is een direct gevolg van de beperkende coronamaatregelen aan het begin van 2022. Door de overheidsmaatregelen konden non-food kramen een deel van het jaar niet op de markt staan. Ook was er een ruimere opstelling met verbrede looppaden waardoor er een beperkte ruimte was voor het aantal kramen.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden van woonboten en kadegelden voor vracht- en recreatievaart. Het overgrote deel is afkomstig van woonschepen. De in Hilversum gehanteerde tarieven zijn vergelijkbaar of hoger dan de commerciële tarieven van de particuliere havens in de omgeving. Daarnaast bieden particuliere havens meer faciliteiten en toezicht. Om deze reden is ervoor gekozen om af te wijken van volledige kostendekkendheid

Berekening kostendekkendheid havengelden	oorspr. begroting	gewijz. begroting	realisatie
Kosten op taakveld 2.4 Havens en waterwegen			
Kosten taakveld, incl. omslagrente	385	325	279
Inkomsten taakveld, excl. heffingen	-65	-65	-61
Netto kosten taakveld	320	260	218
Kosten buiten taakveld			
- overige toe te rekenen kosten	1	3	4
- overhead incl. (omslag)rente	87	55	54
- BTW	35	35	26
Totale kosten	443	353	302
Opbrengst heffingen	19	20	19
Dekkingspercentage	4,3%	5,7%	6,3%

3.1.3 Totale baten uit belastingen, leges en rechten

	Oorspronkelijke begroting 2022	Gewijzigde begroting 2022	Realisatie 2022	Afwijking realisatie vs. Gewijzigde begroting
Ongebonden heffingen				
Onroerendezaakbelastingen woningen	12.198	12.398	12.384	14
Onroerendezaakbelastingen niet woningen	10.269	11.069	11.268	-200
Hondenbelasting	510	442	452	-10
Precariobelasting	312	255	219	36
Totaal niet gebonden heffingen	23.289	24.164	24.323	-159
Gebonden Heffingen				
Rioolheffing	8.359	8.359	8.375	-16
Afvalstoffenheffing	12.380	12.380	12.372	8
Marktgelden	247	247	196	51
Havengelden	19	20	19	1
Opbrengsten parkeermeters en vergunningen	3.505	3.585	3.955	- 370
Opbrengsten fiscale parkeerheffingen	1.000	1000	998	2
Leges omgevingsvergunningen	3.137	3.645	3.119	526
Leges burgerlijke stand	203	203	367	-164
Leges rijbewijzen/paspoorten/identiteitskaart	755	775	942	-187
Leges gemeentelijke basisregistratie	86	86	112	-26
Overige leges en heffingen	258	258	168	90
Totaal gebonden heffingen	29.949	30.558	30.614	-65
Totaal	53.238	54.722	54.937	-224

Onroerend zaakbelasting

De opbrengst OZB valt hoger uit dan begroot. Met name bij de niet-woningen is sprake van een hogere opbrengst door onder meer een hogere waardeontwikkeling en areaaluitbreiding.

Precario

De coronacrisis heeft een grote impact op het openbare leven in Hilversum. In 2022 zijn net als in 2020 en 2021 een aantal maatregelen genomen om particulieren en ondernemers te ondersteunen. De precariobelasting is voor de tarieven voor terrassen, luifels, reclameborden en vaste standplaatsen voor 75% in rekening gebracht. Ook zijn belastingen marktgelden in bepaalde gevallen niet in rekening gebracht.

Leges omgevingsvergunningen

In 2022 is er een nadeel ontstaan op de bouwleges van afgerond € 526.000. In de begroting 2022 was rekening gehouden met de te ontvangen bouwleges van een groot bouwproject. De vergunningverlening heeft uiteindelijk plaatsgevonden op 23 januari 2023. De baten worden om deze reden verantwoord in 2023. Hetgeen leidt tot een incidenteel nadeel in 2022.

Opbrengst parkeermeters en vergunningen

De extra baten zijn toe te schrijven aan het opheffen van de coronamaatregelen waardoor er meer bezoekers naar het winkelcentrum zijn gekomen.

Leges rijbewijzen/paspoorten/identiteitskaarten

In 2022 zijn er meer rijbewijzen, paspoorten en identiteitskaarten uitgegeven dan vooraf begroot. Deze toename is grotendeels te wijten aan de opheffing van de coronamaatregelen met als gevolg dat mensen weer naar het buitenland konden reizen en de in corona tijd uitgestelde rijexamens en medische herkeuringen ingehaald konden worden in 2022.

3.1.4 Overzicht van de lokale lastendruk

Hieronder is weergegeven hoe de lokale lastendruk zich van 2020 tot en met 2022 heeft ontwikkeld.

Omschrijving	2020	2021	2022
Gemiddelde woningwaarde	337.000	359.000	398.000
Onroerendezaakbelasting eigenaren	274,99	295,82	286,96
Rioolheffing	181,68	182,52	182,52
Afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden)	324,48	345,60	375,60
Totaal	781,15	823,94	845,06

Procentuele wijziging woonlasten	2020 t.o.v. 2019	2021 t.o.v. 2020	2022 t.o.v. 2021
Stijging voor eigenaar én gebruiker van woningen	3,47%	5,48%	2,56%
Stijging lastendruk voor huurders van woningen	1,42%	4,34%	-28,88%

De peildatum van de woningwaarde is telkens de waarde per 1 januari van het voorafgaande jaar. Dit betekent voor de in de tabel opgenomen jaren:

Belastingjaar	Waardepeildatum	Gemiddelde waardeontwikkeling t.o.v. voorgaand jaar
2020	1 januari 2019	7,0% hoger (werkelijk 7,8%)
2021	1 januari 2020	6,29% hoger (werkelijk 6,48%)
2022	1 januari 2021	9,65% hoger (werkelijk 11,66%)

De gemiddelde waardestijging van een woning voor het belastingjaar 2022 is 11,66%. Bij het vaststellen van de tarieven is uitgegaan van een verwachte stijging van 9,65%. De werkelijke waardeontwikkeling ligt daarmee 2% hoger. Op het moment van vaststellen van de tarieven OZB in november 2021 was de waardering van de WOZ-waarden voor het belastingjaar 2022 nog niet afgerond. Door de sterk stijgende ontwikkelingen op de woningmarkt is de werkelijke waardeontwikkeling hoger dan vooraf ingeschat. De hogere waardeontwikkeling heeft een positief effect op de baten OZB.

3.1.5 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Hilversum kent een aanzienlijk aantal huishoudens dat moet rondkomen van een minimuminkomen en wil dat ook inwoners met een laag inkomen kunnen meedoen in de samenleving. Daarom biedt de gemeente inwoners en ondernemers (alleen privé-belastingsschulden) die niet, of met moeite in staat zijn om de lokale belastingen te betalen de gelegenheid gebruik te maken van kwijtschelding. Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Hoofregel is dat gemeenten de kwijtscheldingsregels van de Rijksoverheid volgen. De gemeenteraad kan op een aantal punten van de rijksregels afwijken:

- Bepalen dat geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- Uitgaan van hogere kosten van bestaan dan de rijksregels voorschrijven, 100% in plaats van 90%;
- Bepalen dat kleine zelfstandigen in aanmerking komen voor kwijtschelding van hun privé-belastingsschulden.

In Hilversum wordt binnen de mogelijke verruiming het maximale toegepast. Het is alleen mogelijk kwijtschelding aan te vragen voor onderstaande heffingen:

- rioolheffing; alleen lasten eigendom woning.
- afvalstoffenheffing;
- hondenbelasting; alleen eerste hond.
- Onroerendezaakbelasting; alleen lasten eigendom woning.
- zuiverings-/verontreinigingsheffing en watersysteemheffing ingezetenen van Waternet (alleen voor inwoners).

In een convenant met Waternet te Amsterdam is vastgelegd dat de gemeente Hilversum de kwijtscheldingsverzoeken voor aanslagen behandelt die Waternet oplegt aan inwoners van de gemeente Hilversum. Dit betreft de zuivering-, verontreiniging- en de watersysteemheffing.

Bij het beoordelen van kwijtscheldingsverzoeken wordt gebruik gemaakt van het Inlichtingenbureau. Zij toetsen geautomatiseerd of inwoners in aanmerking komen voor kwijtschelding. De inwoners die op basis van deze automatische toets in aanmerking komen voor kwijtschelding hoeven geen aanvraag meer te doen.

Het aantal kwijtscheldingsverzoeken laat zich moeilijk voorspellen. Het aantal verzoeken (3.813) is hoger dan begroot (3.600). Dit is mogelijk te verklaren door covid-19. Het streven is om de kwijtscheldingsverzoeken binnen zes maanden af te handelen.

Op 31 december 2022 waren er nog 288 openstaande kwijtscheldingsverzoeken. Voor het afhandelen van deze verzoeken wordt gewacht op een beoordeling van het inlichtingenbureau. Naar verwachting zijn de nog af te handelen verzoeken in het tweede kwartaal 2023 afgehandeld.

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Aantal kwijtscheldingsverzoeken (inclusief Waternet) waarvan:	3.473	3.600	3.813
Geheel toegekend	2.597	2.500	2.760
Gedeeltelijk toegekend	31	100	14
Afgewezen	666	1.000	720
Ingetrokken	179		31
In behandeling			288
Totaalbedrag kwijtschelding	1.177.000	936.000	863.783
Aantal beroepschriften	0	25	2
% ongegronde beroepschriften		95%	100%
% afgehandelde beroepschriften binnen wettelijke termijn van 8 weken		100%	100%
Aantal herzieningen	138	175	209
% ongegrond herzieningen	23%	30%	24%

3.1.6 Bezwaar en Beroep WOZ-waarde

Jaarlijks wordt van circa 50.000 panden binnen de gemeente een WOZ-waarde bepaald. De WOZ-waarde is de waarde in het economische verkeer. Deze waarde wordt bepaald naar de waardepeildatum die altijd 1 jaar vóór het belastingjaar ligt. Voor het belastingjaar 2022 zijn de WOZ-waarden bepaald naar het waardeniveau op 1 januari 2021. Sinds 2022 zijn gemeenten verplicht om de WOZ-waarde van woningen te bepalen op basis van de m2 gebruiksoppervlakte. Voorheen was de m3 inhoud maatgevend voor de waardering.

De Waarderingskamer is het toezichtorgaan dat gemeenten controleert op een juiste uitvoering van de Wet WOZ. Jaarlijks beoordeelt de Waarderingskamer de kwaliteit van de WOZ-taxaties van gemeenten. De gemeente mag pas aanslagen opleggen als de Waarderingskamer hiervoor toestemming heeft gegeven. In 2022 heeft de Waarderingskamer geoordeeld dat de uitvoering van de WOZ verbeterd moest worden. Het oordeel is gedaald van 3 naar 2 sterren (maximaal aantal is 5 sterren). Dit had o.a. te maken met de overgang naar waardering op basis van m2 gebruiksoppervlakte.

Met het collegevoorstel van 1 november 2022, voortgang plan van aanpak Waarderingskamer, is voor de komende jaren budget vrijgemaakt om de verbeterpunten van de Waarderingskamer uit te kunnen voeren. Om de noodzakelijke acties vorm te geven is een investering vrijgemaakt van in totaal € 305.000 voor de jaren 2022 t/m 2024. Voor 2022 is het budget van € 82.500 volledig benut voor het uitvoeren van de overgang naar m2 gebruiksoppervlakte en de herwaardering voor het nieuwe belastingjaar. Het uitvoeren van het verbeterplan heeft er voor 2023 in geresulteerd dat het oordeel is gestegen naar 3 sterren, voldoende.

De afhandeling van bezwaarschriften vormt een groot onderdeel van de werkzaamheden binnen het team Gegevenshuis. Het aantal bezwaarschriften over 2022 was lager dan het aantal bezwaarschriften over 2021. Een groot deel van de bezwaarschriften wordt ingediend door

gemachtigden die werken op basis van No Cure No Pay (NCNP-bureau's), dit is een landelijke trend. Een NCNP-bureau ontvangt een proceskostenvergoeding voor elk bezwaar of beroep dat wordt toegekend. Voor de hoogte van de proceskostenvergoeding maakt het niet uit met welke bedrag de WOZ-waarde wordt verlaagd. In de bezwaarfase is deze wettelijke vergoeding circa € 700, bij een beroepsprocedure loopt dit op tot € 2.000.

Aantal panden waar bezwaar tegen is gemaakt												
jaar	Particuliere bezwaren				No Cure No Pay				Totaal overzicht			
	ge-grond	onge-grond	in behan- deling	totaal	ge-grond	onge-grond	in behan- deling	totaal	ge-grond	onge-grond	in behan- deling	totaal
2022	322	382	86	790	63	440	69	572	385	822	155	1.362
2021	501	482		983	91	780		871	592	1.262		1.854
2020	320	581		905	95	570		665	415	1.151		1.566

Het aantal toegekende bezwaren ingediend door particulieren is hoger. Dit heeft met name te maken met de mogelijkheid om informeel bezwaar te maken. Na het verzenden van de aanslagen is een telefonisch spreekuur met de taxateurs opengesteld. In een persoonlijk gesprek kan een inwoner een bezwaar toelichten en krijgt de taxateur meer informatie over een woning. Blijkt hieruit dat de WOZ-waarde te hoog is, dan wordt de waarde direct verlaagd.

Ook bij beroepsprocedures zien we een verschuiving van procedures die worden ingediend door een NCNP-bureau. Ook het aantal procedures bij het Gerechtshof is toegenomen in 2020. Voor 2021 zijn deze cijfers nog niet bekend omdat eerst de procedure bij de rechtbank gevolgd moet worden. De algemene doorlooptijd van procedures bij de rechtbank en het Gerechtshof bedragen minimaal 1 jaar. Daarom is pas na afloop van een belastingjaar zichtbaar hoeveel procedures over een bepaald belastingjaar zijn gevoerd.

Particulieren beroepen							
Belastingjaar	Rechtbank	Gerechtshof	Hoge Raad		Ongegrond	Gegrond	In behandeling
2022	10*	0	0		1	0	9
2021	14	1	0		13	0	15
2020	12	3	0		10	4	15

No Cure No Pay							
Belastingjaar	Rechtbank	Gerechtshof	Hoge Raad		Ongegrond	Gegrond	In behandeling
2022	29*	0	0		0	0	29
2021	137	5	0		28	7	36
2020	62	25	0		63	15	9

*Uitspraken op bezwaar zijn dit jaar later verzonden wegens het later opleggen van de aanslagen gemeentelijke belastingen. Hierdoor is ook een vertraging te zien in het aantal beroepsprocedures.

Het streven is om bezwaar- en beroepsprocedures te voorkomen. Informeel contact in de bezwaarfase helpt bij het verminderen van procedures. Slechts een klein deel van de procedures ingediend door NCNP-bureau's wordt gegrond verklaard.

Proceskostenvergoeding	
jaar	bedrag
2022	87.000
2021	104.000
2020	89.000

3.1.7 Landelijke woonlastenvergelijking

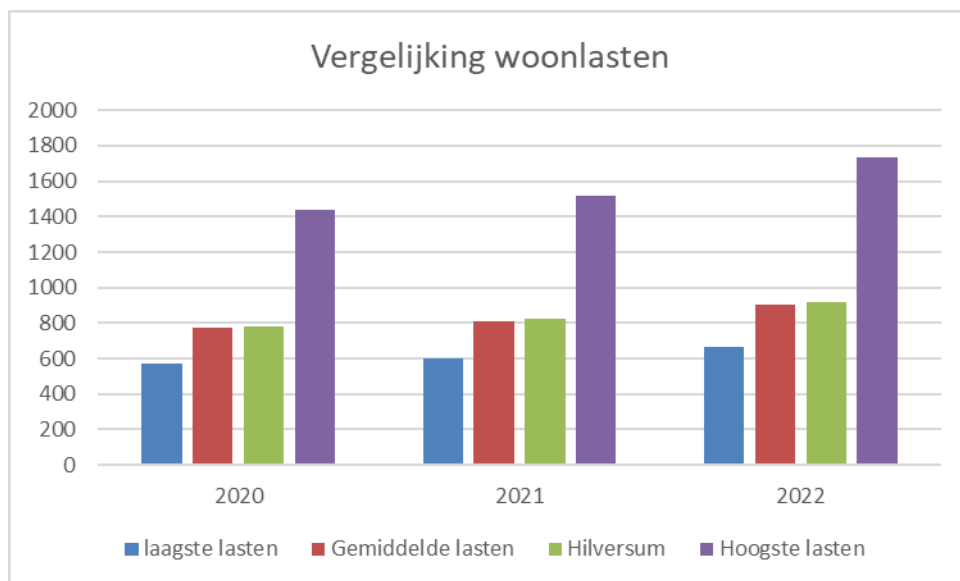
Het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) van de Rijksuniversiteit van Groningen vergelijkt de lokale lasten. Het COELO brengt hierover jaarlijks de 'Atlas van lokale lasten' uit met daarin informatie over alle gemeenten in Nederland.

Het overzicht van de gemeenten (nummer 1 heeft de laagste gemiddelde woonlasten) voor een meerpersoonshuishouden met daarin opgenomen de positie van gemeente Hilversum, ziet er als volgt uit.

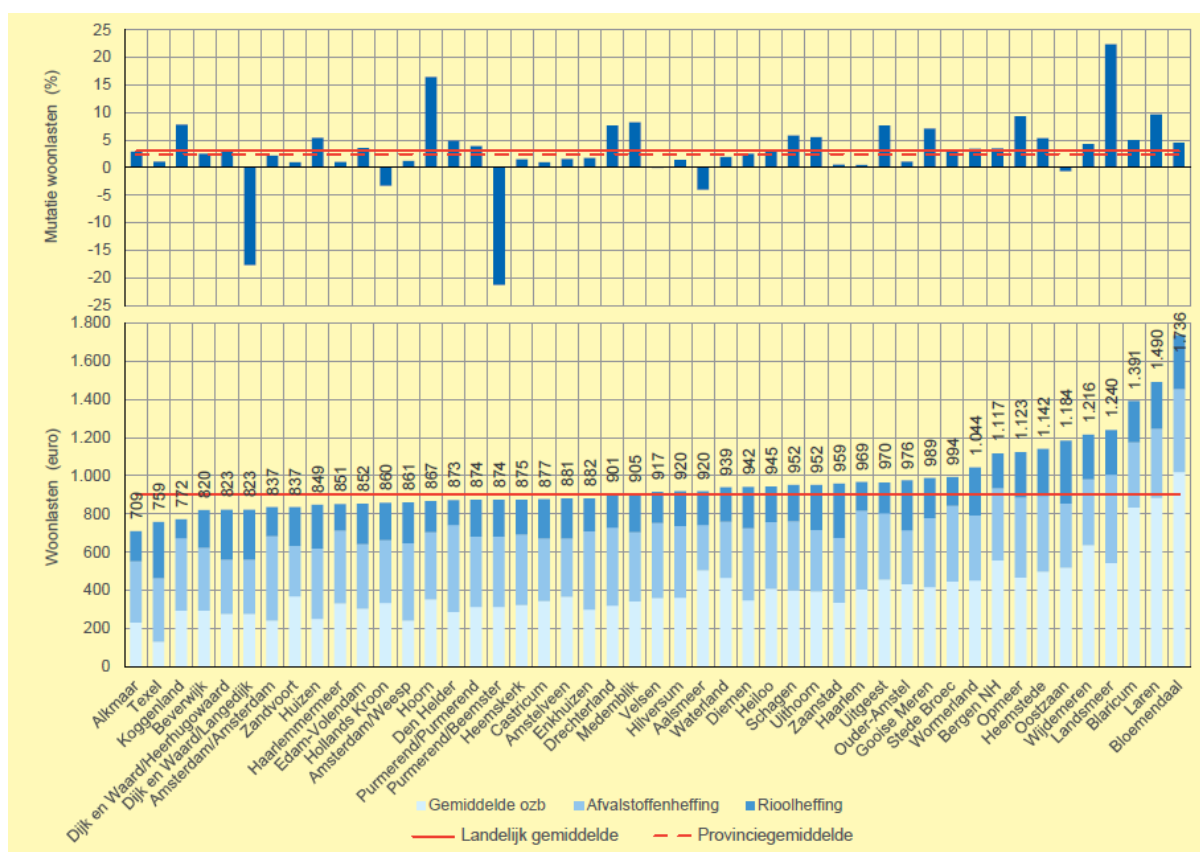
Omschrijving	2020		2021		2022	
	rangorde	bedrag	rangorde	bedrag	rangorde	bedrag
COELO Atlas overzichten van alle gemeenten:						
Gemeente met de laagste lasten	1	573	1	598	1	667
Gemiddelde van alle gemeenten		776		811		904
Gemeente met de hoogste lasten	372	1.440	372	1.517	349	1.736
Gemeente Hilversum	170	784	183	827	188	920*

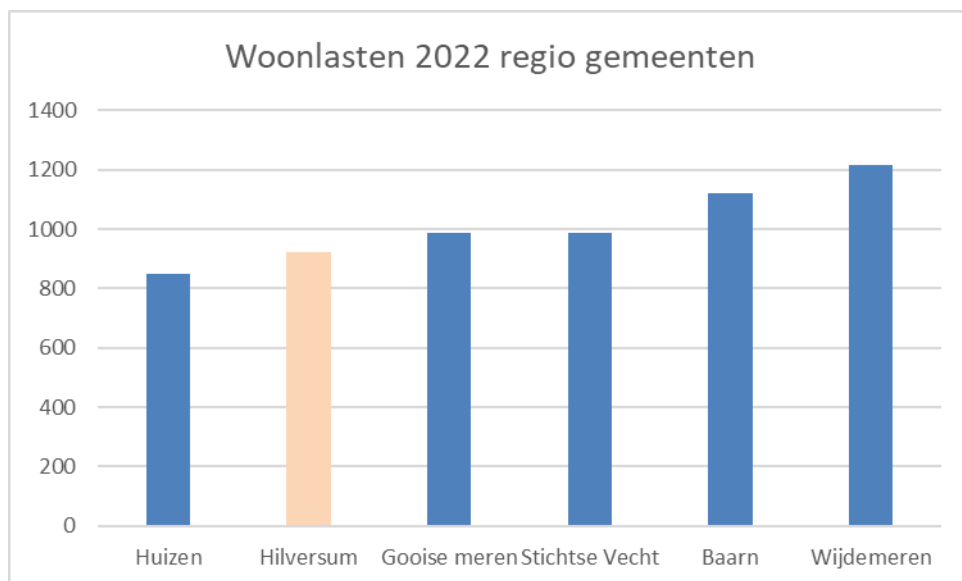
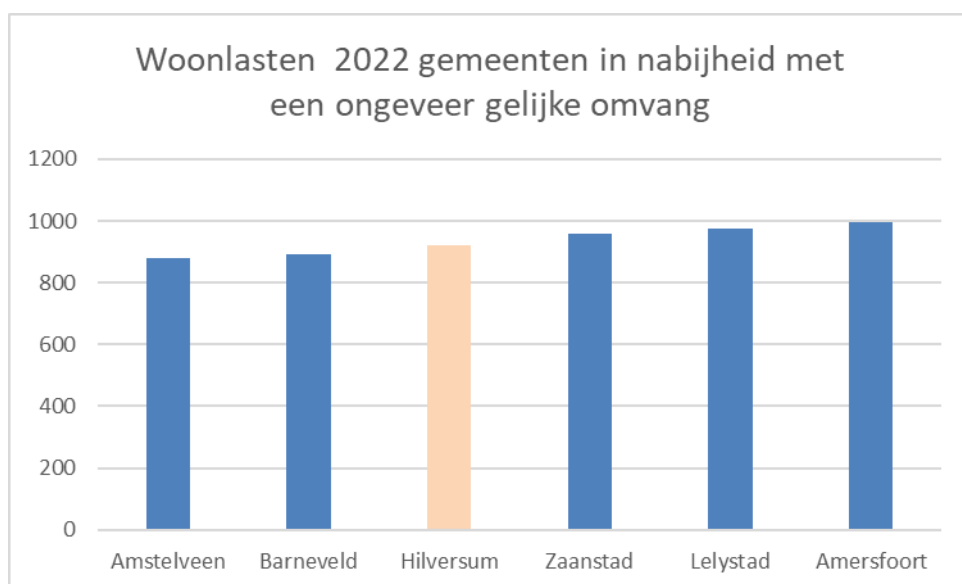
*In voorgaande jaren hanteerde het COELO de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen omdat de waarde van alleen koopwoningen niet bekend was. Sinds 2022 publiceert het CBS de woningwaarden ook uitgesplitst. Sinds 2022 gaat het COELO in de vergelijking uit van de gemiddelde WOZ-waarde van alleen koopwoningen.

Veel gemeenten staan (evenals Hilversum) in de rangorde rond het gemiddelde geconcentreerd. Kleine wijzigingen in de woonlasten (van minder dan 10 %) leiden hierdoor al tot een grote verschuiving in de rangorde.

In onderstaande tabellen is een overzicht weergegeven van de woonlasten binnen de provincie Noord-Holland, van regio gemeenten en gemeenten met een vergelijkbare omvang. De doorgetrokken rode lijn geeft in beide onderdelen het landelijk gemiddelde weer, de gestippelde rode lijn het provinciale gemiddelde. Hilversum is terug te vinden rond het gemiddelde.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.1 Inleiding

Deze paragraaf bestaat uit een toets van het huidige weerstandsvermogen van de gemeente en een beschrijving van de wettelijk verplichte financiële kengetallen. Het weerstandsvermogen van de gemeente geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van eventuele optredende risico's op te vangen zonder dat het vastgestelde beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen) en de benodigde weerstandscapaciteit (het risicoprofiel).

Door het weerstandsvermogen te toetsen kan worden geborgd dat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. De focus hierin ligt op hoevéél er opgevangen kan worden, niet hoofdzakelijk op wát er mogelijk opgevangen moet worden (de individuele risico's). Inzicht in het weerstandsvermogen draagt bij aan de overwegingen in het kader van mogelijke toekomstige plannen en ontwikkelingen. Het dient de discussie over risicobereidheid, de afweging in hoeverre mogelijk toekomstige risico's als aanvaardbaar worden beoordeeld. In die afweging wordt de financiële- en vermogenspositie van de gemeente gezien in het licht van de maatschappelijke opgave van de stad.

Doorontwikkeling

Het inventariseren en beheersen van risico's is een continue opgave, welke wordt vormgegeven door de inrichting van het risicomanagement binnen de organisatie. Het doel is om risicomanagement als integraal onderdeel in de gemeente in te bedden. Zo wordt het mogelijk om bij besluitvorming eventuele risico's tijdig te signaleren en op een juiste wijze te wegen. De doorontwikkeling van het risicomanagement is een continu proces.

Actualiteit

De berekening van het weerstandsvermogen is een momentopname gebaseerd op én afhankelijk van de omstandigheden en feiten zoals bekend op het moment van berekenen. Om een weerstandsvermogen toets te kunnen doen, moet er een concreet meetmoment worden geprikt. De inhoud van de paragraaf kan daarin achterlopen op eventuele nieuwe feiten die zich tussen de peildatum en publicatie van deze stukken hebben voorgedaan.

3.2.2 Weerstandsvermogen en risicomanagement

Risicomanagement omvat het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met én het beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met mogelijke (positieve of negatieve) gevolgen voor de gemeente. De gevolgen kunnen van diverse aard zijn, bijvoorbeeld: beleidsmatig, imago-gerelateerd of financieel. Met betrekking tot het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het weerstandsvermogen is een indicator voor de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt.

Beleidskader

Het beleidskader bestaat uit de door de Raad vastgestelde Financiële verordening gemeente Hilversum 2022. Deze is verder uitgewerkt in de Nota financieel beleid 2022. De vastgestelde norm is dat het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn. Doel van de gemeente Hilversum op het gebied van risico's is om te voorkomen dat elke tegenvaller invloed heeft op de voortzetting van vastgesteld beleid. Omdat tegenvallers leiden tot hogere lasten of lagere baten dan waarmee vooraf rekening is gehouden, rust het beleid op twee pijlers:

1. Uitgaven die onvermijdelijk op de gemeente afkomen worden in de begroting opgenomen. In dit kader worden jaarlijks gemeentebreed autonome ontwikkelingen geïnventariseerd en beoordeeld op 'vermijdelijkheid'. Met algemene kostenontwikkelingen zoals loon- en prijsstijgingen wordt in de meerjarenraming rekening gehouden via stelposten. Zo wordt voorkomen dat voorspelbare ontwikkelingen leiden tot overschrijdingen van de begroting.
2. Risico's – onzekere gebeurtenissen met gevolgen voor de gemeente – worden in beeld gebracht en gekwantificeerd. Het risicoprofiel wordt opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing van de begroting of de jaarrekening. Risico's die worden opgenomen in het gemeente brede risicoprofiel (weerstandsvermogen risico's) voldoen aan de volgende criteria (conform Nota financieel beleid 2022):
 - a. Risico's met een kans percentage van tussen de 20% en 80% in combinatie met een onzekere maar mogelijke financiële impact van € 100.000 en hoger;
 - b. Risico's met een kans percentage van 80% en hoger worden als zekerheden beschouwd en moeten, mits de financiële impact redelijkerwijs en onderbouwd te schatten is, niet als risico worden opgenomen maar worden verwerkt in de begroting. Als het echter een onzekere en sterk uiteenlopende of variabele financiële impact heeft, die mogelijk € 100.000 en hoger uit kan vallen, wordt het opgenomen als weerstandsvermogen risico.

Voor de weerstandsvermogenstoets worden alleen de risico's met substantiële financiële gevolgen opgenomen in het risicoprofiel. Dit betekent dat alleen de risico's die een grote impact kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente Hilversum, worden meegenomen in de beoordeling van het weerstandsvermogen (gespecificeerd in de Nota financieel beleid 2022 artikel 39). Dit zijn bijvoorbeeld risico's op het gebied van ICT, grondexploitatie, financiering etc. Door deze risico's op een gestructureerde manier in kaart te brengen en te evalueren, kan de gemeente Hilversum zich beter voorbereiden op mogelijke tegenvallers en haar weerstandsvermogen versterken.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit twee componenten:

- de beschikbare weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er beschikbaar om risico's op te vangen én
- de benodigde weerstandscapaciteit – hoeveel middelen zijn er nodig om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen

De weerstandsfactor zoals berekend bij de jaarrekening 2022 is als volgt:

Weerstandsvermogen is	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	is	$\frac{75.579}{5.778}$	is	13,1
-----------------------	---	----	------------------------	----	------

Zoals verwoord in de Nota financieel beleid moet het weerstandsvermogen minimaal 1,0 zijn. Op het moment van opstellen van deze paragraaf is de weerstandsfactor 13,1 en krijgt daarmee de classificatie "uitstekend". De weerstandsfactor is, door een toename van de benodigde weerstandscapaciteit, licht gedaald ten opzichte van de weerstandsfactor die is gepresenteerd in de begroting 2023 (14,3).

De beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit worden hierna individueel toegelicht.

3.2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen er beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De huidige beschikbare weerstandscapaciteit, inclusief het verloop vanaf de jaarstukken 2021 ziet er als volgt uit:

bedragen x 1.000

Beschikbare weerstandscapaciteit	jaarstukken 2021	begroting 2023	jaarstukken 2022
Algemene reserve	62.632	61.535	56.887
Onvoorzien	100	100	100
Prognose jaarrekeningresultaat (t.t.v. jaarstukken)	1.587	-	18.592
Prognose saldo lopend begrotingsjaar (t.t.v. begroting)	-	993	-
Totaal	64.319	62.628	75.579

Ten opzichte van het vorige meetmoment (de begroting 2023) is de totale beschikbare weerstandscapaciteit afgerond € 12,9 miljoen toegenomen. In deze berekening is rekening gehouden met het geprognosticeerde jaarrekeningresultaat vóór resultaatbestemming.

Potentiële weerstandscapaciteit

De potentiële weerstandscapaciteit is niet direct beschikbaar maar geeft aan welke ruimte er is om de beschikbare weerstandscapaciteit te verhogen. Het verhogen van de beschikbare weerstandscapaciteit is 'één van de knoppen' waar, onder andere voor grote opgaven, aan gedraaid zou kunnen worden om het weerstandsvermogen te verhogen.

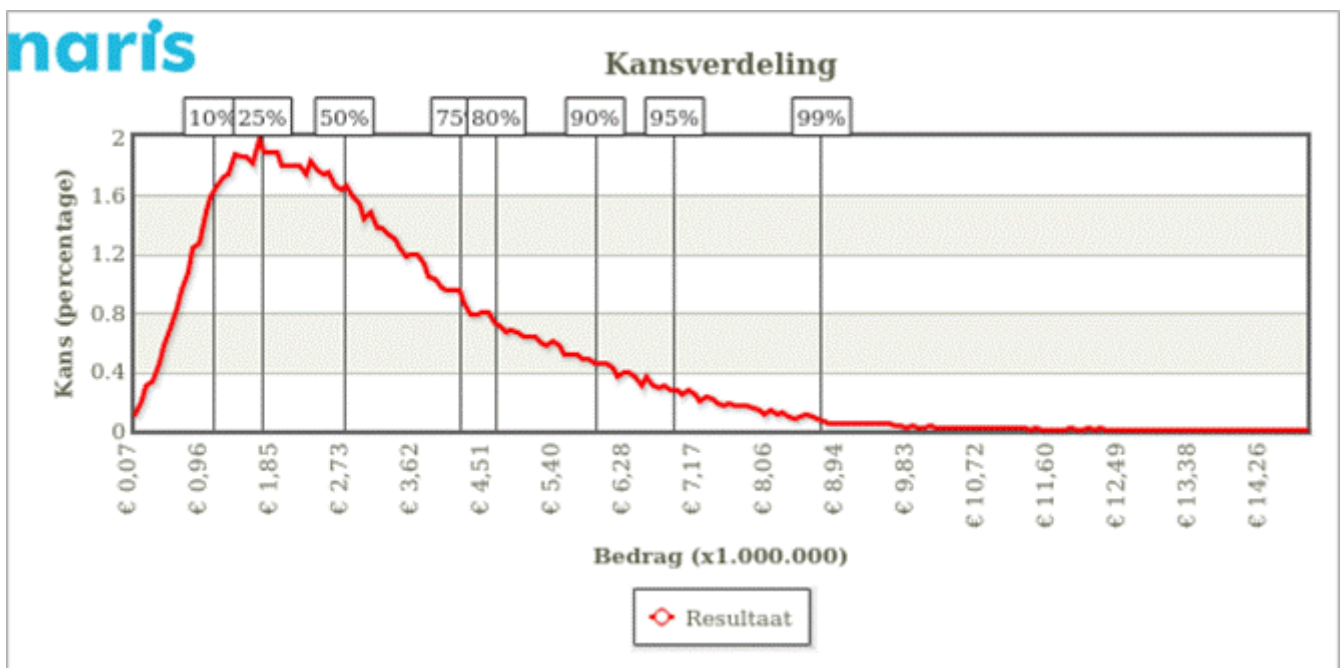
bedragen x 1.000

Potentiële weerstandscapaciteit	jaarstukken 2021	begroting 2023	jaarstukken 2022
Beschikbare weerstandscapaciteit	64.319	62.628	75.579
Onbenutte belastingcapaciteit	15.579	15.579	18.428
Incidentele begrotingsruimte (t.t.v. begroting)	-	-	-
Totaal	79.898	78.207	94.007

3.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit – risicoprofiel

De benodigde weerstandscapaciteit heeft betrekking op het bedrag dat nodig is om de geïdentificeerde risico's financieel af te dekken. Aan de hand van de individuele kwantificering van de risico's die uit de risicogesprekken zijn voortgekomen, zijn de risico's gesimuleerd. De simulatie is gebaseerd op de Monte-Carlomethode en wordt softwarematig uitgevoerd. Om het bedrag voor de benodigde weerstandscapaciteit op basis van het risicoprofiel vast te stellen, houden we de in Nederland gebruikelijke norm aan van het in 90% van de scenario's kunnen afdekken van de risico's. In het huidige risicoprofiel komt dat neer op afgerond € 5,8 miljoen:

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	€ 982.735
25%	€ 1.601.479
50%	€ 2.628.955
75%	€ 4.085.350
80%	€ 4.534.901
90%	€ 5.778.408
95%	€ 6.776.291
99%	€ 8.619.985

Benodigde weerstandscapaciteit	bedragen x 1.000		
	jaarstukken 2021	begroting 2023	jaarstukken 2022
Totaal	3.483	4.384	5.778

In bovenstaande tabel wordt het verloop van de benodigde weerstandscapaciteit geschetst. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit met ongeveer € 1,4 miljoen toegenomen tot een saldo van afgerond € 5,8 miljoen. Deze toename van de benodigde weerstandscapaciteit wordt veroorzaakt door verschillende factoren, zoals het verzwaren van bepaalde risico's die al in de top 10 stonden, het actualiseren van risico's die niet in de top 10 stonden, en het toevoegen van nieuwe risico's. De belangrijkste mutaties in de top 10 risico's zijn:

- Risico omtrent datalekken en informatiebeveiliging (R209). Het risico op datalekken en informatiebeveiliging is altijd aanwezig, omdat cybercriminaliteit zich voortdurend ontwikkelt en steeds geavanceerder wordt. Hoewel technische maatregelen belangrijk zijn om systemen te beschermen, is het ook essentieel om medewerkers bewust te maken van mogelijke bedreigingen en hen te trainen in het herkennen van verdachte activiteiten. De toenemende afhankelijkheid van digitale technologieën en de groeiende complexiteit ervan maken het inderdaad moeilijker om systemen te beveiligen en vergroten de kans op kwetsbaarheden. Het feit dat de impact (maximaal € 5 miljoen) en de kans (25%) zijn gestegen ten opzichte van het vorige risicoprofiel, benadrukt het belang van het nemen van proactieve maatregelen om de beveiliging te verbeteren en de kans op datalekken te verminderen.
- Risico inzake het niet halen van taakstellende bezuinigingen Onderwijs, Werk en participatie (R243). In de meerjarenraming 2023 is een structurele taakstelling opgenomen ten aanzien van bewindsvoering. Ten grondslag van deze taakstelling ligt de veronderstelling dat het verbeterde beleid schuldhelpverlening de lasten bewindsvoering naar beneden brengt. Uit nieuwe inzichten blijken deze uitgaven echter minder variabel. De kans dat dit risico zich voordoet is ten opzichte van het vorige risico profiel verhoogd van 25% naar 40% met een maximale impact van € 0,5 miljoen.

Een volledig overzicht van de risico's die betrokken zijn bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit is terug te vinden in bijlage 6.2 "Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing".

3.2.5 Top 10 risico's

De afzonderlijke risico's maken ieder een specifiek deel uit van de totaal benodigde weerstandscapaciteit: het ene risico heeft een grotere invloed dan het andere. Het onderstaande overzicht toont de tien grootste risico's van het huidige risicoprofiel met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit (van grootste naar kleinste invloed). Veranderingen in de top 10 ten opzichte van het vorige risicoprofiel kunnen zowel het gevolg zijn van een gewijzigde individuele risico kwantificering, als van de veranderde totaal samenstelling van het risicoprofiel.

Top	Risico Nr.	Min	Max	Invloed (%)	Risicogebeurtenis
1	R209	80.000	5.000.000	20,6%	Datalekken en informatieveiligheid (analoog en digitaal)
2	R100	-	2.200.000	14,5%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand
3	R206	-	5.000.000	10,9%	Ontwikkelingen in de Grex (geconsolideerd risico)
4	R261	300.000	900.000	9,8%	Verhoging energielasten gemeente Hilversum
5	R103	-	1.800.000	7,3%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)
6	R184	-	2.000.000	6,7%	Het niet halen van taakstellende bezuinigingen Welzijn en Zorg
7	R99	250.000	750.000	6,6%	Meer gebruik van voorzieningen WMO
8	R98	-	750.000	4,9%	Meer gebruik van voorziening Jeugdzorg
9	R262	100.000	200.000	3,5%	Aanbestedingen publiekszaken (archief en parkeren)
10	R243	-	500.000	3,3%	Het niet halen van taakstellende bezuinigingen Onderwijs, Werk en participatie
	Top 10			88,1%	
	Overige			11,9%	

Kanttkening

Zoals eerder genoemd is risicomanagement geen exacte wetenschap maar draait om beredenering en inschatting. Een risicoprofiel is altijd een momentopname en aan verandering onderhevig. Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening 2022 en het voorliggende risico profiel, is er sprake van diverse economische en maatschappelijke onzekerheden die op termijn mogelijk van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Deze onzekerheden zijn op dit moment nog niet als concrete risico's te vatten en zijn om deze reden niet betrokken bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het huidige weerstandsvermogen biedt echter een ruime buffer waardoor eventuele aanvullende tegenvallers naar verwachting grotendeels binnen de huidige beschikbare weerstandscapaciteit kunnen worden opgevangen.

Onderstaand een korte toelichting op de belangrijkste economische en maatschappelijke ontwikkelingen op dit moment die op termijn mogelijk een direct of indirect van invloed kunnen zijn op de uitvoering van ons beleid.

- **Inflatieontwikkeling** – De inflatie is de afgelopen maanden toegenomen en daarmee ook de loon -en prijsindexaties. De inflatieontwikkeling is op dit moment een onzekere factor. De mogelijke (financiële) risico's zijn daarom slechts ten dele opgenomen in deze risicoparagraaf.
- **Oorlog in Oekraïne** - Het aantal vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland stijgt al meerdere maanden en ook Hilversum vangt vluchtelingen uit Oekraïne op. Tot op heden is het uitgangspunt dat het kabinet de kosten die gemaakt worden door gemeenten integraal vergoedt. Om deze reden is de opvang van Oekraïense vluchtelingen nu niet als financieel risico gedefinieerd in de risicoparagraaf.
- **Opvangcapaciteit vluchtelingen** - Naast de opvangcapaciteit voor vluchtelingen uit Oekraïne, staat ook de reguliere asielopvang flink onder druk. De huidige opvangcapaciteit die het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) biedt om deze mensen te kunnen blijven opvangen is niet altijd voldoende. De staatssecretaris heeft daarom een beroep gedaan op alle gemeenten om te helpen met een betere spreiding van asielzoekers. Tot op heden worden de door Hilversum gemaakte kosten 1 op 1 verrekend met het COA en leidt de opvang niet tot directe extra kosten voor Hilversum.

3.2.6 Financiële Kengetallen

Het BBV schrijft sinds 2015 voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen zes kengetallen worden opgenomen. De kengetallen zullen in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente. De financiële positie is geen doel op zich maar moet altijd worden bekeken in samenhang met de totale maatschappelijke opgave van de stad. Het te bereiken maatschappelijke rendement en de bijdrage aan de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn hierbij van evident belang. De financiële positie is ondersteunend aan het afwegingsproces en moet het bestuur helpen verantwoorde keuzes te maken voor de (middel)lange termijn.

Van de Provincie Noord-Holland is een handreiking ontvangen om de kengetallen te kwalificeren aan de hand van signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden hebben de volgende indeling:

Ref.	Kengetal	Categorieën		
		A	B	C
1	netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
2	netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	<90%	90-130%	>130%
3	solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
4	grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
5	structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
6	belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden, wordt aan de categorieën door de provincie geen normering gegeven. Wel meldt de provincie dat over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Voor de gemeente Hilversum zien de kengetallen er als volgt uit:

Ref.	Kengetal	Verloop van de kengetallen			
		JS2021	B2022	JS2022	B2023
1	netto schuldquote	74%	89%	59%	73%
2	netto schuldquote gecorr. voor verstr. leningen	67%	81%	53%	66%
3	solvabiliteitsratio	22%	19%	25%	23%
4	grondexploitatie	2%	-1%	1%	1%
5	structurele exploitatieruimte	0,8%	1,3%	3,7%	3,4%
6	belastingcapaciteit	102%	100%	102%	93%

Toelichting op de kengetallen:

1. Netto schuldquote

Betekenis. De netto schuldquote geeft inzicht in de mate waarin de schuldenlast drukt op de exploitatie. De netto schuldquote is het percentage van de netto schuld ten opzichte van de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. Het percentage dat hieruit voortkomt, geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Voor dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

Beoordeling. Het percentage bedraagt 59% in de jaarrekening 2022 en valt daarmee in de categorie 'minst risicovol'. Dit kengetal valt in deze jaarstukken lager (en dus beter) uit dan in de begroting 2022. Dit heeft twee oorzaken. Allereerst vallen de inkomsten in de jaarstukken 2022, waartegen in dit kengetal de schuldenlast wordt afgezet, flink hoger uit ten opzichte van de in de primaire begroting opgenomen bedragen. Dat is met name het gevolg van extra inkomsten voor de opvang Oekraïners en de energietransitie. Daarnaast is de verwachte stijging van het investeringsvolume (het volume van de schulden) in deze jaarrekening nog maar beperkt zichtbaar. Om dezelfde redenen is dit kengetal ook lager dan die in de begroting 2023.

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Betekenis. Dit kengetal verschilt maar op één punt van het vorige: in dit kengetal worden uitgeleende gelden buiten beschouwing gelaten. Die komen immers normaal gesproken weer terug naar de gemeente. Bij een groot bedrag aan uitgeleende gelden zal het percentage lager (lees: gunstiger) uitvallen dan het percentage onder 1 hierboven. Hilversum heeft een bedrag van € 20,8 miljoen aan leningen uitstaan, waarvan de uitstaande vordering op GEM Crailo B.V. van € 16,1 miljoen de

grootste is. Daarnaast heeft de gemeente leningen verstrekt aan onder andere Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (€ 3,6 miljoen voor diverse fondsen), en het restauratiefonds (€ 1 miljoen). Ook voor dit kengetal geldt: hoe lager, hoe beter.

Beoordeling. Dit kengetal valt met 53% logischerwijs lager uit dan het vorige en bevindt zich in dezelfde ‘minst risicovol’ categorie. De ontwikkeling van dit kengetal laat hetzelfde verloop zien als de netto schuldquote.

3. Solvabiliteitsratio

Betekenis. De solvabiliteitsratio geeft aan in welke mate het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen, of, anders gezegd, in welke mate het bezit is afbetaald. Het kengetal geeft aan of de gemeente, als de nood aan de man komt, met de opbrengst van de bezittingen haar schulden kan aflossen. Voor dit kengetal geldt: hoe hoger, hoe beter.

Solvabiliteit is in de private sector van groter belang dan in de publieke sector. Dit komt omdat het voor de private sector een basis is waarop o.a. de leencapaciteit wordt bepaald. Bij publieke organisaties is dat niet het geval. Het college hecht daarom meer waarde aan het kengetal netto schuldquote. Dat kengetal geeft aan in hoeverre de rentelasten en aflossingen binnen de exploitatie kunnen worden opgevangen. Om die reden beschouwen we de solvabiliteitsratio van minder belang en kijken we vooral naar het kengetal netto schuldquote.

Beoordeling. Het percentage in deze jaarrekening is 25% en het kengetal valt daarmee binnen de midden-categorie B. Het college blijft aandacht hebben voor de solvabiliteitsratio, maar merkt op dat dit kengetal enigszins geflatteerd is doordat Hilversum haar balans relatief conservatief gewaardeerd heeft. De activa (het bezit) op de balans is op basis van de historische kostprijs gewaardeerd en daardoor lager gewaardeerd dan de waarde, die het nu vertegenwoordigt. Doordat veel activa (het bezit) te laag gewaardeerd is, valt ook automatisch het eigen vermogen te laag uit. Aangezien dit de basis is voor het kengetal, valt dit kengetal altijd te laag (ongunstiger) uit.

De solvabiliteit, het minder representatieve kengetal voor een gezonde financiële huishouding van gemeenten, wordt daarom in combinatie met de ratio weerstandsvermogen beoordeeld. Het streven is om categorie B als minimale norm te stellen voor beide individuele ratio's maar hierbij vooral te kijken naar de onderliggende verhouding. Als de solvabiliteitsratio bijvoorbeeld onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen matig, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen onvoldoende zijn. Als de solvabiliteitsratio onvoldoende is en de ratio weerstandsvermogen ruim voldoende, dan zal de normering van het kengetal financiële verplichtingen toch voldoende kunnen zijn. Aangezien de weerstandsratio als “uitstekend” te kwalificeren valt, beoordeelt het college de uitkomst van de solvabiliteitsratio in samenhang met de weerstandsratio samenhang als *goed*.

4. Kengetal grondexploitatie

Betekenis. Dit percentage is de uitkomst van de vergelijking van de waarde van onze grondexploitaties met de jaarlijkse inkomsten van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Hoe lager dit percentage is, hoe minder risico de gemeente loopt. Een negatief kengetal betekent dat er op dat moment geen boekwaarde is die moet worden terugverdiend door verkoop van grond en dat de gemeente volgens de actuele kaders geen risico loopt op de voorraden grond.

Beoordeling. De hoogte van dit kengetal voor Hilversum bedraagt 1% en ligt ruim onder het percentage van 20%, die in de handreiking van de provincie als meest gunstige wordt beoordeeld.

5. Structurele exploitatieruimte

Betekenis. De structurele exploitatieruimte geeft aan in hoeverre de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken. Anders gezegd, een percentage van 0 of hoger geeft aan dat Hilversum geen structurele kosten dekt met incidentele inkomsten. Een negatief kengetal betekent immers dat structurele lasten ten dele met incidentele baten worden gedekt. Het gevaar daarvan is dat, als die incidentele inkomsten wegvallen, er een gat in de begroting en jaarrekening kan ontstaan.

Beoordeling. Het kengetal bedraagt ten tijde van de jaarrekening 2022 3,7% en is positief. De gemeente Hilversum heeft in 2022 geen structurele kosten met incidentele inkomsten gedekt.

6. Belastingcapaciteit

Betekenis. Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten in Hilversum zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten. Tot de woonlasten worden gerekend de onroerendezaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Beoordeling. Voor de realisatie 2022 ligt de uitkomst op 102 % -iets boven het gemiddelde- en valt daarmee in categorie B van de beoordelingstabel.

Algeheel oordeel

Het BBV schrijft voor: “een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie”. Volgens de Nota van Toelichting bij het wijzigingsbesluit is het aan het College van B&W om die beoordeling te geven. Geen van de kengetallen wordt beoordeeld als onvoldoende. In combinatie met het weerstandsvermogen, dat als uitstekend wordt beoordeeld, laat dit zien dat de gemeente Hilversum een degelijke financiële positie heeft. De gemeente Hilversum wil haar financiële positie op orde hebben. Hiertoe stelt het college als randvoorwaarden een sluitende begroting, gedegen risicomanagement en een robuuste algemene reserve, waarbij de lasten voor de burger zo min mogelijk stijgen.

Op basis van de in deze jaarstukken opgenomen cijfers beoordeelt het college de “onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie” als *goed*.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.3.1 Inleiding

De paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' gaat over het onderhoud van kapitaalgoederen door de gemeente. De gemeente Hilversum investeert in of onderhoudt kapitaalgoederen zoals wegen, bruggen, water, openbaar groen, riolering en gebouwen. Deze paragraaf dient conform het Besluit Begroting en Verantwoording, artikel 12, lid 2 informatie te geven over het actuele beleidskader, het kwaliteitsniveau en de maatregelen waarmee een kapitaalgoed gedurende de levensduur op een vastgesteld kwaliteitsniveau wordt gehouden. De uitgaven voor onderhoud worden in de begroting opgenomen en/of er wordt voor onderhoud via de begroting een onderhoudsvoorziening opgebouwd. In de jaarrekening verantwoorden we deze uitgaven. Om te zorgen voor een compleet beeld rondom kapitaalgoederen, gaan wij in deze paragraaf ook in op de maatregelen die gaan over het investeringen in kapitaalgoederen. Voorbeelden zijn maatregelen voor vervanging, uitbreiding of renovatie.

Met het onderhoud van- en de investeringen in- de kapitaalgoederen is een substantieel bedrag gemoeid. Bepalend voor de omvang van die budgetten is het gekozen kwaliteitsniveau en de vertaling daarvan naar de maatregelen die nodig zijn om dat kwaliteitsniveau te realiseren. Per soort kapitaalgoed legt de gemeente Hilversum het ambitieniveau, de bijbehorende maatregelen en de kosten vast in een meerjarig onderhoudsprogramma (MOP). De mate waarin wij één en ander periodiek actualiseren en inpassen in de begroting, is mede bepalend voor een gezonde en degelijke staat van de kapitaalgoederen. In het begrotingsjaar zelf beoordelen wij of de geplande werkzaamheden uit het MOP ook echt noodzakelijk zijn. Omgekeerd kan het voorkomen dat in een later jaar gepland onderhoud eerder moet plaatsvinden. Voor de openbare ruimte is de vertaling van de ambitie en kwaliteitsniveau onder meer geborgd in de beleidsnota's Visie Hilversum Buiten (2004) en Hilversum Buiten handboek (2009). De start van de actualisatie van deze nota's is eind 2021 opgestart en loopt parallel op met het traject van de omgevingsvisie dat als input wordt gebruikt om te komen tot een geactualiseerde visie voor de openbare ruimte.

In het vervolg van deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geven wij de ontwikkelingen in het beleid en de uitvoering weer voor het jaar 2022 op de gebieden: wegen, riolering, water, groen, en gebouwen. Per onderdeel zijn de beschikbare uitgavenbudgetten voor het onderhoud en de investeringen in beeld gebracht.

3.3.2 Wegen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de wegen behoren de openbare voorzieningen voor wegverharding, trottoirs, civiele kunstwerken (bruggen, viaducten), straatmeubilair (zoals bebording) en openbare verlichting.

In Hilversum zijn de volgende voorzieningen hiervoor aanwezig:

- Wegverharding:
- Rijweg: 338 km
- vrij liggend fietspad: 149 km
- vrij liggend voetpad: 26 km
- Openbare verlichting: 15.600 armaturen
- Kunstwerken: 30 stuks (tunnels, viaducten, bruggen)

In het Handboek Beheer Hilversum Buiten (vastgesteld in 2009), is het beleid voor het beheer en onderhoud van de wegen en de openbare verlichting binnen de gemeente Hilversum vastgelegd. In 2010 is in het kader van bezuinigingen het kwaliteitsniveau van de plus-gebieden in het handboek 'Beheer Hilversum Buiten' teruggebracht naar het basisniveau. In 2023 zal het Handboek Beheer Hilversum Buiten worden geactualiseerd.

Sinds 2015 werkt de gemeente Hilversum met een nieuw vervangingsprogramma voor de openbare verlichting in de vorm van duurzame LED-verlichting voor de armaturen. Het ambitieniveau van het programma onderhoud wegen van Hilversum is gebaseerd op een landelijk gehanteerd normenstelsel voor rationeel wegonderhoud. Voor de investeringen in wegen in 2022 houden wij rekening met een goede balans tussen het investeringsniveau en het kwaliteitsbeheer van de openbare ruimte. Het is van belang dat in het kader van veiligheid en leefbaarheid de kwaliteit van de openbare ruimte voor de korte en lange termijn gewaarborgd blijft.

Daarnaast zijn er in 2019 meerjarenprogramma's opgesteld voor civiele kunstwerken, oevers, wegverharding, speelvoorzieningen en muren/plantenbakken/hekwerken. Deze programma's zijn de leidraad voor de investeringen in het onderhoud. De gemeten kwaliteit van de objecten bepaalt of het programma wordt gevolgd of dat daar gemotiveerd van wordt afwijken.

Uitvoering onderhoud

De achterstand in onderhoud bij het onderdeel Wegen is aanleiding geweest om beheerplannen op te stellen voor alle onderdelen van de openbare ruimte. Deze beheerplannen krijgen hun beslag in 2023. In dit traject wordt voor elk onderdeel in beeld gebracht wat de kenmerken zijn van het areaal, hoe dat ervoor staat en of er aandachtspunten zijn voor de komende periode.

Voor het onderdeel Wegen zal met name de achterstand in onderhoud nader beschouwd worden en hoe deze achterstand op een aanvaardbaar niveau in stand gehouden kan worden. Het oplopen van het achterstallig onderhoud wegen is het gevolg van de vanaf 2010 doorgevoerde structurele bezuinigingen op het beheer en onderhoud van de wegen. De achterstalligheid betreft met name de (klinker)wegen in de wijken. Het onderhoudsniveau op de doorgaande (asfalt)wegen ligt wel op het landelijk aanvaardbare niveau. De onderhoudssituatie op de wegen wordt op de nu bestaande niveaus gehandhaafd.

De meldingen van klachten over het onderhoudsniveau van wegen binnen de gemeente Hilversum lopen via de Meldingen Openbare Ruimte.

Voor 2022 hebben wij (naast het lopende klein onderhoud) op de volgende locaties groot onderhoud uitgevoerd:

Het aanbrengen van een nieuwe asfaltdeklaag:

- Buitenring 4e fase (eerste deel volledig afgerond)
- Emmastraat
- Loosdrechtseweg
- Oscar Romerolaan

Het herstellen van klinker-en tegelverharding rijbanen en voetpaden o.a.:

- Fietspaden; Oosterengweg (HOV),
- Wandelpaden; Groest, Orionlaan, Baerbergen

Groot onderhoud asfaltverharding

- Emmastraat
- Kolhornseweg
- Loosdrechtseweg
- Buitenring fase 4 – Diependaalselaan (helft uitgevoerd, ander helft in 2023)
- Floris Vosstraat
- Erfgooiersstraat zuid

Groot onderhoud klinker-, tegel- en half verharding:

- Zevenbergen
- Zeverijnstraat (trottoir)
- 's Gravelandseweg
- Orionlaan
- Groest
- Nieuweg
- Raaweg
- Oude Meentweg
- Eikbosserweg
- Melkmeent
- Wandelpad
- Dopheidelaan
- Struikheidelaan
- Kloosterlaan
- Oosterengweg (in navolging van het HOV project)

Uitvoering investeringen

Afgeschreven wegen worden zoveel mogelijk integraal vervangen met het riool. Hierbij wordt verharding waar mogelijk vervangen door groen. Op enkele plekken waar het riool zich goed leende om te relinen is de wegvervanging separaat opgevoerd, zoals in het Noordwestelijk Villagebied.

In 2022 zijn de volgende wegen vervangen:

Noord

- Bonnikestraat, tussen Stephensonlaan en La Rivièrestraat
- Van der Welstraat
- Wolterus Dulpad
- Degenspad
- Vernhoutstraat
- Van Strijlandstraat
- Simon Stevinweg, tussen Van Kretschmar van Veenlaan en Berklagelaan
- Pieter Postlaan
- Outshoornlaan

Boomberg

- Jonkerweg
- Paulus van Loolaan
- Schuttersweg tussen Albertus Perkstraat en 's-Gravelandseweg
- Zonnelaan, tussen Jonkerweg en Sterrelaan

Noord-westelijk Villagegebied

- Kroonlaan
- Witte Kruislaan, tussen Kroonlaan en Bussumergrintweg
- Ceintuurbaan

Overige wegen

- Van Riebeeckweg tussen Compagnieweg en van Linschotenlaan (zuidzijde)

Infrastructurele maatregelen

- Loosdrechtseweg, verkeersplateaus
- Kerkelanden, drempels in diverse hofjes

Investerings Openbare verlichting

Van de volgende gebieden is de openbare verlichting vernieuwd, waarbij LED-verlichting is toegepast:

- Berensteinseweg
- Bloemenkwartier Noord
- Buisweg P-Terrein
- Herenstraat -Veerstraat
- Kininelaantje
- Rode Dorp
- Wandelmeent
- Koningsstraat
- Johannes Geradtsbuurt
- Sportpark Crailoo

bedragen x €
1.000

progr	Wegen	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
1	Onderhoudslasten	3.920	3.904	3.880
1	Investerings wegen	3.320	4.643	2.814
1	Investerings verlichting	492	506	402
		8.001	9.053	7.077

Relevante beleidsnota's

1. Visie Hilversum Buiten, (2004)
2. Hilversum Buiten handboek Beheer (2009)
3. Duurzaam Hilversum 2016-2020 (2016)

Ondersteunende documenten

1. Meerjarenprogramma onderhoud Civiele Kunstwerken (2019)
2. Meerjarenprogramma onderhoud Wegen (2019)

3.3.3 Riolering

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de riolering behoren alle openbare voorzieningen die aanwezig zijn voor de gemeentelijke zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Het gaat om riolen, rioolgemalen, bufferbassins en bijkomende voorzieningen.

In Hilversum zijn de volgende voorzieningen hiervoor aanwezig:

- 489 km rioolleiding, waaronder:
 - 208 km vuilwater (incl. klein deel verbeterd gescheiden)
 - 203 km regenwater (incl. klein deel verbeterd gescheiden)
 - 6 km infiltratieriool
 - 61 km gemengd riool
 - 11 km persleiding en daarnaast drainageleidingen
- 91 uitlaten van (verbeterd) gescheiden hemelwaterstelsels
- 60 gemalen voor vuilwater, hemelwater, sportparken, tunnels, randvoorzieningen en opvoergemalen
- en 1 externe overstort van gemengd rioolstelsel.
- ruim 15000 rioolputten, waarvan 620 infiltratieputten

Het Gemeentelijk Watermanagementplan 2021-2026 (GWP) bevat de beleidsuitgangspunten voor de exploitatie van het riool en de financiële consequenties daarvan.

Uitvoering onderhoud

Het onderhoud van het gemeentelijke rioolstelsel omvat onder meer het reinigen, ontstoppen en repareren van riolen en kolken, dagelijks beheer van rioolgemalen en het vegen van straten. Per jaar reinigen wij ongeveer 15% van het totale areaal aan riolen. De kolken worden twee keer per jaar geleege. Daarnaast behoort ook het opsporen en zo mogelijk saneren van foutieve aansluitingen op het riool en het opsporen van onjuiste interne koppelingen tot het takenpakket van de gemeente. Jaarlijks vinden inspecties plaats in het riool ten behoeve van prioritering van de vervanging.

Uitvoering investeringen

Jaarlijks wordt aan het gemeentebestuur een uitvoeringsprogramma voorgelegd waarin de vervangingsinvesteringen riolering zijn opgenomen. De vervanging vindt zoveel mogelijk integraal plaats samen met de weg en vergroening. Maatregelen die de klimaatadaptie vergroten worden meegenomen zoals lokale infiltratie van hemelwater, extra berging in het riool en in de openbare ruimte. Hiervoor is extra investeringsruimte opgenomen in het GWP. Andere investeringen in het watermanagementplan die beoogd zijn in de uitvoeringsperiode 2021-2031 zijn afkoppelen van dakoppervlakken en extra waterberging in postcodegebied 1221.

Uitvoering 2022 opgaven GWP:

- optimalisatie hemelwaterafvoer:
 - Bij de vervanging van de atletiekbaan op het Arenapark is een grote infiltratievoorziening aangelegd. De atletiekbaan Arenapark ligt laag ten opzichte van de omgeving. Hier wordt bij hevige regen wateroverlast ervaren. Bij de renovatie van de baan is onder het middenveld een berging- en infiltratievoorziening aangelegd. Hiermee wordt 10.000 m² verhard oppervlak afgekoppeld van het riool en lokaal geborgen en geïnfiltreerd.

- Bij het vervangen van het hemelwaterriool in Hilversum-Noord is de hydraulische afvoer naar de Berlagevijver geoptimaliseerd. Hierdoor functioneert de vijver effectiever voor hemelwaterberging en wordt de overstort vanuit het hemelwaterriool naar de rioolwaterzuivering beperkt.
- Afkoppelen dakoppervlakken: dit project is in voorbereiding. Dit is één van de projecten die in aanmerking komt voor extra subsidie vanuit het Rijk (Impulsregeling Klimaatadaptatie). Met deze subsidie kan worden versneld of geïntensiveerd. Om deze subsidie te kunnen aanvragen is in 2022 een samenwerkingsovereenkomst met de regio opgesteld en vastgesteld.
- Waterberging postcodegebied 1221: hiervoor is in 2022 extra capaciteit verworven. Onderzoek is geïntensiveerd naar de prioritering van maatregelen ter verruiming van waterberging.

In 2022 zijn de volgende riool renovatieprojecten uitgevoerd:

Noord

- Bonnikestraat, tussen Stephensonlaan en La Rivièrestraat
- Van der Welstraat
- Wolterus Dulpad
- Degenspad
- Vernhoutstraat
- Van Strijlandstraat
- Simon Stevinweg, tussen Van Kretschmar van Veenlaan en Berklagelaan
- Pieter Postlaan
- Outshoornlaan

Boomberg

- Jonkerweg
- Paulus van Loolaan
- Zonnelaan, tussen Jonkerweg en Sterrelaan

Overige wegen

- Van Riebeeckweg tussen Compagnieweg en van Linschotenlaan (zuidzijde)

Relinen riool Kamrad

Vuilwaterriool:

- Kamerlingh Onnesweg Oostzijde van Baerbergen tot brandweerkazerne
- Baerbergen
- Zevenbergen
- t'Harde
- Aardjesberg
- Schans
- Lange Heul
- Vogelpan
- Den Ool

Hemelwaterriool:

- Kamerlingh Onnesweg

Gemalen

- Riebeeck
- Beatrixtunnel West
- Kerkelanden 1
- Sportpark Loosdrecht
- Amaliatunnel

bedragen x €
1.000

progr	Riolering	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
1	Onderhoudslasten	949	1.075	1.151
1	Investerings GRP	3134	3.050	3.348
1	Splitsen hemelwater van vuilwater fase 1	-	-	-
1	Optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte fase 1	-	-	4
1	Afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221 fase 1	92	-	18
1	2x Hemelwaterriool Oude Loosdrechtseweg		500	2
1	Toevoeging spaarvoorziening riolering (afboeken investeringen)	3.029	3.029	3.316
		7.204	7.654	7.398

Relevante beleidsnota's

1. Gemeentelijk Watermanagementplan 2021-2026 (GWP 2021-2026)

3.3.4 Water

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van water behoren de oppervlaktewateren en oeverbeschermingen van alle openbare oppervlaktewateren en vijvers in de stad. Daarnaast is de gemeente Hilversum eigenaar van het Hilversums Kanaal.

Overdracht onderhoud oppervlaktewatersysteem aan het waterschap

De stadsvijvers samen vormen het watersysteem van Hilversum. Met koppelleidingen zijn de vijvers verbonden, dit systeem voert hemelwater af vanuit het stedelijk gebied naar vijvers buiten de bebouwde kom, waar het infiltreert.

Het waterschap onderhoudt belangrijke oppervlaktewateren. Jarenlang was het onduidelijk of het onderhoud van de Hilversumse wateren onder de verantwoordelijkheid van het waterschap of van de gemeente moest vallen. In 2021 is hiervoor een onafhankelijk advies ingewonnen. Een belangrijk mijlpaal in 2022 is dat de partijen een overeenkomst hebben opgesteld waarin de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van het watersysteem per 1 januari 2024 wordt overgedragen aan het waterschap. Deze overeenkomst is op 2 februari 2023 ondertekend. Gemeente en Waterschap hebben tevens een samenwerking opgesteld voor een duurzaam beheer van de wateren en voor de herinrichting van de Oude Haven.

Het baggeren van het Hilversums kanaal als vaarwater blijft een taak van Hilversum als vaarwegbeheerder. Het onderhoud aan oevers en beschoeiingen is een taak van de gemeente.

Uitvoering onderhoud

In 2022 zijn de volgende onderhouds- werkzaamheden aan de waterbodems en beschoeiingen uitgevoerd.

Onderhoud Beschoeiingen

- Oude Haven (ter hoogte van Turfstraat)

Uitvoering investeringen (beschoeiingen en sluizen)

Het vervangen van beschoeiingen en onderhoud van sluizen verloopt via het investeringsprogramma. De werkzaamheden voor de vervanging van de beschoeiing van het Hilversums kanaal en de 1^e kanaalbrug lopen door in 2023.

		bedragen x € 1.000		
progr	Water	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
1	Onderhoudslasten	159	108	50
1	Investeringen sluizen	401	0	0
1	Investeringen vervangen beschoeiing	209	404	42
		769	512	92

Ondersteunende documenten

1. Meerjarenprogramma onderhoud beschoeiingen/oeveren (2019)
2. Overeenkomst betreffende samenwerking en overdracht beheer en onderhoud van het watersysteem in het stedelijk gebied van Hilversum (2022)

3.3.5 Groen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van groen behoren de plantsoenen, bomen, muren, hekken en banken in de openbare ruimte.

In Hilversum zijn de volgende voorzieningen hiervoor aanwezig:

- Groen in beheer 1,89 km²
- 33.986 bomen in beheer
- 993 afvalbakken in beheer
- 686 banken in beheer
- 195 speelplekken in beheer

In het Handboek Beheer Hilversum Buiten (vastgesteld in 2009) en in het Groenbeleidsplan 2030 (vastgesteld in 2013) is het beleid voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de bomen vastgesteld. In 2010 is als bezuiniging het kwaliteitsniveau van de zogenaamde 'plus-gebieden' uit het handboek Beheer Hilversum Buiten teruggebracht naar het basisniveau. De programma's omvatten zowel het beleid over het onderhoud als de investeringen voor (het

inrichten) van het openbaar groen. De gemeente zoekt aansluiting bij de zonering-niveaus van het Handboek Beheer Hilversum Buiten.

Het beleid met betrekking tot bomen is vastgelegd in het Groenbeleidsplan en in het Handboek Beheer Hilversum Buiten. De ambitie van de gemeente Hilversum is een structureel gezond, divers bomenbestand. Om dit te bereiken voert de gemeente jaarlijks een VTA (Visual Tree Assessment) inspectie uit. De resultaten neemt zij mee in het programma boomverzorging.

Uitvoering onderhoud

Tot juli 2023 voert SBS, net zoals in de voorgaande jaren vanaf 2007 de onderhoudswerkzaamheden aan groen en bomen uit, conform het onderhoudsbestek SBS. Voor sommige werkzaamheden is een bepaalde frequentie vastgesteld. Andere werkzaamheden toetsen wij op vooraf overeengekomen beeldkwaliteit.

Uitvoering investeringen

Bij het uitvoeren van investeringen wordt zoveel mogelijk gekozen voor een integrale benadering. Waar mogelijk stemt de gemeente de werkzaamheden aan het groen af met gelijktijdige werkzaamheden aan infrastructurele werken zoals het vervangen afgeschreven wegen, rioleringswerkzaamheden en andere projecten. Het kan ook voorkomen dat grotere renovatiewerkzaamheden aan groen apart worden uitgevoerd, omdat de levensduur van het groen niet altijd dezelfde is als die van riolen en andere infrastructurele voorzieningen.

Met de opgenomen kredieten voor 2022 is op de volgende locaties in het openbaar groen gerenoveerd:

- Kamerlingh Onnesweg ventweg 258-262

Speelvoorzieningen:

In de gemeente Hilversum staan 743 speeltoestellen op verschillende locaties. De gemeente kiest voor goede en veilige speeltoestellen volgens het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen en zorgt dat de speelvoorzieningen voldoen aan de Europese normen. De speelvoorzieningen worden periodiek gekeurd en gerepareerd zodat op geen enkele wijze risico's worden genomen met de veiligheid van de gebruikers van de speelvoorzieningen.

In 2022 zijn op de volgende locaties speelvoorzieningen en overige objecten vervangen:

Speeltoestellen:

- Menno Simonszhof 53-57
- Kloosterlaan 74
- Baerbergen
- Goudriaanstraat
- Wegastraat

bedragen x € 1.000

progr	Groen	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
1	Onderhoudslasten	4.249	4.096	4.593
1	Investeringen speelvoorzieningen	170	164	146
1	Investeringen groenvoorzieningen	265	218	237
1	Instandhouding bomen		199	19
1	Vervanging kastanjabomen		84	31
		4.684	4.761	5.026

Relevante beleidsnota's

1. Visie Hilversum Buiten, 2004
2. Hilversum Buiten handboek Beheer, 2009
3. Groenbeleidsplan 2030 (vastgesteld begin 2013)
4. Duurzaam Hilversum 2016-2020
5. Impuls voor extra groen (2016)

3.3.6 Kantoorgebouwen

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de kantoorgebouwen behoren de panden voor de huisvesting van de gemeente zelf. Het betreft de kantoorgebouwen Raadhuis, Stadskantoor Oude Enghweg, villa Oude Enghweg en de gemeentewerf op de 1e Loswal. Het pand voor het Sociaal plein aan de Wilhelminastraat wordt gehuurd.

Voor het Raadhuis, het Stadskantoor, de gemeentewerf op 1e Loswal en de kantoorvilla zijn door externe bureaus meerjarige onderhoudsplannen opgesteld (de zogenoemde MOP's). De gemeente actualiseert de MOP's ten minste eens in de vier jaar. Jaarlijks wordt voor de MOP's een vast bedrag gereserveerd waaruit wij alle toekomstige onderhoudslasten kunnen betalen. De MOP's zijn onderverdeeld in een eigenaars- en een gebruikersdeel.

In het voorjaar van 2020 zijn de MOP's (en onderhoudsvoorzieningen) geactualiseerd; het MOP 2020-2034 is op 7 oktober 2020 door de raad goedgekeurd. De financiële effecten daarvan zijn in de meerjaren begroting verwerkt. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud.

Het verduurzamen van het eigen vastgoed waar de kantoorgebouwen deel van uitmaken, is een belangrijke opgave in ons duurzaamheidsbeleid. De maatregelen zijn uitgewerkt in de uitvoeringsprogramma's 2012-2015 en 2016-2020 en voeren wij momenteel uit.

Om de gebouwen en de facilitaire dienstverlening de komende jaren verder te verduurzamen en op de behoefte van de organisatie (organisatievisie: wendbaar, samenwerken en innovatie) aan te laten sluiten wordt gewerkt aan een huisvestingsvisie.

Uitvoering eigenaarsonderhoud/gebruikersonderhoud (dagelijks onderhoud)**Eigenaarsonderhoud:**

Het eigenaarsonderhoud wordt bekostigd uit de voorziening onderhoud Gemeentelijke huisvesting. Op basis van het in 2020 geactualiseerde MOP wordt daarvoor jaarlijks € 307.000 aan de voorziening voor het onderhoud aan de kantoorgebouwen toegevoegd. Bij de actualisatie (in oktober 2020) is rekening gehouden met een jaarlijkse prijsstijging van 2% voor het onderhoud.

De werkelijke prijsstijgingen zijn hoger dan destijds ingeschat, vooral in het afgelopen jaar zijn de prijzen aanzienlijk gestegen.

Na het boekjaar is beoordeeld, op grond van genoemde actuele prijsstijgingen en een geactualiseerde planning van het onderhoud 2022-2032, of de eindstand van de voorziening ultimo 2032 van voldoende financiële omvang is. Dit heeft geleid tot een hogere storting aan de voorziening onderhoud van € 144.000. Dit komt door de actualisatie van de geplande onderhoudswerkzaamheden.

Raadhuis Dudokpark 1

Het opgestelde MOP is op 7 oktober 2020 vastgesteld door de raad. Het geactualiseerde MOP heeft een looptijd van 15 jaar (periode 2020-2034). Het MOP is een dynamisch document. Jaarlijks wordt aan de hand van een schouw bepaald wat wij dat jaar gaan uitvoeren en wat wij eventueel door kunnen schuiven naar latere jaren. Ook het naar voren halen van later geplande werkzaamheden komt voor, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van efficiëntie. In 2022 zijn bij het raadhuis de buitenplavuizen van de 3 achteringangen vernieuwd en de betonranden en de lateien vervangen. De plavuizen in de burgerzaal zijn gerepareerd. Daarnaast is de rookafvoer vervangen, is noodverlichting aangebracht en is buitenschilderwerk uitgevoerd. Naar aanleiding van de schade aan het plafond in de tuinkamer wordt onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de betonvloeren.

Stadskantoor Oude Enghweg 23

In 2022 zijn aan het stadskantoor onderhoudswerkzaamheden aan het dak uitgevoerd, is de noodverlichting vervangen en zijn de afvoerpompen vervangen.

Kantoorvilla Oude Enghweg 21

Aan de kantoorvilla is schilderwerk uitgevoerd. Daarnaast zijn herstellende werkzaamheden aan het dak uitgevoerd.

Huisvesting 1^e Loswal

Bij de gemeentewerf zijn werkzaamheden uitgevoerd voor de aansluiting van zonnepanelen. Er is onderhoud uitgevoerd aan de bliksembeveiliging en het dak. Daarnaast zijn de slanghaspels vervangen.

Huisvesting afdeling Werk, Inkomen en Zorg

Voor de huisvesting van de afdeling Sociaal Plein wordt een pand gehuurd aan de Wilhelminastraat. Het geplande dagelijkse onderhoud bestaat uit diverse kleine onderhoudswerkzaamheden.

Gebruikersonderhoud:

Uit het exploitatiebudget van het gebruikersonderhoud wordt het volgende dagelijkse onderhoud voor de kantoorgebouwen betaald:

- Elektrotechnische installaties (lichtinstallatie en gebouwbeheersysteem)
- Werktuigbouwkundige installaties (verwarmingsinstallaties, luchtbehandeling- en ventilatie, koelinstallaties)
- Sanitaire installaties (hemelwaterafvoer, riolering, waterinstallaties en sanitair)
- Overige installaties (lift-, de beveiligings- en de brandmeldinstallaties van de gebouwen).
- Binnen schilderwerk.

Aan de Villa en het Raadhuis wordt monumentaal onderhoud uitgevoerd. Voor het dagelijkse-/gebruikersonderhoud is voor de kantoorgebouwen een budget in de exploitatie beschikbaar van € 347.000 en voor de locaties 1^e Loswal en Wilhelminastraat € 76.000. In 2022 is daarvan respectievelijk € 456.000 en € 41.000 uitgegeven.

Duurzaamheid

In 2020 is een begin gemaakt met investeringen in het raadhuis en de gemeentewerf om installaties CO2-neutraal te verduurzamen. In de gemeentewerf wordt de gasverwarming vervangen door een waterpomp. In het raadhuis worden de ramen en plafonds geïsoleerd, installaties aangepast (waaronder het ventilatiesysteem) en wordt de verwarming ingesteld op de zogenaamde “midentemperatuur”.

bedragen x
€ 1.000

progr	Kantoorgebouwen	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
4	Onderhoudslasten (raadhuys, stadskantoor, kantoorvilla)	381	347	456
4	Onderhoudslasten (locatie Loswal, Wilhelminastraat)	56	76	41
4	Investeringsen	193	360	0
4	Investeringsen duurzaamheid	147	-	0
4	Toevoeging voorziening onderhoud	307	307	451
		1.084	1.090	948

Relevante beleidsnota's

1. Meerjarige onderhoudsplannen 2020-2034
2. Uitvoeringsprogramma duurzaam Hilversum 2012-2015
3. Duurzaam Hilversum 2016-2020

3.3.7 Onderwijshuisvesting

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van de onderwijshuisvesting behoren de schoolgebouwen en gymzalen. Het dagelijks onderhoud van de schoolgebouwen valt niet onder de gemeente, maar onder de schoolbesturen. De gemeente onderhoudt 29 onderwijsgebouwen (28 gymnastieklokalen en 1 schoolgebouw in eigendom).

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak voor de gemeente. Voor (ver)nieuwbouw en het uitbreiden van de onderwijshuisvesting stelt de gemeente investeringsbudgetten beschikbaar. Via het investeringsprogramma legt de gemeente vast welke investeringsbudgetten er in de komende vier jaar voor onderwijshuisvesting beschikbaar zijn. In mei 2020 heeft de raad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting. Daarin zijn de investeringen gepland voor de onderwijshuisvesting voor de komende 16 jaar. Alle plannen in deze periode voor (ver)nieuwbouw en uitbreiding van reguliere schoolgebouwen en gymzalen en renovatie van monumentale schoolgebouwen zijn daarin opgenomen. Het plan is tot stand gekomen in samenwerking met alle Hilversumse schoolbesturen. De raad wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de plannen in het lopende jaar en over de plannen, planning en kosten van het volgende jaar.

Voor het onderhoud van de gymlokalen in het primair onderwijs (gemeentelijke taak) is een onderhoudsvoorziening ingesteld om de kosten van het geplande levensduur verlengende onderhoud gelijkmatig over tien jaren te spreiden. Aan deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd om de gymzalen op het vereiste niveau te houden/krijgen. Het beschikbare budget voor onderhoud is gebaseerd op het MOP 2020-2034 dat in het najaar 2020 door de raad is goedgekeurd. De financiële effecten daarvan zijn verwerkt in de begroting 2021 en verder. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud. Bij de Voorjaarsnota 2022 zijn de benodigde dotaties aan de voorzieningen MOP geactualiseerd voor de werkelijke prijsstijgingen 2020

en 2021. In 2022 is € 191.000 meer toegevoegd aan de voorzieningen Onderhoud Gymlokale schoolgebouwen. Het MOP is geactualiseerd en uit inspectie is gebleken dat er onderhoud van de daken nodig is.

Uitvoering onderhoud

In 2022 zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Schoolgebouw Jan Blankenlaan 8, schilderwerk en asbestsanering.
- Gymzaal Fabritiuslaan 52, vervangen rieten kap.
- Gymzaal Buisweg 9, vernieuwing (hoge) dak.

Uitvoering investeringen

In 2022 zijn er geen geplande investeringskredieten voor schoolgebouwen verstrekt. Dat heeft verschillende oorzaken:

1. Door Covid-19 zijn voorbereidingen van de bouwplannen gestagneerd.
2. Het personeelsverloop bij het team onderwijshuisvesting was groot, waardoor ervaring en lokale kennis vertrokken.
3. Schoolbesturen hebben als bouwheer meer tijd nodig voor de voorbereiding van de bouwplannen

Om het IHP vlot te trekken is team onderwijshuisvesting tijdelijk uitgebreid en is de werkwijze vereenvoudigd. In 2023 wordt extra inzet gepleegd om tijdig de plannen ingediend en beoordeeld te krijgen. Dat geldt voor de jaren 2022 en 2023. Het IHP gaat over een periode van 16 jaar. De gemaakte afspraken tussen de gemeente en de schoolbesturen over deze periode zijn leidend.

bedragen x € 1.000				
progr	Onderwijshuisvesting	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
2	Investeringen	570	16.228	0
2	Toevoeging voorziening onderhoud	167	167	358
		737	16.395	358

Relevante beleidsnota's

1. Onderwijshuisvestingsbeleid (OHVB) en –meerjarenplanning 2017-2024
2. Integraal Huisvesting Plan (IHP) 2020-2035
3. Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Hilversum 2022
4. Onderwijshuisvestingsprogramma 2022
5. Meerjarige onderhoudsplanning 2020-2034
6. Duurzaam Hilversum 2016-2020

3.3.8 Overig maatschappelijk vastgoed

Beleid

Tot de kapitaalgoederen van het maatschappelijk vastgoed behoren de buitensportaccommodaties en panden voor sociale, culturele en welzijnsdoeleinden, sporthallen (incl. zwembad), kinderopvang, begraafplaatsen, parkeergarages en overige panden.

Aantal objecten/gebouwdelen met voorzieningen groot onderhoud:

- 5 parkeergarages
- 7 begraafplaatsen
- 4 gebouwen cultureel vastgoed
- 44 sportaccommodaties/sportvelden
- 31 gebouwen overig vastgoed (dat was 33, er zijn (voorzieningen)gebouwen Egelshoek verkocht)
- 11 buurt- en clubhuizen/kinderopvang

Het bezit van maatschappelijk vastgoed is een kerntaak van de gemeente. Op basis van strategische, juridische en financiële overwegingen heeft het college bepaald welke objecten de gemeente de komende jaren verkocht kunnen worden.

Het verduurzamen van het eigen vastgoed is een belangrijke opgave in het duurzaamheidsbeleid. De maatregelen zijn uitgewerkt in de twee uitvoeringsprogramma's 2012-2015 en 2016-2020. Deze plannen worden momenteel door de gemeente uitgevoerd.

Het beschikbare budget voor onderhoud is gebaseerd op het MOP 2020-2034 dat op 7 oktober 2020 door de raad is goedgekeurd. De financiële effecten daarvan zijn verwerkt in de begroting 2020 en verder. Hiermee geven we een realistisch en actueel beeld van de lasten voor het onderhoud. Met dit plan richt de gemeente zich op het sober en doelmatig in stand houden van het maatschappelijk vastgoed. Om de onderhoudslasten gelijkmatig over de jaren te verdelen zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld

Eigenaarsonderhoud:

Het eigenaarsonderhoud wordt bekostigd uit de voorzieningen voor het onderhoud voor maatschappelijk vastgoed. Op basis van het in 2020 geactualiseerde MOP wordt daarvoor jaarlijks aan deze voorzieningen toegevoegd. Bij de actualisatie (in oktober 2020) is rekening gehouden met een jaarlijkse prijsstijging van 2% voor het onderhoud. De werkelijke prijsstijgingen zijn hoger dan destijds ingeschat, vooral in het afgelopen jaar zijn de prijzen aanzienlijk gestegen. Na het boekjaar is beoordeeld, op grond van genoemde actuele prijsstijgingen en een geactualiseerde planning van het onderhoud 2022-2032, of de eindstand van de voorziening ultimo 2032 van voldoende financiële omvang is. Dit heeft geleid tot hogere stortingen aan de voorzieningen onderhoud van per saldo € 162.000.

Uitvoering onderhoud

In 2020 is het MOP geactualiseerd voor de jaren 2020-2032. De voorziening onderhoud maatschappelijk vastgoed is opgeheven waarbij het saldo van de voorziening is herverdeeld over diverse voorzieningen. Zie daarvoor de staat van voorzieningen. In 2022 zijn voor de volgende objecten werkzaamheden uitgevoerd.

Parkeergarages

Het eigenaarsonderhoud wordt bekostigd uit de voorziening Onderhoud parkeergarages. In 2022 is € 431.000 aan de voorziening onderhoud parkeergarages toegevoegd.

In 2022 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Parkeergarage Gooische Brink, vervangen van het meldsysteem en daarnaast is schilderwerk uitgevoerd en zijn golfplaten vervangen.
- Parkeergarage Leeuwenhoek, het parkeerafhandelingssysteem en de schuifdeur zijn vervangen. Daarnaast zijn de armaturen vervangen.
- Parkeergarage Gooiland, vervangen van het ventilatiesysteem, werkzaamheden aan het dak en het beveiligingssysteem.

Buurt- en clubhuizen en kinderopvang

In 2022 is € 171.000 aan de voorziening Onderhoud Buurt- Clubhuizen en kinderopvang (jeugd)toegevoegd. Bij de Zoutmanlaan 3 zijn de toiletten gerenoveerd.

In 2022 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Goudenregenlaan 3, Kinderdagverblijf Dribbel, vervangen dak.

Sportaccommodaties en sportvelden

In 2022 is € 573.000 aan de voorziening Onderhoud sportaccommodaties en sportvelden toegevoegd.

In 2022 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Sporthal Dudok Arena, werkzaamheden aan de klimaattechniek.
- Zwembad Jan van der Heijdenstraat, werkzaamheden aan de ketel en de bliksembeveiliging.
- Dudok Tribune, schilderwerk.
- Sportpark Anna's Hoeve, renovatie veld 3.
- Sportpark Loosdrecht, overdracht opstal en onderhoud veld 4a.

Cultureel vastgoed

In 2022 is € 274.000 aan de voorziening Onderhoud culturele huisvesting toegevoegd.

Daarbij zijn in 2022 o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Noorderweg 96b, vervangen van de verdelers.
- Kerkbrink 6, Museum, vervangen cv-ketel en werkzaamheden aan de lift en het dak.

Sluizen, gemalen en recreatie

In 2022 is € 50.000 aan de voorziening Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie toegevoegd.

Uitgevoerd onderhoud 2022 recreatie (hertenkamp).

Hoge Naarderweg 205, inspectie rieten kap en werkzaamheden aan het toegangshek.

Uitgevoerd onderhoud 2022 sluis.

- Vreelandseweg 76, werkzaamheden aan het toilet.

Uitgevoerd onderhoud 2022 gemalen

- Laapersveld 70 N1, vervangen tegelwerk.
- Van Riebeeckweg 141 N1, vervangen tegelwerk.

Overig vastgoed

In 2022 is € 168.000 aan de voorziening Onderhoud overige gebouwen toegevoegd.

In 2022 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Badhuislaan 10b, schilderwerk.
- Noorderweg 96a, vervangen verdeelkast.
- Orchideestraat 8, schilderwerk.

Objecten begraafplaatsen/crematorium

Met ingang van 1 augustus 2016 is de exploitatie en het beheer van de begraafplaatsen/crematorium overgedragen aan de Stichting Begraafplaatsen en Crematorium Hilversum. De gemeente blijft eigenaar van de panden en daarmee verantwoordelijk voor het eigenaarsonderhoud.

Het eigenaarsonderhoud wordt gefinancierd uit de voorziening onderhoud gebouwen begraafplaatsen. In 2022 is € 48.000 aan de voorziening Onderhoud begraafplaatsen toegevoegd.

In 2022 zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Kolhornseweg 15, Zuiderbegraafplaats, vervangen dak en werkzaamheden grindtegels op de binnenplaats.
- Kolhornseweg 17, Zuiderbegraafplaats, vervangen dak en betonnen kozijnen.
- Laan 1940-1945, Noorderbegraafplaats, herstellen dakranden.

Uitvoering investeringen

Met ingang van 2014 zijn de vervangingsinvesteringen voor buitensportaccommodaties in het investeringsprogramma opgenomen. Vanaf 2020 zijn de vervangingen van (kunst)grasvelden opgenomen in het MOP.

Sport

Op 3 februari 2022 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de renovatie van de atletiekbaan op Sportpark Arena. Het krediet is bij de Eindejaarsrapportage 2022 verhoogd voor het saneren van de aangetroffen bodemvervuiling. De renovatie is in 2022 bijna voltooid, de aanleg van de top laag wordt in 2023 uitgevoerd

bedragen x
€ 1.000

progr	Overig maatschappelijk vastgoed	jaarrekening 2021	begroting 2022	jaarrekening 2022
1	Investeren ov maatschappelijk vastgoed (sport)	451	1919	1855
1	Investering aanpassing begraafplaats/crematorium Zuiderhof	7	0	0
1	Investering interne verbouwing Bosdrift	518	0	0
1	Toevoeging groot onderhoud parkeergarages	331	331	341
2	Toevoeging onderhoud kinderdagopvang/wijkcentra (jeugd)	187	187	171
1	Toevoeging voorziening onderhoud sportaccommodaties	469	457	573
1	Toevoeging voorziening cultureel vastgoed	262	262	274
1	Toevoeging voorziening sluizen, gemalen en recreatie	26	28	50
5	Toevoeging voorziening overig vastgoed	139	139	168
1	Toevoeging voorz groot onderhoud begraafplaatsen	30	33	48
		3.936	3.356	3.480

Relevante beleidsnota's

1. Meerjarig onderhoudsplan maatschappelijk gemeentelijke gebouwen 2020-2034 (panden sociaal, cultureel, welzijn, sporthallen (incl. zwembad), kinderopvang, begraafplaatsen, parkeergarages en panden van de voormalige afdeling grondzaken)
2. Meerjarig onderhoudsplan buitensportaccommodaties 2020-2029

3.3.9 Overzicht mutaties vastgoed

De lijst met mutaties in het vastgoed wordt voortaan jaarlijks bij de jaarrekening geleverd en geeft inzicht in alle aan- en verkopen van vastgoed in het boekjaar. In het overzicht wordt ook inzicht gegeven in het beleidsdoel waarop de mutatie zich heeft voorgedaan zodat er inzicht is in de reden van verkoop dan wel aankoop. De lijst richt zich op het vastgoed dat relevant is voor het door de raad gevraagde inzicht, verkopen van snippergroen en ander kleine verkopen aan bijvoorbeeld nutsbedrijven zijn hierin niet opgenomen.

Verkopen 2022**Gebouwen:**

Herenstraat 22A
Herenstraat 22B
1e Nieuwstraat

Doel:

Niet-strategisch
Niet-strategisch
Niet-strategisch

Gronden:

Nieuwe Havenweg 59/59A
Nieuw Havenweg 61
Bosdrift 14

Doel:

Niet-strategisch
Niet-strategisch
Niet-strategisch

Standplaatsen:

Egelshoek 8-39
Egelshoek 8-13

Doel:

Niet-strategisch
Niet-strategisch

Aankopen 2022**Gebouwen:**

Koninginneweg 155

Doel:

Wet voorkeursrecht gemeente

3.4 Financiering

3.4.1 Inleiding

De financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening is een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Hierbij wordt de regelgeving gevolgd zoals is opgenomen in de Gemeentewet, Wet FIDO, de voorschriften van het BBV en de financiële verordening van de gemeente Hilversum.

De verhouding tussen de financiële verordening en financieringsparagraaf kan daarbij als volgt worden omschreven: De financiële verordening geeft regels voor de wijze van dekking van de financieringsbehoefte en regels voor het uitzetten van overtollige middelen.

De hoofduitgangspunten daarbij zijn dat de risico's worden geminimaliseerd en dat de kosten zo laag mogelijk gehouden worden.

In de financieringsparagraaf in begroting en rekening wordt ingegaan op de actuele situatie rond de dekking van de financieringsbehoefte in het betreffende jaar.

3.4.2 Beleid

Om investeringen, grondexploitaties en aflossingen op leningen te kunnen financieren, sluit de gemeente leningen af. De gemeente hanteert daarbij het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat voor de gemeente als geheel de financieringsbehoefte bepaald wordt; er wordt dus niet voor iedere investering of grondexploitatie apart geleend.

Alle rentebaten en -lasten worden verantwoord op het taakveld Treasury en daarna toegerekend aan de gemeentelijke producten op basis van de zogenoemde omslagrente. Voor de jaarrekening 2022 is deze bepaald op 1,4%, en is in overeenstemming met de begroting 2022. (2021: 1,4%)

Voor de dekking van het financieringstekort zijn de volgende financieringsmiddelen beschikbaar:

- Kortlopende financieringsmiddelen (rentetypische looptijd < 1 jaar).
Om het renterisico te beperken is de omvang van de korte schuld wettelijk gelimiteerd tot 8,5 % van het begrotingstotaal van een gemeente (= kasgeldlimiet). Deze grens is gesteld om te voorkomen dat een te groot gedeelte van het financieringstekort met (vaak goedkope) kortlopende middelen wordt gedekt.
- Langlopende financieringsmiddelen (rentetypische looptijd > 1 jaar). Deze worden aangetrokken als het wettelijk maximum voor de kortlopende schuld is bereikt.
Om het renterisico op langlopende schuld te beperken (het risico dat de rente hoger is op het moment dat een lening moet worden vervangen of de rente van een bestaande lening moet worden herzien), is wettelijk bepaald dat de omvang van de jaarlijks te herfinancieren bedragen niet boven 20 % van het begrotingstotaal van de gemeente mag uitkomen.
(=renterisiconorm)

In het vervolg van deze paragraaf blijkt dat Hilversum in 2022 de kasgeldlimiet niet heeft overschreden. Daarbij kan worden opgemerkt dat een tijdelijke overschrijding van maximaal twee kwartalen is toegestaan.

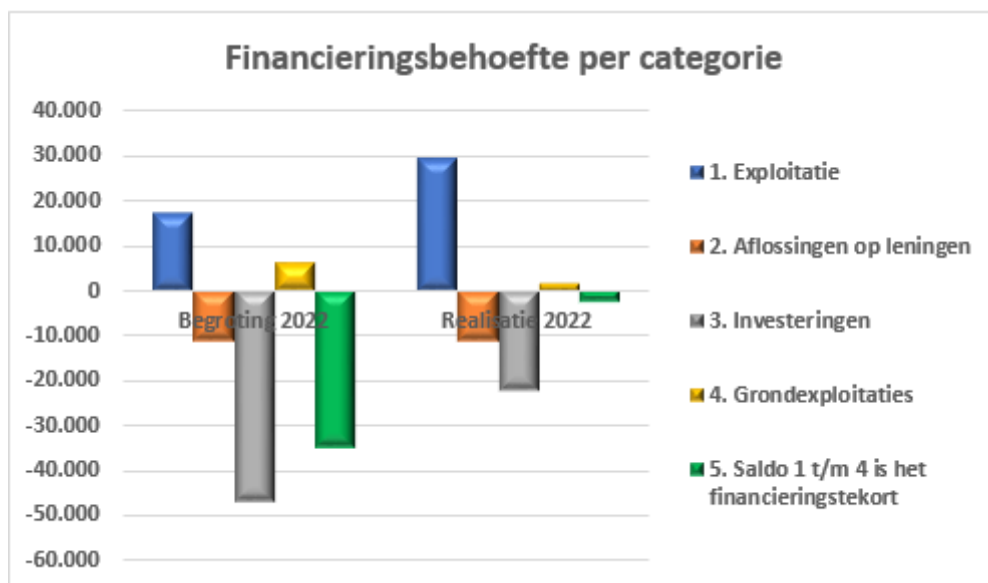
Ook met betrekking tot het renterisico op de lange financiering is Hilversum in 2022 binnen de wettelijke renterisiconorm is gebleven.

3.4.3 Dekking financieringstekort

De omvang van het financieringstekort is afhankelijk van de omvang en het tempo van uitvoering van de exploitatie, het investeringsprogramma, grondexploitaties en de kasstromen met betrekking tot de leningen (rente en aflossing op oude leningen en de opname van nieuwe leningen).

Bij de vaststelling van de werkelijke financieringsbehoefte kan onderscheid gemaakt worden in;

1. Het saldo van inkomsten en uitgaven t.b.v. de gewone exploitatie (inclusief rentebetalingen)
2. Financiering: De uitgaven ten behoeve van de aflossingen op leningen (exclusief rentebetalingen)
3. De uitgaven ten behoeve van de investeringen
4. Het saldo van uitgaven en ontvangsten van de grondexploitaties
5. Het saldo van 1 t/m 4 geeft het totale financieringssaldo weer.

Figuur 3.1 Liquiditeitsbehoefte per categorie 2022 (bedragen x € 1.000)

Een plus bedrag betekent dat er per saldo geld binnenkomt en een min bedrag betekent dat er per saldo geld uitgaat.

Uit de figuur valt af te leiden:

1. Het uiteindelijke saldo van de reguliere inkomsten en uitgaven is ruimschoots hoger dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door 1.) extra inkomsten uit het gemeentefonds die € 24,6 miljoen hoger zijn dan in de primaire begroting is geraamd (waarvan energietoeslag ad € 11,8 miljoen) en 2.) de bijdrage van het Rijk in de kosten van de opvang van Oekraïners ad € 16,3 miljoen. Tegenover de € 11,8 miljoen ontvangen energietoeslag staan € 8,4 miljoen aan uitgekeerde toeslagen. Tegenover de € 16,3 miljoen voor de kosten van opvang van Oekraïners staan € 12,2 miljoen aan uitgaven. Een deel van de extra gelden is daarmee nog niet volledig uitgegeven in 2022 en zal via resultaatbestemming van 2022 alsnog leiden tot extra uitgaven in 2023. (Uitgaven en ontvangsten is niet gelijk aan lasten en baten)
2. Financiering; De aflossingen op langlopende leningen is gelijk aan het bedrag zoals begroot. € 11,170 miljoen. Omdat de aflossingen op langlopende leningen contractueel zijn vastgelegd zijn deze nauwkeurig op te nemen in de begroting.

3. Het bedrag aan investeringen is ruim € 24 miljoen lager dan waar bij de begroting 2022 rekening was gehouden. De realisatie is daarmee ongeveer 48% van hetgeen is geraamd bij de begroting 2022. Met name de investeringen in onderwijshuisvesting zijn achtergebleven bij de ramingen van de begroting 2022.
4. De grondexploitaties leverden in 2022 per saldo een voordelige (meer inkomsten dan uitgaven) kasstroom op. Deze voordelige kasstroom van ongeveer € 1,6 miljoen is ongeveer € 4,3 miljoen lager dan waarbij in de begroting 2022 rekening was gehouden. Dit wordt veroorzaakt door de vertraging in de levering van een bouwkaai. De verkoop is uitgesteld van 2022 naar 2023.
5. Het werkelijk financieringstekort is in 2022 uitgekomen op een bedrag van ongeveer € 3,1 miljoen. Het saldo van de kortlopende middelen daalde van een tekort van € 22,4 miljoen op 31 december 2021 naar een tekort van € 10,5 miljoen op 31 december 2022. Dat is een vermindering van onze kortlopende schulden van € 11,9 miljoen. Daarnaast is er in 2021 voor een bedrag van € 15 miljoen aan langlopende leningen aangetrokken. Het werkelijke financieringstekort komt daarmee uit op een bedrag van -/- € 11,9 miljoen plus € 15 miljoen is € 3,1 miljoen.

Naast het gebruiken van de kredietfaciliteiten van de BNG is er in 2022 gebruik gemaakt van één kasgeldlening.

			Datum	Datum	Rente	Bedrag	Rente
	Looptijd	Geldgever	Storting	Aflossing	Tarief	Lening	Baten
1	6 maanden	Nederlandse Waterschapsbank	22-dec-21	22-jun-22	-0,48%	15.000.000	-34.400
							-34.400

De opgenomen kasgeldlening heeft een looptijd van 6 maanden. Het rentetarief is negatief waardoor rentebaten zijn ontstaan in 2022 van € 34.400.

De kasgeldlening is in december 2021 aangetrokken om een tijdelijke overschrijding van de kredietlimiet van de BNG Bank, ad € 20 miljoen, en de daarbij horende excedent rente, ad 2%, te vermijden. In juni 2022 is de kasgeldlening afgelost.

In de begroting was uitgegaan van een langlopende schuld per ultimo 2022 van € 210 mln, gebaseerd op € 36 mln aan nieuwe langlopende leningen en een bedrag van € 11,2 mln aan aflossingen.

Eind 2022 bedraagt de langlopende schuld een bedrag van afgerond € 189 mln. Dit bedrag is € 21 miljoen lager dan in de begroting 2022 is opgenomen.

In 2022 is de volgende langlopende lening aangetrokken;

Langlopende lening	Geldgever	Stortingsdatum	Rentetarief	Bedrag Lening	Rentelasten 2022
30 jaar Fixe	Provincie Noord-Brabant	17-feb-22	0,920%	15.000.000	120.230
Afsluitprovisie			contant 0,01%		39.168
				15.000.000	159.398

In de begroting 2022 was rekening gehouden met het aantrekken van langlopende leningen voor een bedrag van € 36 miljoen tegen een rentetarief van 1,0% (2021; 0,75%).

3.4.4 Renterisico's, kasgeldlimiet en renterisiconorm

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt tussen kortlopende financiering (rentetypische looptijd < 1 jaar) en langlopende financiering (rentetypische looptijd > 1 jaar).

Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)

De kasgeldlimiet is gelimiteerd tot 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente. Deze grens is om te voorkomen dat een te groot gedeelte van het financieringstekort met kortlopende schulden (vaak goedkoper dan langlopende financiering) wordt gedekt.

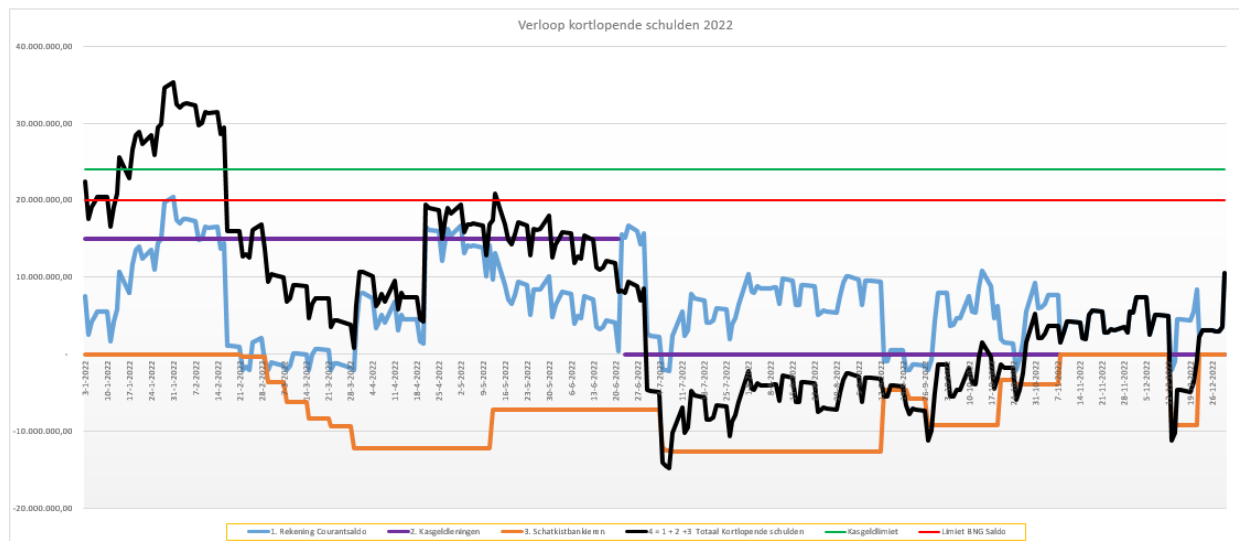
Kortlopende financiering kent een relatief groot renterisico:

Bij korte looptijden moeten leningen vaker worden vervangen met opnieuw de onzekerheid over het actuele rentepeil op het moment van aantrekken van een nieuwe lening.

Voor het jaar 2022 bedroeg de kasgeldlimiet 8,5% x € 283,3 miljoen is € 24,0 miljoen.

Zolang het rentetarief voor kortlopende financiering lager is dan het rentetarief voor langlopende financiering en de kasgeldlimiet maximaal twee kwartalen wordt overschreden, wordt de ruimte tot aan de kasgeldlimiet benut.

Op basis van de reguliere exploitatie, de uitgevoerde investeringen, de uitvoering van de grondexploitaties en de kasstromen met betrekking tot de leningen (rente en aflossing op oude leningen en de opname van een nieuwe lening) heeft de korte schuldpositie in 2022 het volgende beeld laten zien.

Figuur 4.1 Verloop kortlopende schulden 2022 waarbij een +/- bedrag een tegoed is.

Het totaal aan kortlopende schulden bestaat uit de optelling van;

1. de schuld in Rekening Courant bij de BNG Bank
2. opgenomen kasgeldleningen
3. middelen aangehouden bij 's-rijks schatkist

In december 2021 is een kasgeldlening van € 15 miljoen aangetrokken om te voorkomen dat de schuld in Rekening Courant bij de BNG Bank de limiet van € 20 miljoen zou overschrijden. Deze kasgeldlening is in juni 2022 volledig afgelost.

Gedurende het jaar 2022 is er zelfs sprake geweest van een periode met een tegoed in rekening courant bij de BNG Bank. Op het moment dat ons tegoed in rekening courant groter is dan € 2

miljoen wordt het bedrag dat de € 2 miljoen overstijgt automatisch afgestort naar de Schatkist als gevolg van de regeling Schatkistbankieren. De middelen gestald bij de schatkist van het Rijk kunnen op ieder gewenst moment worden opgenomen.

Op 31 december 2022 bedraagt het totaal aan kortlopende schulden een bedrag van € 10,5 miljoen en deze bestaat volledig uit schuld in Rekening Courant bij de BNG Bank.

In de loop van het jaar toont de stand van de kortlopende schulden een wisselend beeld. Dit beeld wordt vooral veroorzaakt door de ontvangsten van de woonlasten die zich voornamelijk concentreren in de maanden maart t/m juni, en de uitkering van het BTW compensatiefonds in juli. De meeste uitgaven vinden plaats in de maanden januari en december.

Uit de figuur blijkt dat het bedrag van de kasgeldlimiet in de periode van half januari tot half februari is overschreden. Om de overschrijding van de kasgeldlimiet op te heffen is er op 16 februari 2022 een langlopende leningen aangetrokken voor een bedrag van € 15 miljoen.

Om te toetsen of we binnen de wettelijke normen van de kasgeldlimiet blijven wordt gebruik gemaakt van de gemiddelde kwartaalschuld.

De gemiddelde kwartaalschuld wordt als volgt berekend: eindsaldi van de korte schulden per laatste dag van de maanden van het kwartaal /3.

In de tabel hieronder wordt de gemiddelde kwartaalschuld vergeleken met de wettelijke kasgeldlimiet.

Vergelijking kortlopende schulden met de kasgeldlimiet

Financieringsgemiddelde < 1 jaar vs. Kasgeldlimiet		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Gem. Schuld < 1 jaar.
Begrotingstotaal 1 januari 2022		283.616	283.616	283.616	283.616	
Kasgeldlimiet 2022 (=8,5% begrotingstotaal)	a	24.107	24.107	24.107	24.107	
Gemiddelde kwartaalschuld < 1 jaar	b	20.941	8.758	-2.306	7.116	8.628
Overschrijding limiet (is +) Onderschrijding (is -)	c = b-a	-3.166	-15.349	-26.413	-16.991	

Tabel 4.1 Berekening renterisico korte schuld (bedragen x € 1.000)

Op basis van deze berekeningsmethode is op te merken dat de kasgeldlimiet in 2022 niet is overschreden.

Langlopende financiering

Langlopende financiering wordt aangetrokken als de kasgeldlimiet, het wettelijk maximum voor de kortlopende schuld, wordt bereikt.

Renterisico is het risico dat herfinanciering van leningen tegen een hoger rentepercentage plaatsvindt dan het in de begroting geraamde rentepercentage waardoor de rentelasten omhoog zullen gaan.

Het renterisico heeft betrekking op de contractuele renteherzieningen en de aflossingen op de langlopende schulden. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico van de langlopende schuld is, evenals dat van de korte schuld, wettelijk begrensd. Het renterisico wordt getoetst aan de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt berekend door een

vastgesteld percentage van 20% van het begrotingstotaal.

	Renterisiconorm en renterisico's van de langlopende schuld 2022 t/m 2025 op basis van de leningportefeuille per 31 december 2022	2022	2023	2024	2025
1	Begrotingstotaal 1 januari 2021	283.616	283.616	283.616	283.616
2	Vastgesteld percentage (Wet Fido)	20%	20%	20%	20%
3	Renterisiconorm (1 x 2)	56.723	56.723	56.723	56.723
4	Risico vaste schuld herfinanciering	11.170	9.303	8.503	8.503
5	Ruimte onder risiconorm (3 - 4)	45.553	47.420	48.220	48.220
6	Risico als percentage % (4/1)	3,9%	3,3%	3,0%	3,0%

Tabel 4.2 Berekening renterisico lange schulden (bedragen x € 1.000)

De bedragen genoemd op regel 4 zijn bedragen die in de jaren 2022 t/m 2025 aan langlopende leningen moeten worden afgelost met betrekking tot de lening portefeuille zoals die bestaat per 31 december 2022.

De gedachte achter de renterisiconorm is dat de herfinanciering van aflossingen of de renteherzieningen tegen een hoger rentetarief zal plaatsvinden dan het in de begroting geraamde rentetarief voor deze leningen.

Uit tabel 4.2 blijkt dat Hilversum in de periode 2022 t/m 2025 ruimschoots onder de wettelijk norm van € 56,723 miljoen en 20% blijft.

Met een renterisico van 3,9 % in 2022 is het werkelijke renterisico als laag te kwalificeren.

3.4.5 Profiel huidige leningenportefeuille

Het totaalbedrag aan langlopende leningen per 31 december 2022 bedraagt € 189 mln, verdeeld over 24 leningen. De rentepercentages variëren tussen de -/0,24 % en 4,295 %.

In § 3.4.4 is vastgesteld dat Hilversum ruim binnen de rente risiconorm blijft. Dit komt, omdat het aflossingspatroon van de bestaande leningenportefeuille voldoende gespreid is over de jaren.

In onderstaande figuren wordt de samenstelling van onze leningenportefeuille samengevat voor wat betreft de verdeling naar oorspronkelijke looptijd en rentepercentages.

Figuur 5.1 Samenstelling leningenportefeuille eind 2022 (bedragen x € 1.000)

Uit figuur 5.1 blijkt dat het grootste deel van onze leningenportefeuille een oorspronkelijke looptijd heeft van 25 jaar en dat het grootste deel van onze leningen een rentetarief heeft tussen de 0% en 1%. Het aandeel van de lening schuld met een rentetarief tussen de 4% en 5% neemt geleidelijk af. Dit heeft te maken met het feit dat oude, "relatief" dure, leningen aflopen en worden vervangen door nieuwe "relatief" goedkope leningen.

Ter indicatie, op 31 december 2021 was het bedrag geleend tegen een rentetarief tussen de 4% en 5% € 27,9 miljoen, per 31 december 2022 is dat € 23,0 miljoen.

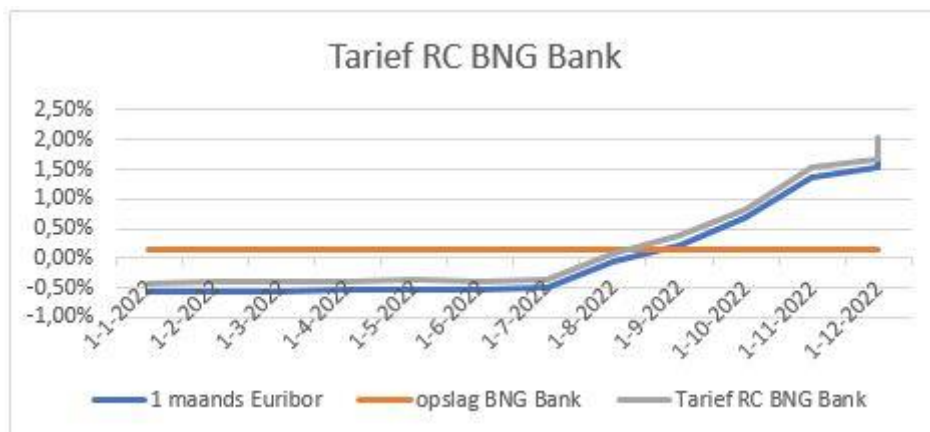
Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille per 31 december 2022 komt uit op 1,81%. (rentelasten/gemiddelde renteschuld 2022) Zie ook § 3.4.8 met daarin de staat van langlopende schulden. Het gemiddelde rentepercentage over 2021 was via deze berekeningswijze 1,98%.

3.4.6 Rentelasten

De rentelasten worden zowel bepaald door de omvang van de schuld als door de rentetarieven. Het jaar 2022 kenmerkt zich door de stijgende rentetarieven, zowel voor de korte als voor de lange schulden.

Rekening Courant

Het rentetarief van de rekening Courant bij de BNG bestaat uit het 1 maands Euribor tarief plus een opslag van 0,15%.

Figuur 6.1

Gedurende het jaar is het 1 maands Euribortarief gestegen van een negatief percentage naar een positief percentage. Vanaf de maand augustus zijn we rente verschuldigd aan de BNG Bank over ons nadelige saldo in rekening courant. Tot en met de maand juli kregen we nog een rentevergoeding over ons nadelige saldo in rekening courant.

In de begroting 2022 is als uitgangspunt een rente van -0,35% over ons negatieve saldo in rekening courant. In tabel 6.1 is er daarom een nadeel te zien op de post rente van kortlopende financieringsmiddelen van € 44 K.

Kasgeldleningen

Het rentetarief voor de kasgeldlening met een looptijd van 6 maanden die is afgesloten in december 2021 bedraagt +/- 0,48%. (zie ook § 3.4.3)

Langlopende leningen

In 2022 is één langlopende lening aangetrokken voor een bedrag van € 15 miljoen.

In de begroting was rekening gehouden met het aantrekken van langlopende leningen voor een bedrag van € 36 miljoen tegen een rentetarief van 1,0%. Het werkelijke rentetarief van de aangetrokken langlopende lening is 0,92%. (zie ook § 3.4.3)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de rentelasten van externe financiering. Een totaal van € 3,4 miljoen.

Rentelasten	Begroting 2022	Gewijzigde Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Rente gespecificeerd naar:				
- Rente van bestaande langlopende leningen	3.231	3.216	3.231	15
- Rente van nieuw aan te trekken leningen	360	159	159	-
- Rente van kortlopende financieringsmiddelen	-10	-34	9	44
Totaal	3.581	3.340	3.400	59

Tabel 6.1 Overzicht rentelasten externe financiering 2022 (bedragen x € 1.000)

Het saldo van rentelasten en rentebaten wordt via een omslagpercentage doorberekend naar de programma's. Het doorberekenen van de rentelasten aan de programma's is budget neutraal en heeft geen effect op het rekeningsaldo. De doorberekende rentelasten aan de programma's vormen de renteopbrengsten op het taakveld Treasury.

Rentetoerekening 2022		Begroting 2022	Gewijzigde Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschillen
a	Externe rentelasten over korte en lange financiering	3.581	3.341	3.400	59
b	Externe rentebaten	-90	-90	-88	2
c = a + b	Totaal door te rekenen externe rente	3.491	3.251	3.312	61
d1	Rente die toegerekend moet worden aan grondexploitaties	-36	-84	-84	0
d2	Rente projectfinanciering die aan betreffend taakveld moet worden toegerekend	0	0	0	0
e = c + d1 + d2	Saldo, door te rekenen externe rente	3.455	3.167	3.228	61
f1	Rente eigen vermogen	0	0	0	0
f2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	0	0	0
g = e + f1 + f2	De aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toe te rekenen rente	3.455	3.167	3.228	61
h	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-3.996	-4.142	-4.176	-33
i = g + h	Renteresultaat op het taakveld treasury	-541	-976	-948	28

Tabel 6.2 Doorbelasting rente aan Taakvelden 2022 (bedragen x € 1.000)

In overeenstemming met de aanbeveling van het BBV is ervoor gekozen geen rente over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen.

De verdeelsleutel voor de rentelasten is het totaal aan activa dat dienstbaar is aan de betreffende programma's. Omdat het berekende omslagpercentage naar boven is afgerond naar 1,4% worden er meer rentelasten doorberekend naar de programma's dan het werkelijke saldo van externe rentelasten en externe rentebaten en ontstaat er een voordelig renteresultaat zoals genoemd op regel 'i' in de tabel 6.2.

Het geraamde voordelige saldo in de begroting 2022 was € 541.000 en is uiteindelijk uitgekomen op een voordelig saldo van € 948.000. Dit voordelige verschil wordt veroorzaakt door twee componenten;

- Er zijn minder langlopende leningen aangetrokken waardoor er minder externe rentelasten zijn.
- De werkelijke boekwaarde van de grondexploitaties en activa op 1 januari 2022 was hoger dan geraamd in de begroting 2022. Omdat de boekwaarde hoger is wordt er meer rente doorberekend aan de programma's.

De gewijzigde begroting ging uit van een voordelig renteresultaat van € 976.000. Per saldo een nadeel van € 28.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022.

In programma 5 is bij de financieringsfunctie een voordelig resultaat opgenomen van € 4.000 ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Het verschil met het renteresultaat bestaat uit een voordelig resultaat ad € 32.000 op overige lasten die op het taakveld treasury worden verantwoord. Te denken valt daarbij aan de lasten van de Treasurycommissie en de rente- en beheerskosten van SVN en het Restauratiefonds.

3.4.7 Rentebaten

De gemeente Hilversum heeft ook middelen uitgezet. Het betreft voornamelijk middelen die via SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland) ter beschikking zijn gesteld ten behoeve van; starters op de woningmarkt, particuliere woningverbetering en duurzaamheid.

Ook zijn er middelen via het Restauratiefonds t.b.v. de financiering van het restaureren van monumenten uitgezet.

Een deel van deze uitgezette middelen levert rentebaten op, deze rentebaten zijn daarom als negatieve bedragen opgenomen in onderstaande tabel.

Rentebaten	Begroting 2022	Gewijzigde begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil
Rentebaten via SVN leningen	-20	-15	-13	2
Rentebaten via Restauratiefonds	-1	-15	-15	-
Rentebaten borgstelling	-60	-60	-60	-
Totaal	-81	-90	-88	2

Tabel 7.1 Rentebaten 2022 (bedragen x € 1.000)

SVN en het Nationaal Restauratiefonds beheren een leningenportefeuille voor Hilversum. Over de uitgezette leningen wordt rente in rekening gebracht bij de cliënten.

Via een borgstellingsovereenkomst met Stichting Tergooi is overeengekomen dat een vergoeding van 0,6% over het restant van de hoofdsom van de borgstelling wordt vergoed.

De borgstellingsovereenkomst is per 1 januari 2020 van kracht.

3.4.8 Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn vanaf december 2013 verplicht om hun overtollige middelen boven een bepaald drempelbedrag aan te houden bij het Rijk. Dit heet schatkistbankieren (SKB).

Doel schatkistbankieren; Door het verplichte schatkistbankieren hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten en daalt de staatsschuld en de EMU-schuld. Een neveneffect is dat de risico's die decentrale overheden lopen met hun tegoeden worden geminimaliseerd.

Per kwartaal mag het gemiddelde van de tegoeden die dagelijks buiten de schatkist gehouden worden niet boven het drempelbedrag uitkomen. Wanneer een decentrale overheid slechts enkele dagen geld over heeft, kan de decentrale overheid ervoor kiezen de middelen niet in de schatkist aan te houden wanneer het daarmee het drempelbedrag niet overschrijdt.

Het drempelbedrag voor Hilversum is 2,0% van het begrotingstotaal 2022 ad € 283.616 miljoen = € 5,672 miljoen.

(1) Berekening drempelbedrag		2022
(1a)	Begrotingstotaal verslagjaar	283.616
(2b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	283.616
(1c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (2b)*0,02 + (1c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	5.672

Tabel 8.1 Drempelbedrag schatkistbankieren 2022 (bedragen x € 1.000)

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	32.487	-	20.165	5.636
(2b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (2a) / (2b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	361	-	219	61
(3) Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
		2022			
(1)	Drempelbedrag	5.672	5.672	5.672	5.672
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	361	-	219	61
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.311	5.672	5.453	5.611
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Tabel 8.2 Berekening overtollige middelen 2022 (bedragen x € 1.000)

Uit deze voorgeschreven berekening blijkt dat Hilversum zich in 2022 heeft gehouden aan de voorschriften van het schatkistbankieren.

In 2022 was het beheer van het banksaldo zo ingesteld dat, als aan het einde van de dag het banktegoed van Hilversum groter was dan € 2 miljoen, het bedrag dat de € 2 miljoen oversteeg automatisch werd afgestort, van de bankrekening van Hilversum bij de BNG Bank, naar de schatkist van het Rijk.

Middelen die afgestort zijn naar de 's Rijksschatkist kunnen, op initiatief van Hilversum, weer opgenomen worden uit 's Rijksschatkist.

Vooralsnog is er geen speciaal toezichtregime. Voor alle maatregelen aangaande schatkistbankieren gelden de reguliere/bestaande toezichtkaders, inclusief de rol van de accountant.

3.4.9 Verloop langlopende schuld

Langlopende leningen	Stand per	Aflossingen	nieuwe leningen	Stand per	rentelasten
	1-1-2022	2022	2022	31-12-2022	2022
Bank Nederlandse gemeenten	113.287	8.090		105.197	2.062
Nederlandse Waterschapsbank	18.120	1.160		16.960	434
Aegon	19.920	1.040		18.880	394
Nationale Nederlanden	7.200	400		6.800	213
Provincie Noord-Holland	16.081	-		16.081	-
Provincie Noord-Brabant	10.560	480	15.000	25.080	287
Totaal	185.167	11.170	15.000	188.997	3.390

Tabel 9.1 bedragen maal € 1.000

Gedurende het jaar is er voor een bedrag van € 11,170 miljoen afgelost op langlopende leningen. In het jaar 2022 is er één langlopende leningen aangetrokken.

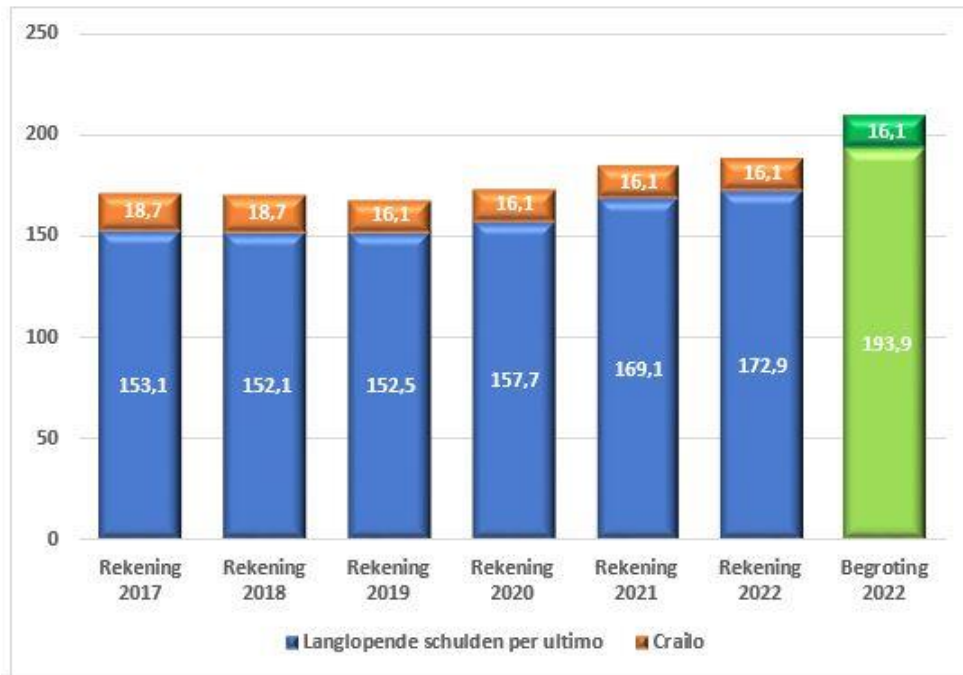
- Het betreft een lening van € 15 miljoen met een looptijd van 30 jaar tegen een rentetarieff van 0,92% en een aflossing ineens aan het einde van de looptijd (fixe lening) De lening is aangegaan bij de Provincie Noord-Brabant.

In de begroting 2022 werd uitgegaan van een langlopende financieringsbehoefte van € 36 miljoen tegen een rentetarieff van 1,0%.

Berekening gemiddeld rentetarieff langlopende schulden 2022		
1.	Schuld per 1 januari	185.167
2.	Schuld per 31 december	188.997
3.	Gemiddelde schuld (1+2)/2	187.082
4.	Rentelasten	3.390
5.	Gemiddeld rentetarieff	1,81%

Tabel 9.2

Het gemiddelde rentetarieff komt voor 2022 daarmee, volgens deze berekeningswijze uit op 1,81%. Ter vergelijking, het gemiddelde rentetarieff in de jaarrekening 2021 kwam uit op 1,98%. Door nieuwe leningen af te sluiten die een lager rentetarieff hebben dan de rentetarieffen van leningen waarop afgelost wordt daalt het gemiddelde tarieff over onze leningenportefeuille.

Figuur 9.1 langlopende schulden (bedragen x € 1 miljoen)

Bij de aankoop van de gronden van plangebied Crailo, in 2017, is met de Provincie Noord-Holland afgesproken dat de koopsom, exclusief BTW, uiterlijk in december 2029 voldaan zal worden. De BTW over deze koopsom ad € 2,6 miljoen is in 2019 voldaan aan de provincie. De uitgestelde betaalverplichting is verantwoord als langlopende lening. De werkelijke langlopende schuld is eind 2022 € 189,0 miljoen en is € 21 miljoen lager dan de prognose zoals deze was opgenomen in de begroting 2022.

In december 2020 zijn de gronden van het plangebied Crailo verkocht aan GEM Crailo B.V. Met GEM Crailo B.V. is overeengekomen dat de koopsom, exclusief BTW, uiterlijk in december 2029 wordt voldaan. Deze nog te ontvangen koopsom is verantwoord als verstrekte langlopende lening. In december 2029 wordt van GEM Crailo B.V. een bedrag van € 16,1 miljoen ontvangen. Dit bedrag wordt vervolgens door de gemeente overgemaakt naar de Provincie Noord-Holland ter aflossing van onze langlopende schuld van € 16,1 miljoen.

Volledigheidshalve verwijzen we hier naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing waar kengetallen zijn opgenomen die een beeld geven van de financiële positie van de gemeente Hilversum.

3.4.10 Dividend

De gemeente Hilversum is aandeelhouder van de BNG Bank N.V. en Vitens N.V. Als aandeelhouder ontvangt de gemeente jaarlijks dividend.

Dividend	Begroting 2022	Bijgestelde begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
BNG Bank	250	275	275	-
Vitens	-	-	-	-
Totaal	250	275	275	-

Tabel 10.1 Ontvangen dividend 2022 (bedragen x € 1.000)

De werkelijke dividendontvangsten in 2022 zijn € 25.000 hoger dan initieel begroot. Omdat dit gedurende het jaar bekend werd is de begroting 2022 daarop tussentijds aangepast.

Het dividend over 2022 betreft het dividend dat de BNG Bank heeft uitgekeerd over het verslagjaar 2021.

Drinkwaterbedrijf Vitens heeft aangegeven geen dividend uit te keren over het jaar 2021 omdat de solvabiliteit van Vitens lager is dan 30%. Vitens zal weer dividend gaan uitkeren als de solvabiliteit van Vitens boven de 30% uitkomt.

3.4.11 Verstrekte leningen en aandelenkapitaal

Verstrekte leningen:

Per 31 december 2022 heeft de gemeente de volgende leningen verstrekt;

Verstrekte leningen	1-1-2022	bij	af	31-12-2022
Gem Crailo	16.081			16.081
Uitzettingen via SVN	3.578	13	10	3.583
Uitzettingen via het restauratiefonds	1.011	13	4	1.020
Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein	136			136
Rijks Schatkist	1		1	-
Totaal	20.806	26	15	20.820

tabel 11.1 (bedragen x € 1.000)

Gem Crailo

De gemeente Hilversum heeft GEM Crailo uitstel van betaling verleend voor de aankoop van de gronden van Crailo.

Het aankoopbedrag zal uiterlijk 31 december 2029 aan Hilversum worden betaald.

SVN

De gemeente Hilversum verstrekt via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN) leningen aan particulieren en instellingen voor verduurzaming van vastgoed.

Hilversum stelt de middelen ter beschikking aan SVN, die deze middelen vervolgens uitzet bij cliënten.

Restauratiefonds

Hetzelfde geld voor het restauratiefonds.

Het fonds is bedoeld om restauraties van gemeentelijke monumenten te stimuleren door het verstrekken van leningen tegen lage rentetarieven.

SVN en het Restauratiefonds brengen beheerskosten in rekening bij de gemeente Hilversum.

Daarnaast ontvangen zij rente en aflossingen die opnieuw uitgeleend worden. Op deze manier kan de omvang van de fondsen groeien.

Het gaat hierbij om zogenaamde revolverende fondsen.

Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein

De raad heeft op 9 februari 2000 het besluit genomen een renteloze lening voor onbepaalde tijd en vrij van aflossingsverplichtingen te verstrekken aan de Stichting Steunfonds Pinetum Blijdenstein.

Rijks Schatkist

Dit betreft 2 rijks obligaties. Deze obligaties zijn door het Rijk in 2022 afgelost.

Per 31 december 2022 heeft de gemeente de volgende deelnamen in aandelenkapitaal;

Deelname in aandelenkapitaal	bedrag per 1-1-2022	bij	af	bedrag per 31-12-2022
BNG Bank	274	-	-	274
Vitens. N.V.	90	-	-	90
Rom Utrecht	2.000	-	-	2.000
Gem Crailo	1	-	-	1
Totaal	2.365	-	-	2.365

tabel 11.2 (bedragen x € 1.000)

BNG Bank

De gemeente Hilversum heeft 120.939 aandelen, 0,2% van het totaal, en daarmee stemrecht op de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders).

Vitens, waterbedrijf

De gemeente Hilversum heeft 89.569 aandelen, 1,55% van het totaal, en daarmee stemrecht op de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders).

ROM Utrecht

Op 25 februari 2020 heeft het college besloten deel te nemen in de Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht (ROM).

Het doel van de ontwikkelingsmaatschappij is erop gericht om grote projecten en nieuwe bedrijven of producten financieel haalbaar te maken en zo een economische impuls aan de regio te geven.

Gem Crailo

GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%).

De Vennootschap heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

3.4.12 Verleende garanties

Om externe partijen te ondersteunen bij het realiseren van hun doelstellingen kan de gemeente garant staan voor leningen. Deze garantstelling kan gebeuren op basis van de 'publieke taak' van de gemeente. Of in een concreet geval sprake is van een publieke taak, bepaalt de gemeenteraad. Daarom moet iedere lening of garantstelling die het college overweegt, eerst aan de raad kenbaar gemaakt worden en neemt het college pas een besluit nadat zij nota heeft genomen van de wensen en bedenkingen van de raad.

HC & FC Victoria 1893

Via raadsbesluit van 13 juli 2022 is door de gemeente Hilversum een borgstelling verleend aan HC & FC Victoria om de bouw van het nieuwe paviljoen mogelijk te maken.

Voor een volledig overzicht van de verleende garanties wordt verwezen naar de Staat van gewaarborgde geldleningen in § 5.

3.5 Bedrijfsvoering

3.5.1 Inleiding

Begin 2022 stond nog volop in het teken van de coronacrisis. We zijn inmiddels gewend aan het thuiswerken, maar verlangden ook naar een periode waarin medewerkers elkaar weer fysiek konden treffen. Medio 2022 was het dan zover. De beperkende coronamaatregelen werden afgeschaald en het hybride werken werd geïntroduceerd. Naast het digitale werken behoren fysieke ontmoetingen ook eindelijk weer tot de mogelijkheid.

We constateren een aantal grote ontwikkelingen in de samenleving. Er zijn inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen die worden geraakt door de gevolgen van de energiecrisis. We zien dat de situatie op de arbeidsmarkt en de uitvoering van de opvang van vluchtelingen ook doorwerken op de ambtelijke organisatie. Hilversum heeft er extra werkzaamheden bij gekregen. Denk hierbij aan het uitkeren van energietoeslagen, de opvang van ontheemden uit de Oekraïne en het realiseren van opvangplekken voor asielzoekers die niet op een COA-locatie konden worden opgevangen. Op deze extra taken was de gemeentelijke capaciteit niet berekend. Er is zoveel op ons af gekomen, dat onze inwoners en ondernemers gemerkt hebben dat onze dienstverlening op sommige momenten minder was. Om de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen te kunnen borgen zijn daarom keuzes gemaakt in de prioritering van werkzaamheden. Dankzij deze prioritering en de inzet en flexibiliteit van de medewerkers heeft de gemeente ook in 2022 haar bedrijfsvoering kunnen continueren.

Deze paragraaf is onderverdeeld in inhoudelijke thema's:

- 1) Aantrekkelijk werkgeverschap
- 2) Optimalisatie van bedrijfsprocessen
- 3) Borgen van bedrijfsprocessen

Uiteraard is ook de financiële kant vertegenwoordigd waarbij aandacht wordt besteed aan de personeelskosten, de huisvestingskosten en ICT kosten en de budgetten ten behoeve van de raad.

3.5.2 Aantrekkelijk werkgeverschap

Hybride werken

Om het hybride werken beter te faciliteren zijn het afgelopen jaar bijvoorbeeld laptops en mobiele telefoons ter beschikking gesteld aan alle medewerkers en college -en raadsleden. Er zijn cursussen georganiseerd o.a. om te leren werken met Microsoft Teams en er zijn (digitale) kantoorfaciliteiten vernieuwd. Kortom, onze digitale werkomgeving werd steeds belangrijker in 2022 en er is daarom extra ingezet om de digitale omgeving verder te professionaliseren.

Werken en verzuim

Net als bij vele andere bedrijven, hebben ook medewerkers van de ambtelijke organisatie van Hilversum te maken met een toenemende werklast en -druk alsmede de indirecte effecten van de diverse crisissen. Dit zien we terug in de verzuimcijfers, het toegenomen aantal mentale klachten en in sommige gevallen de afname van kwaliteit van werkzaamheden. Ook op landelijk niveau is een stijgende trend te zien op het gebied van verzuim. Het verzuimcijfer in onze organisatie per 31 december 2022 is 7,3%. In 2021 bedroeg het ziekteverzuim voor onze organisatie 6%.

In- door- en uitstroom

De beweging op de arbeidsmarkt is over de hele linie toegenomen. In de media is dit dagelijks te lezen en ook in onze eigen organisatie is voelbaar dat de arbeidsmarkt aan het veranderen is. Voor de moeilijk vervulbare functies is noodzakelijkerwijs een beroep gedaan op tijdelijke inhuur en/of detacheringsbureaus om de continuïteit van de bedrijfsvoering te borgen. Ook wordt er met werving en selectiebureaus gewerkt als dit nodig is en hebben we de recruitment activiteiten versterkt. Zo zijn er het afgelopen jaar meerdere 'meet en greets' en 'speeddates' georganiseerd om mensen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met onze gemeentelijke organisatie.

Boeien, binden en behouden

De beweging op de arbeidsmarkt maakt dat het des te meer van belang is om te investeren in onze ambtenaren en met elkaar een organisatie te zijn waar medewerkers graag willen werken en een bijdrage willen leveren voor Hilversum. Het afgelopen jaar is daarom wederom ingezet op het vergroten van het werkplezier, de vitaliteit en de werkbevoegdheid van medewerkers door medewerkers zoveel mogelijk in te zetten op hun kernkwaliteiten, het aanbieden van (persoonlijke) leer- en ontwikkeltrajecten en er is extra aandacht besteed aan een veilig en gezond werkklimaat.

3.5.3 Optimalisatie van bedrijfsprocessen

I-Visie

De i-visie is in 2020 vastgesteld om richting te geven aan de informatiehuishouding van de gemeente en de bijbehorende IT-oplossingen. Vanuit deze i-Visie zijn in 2022 diverse projecten uitgevoerd. Zo zijn er diverse specifieke applicaties binnen het Sociaal Domein aanbesteed en deels geïmplementeerd en is er een start gemaakt met de implementatie van een nieuwe financiële applicatie en de applicaties voor belastingen. Bij deze aanbestedingen wordt ingezet op SaaS-oplossingen met als doel onze wendbaarheid en weerbaarheid te vergroten.

Transitie naar Datagedreven Sturing

Om te voldoen aan de wens om besluitvorming te kunnen doen op basis van solide data en informatie, gericht en beter geïnformeerd beleid, optimale dienstverlening en een grotere wendbaarheid en effectiviteit is er ingezet op datagedreven sturing. Het doel van het programma is maatschappelijke waarde creëren door data in te zetten als versneller voor de realisatie van de opgaven in de stad. Tevens het versterken van de informatiepositie van de inwoner en het bestuur en te groeien naar een datavolwassen organisatie. Datagedreven sturing past in de organisatievisie waar we met elkaar voor staan en draagt bij aan de belangrijke ontwikkelopgaven in de stad zoals de omgevingswet en de woon- en mobiliteitsvisie.

Het programma is gestart, bemensing georganiseerd en er is een werkproces vastgesteld voor de ontwikkeling van datatoepassingen. Er zijn zes dataproducten ontwikkeld (interactieve kaart voor het uitvoeringsplan van de mobiliteitsvisie, woningbouwmonitor, dashboard zonnepotentieel in beeld voor energietransitie, dataspoor omgevingsvisie, een dataplan voor de groenmonitor, veiligheidsinformatieknooppunt). Er wordt steeds meer informatie bij elkaar gebracht op het open dataplatform [Open Hilversum](#). Daarnaast is de samenwerking met het Stadspanel data is geëvalueerd en er zijn hernieuwde samenwerkingsafspraken vastgesteld waarbij digitale ethiek als nieuw onderwerp is opgenomen.

Vergroten van de digitale vaardigheden

Hilversum staat - net als andere gemeenten - voor een grote uitdaging als het gaat om de digitale vaardigheden van medewerkers en informatieveiligheid. Het succes op deze gebieden is voor circa 80% afhankelijk van de cultuur in de organisatie en de digitale vaardigheid van onze medewerkers.

Het afgelopen jaar zijn er naast onlinetrainingen in ons eigen leerportaal van de Hilversum Academie - ook diverse live sessies en laagdrempelige inloopspreekuren georganiseerd waarin medewerkers begeleid werden bij digitale vragen. Daarnaast is er door het jaar heen extra aandacht besteed aan het gewenste gedrag op het gebied van informatieveiligheid, privacybescherming en integriteit.

Belastingproces

Ook het afgelopen jaar heeft de gemeente Hilversum de woonlastennota verstuurd aan de inwoners van Hilversum en Wijdemeeren. Deze nota is door meerdere factoren twee maanden later verzonden dan gebruikelijk. Een van deze factoren is de invoering van nieuwe wetgeving die stelt dat alle gemeenten de WOZ-waarde moeten baseren op het aantal vierkante meters van een gebouw, oftewel de gebruiksoppervlakte. Voorheen werd er gebruik gemaakt van de kubieke meter inhoud, oftewel een inhoudsmaat. Het afgelopen jaar is veel inzet gepleegd op het omzetten van de kubieke naar vierkante meters van de gebouwen. Parallel aan dit traject is er gewerkt aan het optimaliseren van het bezwaarschriftenproces, het ontwikkelen van de (mediation)vaardigheden van de medewerkers en de doorontwikkeling van de managementinformatietool. Tenslotte is er een start gemaakt met het voortraject voor de aanbesteding van de belastingapplicaties. Dit laatste wordt naar verwachting in 2023 afgerond.

In 2022 heeft zowel het onderzoek van de Waarderingskamer als de interne controle uitgewezen dat kwaliteitsverbeteringen in het belastingproces noodzakelijk zijn. De gegevens in de basisadministraties die betrokken zijn bij het belastingproces moeten beter worden gecontroleerd, vervolledigd en het proces moet structureel worden verbeterd. Dit is nodig om de kwaliteit op lange termijn te kunnen (blijven) borgen. Hilversum heeft daarom in augustus 2022 een meerjarig plan van aanpak opgesteld welke voorziet in het oplossen van de geconstateerde knelpunten. Met de uitvoering van dit plan is een start gemaakt in 2022 en het krijgt zijn vervolg in 2023 en 2024. De eerste positieve effecten zijn zichtbaar en mede daarom heeft de waarderingskamer aangegeven dat de belastingaanslagen 2023 verzonden mogen worden. De raad is hierover geïnformeerd middels [raadinformatiebrief 2022-061](#).

3.5.4 Borgen van bedrijfsprocessen

Informatiebeheer, informatiebeveiliging en privacybescherming

De beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatiesystemen en de betrouwbaarheid van informatie (privacy en controleerbaarheid) zijn van groot belang. Aandacht voor informatiebeheer, informatiebeveiliging en privacy is continu en in toenemende mate nodig om te voldoen aan de wettelijke eisen uit de Archiefwet, Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en het normenkader uit de Basis beveiliging Overheid (BIO).

Informatiebeheer

Vanuit de Archiefwet hebben we de taak om de gemeentelijke informatie goed en toegankelijk op orde te hebben, en dat blijft mensenwerk. Om hieraan te voldoen wordt ingezet op de organisatorische borging van informatie en de structurele monitoring van het proces. Informatiebeheer wordt nadrukkelijk onderdeel van 'basis op orde', waarbij inzicht in volledigheid en kwaliteit van registratie en controle achteraf geborgd worden. Over het informatiebeheer wordt jaarlijks gerapporteerd door de archiefinspecteur. Via interbestuurlijk toezicht ziet de provincie toe op de uitwerking en uitvoering hiervan. In 2021 was het oordeel van de provincie: "redelijk adequaat". In 2022 hebben we door omstandigheden bij de provincie geen oordeel van hen ontvangen. Om de vlakke trend in de beoordelingen te verbeteren richting "adequaat" is een verbeterplan 2023-2024 opgesteld. De aansturing daarvan is geborgd in de organisatie.

Informatiebeveiliging

Het afgelopen jaar is onder andere aandacht besteed aan het verder toepassen en naleven van de normen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en het compliant worden aan de eisen uit de Archiefwet. Daarnaast is de jaarlijkse [ENSIA](#) (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) is uitgevoerd. Deze methodiek wordt gebruikt om verantwoording af te leggen aan de Rijksoverheid en aan het College van burgemeester en wethouders over de (informatie)beveiliging van de gemeentelijke IT-omgeving en met name de continuïteit, kwaliteit en beveiliging rondom de basisregistraties die we als gemeente voeren (BRP, reisdocumenten, BAG, BGT, BRO, WOZ, DigiD aansluitingen en de Suwinet aansluiting). We rapporteren daarmee over de stand van zaken rondom informatieveiligheid en bescherming van de gegevens van onze inwoners, bedrijven en ketenpartners gebaseerd op het normenkader uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid.

Op de basisregistraties BRO, BGT, BAG, BRP, Reisdocumenten, DigiD en Suwinet aansluitingen hebben we het oordeel voldoende gekregen. Op de basisregistratie van de WOZ is een aanwijzing geweest die in het jaar 2022 is opgevolgd.

Privacy

Het rekenkamer onderzoek naar AVG en informatiebeveiliging heeft aangetoond dat we voldoende in control zijn en de komende jaren verder de processen rondom informatiebeveiliging en AVG kunnen versterken.

3.5.5 Interne beheersing

Rechtmatigheid

In deze paragraaf is een proeve van de rechtmatigheidsverantwoording 2022 opgenomen. De rechtmatigheidsverantwoording beoogt bij te dragen aan het debat tussen college en raad over de verantwoording en de kwaliteit van het financiële beheer. Bij het opstellen van deze rechtmatigheidsverantwoording zijn de kaders toegepast zoals ze vanaf 2022 gelden conform kadernota rechtmatigheid en de financiële verordening van de gemeente Hilversum. We spreken van een proeve, omdat gemeenten nog niet wettelijk verplicht zijn een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen. Aanvankelijk zouden gemeenten al met ingang van 2021 verplicht zijn tot het opnemen van deze verantwoording. Corona en de kabinetsformatie leidden in het parlement tot een andere prioritering, waardoor behandeling van het betreffende wetsvoorstel werd uitgesteld, waardoor de verplichting nu pas geldt vanaf boekjaar 2023.

Algemeen

Met de rechtmatigheidsverantwoording legt ons college zelf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid in het afgelopen jaar. Daarmee loopt het college vooruit op het oordeel over rechtmatigheid van de accountant. Hun oordeel richt zich, conform nog voorgeschreven wettelijke kaders 2022, op de getrouwheid van de jaarrekening én rechtmatigheid van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties. Als gevolg overlapt de controleverklaring van de accountant daardoor gedeeltelijk met hiernavolgende verantwoording.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreft het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. Toepassing van deze criteria betekent dat inzicht wordt gegeven in afwijkingen van de lasten ten opzichte van door uw raad goedgekeurde budgetten, inzicht in afwijkingen van de toepassing van wet- en regelgeving (met financiële consequenties) en of financiële afwijking het gevolg zijn misbruik of oneigenlijk gebruik.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties (exclusief SISA-regelingen) het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties (exclusief SISA-regelingen) in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1 % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3,3 miljoen.

Bevindingen

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde kaders met uitzondering van de hierna gerapporteerde afwijking.

De geconstateerde afwijking betreft:

Onderdeel	Criterium	Onrechtmatigheid
Inkoop/aanbesteding	Voorwaarden	€ 0,6 miljoen

Hieronder wordt de afwijking verder toegelicht waarbij ook wordt ingegaan op de ondernomen acties om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Toelichting

Inkoop/aanbesteding

De geconstateerde onrechtmatigheden bij inkoop/aanbesteding hangen samen met de al enige jaren gesignaleerde risico's op onjuiste aanbestedingen uit het verleden. De afgelopen jaren heeft de organisatie zich in opdracht van het college enerzijds gericht op het opsporen en herstellen van aanbestedingsfouten uit het verleden en anderzijds op het voorkomen van nieuwe fouten.

De organisatie heeft de afgelopen jaren een behoorlijke inspanning geleverd om alle in het verleden gemaakte aanbestedingsfouten op te sporen en tot een oplossing te komen. Op basis van de analyse van de totale uitgaven over de periode 2019 – 2022, is bij een uitgebreide steekproef (41 dossiers) vastgesteld dat zich onrechtmatigheden hebben voorgedaan met effect op de rechtmatigheid van de kosten 2022 (€ 0,6 miljoen). De onrechtmatigheden betreffen vooral het initieel niet Europees aanbesteden van de dossiers en het uitbreiden of verlengen van de initiële opdracht waardoor alsnog de aanbestedingsgrenzen worden overschreden. Het betreft, met uitzondering van 1 dossier, initiële opdrachten uit jaren vóór 2022.

Naast het opsporen en herstellen van de in het verleden gemaakte aanbestedingsfouten is geïnvesteerd in het versterken van de keten van Inkoopbehoefte tot en met Betalen (ITB) om daarmee nieuwe onrechtmatigheden te voorkomen. De inrichting en implementatie van een nieuw systeem voor het registreren van alle inkooporders en de factuurafhandeling in 2022 vormt een belangrijke bouwsteen in het uiteindelijk te realiseren stelsel van sturing en beheersing op

inkoop/aanbesteding en het in control komen op dit proces. Andere belangrijke bouwstenen waaraan in 2022 verder is gewerkt binnen het cyclisch inkoopproces vormen de centrale inkoopfunctie, de inkoopjaarplannen van de organisatieonderdelen, de inkoopordercontrole, de managementinformatie en de interne kwaliteitsbewaking. Daarnaast is in 2022 wederom veel aandacht besteed aan verbetering van communicatie en het bewustzijn binnen de organisatie over inkoop/aanbesteding.

De verbeteringen in deze zogenaamde ITB-keten gaan ook na 2022 door om zoveel als mogelijk onrechtmatigheden vroegtijdig te signaleren, te monitoren en waar mogelijk te herstellen. Zowel de realisatie van de verbeteringen als het vaststellen van nieuwe afwijkingen wordt nadrukkelijk gevolgd door de interne auditfunctie (IAF) onder leiding van de concerncontroller.

Context

In toenemende mate komen gemeenten voor uitdagingen te staan die elkaar in rap tempo opvolgen. Denk hierbij aan de opvangproblematiek, woningbouwopgave, klimaattransitie (verduurzaming en stikstofproblematiek), een mobiliteitsopgave en de toename van wet- en regelgeving door onder andere het sterk groeiend aantal SiSa-regelingen. Dit alles in een tijd van algehele prijsstijging en tekort aan (bouw)materiaal en een effect op het uitgavenniveau van de reguliere begroting. Gevolg is dat de prognoses van de woningbouwproductie onzekerder worden en het risicoprofiel van de grondexploitaties, ook door de stijgende rente, toeneemt. Gelijktijdig is sprake van een krapte op de arbeidsmarkt waardoor vacatures minder snel worden ingevuld en binnen de organisatie meer inhuurkrachten worden ingezet. Deze uitdagingen vragen veel van het college en de ambtelijke organisatie en benadrukken het belang van prioritering van ambities. Het is prettig om met elkaar te constateren dat de gemeente Hilversum deze uitdagingen aan kan gaan met een interne beheersing die in de basis op orde is.

Er zijn in 2022 wederom belangrijke stappen gezet in het traject om de interne beheersing van de gemeentelijke processen verder te verbeteren wat gaat bijdragen aan de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het boekjaar 2023. Wel constateert ons college dat op dit punt nog de nodige stappen te zetten zijn en de doorontwikkelingen achter lopen ten opzichte van de eerder gestelde ambities.

Risicoanalyse fraude en integriteit

Een gemeente heeft te maken met frauderisico's die deels wel en deels ook niet voorkomen kunnen worden. Door frauderisico's te analyseren kunnen we weloverwogen keuzes maken ten aanzien van het voorkomen daarvan. Beheersing van het risico op fraude is niet een eenmalige activiteit maar is een structureel onderdeel van de inrichting van de organisatie van de gemeente Hilversum. Naast de structuur, de inrichting binnen de (ICT-systemen van de) organisatie, is ook organisatiecultuur van belang om fraude te voorkomen. Bewustwording van dat risico is daarbij een belangrijk aspect. Ons college is primair verantwoordelijk voor het vermijden en ontdekken van fraude en stelt een frauderisicoanalyse op. Het is belangrijk dat het onderwerp frauderisico en integriteit periodiek op de agenda staat en onderwerp is van gesprek van het college, directie en management. Zeker niet minder belangrijk is dat frauderisico en integriteit ook een gespreksonderwerp is tussen leidinggevende en medewerker en medewerkers onderling. De frauderisicoanalyse is vanaf 2021 vast onderdeel van het controle plan van de interne audit functie. In de halfjaarlijkse rapportages komen de bevindingen op dit onderwerp vanaf 2023 terug als vast item. Naast de risicoanalyse, fraude en integriteit wordt ook aandacht besteedt aan misbruik en oneigenlijk gebruik. Binnen de gemeente Hilversum hangt frauderisicomanagement samen met de bestaande aanpak op het gebied van integriteit en breder risicomanagement. De gemeente ontplooit voortdurend verschillende initiatieven op het gebied van integriteit en breder risicomanagement. Zo heeft de gemeente Hilversum in 2022 ten aanzien van breder risicomanagement diverse activiteiten verricht gericht op het versterken van de interne beheersing van de gemeente. Dit betreft onder andere het

procesgericht werken, de implementatie van de Rechtmatigheidsverantwoording, de doorontwikkeling van de interne audit functie en gemeentebreed risicomanagement. In de loop van de tijd moet frauderisicomanagement dan ook integraal onderdeel zijn van de reguliere processen van de gemeente op het gebied van breder risicomanagement, bijvoorbeeld als onderdeel van de reguliere P&C-cyclus. Het is wenselijk hierbij aan te sluiten bij bestaande initiatieven. Frauderisicoanalyses zijn bijvoorbeeld dan integraal onderdeel van de dialoogtafels gericht op processen per domein en/of afdeling. In deze dialoogtafels wordt breder gekeken naar risicomanagement door naast frauderisico's hierin tevens financiële risico's en rechtmatigheidsrisico's mee te nemen. Input voor deze tafels komt uit diverse bronnen, zoals ook de in 2021 uitgevoerde en in 2022 geactualiseerde frauderisicoanalyse. Deze frauderisicoanalyse wordt vanuit het college in 2023 als onderdeel van de uitgevoerde 213a onderzoeken actief onder de aandacht gebracht van de raad en specifiek behandeld in de audit en rekeningcommissie.

Cyclus frauderisicoanalyse

De frauderisicoanalyse binnen de gemeente wordt verder ontwikkeld en verfijnd over de loop van een langere periode om het gewenste volwassenheidsniveau van de frauderisicoanalyse te bereiken. Op dit moment vinden gesprekken binnen de organisatie plaats in het kader van het professionaliseren van de analyses. Hierbij wordt meer en meer de link gelegd naar risicomanagement in algemene zin. Het doel is om vanaf 2023 frauderisicoanalyses structureel in te bedden in de gemeentelijke organisatie. Hierbij merkt ons college op dat het geen statisch proces is en veelal een momentopname. Het is de bedoeling dat frauderisicoanalyses in ontwikkeling blijven. Op basis van nieuwe inzichten of processen kunnen de onderkende risico's veranderen.

3.5.6 Effectindicatoren

Het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en de opgaven in de stad brengt kosten met zich mee. Om een eenduidig beeld te vormen van de beleidsresultaten van de gemeente en gemeenten onderling te kunnen vergelijken zijn er een aantal beleidsindicatoren verplicht gesteld door het Rijk. Onderstaande indicatoren hebben betrekking op de bedrijfsvoering.

**Bedragen x €1.000*

Indicatoren	Rekening 2021	Begroting 2022	Herziene begroting 2022	Rekening 2022	Toelichting
Formatie (excl. College, Raad, Griffie en Rekenkamer)	678	676	676	722	Door extra toegekende formatiegelden in de begroting 2022 en in de voorjaarsnota 2022 is de formatie toegenomen met 46 fte.
Bezetting (excl. College, Raad, Griffie en Rekenkamer)	652	n.v.t.	n.v.t.	667	De vacatureruimte van 55 fte (722 - 667) ontstaat onder andere door de krappe arbeidsmarkt en het daardoor moeilijke kunnen vervulling van vacatures. Deze vacatureruimte is deels ingevuld door externe inhuur.

Formatie kosten ambtelijke organisatie 1)	56.952	58.362	61.731	61.303	Door de krapte op de arbeidsmarkt zijn niet alle vacatures vervuld. Dit leidt in 2022 tot een incidentele onderschrijding van ongeveer € 428.000.
Formatie College	7	7	7	6	Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 is het aantal wethouders terug gegaan van 6 naar 5. In het aantal van 6 collegeleden zit ook de burgemeester.
Kosten college *	1.340	1.249	1.249	1.110	Kosten, incl. pensioenopbouw en wachtgeldten voormalige wethouders.
Inhuur: totale kosten 2)	12.173	1.311	1.311	15.091	Betreft inhuurkosten ten behoeve van de taakvelden inclusief (grote) projecten en de reguliere bedrijfsvoering/overhead. De gerealiseerde inhuurkosten zijn gedekt in de begroting 2022 middels inhuurbudget, salarisbudget of materieel budget. De inhoudelijke verantwoording ten aanzien van het materiële budget vindt plaats in de afzonderlijke programma's.
Saldo automatisering (saldering baten en lasten) *	3.942	8.276	9.687	9.445	Ten opzichte van de originele begroting is afgerond € 1,4 miljoen aan budget toegevoegd. Deze toevoeging kan grotendeels worden verklaard door de geplande applicatie vervangingen. Het betreffen SaaS-applicaties die conform wet -en regelgeving de kosten moeten worden opgenomen in de exploitatie van de gemeente (€ 1,2 miljoen).
Saldo huisvesting (saldering baten en lasten) *	4.421	2.753	3.062	3.052	Betreft de totale huisvestingslast van de gemeente.

Middelen ten behoeve van de Raad/Griffie *	1.900	1.799	1.881	1.970	De kosten van de griffie betreffen zowel de personeelslasten van de griffie als het materiële budget van de griffie. De kosten van de Rekenkamer betreffen zowel de personeelslasten als het onderzoeksbudget. De lastenoverschrijding is een direct gevolg van de werving en selectie van de nieuwe griffier en het afscheid van de voormalige burgemeester.
--	-------	-------	-------	-------	---

1) Toelichting formatiekosten ambtelijke organisatie

Door de krapte op de arbeidsmarkt blijven vacatures langer openstaan. De beweging op de arbeidsmarkt is over de hele linie toegenomen. In de media is dit dagelijks te lezen en ook in onze eigen organisatie is voelbaar dat de arbeidsmarkt aan het veranderen is. Voor de moeilijk vervulbare functies is noodzakelijkerwijs een beroep gedaan op tijdelijke inhuur en/of detacheringsbureaus om de continuïteit van de bedrijfsvoering te borgen. Ook wordt er met werving en selectiebureaus gewerkt als dit nodig is en hebben we de recruitment activiteiten versterkt. Daarbij wordt de werving en selectie afgestemd op de specifieke functies. Zo zijn er het afgelopen jaar meerdere 'meet en greets' en 'speeddates' georganiseerd om mensen op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met onze gemeentelijke organisatie.

2) Toelichting inhuur ambtelijke organisatie

In 2022 is er voor afgerond € 15 miljoen aan externe inhuur gepleegd. Dit betreft zowel de inhuur op de taakvelden inclusief (grote) projecten als de reguliere bedrijfsvoering/overhead. De gerealiseerde inhuurkosten zijn gedekt in de begroting 2022 middels inhuurbudget, salarisbudget of materieel budget. De totale inhuurkosten afgezet tegen de totale loonkosten (eigen personeel + inhuur) bedraagt 25%. Ter vergelijking, het landelijk gemiddelde bedroeg in 2021 17 % (bron: Personeelsmonitor 2021).

De redenen van inhuur lopen uiteen van inhuur in verband met een moeizame werving als gevolg van de krappe arbeidsmarkt tot inhuur in verband met (langdurige) ziekte. Daarnaast is ook een deel van het formatiebudget tijdelijk van aard, waardoor het niet prudent is om vaste medewerkers te werven voor de betreffende functies. Dit speelt bijvoorbeeld bij de (grote) projecten, zoals:

- Busstation
- MFA (Paulusschool / Lelie)
- Arenapark
- Omgevingsvisie
- Duurzaamheid
- Verstedelijkingsopgave /Stationsgebied

Aanvullend daarop is in 2022 ook inhuur gepleegd om de covid-19 crisis en de Oekraïne crisis in goede banen te leiden.

3.6 Verbonden partijen

3.6.1 Inleiding

In de regelgeving wordt met een verbonden partij bedoeld: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft.

Deze paragraaf verbonden partijen bevat de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen alsmede een lijst van de verbonden partijen. Deze lijst is als volgt onderverdeeld:

1. gemeenschappelijke regelingen;
2. vennootschappen en coöperaties;
3. stichtingen en verenigingen.

Per verbonden partij wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- het gemeentelijk belang in de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- het financiële resultaat van de verbonden partij in het jaar en het jaar ervóór;
- de omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het einde van het jaar en het jaar ervóór;
- de risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

De prestaties van de verbonden partijen zijn niet in deze paragraaf beschreven, maar in de programma's. In de programma's is de informatie opgenomen over de doelstellingen, de beoogde maatschappelijke effecten, de wijze waarop gestreefd wordt deze effecten te bereiken, en de betrokkenheid hierbij van de verbonden partijen.

3.6.2 Visie op verbonden partijen

Het beleid van de gemeente Hilversum met betrekking tot verbonden partijen is vastgelegd in twee nota's: de P&C-nota Verbonden partijen en Sturen op verbonden partijen.

In de P&C-nota Verbonden partijen (2008) is onder andere geregeld welke vragen beantwoord moeten worden voordat besloten wordt om aan een verbonden partij te gaan deelnemen:

1. Wordt door deelname een publiek belang gediend? Welk belang is dat?
2. Kan dit publieke belang ook zelfstandig door de gemeente worden verwezenlijkt? Zo ja, wat zijn de voordelen en nadelen van verwezenlijking via een verbonden partij?
3. Kan aangetoond worden dat de voordelen van deelname groter zijn dan het standaardbezwaar van verlies aan bestuurlijke grip?
4. Wat zijn de financiële risico's, en hoe wegen die op tegen de voordelen van deelname?
5. Is er keuze mogelijk met betrekking tot de rechtsvorm van de verbonden partij, en zo ja welke vorm verdient de voorkeur?

De nota Sturing op verbonden partijen (2013) heeft als doel 'de sturingsmogelijkheden van raad en college van B en W op de huidige verbonden partijen te verbeteren.' Hiervoor zijn tien verbeterpunten geformuleerd, waaronder:

- ‘sturen en controleren op financiën én prestaties (is geleverd conform afgesproken prestaties?)’;
- ‘waar dit nu nog onvoldoende inzichtelijk wordt gemaakt, in gesprek te gaan met de verbonden partij over de opname van duidelijk geformuleerde doelen, prestaties en prestatie-indicatoren in de begroting en de jaarrekening’;
- ‘tijdens de begrotingsbehandeling te bepalen over welke onderwerpen college van B&W en/of de raad de komende tijd wil (mee)praten’.

3.6.3 Beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Afgelopen jaren is een visie op samenwerking en de verschillende rollen van gemeente en organisaties in samenwerkingen ontwikkeld, waarbij werd aangegeven welke vormen van governance mogelijk en gebruikelijk zijn en welke risico's daarbij horen. In september 2020 heeft hierover een beeldvormende sessie met de raad plaatsgevonden. In 2021 is mede door de Corona pandemie de oorspronkelijke planning niet gehaald. Gezien de bestuurlijke prioriteiten en de veelheid van onderwerpen is de visie op samenwerking en een afwegingskader samenwerking (waaronder Verbonden Partijen) in het 2e kwartaal van 2022 uitgewerkt. De raad heeft op 8 maart 2023 de “Visie op Samenwerking en Governance Verbonden Partijen” vastgesteld.

De beleidsvoornemens van de gemeente Hilversum voor de individuele verbonden partijen zijn opgenomen in de doelen die hieronder en bij de programma's beschreven zijn. Daarnaast hebben wij, zowel voor onze eigen organisatie als de verbonden partijen, aandacht voor een doelmatige en doeltreffende besteding van financiële middelen. Praktisch vertaald moeten de begrotingsbudgetten goed zijn onderbouwd en moet die onderbouwing actueel zijn. Niet goed onderbouwde budgetten (zogenaamde beukennoten) moeten vrijvallen of beschikbaar komen voor andere ambities. Dit heeft onze continue aandacht in de contacten met diverse verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Regio Gooi en Vechtstreek

Bestuurlijke deelname van de gemeente	In 2022 behandelden de gemeenteraden een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling (Hilversum 2 februari 2022). Deze is per 1 maart 2022 in werking getreden. Behalve de uittreding van Weesp zijn er ook enkele technische wijzigingen doorgevoerd. Op basis van die regeling heeft ieder lid een gelijke stem. Dit betekent dat Hilversum dan 17% van de stemmen (1 van de 6) heeft. Een andere bepaling in de gemeenschappelijke regeling is de positie van de voorzitter. Aan het algemeen bestuur wordt een onafhankelijk voorzitter toegevoegd: de burgemeester van de grootste gemeente. Dat betekent dat burgemeester Van den Top voorzitter is. Als lid namens Hilversum is wethouder Van Hunnik lid van het algemeen bestuur. Verder wordt het algemeen bestuur uitgebreid met een lid namens de gemeente Eemnes wanneer het onderwerpen betreft die Eemnes aangaat. In dat geval heeft Eemnes ook een gelijke stem, en is het aandeel van Hilversum 14%.	
Partners	Gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdmeren en op specifieke taken ook gemeente Eemnes.	
Doel en openbaar belang	In de gemeenschappelijke regeling is het doel als volgt: Doel is de wenselijk geachte samenwerking tussen de gemeenten in Gooi en Vechtstreek en Eemnes zodanig vorm te geven dat de aan de Regio GV opgedragen taken doelmatig en doeltreffend worden uitgevoerd met behoud van de regie van de gemeenten onder waarborging van de betrokkenheid van gemeenteraden bij de regionale samenwerking.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 39,8 mln	€ 40,2 mln
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 930.000 voordeel na mutatie reserves (€ 2,3 mln voordeel vóór mutaties reserves)	€ 6,8 mln voordeel na mutaties reserves (en voor bestedingsvoorstellen)

Toelichting	<p>Het financieel resultaat 2022 is gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 van eind maart 2023. Het resultaat 2022 (€ 6,8 mln voordeel) bestaat uit € 5,9 mln voordeel op de centrumtaken (m.n. een vrijval van eerder opgenomen verplichtingen bij Bescherming en Opvang), € 1,1 mln voordeel bij de GAD en € 0,2 mln nadeel bij de overige bedrijfsonderdelen. Na verrekeningen op diverse reserves bedraagt het te verdelen resultaat € 7,1 mln. Hiervoor zal de Regio GV een bestedingsvoorstel om een zienswijze aan de gemeenteraden voorleggen; in september 2023 stelt het AB het bestedingsvoorstel vast.</p> <p>Het financieel resultaat 2021 is gebaseerd op de jaarstukken 2021. Het resultaat 2021 (€ 930.000 voordeel) bestaat uit € 0,1 mln verlies bij de GAD en ruim € 1 mln voordeel bij de overige bedrijfsonderdelen.</p> <p>De bijdragen 2021 en 2022 zijn gebaseerd op de begrotingen 2021 en 2022 en bestaat uit € 15,8 mln (2022: € 18,9 mln) aan gemeentelijke bijdrage en het doorbetalen van € 24,0 mln (2022: € 21,3 mln) aan middelen die Hilversum als centrumgemeente ontvangt. Van de € 15,8 mln (2022: € 18,9 mln) gemeentelijke bijdrage is € 8,9 mln (2022: € 9,9 mln) voor de GAD.</p> <p>De realisatie 2022 van de Regio GV bedraagt circa € 118 mln (realisatie 2021: € 123 mln).</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 13,7 mln	€ 21,9 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 63,8 mln	€ 51,4 mln
Toelichting	<p>De cijfers 2021 en 2022 zijn gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 van eind maart 2023.</p> <p>Het EV 2021 bestaat uit: resultaat: € 0,9 mln (2022: € 6,8 mln) , algemene reserve: € 1,2 mln (2022: € 1,2 mln) , bestemmingsreserves: € 11,6 mln (2022: € 13,9 mln).</p> <p>Het VV 2021 bestaat uit: lang VV: € 36,5 mln (2022: € 33,2 mln), voorzieningen: € 1,4 mln (2022: € 1,7 mln), overlopende passiva: € 20,0 mln (2022: € 11,7 mln), overig kort VV: € 5,9 mln (2022: € 4,8 mln) .</p>	

Ontwikkelingen	<p>De gemeenschappelijke regeling heeft een openbaar lichaam ingesteld als bedoeld in artikel 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De opheffing van de regeling en de ontbinding van het openbaar lichaam is geregeld in artikel 40 van de Gemeenschappelijke Regeling Regio Gooi en Vechtstreek). Hierin is bepaald dat bij opheffing een liquidatieplan vastgesteld wordt door het algemeen bestuur waarbij afspraken worden gemaakt over de vereffening van het vermogen. De verdeelsleutel van deze vereffening is gelijk aan de verdeelsleutel die is bepaald bij het aangaan van de diverse verplichtingen. In beginsel is dat op basis van het inwonersaantal. Deze zelfde verdeling van financiële verantwoordelijkheid geldt ook bij een nadelig jaarresultaat, dat niet opgevangen kan worden met de eigen reserves. Dat betekent dat in geval van schulden bij opheffing of tekorten bij de jaarrekening de gemeente Hilversum voor ongeveer 37 % aansprakelijk is).</p> <p>Als gevolg van de herindeling met Amsterdam is de gemeente Weesp na 48 jaar geen eigenaar meer van de gemeenschappelijke regeling Regio Gooi en Vechtstreek. De Regio sloot in 2021 met Amsterdam dienstverleningsovereenkomsten voor de inzameling van huishoudelijk afval (3 jaar) en de regioconservator (4 jaar). Met deze overeenkomsten beogen Amsterdam en de Regio Gooi en Vechtstreek langdurig continuïteit van dienstverlening te realiseren voor inwoners uit Weesp. De overige taken en diensten van de Regio zijn per 1 januari 2022 of worden per 1 januari 2023 overgedragen aan de gemeente Amsterdam. De ontvangen uittreedsom (€ 4,1 mln) zal de Regio GV gebruiken ter dekking van de tijdelijke frictiekosten.</p>
Risico's	<p>De Regio Gooi en Vechtstreek geeft in de concept-programmabegroting 2024 aan dat tegenover het risicoprofiel van ruim € 1,9 mln een weerstandscapaciteit van ruim € 1,2 mln staat. De daaruit voortvloeiende ratio is met 0,62 onvoldoende te noemen (1=voldoende). Als grootste risico's benoemt de Regio GV de ontwikkeling van de lonen en prijzen samen ruim € 800.000, en diverse risico's bij de GAD € 430.000.</p>
Programma	4. Bestuur
Website	http://www.regiogv.nl

Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	Statutaire vestigingsplaats is Hilversum. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten. De burgemeester van Hilversum maakt deel uit van en is voorzitter van het dagelijks en het algemeen bestuur. Het bestuur beslist bij meerderheid van stemmen. Hilversum heeft 1 van de 6 stemmen in het algemeen bestuur.	
Partners	De gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdmeren.	
Doel en openbaar belang	<p>De taken en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio zijn vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr). In hoofdlijnen zijn dat conform artikel 10 Wvr:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises; b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid; d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. Deze taken worden gezamenlijk uitgevoerd door de brandweer, politie, GHOR en Bevolkingszorg; e. het instellen en in stand houden van een brandweer; f. het instellen en in stand houden van een Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR). De GHOR coördineert de inzet van geneeskundige diensten tijdens rampen en grote ongevallen; g. het voorzien in de meldkamerfunctie; h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken. 	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 8,6 mln	€ 8,6 mln
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 992.000 voordeel	€ 125.000 nadeel

Toelichting	Het financieel aandeel 2021 en 2022 is gebaseerd op de in 2021 en 2022 betaalde bedragen aan de Veiligheidsregio.	
	Het financieel resultaat 2021 is gebaseerd op de jaarstukken 2021 van de Veiligheidsregio. Het financieel resultaat 2022 is gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022.	
	Van de totale gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio draagt gemeente Hilversum circa 39% van de kosten. Voor 2021 bestaat dit uit de volgende bedragen: Algemene bijdrage voor de Veiligheidsregio € 8,1 mln (2022: € 8,1 mln), Bijdrage Bevolkingszorg € 131.000 (2022: € 137.000), Bijdrage huisvesting € 379.000 (2022: € 373.000).	
	Het totaal van de exploitatie 2021 (baten) bedraagt € 31,1 mln (2022: € 31,9 mln lasten).	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 3,8 mln	€ 4,8 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 33,1 mln	€ 30,2 mln
Toelichting	De cijfers per 31-12-2021 en 31-12-2022 zijn gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 van de Veiligheidsregio.	
Ontwikkelingen	Verplichtend karakter (voorheen taakdifferentiatie): In december 2019 is een voorlopig besluit genomen in het Veiligheidsberaad om taakdifferentiatie tussen beroepsmedewerkers en vrijwilligers nader uit te werken. Daarbij gaat het er om dat objectief vastgesteld kan worden dat er verschil is tussen een vrijwilliger en een beroepsbrandweer. Te denken valt aan differentiatie in de zwaarte van de opleiding, het uitvoeren van specialismen, en de belasting in tijd en beschikbaarheid. In de eerste helft van 2023 zal meer duidelijkheid komen over de financiële gevolgen van het verplichtend karakter en de bijbehorende financiële dekking.	

Risico's	<p>De verdeelsleutel van de gemeentelijke bijdragen is geregeld in artikel 32 van de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek 2016. Vervolgens bepaalt artikel 35 van deze regeling dat bij (gedeeltelijke) opheffing het algemeen bestuur een verdeling opstelt. Opheffing van dit wettelijk verplichte openbaar lichaam kan alleen door de rijkswetgever geïnitieerd worden. Als verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen wordt dezelfde verhouding toegepast als bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds aan de individuele gemeenten voor openbare orde en veiligheid voor brandweer en rampenbestrijding opgenomen bedragen. Dezelfde verdeling van financiële verantwoordelijkheid geldt ook bij een nadelig jaarresultaat, dat niet opgevangen kan worden met de eigen reserves. De deelnemende gemeenten dragen in een eventueel tekort bij op basis van het aantal inwoners. In geval van tekorten bij de jaarrekening is de gemeente Hilversum voor zo'n 42% aansprakelijk.</p> <p>In de jaarstukken 2022 geeft de Veiligheidsregio aan dat zowel de weerstandscapaciteit als het risicoprofiel beide uitkomen op € 1,5 mln en daarmee de ratio van het weerstandsvermogen 1,0 bedraagt. Het grootste risico zou zijn: Verplichtend karakter brandweerpersoneel (voorheen taakdifferentiatie brandweerpersoneel). In december 2019 is een voorlopig besluit genomen in het Veiligheidsberaad om taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwilligers nader uit te werken. Daarbij gaat het er om dat er objectief vastgesteld kan worden dat er verschil is tussen een vrijwilliger en beroeps. In de eerste helft van 2023 zal er meer duidelijkheid komen in de gevolgen van taakdifferentiatie. De VRGV heeft geen invloed op het vervolgtraject dat gelopen wordt met de betrokken partijen (werkgevers, werknemers en het ministerie van Justitie en Veiligheid).</p> <p>Het financiële risico is voor het gehele land fors, maar met name voor de veiligheidsregio's die voor een groot deel drijven op vrijwilligheid. Gelet op de eerste aannames blijkt dat er bij de VRGV een minimaal risico is van € 2 mln per jaar. Het standpunt van de veiligheidsregio's is dat de extra kosten door taakdifferentiatie volledig door het ministerie van Justitie en Veiligheid gecompenseerd moeten worden. Doordat de verdeling van de rijksmiddelen op dit moment ongewis is loopt de VRGV een financieel risico. We gaan ervan uit dat vanaf 2023 invulling aan taakdifferentiatie zal worden gegeven. Het financieel risico schatten we in op 30% van de extra kosten. Over 2 jaar gerekend is het financieel risico € 1,2 mln.</p>
Programma	4. Bestuur
Website	www.vrgooienvechtstreek.nl

Werkvoorzieningsschap Tomingroep		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	<p>Namens Hilversum zit portefeuillehouder Heller in het Algemeen Bestuur (AB). Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Tomingroep worden op basis van het voortschrijdend tienjaars-gemiddelde aandeel van de deelnemende gemeenten in het aantal SW-medewerkers bij Tomingroep de onderstaande zaken bepaald:</p> <ul style="list-style-type: none"> -het aandeel in het eigen vermogen; -een eventuele dividenduitkering of verliescompensatie; -de stemverhouding in bestuursvergaderingen van het Schap. <p>Voor Hilversum is het voor 2022 vastgestelde aandeel 32,3 % (vastgesteld door AB Tomin op 9 maart 2022).</p>	
Partners	De gemeenten Almere, Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Huizen, Laren, Wijdmeren.	
Doel en openbaar belang	Het Werkvoorzieningsschap voert namens de deelnemende gemeenten taken uit in het kader van de 'oude' Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) die gericht zijn op het aanbieden van aangepast werk aan mensen met een arbeidsbeperking.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 6,7 mln	€ 6,5 mln
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 1,3 mln winst	€ 1,7 mln winst

Toelichting	<p>Het financieel belang is de jaarlijkse rijksbijdrage Wsw die Hilversum via de algemene uitkering ontvangt en doorsluis naar het werkvoorzieningsschap. Het Schap heeft een 100% deelneming in Tomingroep BV. Het Schap en de BV hebben een meerjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In deze overeenkomst garandeert de BV aan het Schap een nulresultaat, en verklaart het Schap dat de SW-medewerkers bij de BV worden gedetacheerd. Het nulresultaat houdt in dat een negatief resultaat bij het Schap wordt gecompenseerd door een garantietoekenning door de BV. Het uiteindelijke resultaat van het Schap is daarmee in elk boekjaar minimaal € 0.</p> <p>In 2021: positief resultaat € 1,3 mln, geen garantietoekenning BV In 2022: positief resultaat € 1,7 mln, geen garantietoekenning BV</p> <p>De BV kent echter een negatief resultaat van € 2,3 mln in 2022; om dit te dekken wordt het eigen vermogen van de BV aangesproken. Het eigen vermogen van de BV daalde van € 11,6 mln in 2021 naar € 9,3 mln in 2022. De verwachting is dat deze daling zal doorzetten waardoor in 2024 een negatief eigen vermogen ontstaat van -/- € 1,0 mln. Geconsolideerd met het eigen vermogen van het Schap betekent dit een daling van het eigen vermogen van € 17,1 mln in 2021 naar € 16,5 mln in 2022. De verwachting is dat deze daling door gaat zetten in de aankomende jaren.</p> <p>Het financieel belang van Hilversum in 2022 is 32,3% (2021: 30,9 %) is gebaseerd op het tienjaars voortschrijdende gemiddelde SW-aandeel, zoals dat door Algemeen Bestuur van Werkvoorzieningsschap Tomingroep is vastgesteld. Het financieel belang in 2021 en 2022 is gebaseerd op de in de hilversumse jaarstukken 2021 en 2022 verwerkte boekingen.</p> <p>Het resultaat van de verbonden partij 2021 is gebaseerd op de jaarstukken 2021 van werkvoorzieningsschap Tomingroep. Het resultaat van de verbonden partij 2022 is gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022.</p> <p>Dividend over 2020 te ontvangen in 2021 bedraagt € 0. Dividend over 2021 ontvangen in 2022 bedraagt € 0.</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 5,6 mln (incl. € 1,3 mln winst 2021)	€ 7,3 mln (incl. € 1,7 mln winst 2022)
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 6,3 mln	€ 4,5 mln
Toelichting	De cijfers 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021 van Werkvoorzieningsschap Tomingroep. De cijfers 2022 zijn gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 van Werkvoorzieningsschap Tomingroep.	

Ontwikkelingen

De primaire taak van het Werkvoorzieningsschap is om zo goed mogelijk uitvoering te geven aan de sociale werkvoorziening (SW).

In 2015 (invoering Participatiewet) werd de toegang tot de Wsw afgesloten. Sindsdien neemt het zittend Wsw-bestand en dus ook de rijkssubsidie Wsw jaarlijks af. Uitvoering van de Wsw voor het zittend bestand is sindsdien duurder (door het ontbreken van schaalvoordelen) en inefficiënter (door het verlies van expertise in afbouwende SW-bedrijven). In 2015 besloten de gemeenten in het Werkvoorzieningsschap daarom om Tomingroep ook in te zetten als arbeidsontwikkelinstrument, naast haar primaire taak als uitvoerder van de SW. Dit bleek door uiteenlopend beleid van de deelnemende gemeenten niet eenvoudig en is daarom sinds 2017 teruggedraaid naar vrijwillige inkoop.

In juni 2019 werd besloten om eventueel dividend niet meer uit te keren aan de deelnemende gemeenten maar in te zetten voor nieuwe werkgelegenheidsprojecten (het Werkvoorzieningsschap is volgens de statuten daartoe bevoegd). Over boekjaar 2018 zou het in 2019 aan Hilversum uit te keren dividend afgerond € 76.000 hebben bedragen. Vanaf 2019 is er geen dividend gerealiseerd.

In de loop van de zomer van 2019 bleek dat Tomingroep BV (100% dochter van het Werkvoorzieningsschap) voor het eerst in tenminste 25 jaar, het jaar zou gaan afsluiten met een tekort van rond de € 2,3 mln. De oorzaak lag in een combinatie van incidentele en meer structurele zaken zoals vervanging van langdurig zieken, tegenvallers in de omzet, en veel extra inhuur van uitzendkrachten.

Naar aanleiding van de verliezen over 2019 is het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Tomin in 2020 een verkenning gestart naar mogelijkheden om Tomin door te ontwikkelen tot arbeidsontwikkelbedrijf, dat toegerust is op de toekomst en waarbij de huidige bestuursopdracht (waarbij verliezen BV worden gecompenseerd door plaatsing P-wetters) wordt herzien. Medio 2021 zijn de uitkomsten van de verkenning met de raad gedeeld. Daarin staat dat de koersbepaling Tomin in de periode 2022-2025 een doorontwikkeling tot een werkleerbedrijf wordt. De tweede helft van 2021 is benut om een bedrijfsplan op te stellen voor de periode 2022-2025. Dit bedrijfsplan is intussen afgerond en wordt vanaf 2022, fasegewijs, geïmplementeerd.

Risico's	De gemeenten zetten de in de Algemene Uitkering ontvangen Wsw-bijdrage (rijkssubsidie Wsw) door naar het Schap. Doordat het Wsw-bestand afneemt, stijgen de kosten relatief door het ontbreken van schaalvoordelen. De strategienota ging uit van plaatsing P-wetters en groei van de onderneming. Dit is niet rendabel gebleken omdat P-wetters relatief duur zijn (zonder marktconforme begeleidingsvergoeding) en omdat voor het extra werk relatief dure inhuur ingezet moest worden. De nadelen konden worden opgevangen omdat de Tominggroep (in relatie tot andere SW-bedrijven in het land) een uitzonderlijk grote buffer had, namelijk het gezamenlijk eigen vermogen van het Schap en de BV. Het eigen vermogen loopt nu echter snel terug en is in 4 jaar tijd fors gedaald. De gemeente is 100% risicodragers voor haar aandeel (= het aantal werkdagen van de in de gemeente Hilversum wonende werknemers).
Programma	3. Werken
Website	www.tominggroep.nl

Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	De wethouder met vergunningverlening en handhaving in portefeuille heeft zitting in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). De verdeling van de stemmen wordt bepaald aan de hand van de jaarcijfers van het voorafgaande jaar. Het stempercentage in 2022 was 4,02 (2021: 4,51%).	
Partners	De provincies Flevoland en Noord-Holland, en de gemeenten Almere, Blaricum, Dronten, Gooise Meren, Huizen, Laren, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Wijdmeren, Zeewolde.	
Doel en openbaar belang	De OFGV verricht voor de gemeenteactiviteiten op het gebied van milieu. Dit zijn door het rijk verplichte zogenoemde basistaken en niet-verplichte zogenoemde plustaken. Waaronder het verlenen van omgevingsvergunningen milieu, afhandelen van meldingen en klachten, toezicht houden en handhaven. Verder kan de OFGV adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Ook verzorgt de OFGV de uitvoering van programma's en projecten voor de deelnemers, waaronder het leveren van milieutechnische kennis en het uitvoeren van onderzoek en metingen. Tot slot helpt de OFGV mee bij de voorbereiding op de Omgevingswet.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 608.000	€ 605.000
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 570.000	€ 949.000
Toelichting	De cijfers 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021 van de OFGV. De cijfers 2022 zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2022 (15-03-2023). In 2022 namen wij deel voor 4,02%.	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 1,6 mln	€ 2,6 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 4,3 mln	€ 5,5 mln
Toelichting	De cijfers 2021 zijn gebaseerd de jaarstukken 2021 van de OFGV. De cijfers 2022 zijn gebaseerd op de voorlopige jaarrekening 2022 (15-03-2023).	

Ontwikkelingen	De OFGV moet voldoen aan de kwaliteitscriteria en dat ook verantwoorden. Deze criteria zijn vastgelegd door alle deelnemers in hun Verordening VTH van 2016. Zij zijn bedoeld om de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (de VTH-taken) te professionaliseren en de kwaliteit in de organisatie te borgen. De kwaliteitscriteria hebben onder andere betrekking op de robuustheid van de organisatie, de professionaliteit van de medewerkers, en de kwaliteit van de uit te voeren taken. Uitvoering hiervan heeft de aandacht van Hilversum en de andere deelnemers. De OFGV heeft een instrument ontwikkeld om dit te monitoren.
Risico's	In de begroting 2023 noemt de OFGV onder andere de volgende risico's: indexering, Omgevingswet (digitale stelsel, omscholing, taakverandering), wegvallende overige opbrengsten, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, omvang takenpakket, eisen aan de taakuitvoering en ziekteverzuim. De OFGV heeft een vrij beschikbare weerstandscapaciteit van € 725.000 en noemt een benodigde weerstandscapaciteit van € 785.000: de ratio komt daarmee op 0,92. Dit valt binnen de daarvoor afgesproken bandbreedte.
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.ofgv.nl

Vennootschap of Coöperatie

GEM Crailo BV

Bestuurlijke deelname van de gemeente	GEM Crailo BV is opgericht op 1 mei 2018. De aandeelhouders zijn de gemeenten Hilversum (45%), Gooise Meren (45%) en Laren (10%). De wethouders Financiën vertegenwoordigen hun gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouder). De wethouders Ruimtelijke Ordening (in Hilversum de projectwethouder Crailo) vertegenwoordigen hun gemeente in het Bestuurlijk Overleg.	
Partners	Gemeenten Gooise Meren en Laren.	
Doel en openbaar belang	GEM Crailo BV heeft ten doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van plangebied Crailo voor woningbouw en bedrijvigheid en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	Zie toelichting	Zie toelichting
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 1,4 mln	€ 0,4 mln
Toelichting	<p>Het financieel resultaat van de verbonden partij vloeit voort uit de intergemeentelijke grondexploitatie, die jaarlijks geactualiseerd wordt. Begin 2023 is een financieel verslag over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022 beschikbaar gekomen: het resultaat na belastingen bedraagt € 0,4 mln in 2022. De kosten zijn in 2022 op totaalniveau binnen de begroting gebleven. Het resultaat is te verklaren door enkele mee- en tegenvallers zoals: hogere energiekosten, meevallers op het post duurzaamheid door de langere beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan, en de volledige vergoeding voor de noodzakelijke uitgave met betrekking tot de opvang van de Oekraïense vluchtelingen in opdracht van de gemeente Gooise Meren. Hiernaast zijn enkele werkzaamheden uitgesteld naar het jaar 2023 door de opvang van Oekraïne in aantal panden van de Palmkazerne.</p> <p>In de Jaarstukken 2022 is de meest actuele informatie over de GEM Crailo BV opgenomen. Op 22 maart 2023 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2022 van GEM Crailo BV vastgesteld. De verwachte looptijd van het project is tot en met 2031.</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 1,4 mln	€ 1,8 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 47,7 mln	€ 50,7 mln

Toelichting	In de Jaarstukken 2022 is de meest actuele informatie over de GEM Crailo BV opgenomen. Deze is hieronder opgenomen. Het volgestorte aandelenkapitaal van Gem Crailo BV bedraagt (oprichting 1 mei 2018) € 1.000 per 31-12-2022. Het aandeel van Hilversum daarin is 45% (€ 450). GEM Crailo BV heeft een kredietfaciliteit bij de BNG Bank van € 20 mln. Op 7 december 2022 is besloten om over te gaan tot een aanvullende kredietruimte van € 10 mln, teneinde vertraging in de uitvoering van de gebiedsontwikkeling (met name de gronduitgifte) tot een minimum te beperken. De gemeente Hilversum staat voor 45% borg (gemeente Gooise Meren voor 45% en gemeente Laren voor 10%). Het vreemd vermogen per 31-12-2022 bedroeg € 50,7 miljoen. Het resultaat 2022 van € 0,4 mln positief is opgenomen in het EV 2022.
Ontwikkelingen	In 2022 was de uitvoeringsfase in volle gang. In 2022 zijn veel activiteiten opgepakt omtrent sloop en sanering en het vaststellen van voorlopige en definitieve inrichtingsplannen voor de openbare ruimte. Daarnaast worden de eerste percelen uitgegeven ter ontwikkeling. Verder zal GEM Crailo BV actief participeren in de ontwikkeling van de mobiliteitsvisie van de verkeersknoop A1. Vooral de verbetering van de bereikbaarheid van het OV-knooppunt van voetgangers en fietsers is een belangrijk onderwerp. Over de financiële effecten en/of de omvang daarvan voor GEM Crailo BV bestaat op dit moment nog geen inzicht.
Risico's	Op 22 maart 2023 heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van GEM Crailo BV de geactualiseerde intergemeentelijke grondexploitatie als onderdeel van het jaarverslag 2022 vastgesteld inclusief een risico- en gevoeligheidsanalyse. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing worden de risico's beschreven.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	

BNG Bank N.V.		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	De gemeente Hilversum heeft 120.939 van de 55.690.720 aandelen en daarmee 0,2% van het stemrecht op de AVA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders). De gemeente wordt op de AVA vertegenwoordigd door de wethouder Financiën.	
Partners	De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.	
Doel en openbaar belang	De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger en is het voor de gemeente mogelijk om op eenvoudige wijze toegang te krijgen tot de geldmarkt. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 276.000	€ 302.000
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 236 mln winst	€ 300 mln winst
Toelichting	Hilversum bezit 120.939 aandelen, op de balans gewaardeerd tegen € 274.000. Het dividend uit jaar T wordt in jaar T+1 begroot en verwerkt. In 2022 is een bedrag van € 275.741 aan dividend over 2021 ontvangen (begroot € 250.000). Over 2022 verwachten we in 2023 een dividend van € 302.347 te ontvangen. Daarnaast emitteert de BNG Bank leningen die beursgenoteerd zijn. Om die reden is de BNG Bank gehouden aan regels die de Autoriteit Financiële Markten (AFM) stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. De BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen (RvC). De gegevens 2021 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2021 van de BNG Bank. De gegevens 2022 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2022 van de BNG Bank.	

	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 5,1 mld	€ 4,6 mld
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 144 mld	€ 107 mld
Toelichting	De gegevens 2021 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2021 van de BNG Bank. De gegevens 2022 zijn afkomstig uit de jaarrekening 2022 van de BNG Bank.	
Ontwikkelingen	Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten vindt de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2023.	
Risico's	Gering. De ratings van de BNG zijn respectievelijk Aaa bij Moody's, AAA bij Fitch en AA+ bij Standards & Poor's, en zijn daarmee gelijk aan de ratings van de Nederlandse Staat. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld.	
Programma	5. Financiën en grondexploitaties	
Website	www.bngbank.nl	

Vitens N.V.		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	Als aandeelhouder in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De gemeente Hilversum heeft 89.569 van de 5.777.247 aandelen en daarmee 1,55 % van het stemrecht in de AVA.	
Partners	De aandelen van de N.V. zijn in handen van provinciale en gemeentelijke overheden.	
Doel en openbaar belang	Het statutaire doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder de winning, de productie, het transport, de verkoop en de distributie van water (statuten art 3 lid 1). Het doel van de deelname van Hilversum is het beïnvloeden van het beleid van Vitens, teneinde de prijs van water voor de Hilversumse burgers en bedrijven zo laag mogelijk te houden.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 0	€ 0
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 19,4 mln winst	€ 8,2 mln winst
Toelichting	<p>Hilversum bezit 89.569 aandelen Vitens, op de balans gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 89.569 (€ 1 per aandeel). Het dividend uit jaar T wordt in jaar T+1 begroot en verwerkt. In 2022 is een bedrag van € 0 aan dividend over 2021 ontvangen. In 2023 verwachten we € 0 aan dividend over 2022 te ontvangen. Vitens heeft de verwachting uitgesproken de komende jaren geen dividend uit te keren aan de aandeelhouders.</p> <p>De cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2022 van Vitens. De ALV bespreekt de jaarrekening 2022 eind april 2023.</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 600,3 mln	€ 649,5 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 1.387,8 mln	€ 1.446,6 mln
Toelichting	De cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2022 van Vitens. De ALV bespreekt de jaarrekening 2022 waarschijnlijk eind april 2023.	
Ontwikkelingen	Door de toenemende vraag naar drinkwater staat Vitens voor een 'enorme investeringsopgave'. Daarnaast mag Vitens conform de drinkwaterwet maar een beperkt rendement behalen hetgeen de winstgevendheid beperkt. Vitens zal daarom de komende jaren geen dividend uitkeren aan aandeelhouders.	

Risico's	Geringe risico's. Het betreft een bedrijf met een monopolie op het gebied van drinkwater.
Programma	5. Financiën en grondexploitaties
Website	www.vitens.nl

Coöperatie Parkeerservice U.A.		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	Hilversum is 1 van de 14 leden in de Algemene Leden Vergadering (ALV) en heeft daar 1 stem. Portefeuillehouder Bereikbaarheid en Parkeren neemt deel aan de ALV.	
Partners	Gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen (NH), Gouda, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist, en Parkeren Amersfoort B.V.	
Doel en openbaar belang	<ol style="list-style-type: none"> 1. De Coöperatie heeft ten doel het bewerkstelligen van samenwerking tussen de Coöperatie en haar Leden op het werkgebied van de Coöperatie en het voorzien in de stoffelijke behoeften van de Leden van de Coöperatie door het sluiten van overeenkomsten van opdracht met de Leden ter zake van het bedrijf dat door de Coöperatie wordt uitgeoefend ten behoeve van de Leden op het gebied van het adviseren en leveren van diensten ter zake van garagebeheer, straatparkeerbeheer en straatparkeerhandhaving in het geografisch werkgebied van de Leden. 2. Als nevendoeel kan de Coöperatie andere belangen op het gebied van parkeren van haar Leden behartigen. 	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 1.303.000 (= opdracht 2021)	€ 1.357.000 (= opdracht 2022)
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 233.000	nog niet bekend (30-3-2023)
Toelichting	<p>De jaarlijkse bijdrage is op basis van afgenomen producten. De bijdrage van Hilversum is gebaseerd op de af te nemen diensten door Hilversum aan de Coöperatie en de jaarlijkse begroting van de Coöperatie.</p> <p>De cijfers van 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021, dit zijn tevens de laatst beschikbare cijfers.</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 2,2 mln	nog niet bekend (30-3-2023)
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 3,6 mln	nog niet bekend (30-3-2023)
Toelichting	De cijfers van 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021, dit zijn tevens de laatst beschikbare cijfers.	
Ontwikkelingen	In de visie 2025 is als uitgangspunt opgenomen dat de Coöperatie streeft naar een geleidelijke groei met één lid per jaar. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 waren de gevoerde gesprekken met potentiële nieuwe leden onvoldoende concreet om daarvoor in 2023 al kosten en omzet voor te leveren diensten en activiteiten te ramen.	

Risico's	Door de gekozen rechtsvorm van Coöperatie met Uitgesloten Aansprakelijkheid is er geen verhaalsrecht op de leden voor de schulden en tekorten van de coöperatie. Hilversum betaalt de jaarlijkse bijdrage in 4 termijnen, dus bij een eventueel faillissement is Hilversum maximaal een kwart van de jaarlijkse bijdrage kwijt. De Coöperatie werkt aan de financiële continuïteit. Mede door de in 2018 ingezette transitie zijn risico's beter afgedekt en worden kosten beter doorbelast aan de leden. Het financiële risico is daardoor beperkt.
Programma	3. Werken
Website	www.parkeerservice.nl

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Regio Utrecht BV	
Bestuurlijke deelname van de gemeente	De gemeente heeft als aandeelhouder, in de persoon van de wethouder Economie, in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA), de mogelijkheid om richting te geven aan de werking van de ROM. De bevoegdheden van de AVA zijn onder andere het benoemen van de Raad van Commissarissen (RVC), het benoemen van directie en investeringscomité op voordracht van de RvC, het vaststellen van het investeringsreglement, en het besluiten over statuten, uitgifte van aandelen en tussentijdse uitkeringen. De governance is zo ingericht dat er geen belangenverstrengeling kan ontstaan. De sturingsmogelijkheid van de Raad is dan ook op afstand.
Partners	De gemeenten Utrecht en Amersfoort, de provincie Utrecht, de Universiteit van Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht, en het Ministerie van EZK.
Doel en openbaar belang	<p>De ROM Regio Utrecht BV versterkt de economische structuur van de Regio Utrecht en richt zich hierbij op de thema's uit de Regionaal Economische Agenda; toekomstbestendige leefomgeving, gezonde mensen en digitalisering. Door ondersteuning van het bedrijfsleven en het ecosysteem wordt het innovatieve vermogen van de regio versterkt en via deze weg de welvaart en het welzijn blijvend vergroot. Zij sluit aan op de activiteiten van de Economic Board Utrecht waar bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden elkaar vinden in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Haar activiteiten passen in de in 2022 vastgestelde meerjarenstrategie. De ROM Regio Utrecht BV is het antwoord op een aantal uitdagingen;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het creëren van een aanspreekpunt in de regio om cofinanciering te krijgen vanuit Invest-NL in het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Oplossingen die vaak een moeilijk financierbare top kennen. 2. De Regio Utrecht beschikt over een zeer bescheiden omvang aan stimuleringsinstrumenten voor het MKB. Er is weinig effectieve business development capaciteit om innovatie bij het bedrijfsleven en daarmee steun bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken tot stand te brengen. De ROM beschikt over business development capaciteit waardoor bedrijven sneller in staat zijn om hun product door te ontwikkelen en op te schalen. 3. De ROM gaat via diverse fondsen voorzien in een op dit moment niet in te vullen behoefte naar kapitaal bij het innovatieve bedrijfsleven 4. De versterking van de inzet op internationalisering van het bedrijfsleven door bundeling van capaciteit binnen de tak trade en invest. 5. Het zorgen voor een helder en eenduidig aanspreekpunt in de regio voor bedrijven met een business development en of investeringsvraag.

	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 2 mln kapitaaloverdracht / € 135.000 jaarlijkse exploitatiebijdrage	€ 2 mln kapitaaloverdracht / € 135.000 jaarlijkse exploitatiebijdrage
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 21.000	nog niet bekend (30-3-2023)
Toelichting	Het resultaat over 2021 ad € 21.000 is toegevoegd aan de overige reserves. Naar verwachting verschijnt de jaarrekening 2022 van de ROM Regio Utrecht BV in juni 2023. De verdeling van de activiteiten van de ROM en de EBU zijn nauw aan elkaar verbonden. De dekking van de kosten loopt via één aanvraag. De gereserveerde exploitatiebijdragen voor deze activiteiten (ROM (€ 45.000) en EBU (€ 90.000) zijn daarom samengevoegd.	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 51,6 mln	nog niet bekend (30-3-2023)
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 6,0 mln	nog niet bekend (30-3-2023)
Toelichting	Het eigen vermogen (of groepsvermogen) bedraagt eind 2021 afgerond bijna € 52 mln. Uit het participatiefonds en het POC (Proof of Concept) fonds zijn 8 investeringen gedaan. Het eigen vermogen (of groepsvermogen) van de verbonden partij bedraagt ultimo 2021 € 51,6 mln. Het vreemd vermogen ultimo 2021 bedraagt € 6,0 mln waarvan langlopende schuld € 4,4 mln en kortlopende schuld € 1,6 mln. Naar verwachting verschijnt de jaarrekening 2022 van de ROM Regio Utrecht BV in juni 2023.	
Ontwikkelingen	Bijna alle partners hebben besloten tot een aanvullende storting. De gemeente Hilversum heeft € 1 mln bijgestort. Hiermee is het financieel belang van de gemeente Hilversum in totaal € 2 mln. De gemeente Hilversum heeft als aandeelhouder een belang van 3,88% in de ROM Regio Utrecht BV.	
Risico's	In lijn met gelijksoortige risico's wordt de maximum bandbreedte ingeschat op de totale hoogte van de deelneming: € 2 mln. De kans van optreden van dit risico wordt met 1% zeer klein ingeschat. Dit individuele ROM risico wordt opgenomen in het overkoepelende risico dat het portfolio van onze gemeentelijke borgstellingen, garanties, rechtstreekse geldleningen en deelnemingen beslaat.	
Programma	3. Werken	
Website		

Stichtingen of verenigingen

Stichting Gooisch Natuurreservaat

Bestuurlijke deelname van de gemeente Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van de participanten van het GNR plus een onafhankelijk voorzitter en twee onafhankelijke deskundigen. Samen hebben zij 14 stemmen te verdelen, waarvan Hilversum er 4 heeft. Hilversum wordt vertegenwoordigd door de wethouder Natuur & Groen.

Partners De andere participanten van het GNR zijn de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Huizen en Laren.

Doel en openbaar belang

1. De instandhouding van het natuurschoon in het Gooi door de verkrijging van de aldaar gelegen terreinen, ten einde deze ten eeuwigden dage ongeschonden als natuurreservaat te behouden, en
2. aan het publiek, door vrije toegang tot die terreinen onder eventueel te stellen bepalingen, het genot van dat natuurschoon te verzekeren.

	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	€ 786.000	€ 722.000
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 35.000 winst na mutatie reserves (€ 305.000 winst voor mutatie reserves)	€ 57.000 winst na mutatie reserves (€ 161.000 winst voor mutatie reserves)
Toelichting	<p>Het financieel resultaat 2021 en 2022 is gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 GNR.</p> <p>Het financieel aandeel 2022 is gebaseerd op de jaarstukken 2022 GNR. Het financieel aandeel 2021 is gebaseerd op de jaarstukken 2021 GNR.</p> <p>De netto bijdrage (gedefinieerd als bruto bijdrage -/- BTW teruggave o.b.v. de transparantieregeling bedraagt in 2021 € 786.000 (2022: € 722.000). De bruto bijdrage van Hilversum bedraagt in 2021: € 917.000 (2022: € 896.000). Deze bruto bijdrage is opgebouwd uit een bedrag van € 888.000 (2022: € 868.000) en rijwielpaden € 30.000 (2022: € 29.000). Het GNR betaalt jaarlijks op basis van de transparantieregeling BTW terug aan de deelnemers. Hilversum ontving over 2021 € 131.000 (2022: € 174.000)* uit exploitatie en projecten. (*In de oude systematiek zou ruim € 145.000 worden doorgeschoven naar PNH en Amsterdam. Dit bedrag kan nu extra gecompenseerd worden door de achtergebleven Gooise participanten).</p>	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 1,9 mln	€ 2,0 mln
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 1,0 mln	€ 1,2 mln

Toelichting	De cijfers 2021 en 2022 zijn gebaseerd op de concept-jaarstukken 2022 GNR.
Ontwikkelingen	Na het vertrek van de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland wordt gekeken hoe de afkoopsommen van de twee vertrekkende partijen het best beheerd kunnen worden en hoe de participanten kunnen ingroeien naar hogere participantenbijdragen in de toekomst.
Risico's	<p>In de begroting 2023 noemt de Stichting GNR de volgende risico's:</p> <p>Personeel De stichting is eigen-risicodragers voor WW-uitkeringslasten en (langdurig) ziekteverzuim. Bij een aantal (langdurige) ziektegevallen tegelijk bestaat het risico dat werkzaamheden niet meer worden uitgevoerd of moeten worden uitbesteed.</p> <p>Projecten De projectuitvoering kent een aantal risico's, te weten: 1. Stel dat de Nationale Postcode Loterij in de toekomst besluit om het Goois Natuurreservaat niet meer als beneficiant aan te merken, dan zullen de ambities voor het realiseren van projecten in overeenstemming met de dan beschikbare middelen moeten worden bijgesteld. 2. Eventuele overschrijdingen van kostenramingen bij projectuitvoering komen voor risico en rekening van de stichting. Voor de afdekking van dit risico houdt GNR een bestemmingsreserve aan.</p> <p>Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer Tijdens de subsidieperiode 2017-2022 ontvangt de stichting GNR jaarlijks subsidie; vanaf 2020 jaarlijks circa € 0,7 mln. Wanneer de stichting onvoldoende voldoet aan de subsidieverplichtingen, kan de subsidieverstrekker een deel van de subsidie terugvorderen.</p> <p>BTW Compensatiefonds De participanten mogen de door de stichting GNR betaalde omzetbelasting verrekenen, maar of dat ook zo blijft is niet zeker. Dit is een mogelijk risico voor de participanten en daarmee indirect ook voor de stichting.</p>
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.gnr.nl

Uitvaartstichting Hilversum		
Bestuurlijke deelname van de gemeente	Het college geeft goedkeuring over de jaarstukken, begroting en tarievenlijst. De verantwoordelijke portefeuillehouder (beheer, vastgoed, grondexploitaties) is voorzitter van de Raad van Toezicht. Dit lid heeft een vetorecht ten aanzien van alle besluiten die in de Raad van Toezicht worden genomen.	
Partners	Geen.	
Doel en openbaar belang	De gemeente heeft op grond van de Wet op de Lijkbezorging de plicht een gemeentelijke begraafplaats te hebben. De stichting heeft tot doel om de begraafplaatsen én het crematorium van de gemeente Hilversum op een professionele, efficiënte en effectieve wijze te exploiteren.	
	2021	2022
Financiële belang van de gemeente	zie toelichting	zie toelichting
Financieel resultaat van de verbonden partij	€ 149.000 winst voor belastingen (€ 200.000 winst na belastingen)	€ 15.000 winst voor belastingen (€ 13.000 winst na belastingen)
Toelichting	De cijfers 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021. De cijfers 2022 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2022.	
	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Eigen vermogen van de verbonden partij	€ 275.000 negatief	€ 262.000 negatief
Vreemd vermogen van de verbonden partij	€ 2,7 mln	€ 2,8 mln
Toelichting	De cijfers 2021 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2021. De cijfers 2022 zijn gebaseerd op de jaarstukken 2022. In het vreemd vermogen per 31-12-2022 zijn de onderhoudsvoorzieningen van ruim € 2,7 mln en kortlopende schulden van € 0,1 mln opgenomen. Er zijn eind 2022 geen langlopende schulden of leaseverplichtingen.	

Ontwikkelingen	<p>Er bestaan enkele privaatrechtelijke afspraken tussen gemeente en USH, vastgelegd in een hoofdovereenkomst die betrekking heeft op het onderhoud aan en vervanging van gemeentelijke eigendommen. De USH benut deze eigendommen om invulling te geven aan de wettelijke taken die de gemeente op het gebied van begraven en cremeren heeft. De stichting is volledig verantwoordelijk voor de exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen en het crematorium en voert dit uit voor eigen rekening en risico.</p> <p>In november 2022 hebben de gemeente en USH aanpassingen doorgevoerd met betrekking tot de afspraken uit de hoofdovereenkomst, evenals relevante artikelen uit de oprichtingsstatuten. Onderdeel hiervan zijn wijzigingen in de bestuurlijke deelname in de stichting en een getroffen regeling rondom vroegpensioenering en overname van gemeentelijk personeel. Als gevolg van de aangepaste stukken zal in 2023 worden gezocht naar een nieuwe onafhankelijke voorzitter van de Raad van Toezicht. Gelijktijdig vinden er gesprekken plaats over de opname van de Joodse begraafplaats aan de Vreelandseweg in het beheer en onderhoud door de USH. De verwachting is dat deze gesprekken in de eerste helft van 2023 tot een overeenkomst zullen leiden aangaande het onderhoud en toekomstige exploitatie van de begraafplaats.</p>
Risico's	<p>Het risico voor de gemeente betreft primair het versterken van het eigen vermogen en of de liquiditeitspositie van de stichting. Gezien de resultaten van het afgelopen jaar en de huidige liquiditeitspositie is dit risico beperkt.</p>
Programma	1. Wonen en leven
Website	www.uitvaartstichtinghilversum.nl

3.7 Grondbeleid

3.7.1 Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten om in de begroting en jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. De paragraaf grondbeleid in de jaarrekening en begroting is in samenhang met de nota Grondbeleid, een belangrijk instrument voor het sturen, beheersen en controleren van het grondbeleid. In artikel 16 van het BBV is bepaald waaruit de verplichte paragraaf grondbeleid ten minste dient te bestaan. Kort gezegd geeft de gemeenteraad in de paragraaf grondbeleid van de programmabegroting aan, wat het te voeren grondbeleid het komende jaar is om de ruimtelijke doelstellingen/opgaven van de gemeente Hilversum te realiseren. In de paragraaf grondbeleid van de eerstvolgende jaarrekening wordt vervolgens gerapporteerd wat er is gerealiseerd en hoe dit zich verhoudt tot de aanvankelijke voornemens uit de begroting.

3.7.2 Grondbeleid in Hilversum

De raad heeft op 12 december 2019 de nota Grond- en Vastgoedbeleid vastgesteld. Vastgoed- en grondtransacties zijn belangrijke instrumenten om de gemeentelijke doelstellingen te helpen realiseren. Gekozen is voor situationeel grond- en vastgoedbeleid: per situatie wordt voor de best passende strategie gekozen. Daarbij kan de rol van de gemeente variëren in een actieve, een regisserende of een faciliterende rol. De verbeteringen in de stad en voor de bewoners vormen het maatschappelijke rendement dat we nastreven. Op basis van dat uitgangspunt worden zorgvuldige afwegingen gemaakt voor financieel rendement en risicobeheersing.

Via deze nota maakt de gemeente Hilversum transparant op welke manier zij gebruikmaakt van het grondbeleid en de bijbehorende instrumenten.

Daarbij is aangegeven welke afwegingen de gemeente maakt bij haar rol in gebiedsontwikkeling. Er is een beslisboom opgenomen aan de hand waarvan de gemeente besluit om vastgoed te behouden, af te stoten of te verwerven.

Vastgoed

De gemeente Hilversum wil tot een vastgoedportefeuille komen die weliswaar kleiner van omvang zal zijn, maar maatschappelijk van grote betekenis kan zijn omdat bewust is gekozen voor het behouden of verwerven van objecten.

Op basis van onderstaande stellingen wordt bepaald welke objecten behoren tot de voorraad kernvastgoed en ondersteunend vastgoed:

- Panden en grond die niet bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen worden afgestoten.
- Panden en grond met maatschappelijk nut worden behouden en daarbij wordt gekozen voor een actieve aanpak.
- Panden en grond die een strategische positie innemen voor het realiseren van gemeentelijke doelstellingen worden verworven (koop of huur).

3.7.3 Uitvoering grondbeleid

Rapportages

De gemeente Hilversum actualiseert jaarlijks de grondprijzen in overeenstemming met het geldende grondbeleid. In de raad van 7 september 2021 is de Uitwerkingsnota Grondprijzen vastgesteld. In de uitwerkingsnota kiest Hilversum voor een andere grondprijsmethodiek bij de bepaling van de grondprijzen voor de segmenten snippergroen, sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. Door de grondprijzen vast te stellen op basis van de residuele grondprijsmethodiek wordt het grondbeleid van Hilversum binnen de drie segmenten reëler en transparanter.

Grondexploitaties

Per 1 januari 2022 zijn er twee lopende grondexploitaties, Anna's Hoeve Bouwplan en Stationsplein.

Op de grondexploitatie Anna's Hoeve is in 2022 een bedrag van € 1.603.752 aan tussentijdse winst gerealiseerd.

Het verlies van de grondexploitatie Stationsplein bedraagt per 31 december 2022 € 2.893.334 tegen contante waarde. De voorziening planexploitaties bedroeg op 1 januari 2022 € 344.976.

Als gevolg hiervan is ten laste van het rekeningresultaat 2022 ter dekking van het verlies € 2.548.358 in de voorziening planexploitaties gestort.

Per saldo is het effect van de grondexploitaties negatief € 944.606 op het rekeningresultaat 2022.

De gemeente Hilversum verwacht dat de nog lopende grondexploitatie, Anna's Hoeve, in 2025 met een positief resultaat van € 2.967.813 wordt afgesloten. De verwachting is dat de in 2021 geopende grondexploitatie Stationsplein in 2029 met een negatief resultaat van € 3.323.532 wordt afgesloten. Over het jaar 2022 is een fiscale winst berekend van € 2.420.652. Deze winst leidt tot een te betalen vennootschapsbelasting van € 582.000.

Conform de stellige uitspraak in het BBV (Besluit Begroten en Verantwoording) zijn in de onderstaande tabel de te verwachten resultaten van de grondexploitaties zowel tegen nominale als contante waarde gepresenteerd waarbij negatieve bedragen opbrengsten zijn. Het verschil tussen de nominale waarde en de contante waarde bedraagt € 259.021.

Prognose lopende grondexploitaties	(A) Nominale waarde	(B) Contante waarde	B -/- A	Jaar afsluiting
Anna's Hoeve bouwplan	-2.967.813	-2.796.636	171.177	2025
Stationsplein	3.323.532	2.893.334	-430.198	2029
Totaal	355.719	96.698	-259.021	

Winsten

Er zijn in 2022 geen grondexploitaties afgesloten met een voordelig resultaat.

Conform het BBV is op basis van Percentage of Completion (POC) op de grondexploitatie Anna's Hoeve bouwplan jaarlijks winst genomen. In de actualisatie van 2023 heeft de verschuiving van de opbrengst van bouwveld 5.2 van 2022 naar 2023 gezorgd voor een lagere opbrengst.

Winstneming uit grondexploitaties in 2022	(A) POC kosten	(B) POC opbrengsten	A x B POC	Eindwaarde excl. eerdere winstneming	Totaal winst- neming
Anna's Hoeve bouwplan	95,6%	88,5%	84,6%	19.704.662	16.736.849
totaal eerdere winstnemingen					15.133.097
Winstneming 2022					1.603.752

Verliezen

In 2022 zijn er geen verlieslatende grondexploitaties afgesloten of geopend.

Gronduitgifte: verkoop/ erfpacht

In 2022 is geen grond in erfpacht uitgegeven. Verkoop van gronden heeft plaatsgevonden via de grondexploitatie Anna's Hoeve Bouwplan.

Exploitatieplannen / anterieure overeenkomsten

De gemeente is in beginsel verplicht om bij het vaststellen van een bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen. Hiervan kan een gemeente afzien als zij de door haar te maken kosten op een andere manier kan verhalen. Ook in 2022 heeft de raad van Hilversum nog geen enkel exploitatieplan vastgesteld. Bij alle betreffende bestemmingswijzigingen zijn of worden afspraken gemaakt met de betrokkenen over dit kostenverhaal.

In 2022 zijn twee anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars gesloten.

Verkoop panden en gronden

De verkopen aan panden en gronden bedroegen in 2022 € 1.630.588.

In de gewijzigde programmabegroting was een winst van € 1,349 miljoen op de verkoop van niet-strategisch bezit opgenomen. Op de verkopen rustte een boekwaarde van € 410.503 zodat de gerealiseerde winst € 1,220 miljoen bedraagt.

Verkoop panden	€	434.524
Verkoop gronden	€	<u>785.561</u>
Totaal:	€	1.220.085

3.8 Openbaarheidsparaagraaf

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en heeft de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen.

De Woo regelt het recht van burgers op informatie van de overheid. De wet heeft als doel overheden transparanter te maken door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker te maken. Daartoe legt de Woo aan bestuursorganen een aantal verplichtingen op. Eén van deze verplichtingen betreft het geven van een impuls aan openbaarheid door in de begroting en het verantwoordingsverslag in de jaarstukken aan te geven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de Woo. Deze paragraaf is de invulling van deze verplichting in de jaarrekening 2022.

Verplichtingen 2022

In 2022 heeft de gemeente Hilversum voldaan aan de twee verplichtingen vanuit de Woo, welke sinds 1 mei 2022 van kracht zijn. Beide verplichtingen hebben te maken met het passief openbaar maken van informatieobjecten.

Ten eerste heeft de gemeente voldaan aan de verplichting tot het aanstellen van een Woo-contactfunctionaris. Deze contactpersoon is beschikbaar voor vragen van inwoners over de vindbaarheid van informatie in de organisatie.

Daarnaast heeft de gemeente Hilversum via een Woo-pagina op de website Hilversum.nl ervoor gezorgd dat het mogelijk is informatie op te vragen of digitaal een Woo-verzoek in te dienen. Via deze weg is het voor burgers en organisaties mogelijk informatie met betrekking tot de totstandkoming van besluitvorming op te vragen.

Actieve openbaarmaking

Naast de mogelijkheid tot het doen van een verzoek tot openbaarmaking stelt de wet dat gemeenten in staat moeten zijn voor een aantal informatiecategorieën documenten actief openbaar te maken. Deze verplichting is nog niet van kracht en gaat pas in nadat per koninklijk besluit een ingangsdatum is bepaald.

De actieve openbaarmaking zal vanaf dat moment verplicht geschieden via het Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI). Eind december 2022 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de voorzitter van de Tweede Kamer geïnformeerd over het stopzetten van het programma PLOOI in de huidige vorm. Een nieuw te ontwikkelen variant van PLOOI, een verwijsplatform, zal naar verwachting eind 2023 in werking treden. De verplichting tot actieve openbaarmaking volgt pas na het in werking treden van PLOOI.

In voorbereiding op het actief publiceren is de gemeente Hilversum een aantal acties uit gaan voeren. Zo zijn de voorbereidingen getroffen tot het ontwikkelen van een eigen publicatieplatform als subsite van Hilversum.nl. Dit platform, waarnaar PLOOI eind 2023 kan verwijzen, zal naar verwachting in Q2 van 2023 klaar zijn.

Daarnaast is Hilversum middels het uitbreiden van software inmiddels in staat te voldoen aan de eisen rondom het anonimiseren van documenten voordat deze openbaar worden gemaakt.

Informatiehuishouding op orde

De Woo beoogt naast het doel op transparantie dat gemeenten werken aan het op orde brengen van de informatiehuishouding. Om aan de wet te voldoen is het immers noodzakelijk dat de gemeentelijke informatievoorziening in staat is de informatie vindbaar en consequent beschikbaar te stellen. Dit vraagt mogelijk aanpassingen aan de IT-voorzieningen en de inrichting van de werkprocessen van de organisatie. Het heeft hiermee een grote impact op de bedrijfsvoering van de organisatie.

In 2022 is een start gemaakt met het in beeld brengen van de processen die te maken krijgen met de Woo. Het is hierdoor mogelijk deze processen in de toekomst zo in te richten dat actieve openbaarmaking onderdeel is van het proces.

Jaarrekening

4. Het overzicht van lasten en baten

4.1 Het overzicht van lasten en baten 'in één oogopslag'

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022			Gewijzigde begroting 2022			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma's									
1 Wonen en leven	68.010	-35.981	32.029	77.363	-38.785	38.578	72.422	-38.608	33.813
2 Zorg	98.546	-6.136	92.410	116.857	-23.552	93.305	112.316	-24.750	87.567
3 Werken	58.988	-33.574	25.414	69.492	-31.594	37.898	69.964	-32.222	37.742
4 Bestuur	18.873	-1.313	17.559	21.683	-3.511	18.173	21.395	-4.578	16.816
Overhead	32.039	-394	31.645	36.589	-1.043	35.546	35.782	-1.564	34.218
5 Financiën en grondexploitaties	4.665	-4.690	-26	9.856	-8.720	1.136	12.491	-8.317	4.175
Lokale heffingen		-23.202	-23.202	0	-24.310	-24.310	0	-24.741	-24.741
Gemeentefonds		-177.411	-177.411	0	-197.466	-197.466	0	-202.067	-202.067
Financieringsfunctie	-84	-90	-174	-485	-124	-609	-489	-125	-613
Dividend		-250	-250	0	-275	-275	0	-276	-276
Onvoorzien	100	0	100	100	0	100	0	0	
VPB	600	0	600	495	0	495	660	0	660
Saldo voor bestemming	281.738	-283.042	-1.305	331.951	-329.380	2.571	324.542	-337.248	-12.707
Mutaties reserves									
1 Wonen en leven	1.840	-1.553	287	2.411	-1.618	793	2.280	-1.582	698
2 Zorg		0	0	2.793	0	2.793	2.793	0	2.793
3 Werken		-235	-235	0	-1.934	-1.934	0	-1.934	-1.934
4 Bestuur	38	0	38	38	0	38	38	0	38
5 Financiën en grondexploitaties		0	0	1.427	-9.733	-8.306	1.427	-8.908	-7.481
Totaal mutaties reserves	1.878	-1.788	90	6.669	-13.284	-6.616	6.538	-12.423	-5.885
Saldo na bestemming	283.616	-284.830	-1.215	338.619	-342.664	-4.045	331.079	-349.671	-18.592

4.2 Toelichting op de verschillen

4.2.1 Financieel resultaat op hoofdlijnen

De gemeente heeft over het jaar 2022 een voordelig financieel resultaat gerealiseerd van € 18,6 mln. Ten opzichte van de stand van de gewijzigde begroting per 31 december, van € 4,0 mln. voordelig, is het resultaat circa € 14,5 mln. gunstiger dan begroot.

Verloop begrotingssaldo

De onderstaande tabel geeft een beeld van het verloop van het resultaat gedurende het jaar. Na de vaststelling van de begroting 2022 is de begroting verschillende malen aangepast door middel van een raadsbesluit. Per saldo bedroegen deze begrotingswijzigingen € 2,8 mln. positief. De tabel maakt zichtbaar dat het saldo van de oorspronkelijke begroting zich in de loop van het jaar heeft ontwikkeld van een oorspronkelijk beginstand van € 1,2 mln. voordelig tot een voordelig begroot saldo op 31 december van € 4,0 mln.

Het rekeningresultaat 2022 wordt mede beïnvloed door in 2023 genomen raadsbesluiten. Deze hebben betrekking op het jaar 2022 en zijn daarom overeenkomstig de genomen besluiten in deze jaarstukken verwerkt. Het is echter niet meer toegestaan om de begroting hierop aan te passen. In het jaar 2023 is een raadsbesluit genomen over de actualisatie van de grondexploitaties die doorwerkt op het begrote resultaat 2022.

De in de onderstaande tabel genoemde raadsvoorstellen kunt u inzien via iBabs.

min is voordeel; zonder teken nadeel		bedragen x 1.000		
Verloop begroting en resultaat	Raad	Lasten	Baten	Totalen
Saldo oorspronkelijke begroting	10-nov-21	286.486	-287.701	-1.215
Raadsbesluiten 2022 met begrotingswijzigingen				
Bomen Jac.P. Thijssseplein	2-feb-22	32	-32	0
Instellen reserve 'Opvang Oekraïners'	21-apr-21	2.700	-2.700	0
Jaarstukken 2021 - resultaatsbestemming	6-jul-22	4.053	-4.053	0
P&C stukken Regio Gooi en Vechtstreek	6-jul-22	57	-57	0
Voorjaarsnota 2022	13-jul-22	16.123	-15.901	222
1e wijziging precarioverordening 2022	7-jul-22	57	-57	0
Nieuwe bibliotheek in het hart van de stad	15-sep-22	100		100
Eindejaarsrapportage 2022	8-dec-22	29.011	-32.163	-3.152
Begrotingssaldo op 31 december 2022		338.619	-342.664	-4.045
Raadsbesluiten in 2023 (zonder begrotingswijziging 2022)				
Actualisatie/herziening grondexploitaties	8-jun-22	2.548	-156	2.392
Saldo na raadsbesluiten		341.167	-342.820	-1.653
Wijzigingen in deze jaarstukken		-10.088	-6.851	-16.939
Rekeningresultaat		331.079	-349.671	-18.592

Toelichting op de in de jaarstukken verwerkte wijzigingen

In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Hiermee wordt dan toestemming gevraagd voor het realiseren van het beleid en voor besteding van het benodigde bedrag. Soms is een autorisatie vooraf niet mogelijk en wordt de

raad achteraf geïnformeerd over de wijziging. In de paragraaf 1.3.2 - Financieel resultaat op hoofdlijnen wordt de raad geïnformeerd over de (nog) niet geautoriseerde afwijkingen boven de € 250.000.

Progr.	Wijzigingen in deze jaarstukken	Lasten	Baten	Saldo	V/N
	Voorjaarsnota	18.880	-18.658	222	N
	Eindejaarsrapportage	33.253	-36.305	-3.052	V
	Totaal wijzigingen jaarstukken	52.133	-54.963	-2.830	V

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Conform onze financiële verordening zijn in begroting en rekening geen reserves opgenomen ter dekking van kapitaallasten. Alle stortingen en onttrekkingen in begroting en jaarrekening zijn zodoende incidenteel van aard. Dit is ook te zien in de staat van incidentele baten en lasten

4.2.2 Toelichting per programma

In het jaarverslag is op de programma's per thema een analyse gegeven van de verschillen tussen de rekening en de bijgestelde begroting. Zoals in hoofdstuk 1 'Inleiding en leeswijzer' is opgemerkt, bestaat de formele jaarrekening, waarop de accountantsverklaring is gebaseerd, uit dit hoofdstuk 4 en de hierna volgende hoofdstukken 5 en 6.

Nu maakt de genoemde analyse van de afwijkingen tussen de begroting en het overzicht baten en lasten formeel deel uit van de jaarrekening, maar mag van de commissie BBV ook worden opgenomen in het jaarverslag, mits beide onderdelen in één boekwerk zijn opgenomen en in de jaarrekening wordt verwezen naar het relevante onderdeel van het jaarverslag.

Om de leesbaarheid van de jaarstukken te vergroten willen we zoveel mogelijk herhaling in de jaarstukken vermijden. Daarom geven we in dit hoofdstuk inzicht op de afwijkingen per programma op hoofdlijnen, waarbij voor de verklaring van de verschillen wordt verwezen naar de verantwoording op de betreffende programma's (hoofdstuk 2 Programmaverantwoording, onderdeel Financiële analyse). Het onderstaande overzicht geeft de programmasaldi weer.

Bedragen x € 1.000 (- = voordeel, zonder teken = nadeel)

Programma - thema	Primitieve begroting 2022	Wijziging begroting 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil 2022
01.01 Mooie stad	4.621	1.509	6.130	5.193	-938
01.02 Levendige stad	9.510	1.246	10.756	10.304	-451
01.03 Bereikbare stad	12.597	2.262	14.859	12.572	-2.287
01.04 Duurzame stad	5.301	1.532	6.833	5.744	-1.089
01 Wonen en leven	32.029	6.549	38.578	33.813	-4.764
02.01 Verbindende stad	12.888	2.156	15.045	9.928	-5.117
02.02 Kansrijke stad	11.004	521	11.525	11.571	47
02.03 Ondersteunende stad	68.517	-1.782	66.735	66.068	-668
02 Zorg	92.410	895	93.305	87.567	-5.738
03.01 Ondernemende stad	2.966	601	3.567	3.491	-76
03.02 Werkende stad	11.422	572	11.994	11.526	-468
03.03 Sociale stad	11.026	11.311	22.336	22.725	388
03 Werken	25.414	12.484	37.898	37.742	-156
04.01 Veilige stad	12.835	-25	12.810	12.683	-127
04.02 Dienstverlening aan de stad	901	566	1.467	1.230	-236
04.03 Effectief en efficiënt bestuurd stad	35.468	3.973	39.442	37.121	-2.320
04 Bestuur	49.204	4.514	53.719	51.035	-2.684
05.01 Financieel gezonde stad	-199.074	-21.089	-220.163	-224.122	-3.959
05.02 Grondexploitatie en vastgoed	-1.289	523	-766	1.258	2.024
05 Financiën en grondexploitaties	-200.362	-20.566	-220.928	-222.863	-1.935
Totaal voor bestemming	-1.305	3.875	2.571	-12.707	-15.277
Mutaties reserves					
01 Wonen en leven	287	506	793	698	-95
02 Zorg		2.793	2.793	2.793	
03 Werken	-235	-1.699	-1.934	-1.934	
04 Bestuur	38		38	38	
05 Financiën en grondexploitaties		-8.306	-8.306	-7.481	825
Totaal mutaties reserves	90	-6.706	-6.616	-5.885	730
Saldo na bestemming	0	0	0	-18.592	-18.592

4.2.3 Toelichting op de algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Wijziging begroting 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
Financieringsfunctie	-174	-435	-609	-613	-5
Gemeentefonds	-177.411	-20.055	-197.466	-202.067	-4.601
Dividend	-250	-25	-275	-276	-1
Lokale heffingen	-23.202	-1.108	-24.310	-24.741	-431
Totaal	-201.036	-21.623	-222.659	-227.697	-5.038

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen).

Onder de algemene dekkingsmiddelen wordt verstaan:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is. Denk bijvoorbeeld aan OZB, toeristenbelasting, precario en hondenbelasting
- Gemeentefonds. Een van de uitkeringen die gemeenten van het Rijk krijgen is de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Gemeenten hoeven zich niet te verantwoorden over de besteding van de algemene uitkering richting het Rijk en kunnen deze, met inachtneming van wet- en regelgeving, vrij besteden aan taken die het Rijk heeft opgedragen of aan eigen beleid.
- Dividend, een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders.
- Saldo van de financieringsfunctie, dit is het verschil tussen de toegerekende rekenrente aan de programma's en de werkelijk betaalde rente over de lang- en kortlopende leningen. Ook wel het renteresultaat genoemd.

Dit overzicht, is conform het BBV, een verplicht onderdeel van de jaarrekening. Om de leesbaarheid van de jaarstukken te vergroten willen we zoveel mogelijk herhaling in de jaarstukken vermijden. Daarom geven we in dit hoofdstuk inzicht in de afwijkingen op de verschillende onderwerpen op hoofdlijnen. Voor de verklaring van de verschillen wordt verwezen naar de verantwoording van de algemene dekkingsmiddelen in programma 5.

4.2.4 Toelichting op de overhead

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Wijziging begroting 2022	Actuele begroting 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
1. Personeel	22.034	2.296	24.330	23.074	-1.256
2. Huisvesting & facilitair	4.695	336	5.031	5.338	307
3. ICT	2.762	704	3.466	3.583	117
4. Overig	2.154	565	2.719	2.223	-496
Totaal	31.645	3.901	35.546	34.218	-1.327

Het BBV schrijft voor dat de kosten van **ondersteuning** van de primaire processen (overheadkosten) centraal worden gepresenteerd in een apart overzicht en in een apart taakveld (taakveld 0.4). Dat taakveld is ondergebracht in programma 4 Bestuur. In de programma's Wonen en Leven, Zorg, Werken en Financiën en grondexploitaties zijn dan ook geen overheadkosten meer verantwoord.

Onder de overhead vallen onder meer de kosten van leidinggevenden, planning & control, personeel & organisatie etc. De bedragen in het overzicht hierboven zijn het **saldo** van overheadkosten en overheadopbrengsten, gesplitst naar onderwerp.

Dit overzicht, is conform het BBV, een verplicht onderdeel van de jaarrekening. Om de leesbaarheid van de jaarstukken te vergroten willen we zoveel mogelijk herhaling in de jaarstukken vermijden. Daarom geven we in dit hoofdstuk inzicht in de afwijkingen op de verschillende onderwerpen op hoofdlijnen. Voor de verklaring van de verschillen wordt verwezen naar de verantwoording van de overhead in programma 4.

4.2.5 Toelichting op het gebruik van onvoorzien

Jaarlijks wordt in de begroting een post voor onvoorziene lasten opgenomen (begroting 2022: € 100.000). Dit maakt het mogelijk om in het begrotingsjaar onvoorziene (dus niet begrote) uitgaven, die onontkoombaar en onuitstelbaar zijn (de 3 o's), op te vangen. Uitgaven ten laste van de post onvoorzien moeten aan elk van deze 3 criteria voldoen. De post Onvoorzien maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. In hoofdstuk 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing kunt u meer lezen over de relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit.

In 2022 is geen gebruik gemaakt van de post Onvoorzien. Er resteert een budget van € 100.000 dat niet is benut en als voordeel in deze rekening tot uitdrukking komt.

4.2.6 Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

‘Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.’

Er zijn een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen, volgens de Commissie BBV, ten minste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:

#	Beschrijving soort onrechtmatigheid	Telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	Nee
2	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen	Nee
3	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn	Ja
4	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd	Ja
5	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend	Ja
6	Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt	Nee
	a Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar	Ja
	b Geconstateerd na verantwoordingsjaar	Nee
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren	Nee
	a Jaar van investeren	Ja
	b Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	Nee

De werkelijke lasten op programmaniveau mogen de begrote lasten na de laatste begrotingswijziging in beginsel niet overschrijden. Daar waar de lasten de begroting wel overschrijden, is het voor het beoordelen van de begrotingsrechtmatigheid van belang in hoeverre de overschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten.

Bij een tweetal programma’s (3 en 5) in de onderstaande tabel is sprake van een overschrijding van de lasten ten opzichte van de geactualiseerde begroting. Kostenoverschrijdingen die op grond van het voorgaande als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd zijn in de analyse begrotingsoverschrijdingen toegelicht.

Pr.	Begroting 2022			Realisatie 2022			Afwijking 2022		
	Lasten	Baten	Mutatie Reserve	Lasten	Baten	Mutatie Reserve	Lasten	Baten	Mutatie Reserve
1	77.363	-38.785	793	72.422	-38.608	698	-4.941	177	-95
2	116.857	-23.552	2.793	112.316	-24.750	2.793	-4.541	-1.198	-
3	69.492	-31.594	-1.934	69.964	-32.222	-1.934	472	-628	-
4	58.272	-4.554	38	57.177	-6.143	38	-1.095	-1.589	-
5	9.967	-230.895	-8.306	12.662	-235.525	-7481	2.695	-4.630	825
Tot	331.951	-329.380	-6.616	324.542	-337.248	-5.885	-7.409	-7.868	730

Analyse begrotingsoverschrijdingen

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190, 191, 192 van de Gemeentewet). Meest essentieel hierin is dat:

- De lasten in het jaar en de bijbehorende balansmutaties de begroting niet mogen overschrijden;
- Dat de wijzigingen van de begroting in het desbetreffende begrotingsjaar (uiterlijk 31-12) besloten moeten zijn;
- De toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves overeenkomstig de gewijzigde begroting zijn, behalve voor die reserves waarvan de raad heeft vastgesteld dat een verschil op realisatiebasis met de reserve verrekend mag worden.

Aanvullend heeft de raad in de financiële verordening bepaald dat zij de baten en lasten op programmaniveau autoriseert. Voor het benodigde inzicht hebben we in de analyse het niveau van de taakvelden (ambities) gepresenteerd.

Aangezien een lastenoverschrijding op programmaniveau een saldo is van meerdere onderdelen binnen een programma, is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen kan leiden tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo van overschrijdingen op het programma. Op bepaalde programmaonderdelen zijn namelijk ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze zijn in het kader van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing gelaten.

In onderstaande analyse is een ondergrens gehanteerd van minimaal € 100.000 ten opzichte van de actuele begroting. In het bovenstaande overzicht is te zien dat de programma's 3 en 5 een overschrijding hebben van de geautoriseerde (begrote) lasten.

Programma 3

Binnen het taakveld Inkomensregelingen is de begroting met €0,7 miljoen aan lasten overschreden. In 2022 is er een stijging van het aantal mensen in de uitkering geweest, terwijl ten tijde van de eindejaarsrapportage werd verondersteld dat de aantallen verder zouden dalen. De hogere lasten hiervan bedragen € 0,5 miljoen. Daarnaast leidde de herwaardering van debiteuren tot een overschrijding van de geraamde lasten van eveneens € 0,5 miljoen. Gezien het nadeel wordt een beroep gedaan op de vangnetregeling voor € 0,1 miljoen. Hiervoor zal de aanvraag procedure gestart worden.

Conclusie: De hogere lasten zijn niet onrechtmatig in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant omdat de hogere lasten het gevolg zijn van open einde regeling (categorie 2).

Programma 5

Binnen het taakveld Financiële huishouding is de begroting met € 0,9 miljoen aan lasten overschreden. Bij de invoering van de VPB voor gemeenten in 2016 was niet duidelijk of het resultaat uit reclame in de openbare ruimte in de aangifte moest worden meegenomen. De resultaten uit deze reclame zijn voor de jaren 2016 t/m 2018 buiten de voorlopige aangifte VPB gelaten. Door een richtlijn van de Belastingdienst in 2019 zijn de resultaten uit reclame openbare ruimte vanaf dat jaar wel in de aangiften VPB opgenomen. Er is over de definitieve aanslag 2016 navorderingsaanslag VPB opgelegd van € 0,1 miljoen. Op dit moment wordt een uitspraak van de Hoge Raad afgewacht naar aanleiding van vragen door de Belastingdienst over de herziene aangiften die zijn ingediend voor de jaren 2017 en 2018. Conform onze financiële verordening is in de begroting is een post onvoorzien van € 0,1 miljoen opgenomen. In 2022 is er geen aanleiding geweest om deze post aan te wenden. De toerekening van de loon- en organisatiekosten gebeurt op basis van nacalculatie conform de vastgestelde verdeelsystematiek. Dit leidt bij de verschillende taakvelden in alle programmaverantwoordingen tot voor- en nadelen. Het totaal wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering (par. 3.3.3 Effectindicatoren). Op dit taakveld bedraagt het nadeel € 0,8 miljoen.

Binnen het taakveld Lokale belastingen is de begroting met € 0,3 miljoen aan lasten overschreden. In 2022 zijn de panden opnieuw bekeken en van een hogere waarde voorzien door het lichten van de huurcontracten. Deze extra werkzaamheden waren niet begroot en resulteren in een nadeel van € 0,2 miljoen. Verder is er € 0,1 miljoen meer uitgegeven om de OZB lucht-foto's met een hogere resolutie te maken.

Binnen het taakveld Beheer overige gebouwen en gronden is de begroting met € 0,5 miljoen aan lasten overschreden. Vanwege de verkoop van panden en gronden zijn de boekwaarden van de betreffende objecten afgeboekt. Dit was niet begroot en leidt tot een nadeel van € 0,4 miljoen. Dit nadeel wordt gedekt uit de bruto verkoopopbrengst. Verder waren er onvoorziene onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk in een periode dat de prijzen met circa 10% waren gestegen. Dit heeft geleid tot een overschrijding van de lasten met € 0,1 miljoen.

Binnen het taakveld Grondexploitatie is de begroting met € 1,0 miljoen aan lasten overschreden. In 2022 is een toevoeging aan de voorziening grondexploitatie voor grondexploitatie Stationsgebied van € 2,5 miljoen. De grondexploitatie van het Stationsgebied is verlieslatend. Dit komt door het toevoegen van de boekwaarden van de voormalige GAK-locatie en de kostenstijging van bouw- woonrijp maken van het gebied. Ten opzichte van de begrote lasten van de twee grondexploitaties Anna's Hoeve en Stationsplein is er in 2022 € 1,2 miljoen minder uitgegeven. De toerekening van de loon- en organisatiekosten gebeurt op basis van nacalculatie conform de vastgestelde verdeelsystematiek. Dit leidt bij de verschillende taakvelden in alle programmaverantwoordingen tot voor- en nadelen. Het totaal wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering (par. 3.3.3 Effectindicatoren). Op dit taakveld bedraagt het nadeel € 0,3 miljoen.

Conclusie: De hogere lasten zijn onrechtmatig alleen wegen deze niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant omdat de hogere lasten geheel of grotendeels zijn gecompenseerd door direct hieraan gerelateerde baten (categorie 1).

Mutaties Reserves

Op de mutaties van de reserves zien we afwijkingen op twee programma's, deze afwijkingen zijn gerelateerd aan afwijkingen op de baten en lasten. Het betreft mutaties in reserves waarvan de raad besloten heeft dat deze per jaareinde op basis van de realisatiecijfers mogen worden afgewikkeld waardoor geen sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.

Afgesloten investeringskredieten

In 2022 worden ook enkele investeringskredieten afgesloten met een overschrijding van het door de raad beschikbaar gestelde budget. Het betreft de volgende specifieke investeringen per programma:

bedragen x € 1.000

Progr.	Investering	Begroot	Realisatie	Over-schrijding
1	Vervanging openbare verlichting armaturen 2020	468	470	1
1	Deklagen gesloten asfalt	307	336	29
1	Totaal toegankelijkheid bushaltes	0	58	58
1	Totaal Infrastructurele maatregelen 2021	147	155	8
1	Interne verbouwing aula Bosdrift	483	541	58
4	Totaal Bring your own device, laptops	750	781	31
4	RPA (robotisering)	100	105	5
4	2021 Hybride werken (Villa OE21)	210	236	26
5	Sloop GAK kelder	904	974	70

Deze overschrijding van activeerbare activiteiten (investeringen) zijn in principe onrechtmatig, maar tellen niet mee voor het oordeel omdat het effect van deze overschrijdingen pas zichtbaar wordt in de afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren (categorie 7b).

4.3 Overzicht van incidentele lasten en baten

		bedragen * € 1.000		
Nr	Omschrijving	lasten	baten	saldo
1	Vervanging Kastanjabomen	108		108
2	Natuur, landschap en ecologie (groenbeleidsplan)	68		68
3	Structuurvisie mobiliteit	168		168
4	Promotie sportevents	125		125
5	Cultuureducatie	76		76
6	Storm Eunice	226		226
7	Verplaatsing Kwekerij	199		199
8	Herinrichting Arenapark	527		527
9	Circusterrein	64		64
10	HOV contracten	1.598	-1.605	-7
11	Sanering railverkeerlawaaï en gevelmaatregelen	230	-221	9
12	Ondergrondse fietsenstalling Station	21		21
13	Stationsgebied	395		395
14	Verbetering Doorstroming Buitenring Noord	96		96
15	Projectportfolio ecologie en landschap	590		590
16	Spoorzone Groene Loper	100		100
17	Invoering omgevingswet	641	-589	52
18	SaaS: WABO Applicatie	36		36
19	Corona herstelagenda	417		417
20	Uitgaven Covid-19	113		113
	Reservemutaties:			
21	Afvalstoffen (egalisatie)	122	-359	-237
22	Beeldende kunst		-37	-37
23	Stedelijke ontwikkeling	2.140	-1.070	1.070
24	Mobiliteitsfonds		-12	-12
25	Herplantfonds	18	-104	122
Totaal programma 1: Wonen en leven		8.078	-3.997	4.081
26	Onderwijshuisvesting	726		726
27	Ventilatie in scholen (SUVIS)	589	-589	-
28	Baankansen kwetsbare jongeren	58		58
29	Laaggeletterdheid	128		128
30	Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	576	-576	-
31	Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	127	-127	-
32	Buurtinitiatieven en Wijkkansen	102		102
33	Coronacompensatie Bescherming en Opvang	212		212
34	Corona herstelagenda	186		186
35	Uitgaven Covid-19	283		283
36	Opvang Oekraïners	12.227	-16.749	-4.522
37	Energietoeslag	8.400		8.400
	Reservemutaties:			
38	Opvang Oekraïners	2.793		2.793
Totaal programma 2: Zorg		26.407	-18.041	8.366
39	Vorbereiding nieuwe wet inburgering	75		75
40	SaaS: Implementatie nieuwe applicatie Sociaal Domein	160		160
41	Corona herstelagenda	208		208
42	Uitgaven Covid-19	645		645
	Reservemutaties:			
43	Inzet HHT middelen	235	-235	-
44	Creatieve sector		-12	-12
45	TOZO	1.687	-1.687	-
Totaal programma 3: Werken		3.010	-1.934	1.076

46	Bijdrage upgrade telefooncentrale		-300	-300
47	SaaS: implementaties	585		585
48	Programma Dienstverlening	85		85
49	Corona toegangsbewijzen	77	-77	-
50	Corona herstelagenda	136		136
51	Uitgaven Covid-19	432		432
	Reservemutaties:			
52	Decentrale loonruimte	38		38
Totaal programma 4: Bestuur		1.353	-377	976
53	Verkoop panden en gronden	491	-1.631	-1.140
54	Mutatie grondexploitaties balans		-607	-607
55	Grondexploitaties lasten en baten	2.837	-3.835	-998
56	Uitgaven Covid-19	48		48
57	Algemene uitkering		-12.830	-12.830
58	Storting voorziening grondexploitatie Stationsgebied	2.548		2.548
	Reservemutaties:			
59	Algemene reserve	162	-6.440	-6.278
60	Covid-19	1.265	-1.521	-256
61	Corona herstelagenda		-947	-947
Totaal programma 5: Financiën & grondexploitaties		7.351	-27.811	-20.459
Totaal incidentele lasten en baten		46.199	-52.160	-5.960
Totaal lasten en baten		331.079	349.671	-18.592
Totaal structurele lasten en baten		284.880	297.511	-12.632

Toelichting Incidentele baten en lasten jaarstukken 2022:

- 1. Kastanjebomen:** Een deel van de vervanging van de kastanjebomen aan de Johannes Geradtsweg is uitgevoerd in 2022.
- 2. Groenbeleidsplan:** Er is € 68.000 uitgegeven van het uit 2021 overgehevelde bedrag van € 125.000 voornamelijk gebruikt voor communicatie.
- 3. Structuurvisie:** In totaal is er € 193.000 incidenteel besteed. De uitgaven betreffen onder andere de inhuur van een programmamanager mobiliteit en verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd.
- 4. Promotie Sportevents:** Deze middelen zijn besteed aan de promotie van allerlei (grotere) sportevenementen in Hilversum.
- 5. Cultuureducatie:** Deze middelen zijn besteed aan diverse initiatieven op het gebied van cultuureducatie, waaronder de subsidie ten behoeve van cultuurcoaches.
- 6. Storm Eunice:** De storm Eunice heeft veel schade aangericht. Het opruimen en het opnieuw aanplanten van 158 bomen heeft tot extra lasten geleid van € 224.000.
- 7. Kwekerij:** Betreft de lasten van de verplaatsing van de Kwekerij van het Stationsplein naar het Oosterspoorplein.
- 8. Herinrichting Arenapark:** betreft de voorbereidingskosten zoals het opstellen van een stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan, inhuur van expertise, de kosten van communicatie en participatie en het opstellen van een nieuw bestemmingsplan. Ook zijn kosten gemaakt voor het haalbaarheidsonderzoek naar de bouw van het nieuwe zwembad.
- 9. Circusterrein:** de kosten van het onderzoek naar een duurzame herontwikkeling van het gebied.
- 10. HOV contracten:** Dit betreft de uitvoering van HOV contracten. Deze contracten worden in opdracht en voor rekening van de provincie Noord Holland uitgevoerd door de gemeente Hilversum.
- 11. Sanering railverkeerslawaaï en gevelmaatregelen:** Na het gereedkomen van de tunnel op de Oosterengweg is het laatste deel van de geluidswerende minischermen geplaatst en is het project Gevelmaatregelen Mussenstraat afgerond. De kosten worden grotendeels door het Rijk vergoed.

12. Ondergrondse fietsenstalling Station: Betreft de kosten voor de planvorming van de nieuwe fietsenstalling met name voor het maken van een schetsontwerp.

13. Stationsgebied: Betreft de voorbereidingskosten van het Stationsgebied, waarbij de nadruk heeft gelegen op het opstellen van een nieuw bestemmingsplan en de communicatie (branding) van het Stationsgebied.

14. Verbetering Doorstroming Buitenring Noord: Voorbereidingsbudget voor de maatregelen Johannes Geradtsweg zoals technische onderzoeken en het uitwerken van maatregelen tot het niveau van het definitief ontwerp.

15. Extra formatie projectportfolio: De tijdelijke extra kosten voor uitvoering van het projectportfolio worden gedekt via de reserve stedelijke ontwikkeling. Zo is er -net als in 2021- ook weer extra personeel inzet op ecologie & landschap.

16. Spoorzone Groene loper: Betreft de voorbereidingskosten voor noodzakelijke (bodem)onderzoeken en planvorming

17. Invoering Omgevingswet: Betreft de lasten van o.a. diverse externe ondersteuning.

18. SaaS: De Wabo maakt het mogelijk om, binnen een project, met één omgevingsvergunning verschillende activiteiten (bouw, aanleg, oprichten, gebruik) uit te voeren. De vervanging van de applicatie is opgestart in 2022, de afronding vindt plaats in 2023.

19. Corona herstelagenda: Dit betreft de lasten voor de plannen uit de corona herstelagenda, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve corona herstelagenda. Voor programma 1 betreft dit de plannen impuls levendige stad incl. herstel publieksvertrouwen en bereik (F1), vergroten van culturele aanbod in de wijken (F2), Stimuleren van transitie middels innovatie (F3) en optimaliseren aansluiten culturele ruimtevraag vs. leegstand centrum (F4).

20. Covid-19: Dit betreft extra lasten als gevolg van de coronacrisis, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve Covid-19. De afwijkingen op programma 1 betreffen een bijdrage regio Gooi- en Vechtstreek (€ 59.000) en noodsteun culturele instellingen (€ 54.000).

21. Reserve Afvalstoffenheffing: In 2022 is voor de egalisatie van de tarieven € 359.000 onttrokken aan de reserve. In de Eindejaarsrapportage is het voordeel van € 122.000 van de GAD 2021, vooruitlopend op de nacalculatie, al teruggestort in de reserve.

22. Reserve Beeldende kunst: Bij de voorjaarsnota 2022 is aan de raad voorgesteld het exploitatiebudget op te hogen met als compensatie het laten vrijvallen van deze reserve.

23. Reserve Stedelijke ontwikkeling: Conform besluitvorming wordt in 2022 € 1.070.000 onttrokken ter dekking van de uitgaven voor de projectportfolio (€ 500.000), de omgevingswet (€ 380.000), de Groene loper spoorzone (€ 100.000) en de tijdelijke extra inzet op ecologie & landschap (€ 90.000). In 2022 is conform kadernota 2019 € 1.000.000 aan deze reserve toegevoegd vanuit de algemene middelen. Daarnaast zijn de netto-opbrengsten van de verkopen vastgoed ad € 1.140.000 toegevoegd.

24. Reserve Mobiliteitsfonds: Ter compensatie van de kapitaallasten van de investeringen voor parkeerverbeteringen in het Rode Dorp wordt gedurende 10 jaren (2021-2030) een bedrag van € 12.000 aan de reserve onttrokken.

25. Reserve Herplantfonds: In 2022 waren de werkelijke ontvangsten € 18.000. Deze zijn gestort in de reserve, waaruit de kosten worden gedekt voor het planten van nieuwe bomen. In 2022 zijn er bomen geplant in de Bonnikenstraat en op het J.P. Thijsseplein voor een totaalbedrag van € 106.000.

26. Onderwijshuisvesting: Voor onderwijshuisvesting is in 2022 € 280.000 extra betaald aan huurvergoeding ATC. Deze huurvergoeding komt te vervallen als de toegekende nieuwbouw is gerealiseerd. Daarnaast heeft een achterstallige betaling plaatsgevonden aan eerste inrichting.

27. Ventilatie in scholen (SUVIS): Dit betreft een Specifieke Uitkering voor gemeenten om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen voor primair of voortgezet onderwijs te verbeteren. Een aantal schoolbesturen heeft het initiatief genomen en de gemeente verzocht een aanvraag in te dienen voor verbetering van de ventilatie in hun schoolgebouwen, met gebruikmaking van de rijksbijdrageregeling SUVIS. Voor 2022 betreft dit het Gemeentelijk Gymnasium en de Groen van Prinsterer.

28. Baankansen kwetsbare jongeren: Het ministerie van SZW heeft naar aanleiding van de door ons getekende intentieverklaring middelen ter beschikking gesteld voor het maken en uitvoeren van het plan extra baankansen creëren voor kwetsbare jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs in de arbeidsmarktregio Gooi en Vecht.

29. Laaggeletterdheid: Voor de aanpak van laaggeletterdheid heeft het Rijk aan Hilversum als centrumgemeente extra budget beschikbaar gesteld voor de periode tot en met 2024. Dit is bedoeld om de regio te versterken. De bijdrage van het Rijk voor de aanpak van laaggeletterdheid wordt overgedragen aan de Regio Gooi en Vechtstreek ten behoeve van de uitvoering van het regionaal actieplan "Taal is de sleutel" en is gestart in 2021.

30. Nationaal programma Onderwijs: De gemeente Hilversum ontvangt van de rijksoverheid budget uit het Nationaal Programma onderwijs. Dit betreft een herstelplan om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie.

31. Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling: Als Centrumgemeente heeft Hilversum een incidentele specifieke uitkering ontvangen voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Aan de uitvoering is € 127.000 uitgegeven.

32. Buurtinitiatieven en Wijkkansen: Vanuit het overhevelingsvoorstel van € 102.000 uit 2021 is alles besteed aan de Herinrichting speelterrein Olivier van Noortstraat, Pumptrack Loosdrecht/Zuidwest en de Containertuintjes Gijsbrecht van Amstelstraat.

33. Coronacompensatie Bescherming en Opvang: Via de mei- en decembercirculaire is € 212.000 beschikbaar gesteld voor de meerkosten als gevolg van de coronacrisis in de zorg voor Bescherming en Opvang. Dit bedrag is doorgestort naar de regio.

34. Corona herstelagenda: Dit betreft de lasten voor de plannen uit de corona herstelagenda, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve corona herstelagenda. Voor programma 2 betreft dit de plannen ontwikkelen sociale kaart voor inwoners en professionals (A1), uitvoering A21/160 Investeren in vrijwilligerswerk (A7), bewegen als interventie voor preventie (B1) en (door)ontwikkelen van suïcidepreventie en -nazorg (B2).

35. Covid-19: Dit betreft extra lasten als gevolg van de coronacrisis, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve Covid-19. Dit betreft de lasten voor het actieplan jeugd (€ 283.000).

36. Opvang Oekraïners: Voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne heeft de gemeente Hilversum lasten gemaakt, denk aan verbouwkosten voor de gemeentelijke opvanglocaties en lasten als beveiliging, catering en/of levensmiddelen, huur locatie, energielasten, schoonmaak, locatiemanagement en inrichting (o.a. bedden). Daarnaast zijn er lasten gemaakt voor de opvang in hotels, is het leefgeld uitgekeerd aan bewoners van gemeentelijke opvanglocaties en bewoners bij particulieren, leerlingenvervoer, jeugdgezondheidszorg en onderwijshuisvesting. Dit wordt gedekt met de ontvangen vergoedingen vanuit het Rijk via specifieke uitkeringen en algemene uitkering.

37. Energietoeslag: Betreft een tegemoetkoming voor de extra energiekosten, en is in lijn met de collegebrieven 2022-26 en 2022-75, uitbetaald aan de rechthebbende Hilversummers. De energietoeslag valt onder de categoriale bijzondere bijstand. De gemeente kan aan inwoners die aan de voorwaarden voldoen een energietoeslag toe kennen, zonder te controleren of de energiekosten van die inwoners daadwerkelijk sterk gestegen zijn en of die inwoners over voldoende vermogen beschikken om de energierekening te kunnen betalen. De hoogte van de energietoeslag voor 2022 was € 1.550 per rechthebbende.

38. Reserve Opvang Oekraïners: De gemeente ontvangt van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden. In het geval dat deze specifieke uitkering niet kostendekkend is, wordt voor het tekort een beroep op deze reserve gedaan. In 2022 is vanuit de Algemene reserve € 2,7 miljoen gestort in deze reserve. Daarnaast is een bedrag van € 93.000 toegevoegd vanwege in de septembercirculaire van het Rijk ontvangen middelen voor dit doel.

39. Voorbereiding nieuwe wet Inburgering: Vanaf 1 januari 2022 is de nieuwe wet Inburgering van kracht. Hiervoor zijn kosten gemaakt.

40. SaaS: Implementatie nieuwe applicatie Sociaal Domein. De implementatie is gestart in 2022. De planning is in de loop van 2022 aangepast. Het grootste deel van de implementatie en uitgaven vindt nu gefaseerd plaats in 2023.

41. Corona herstelagenda: Dit betreft de lasten voor de plannen uit de corona herstelagenda, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve corona herstelagenda. Voor programma 3 betreft dit de plannen versnellen van en impuls geven aan de (regionale) Human Capital Agenda (D1), versterken inzetbaarheid zzp'ers in de creatieve industrie (D5), opstellen gebiedsagenda centrum (E1) en Impuls aan digitalisering MKB via SPOT035 (E3).

42. Covid-19: Dit betreft extra lasten als gevolg van de coronacrisis, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve Covid-19. De extra lasten op programma 3 betreffen: personeel inkomensregelingen (€ 288.000), uitvoeringskosten minimabeleid doelgroepen TONK en TOZO (€ 350.000) en kosten voor het opzetten en uitvoeren van de subsidieregeling naleving controleplicht coronatoegangsbewijzen (CTB) ad € 7.000.

43. Reserve Inzet HHT middelen: De resterende zgn. HHT (huishoudelijke hulp toelage) gelden zijn in een reserve gestort. Besloten is deze middelen in te zetten voor dekking van het regionaal arbeidsmarktbewerkingplan 'Werken aan Werk' en het uitvoeringsplan 'Focus op werk'. Er wordt naar gestreefd om 25% meer mensen aan het werk te krijgen. De daartoe benodigde extra middelen worden uit de hiervoor bestemde reserve gedekt.

44. Reserve Creatieve sector: In de vergadering van 15 september heeft de raad besloten het restant van deze reserve ad € 160.000 in te zetten voor de haalbaarheidsstudie Mediaplein en de vervolgstappen. Hiervoor was in 2022 nog een bedrag van € 12.000 beschikbaar dat aan de reserve is onttrokken.

45. Reserve TOZO: De TOZO is per 1 oktober 2021 gestopt maar voor een drietal onderdelen loopt de uitvoering de komende jaren nog door, te weten: Debiteurenbeheer Tozo bedrijfskapitaal, Uitvoering beleid Misbruik & Oneigenlijk gebruik en Terugvorderen / debiteurenbeheer verstrekte Tozo uitkeringen levensonderhoud. Voor de komende jaren worden deze uitgaven gedekt vanuit de TOZO reserve. Voor 2022 is hiervoor een bedrag van € 550.000 uit de reserve geraamd en onttrokken en uitgegeven. Bij het opstellen van de Eindejaarsrapportage is gebleken dat op basis van de huidige inzichten de reserve te hoog is en is besloten het verwachte restant ad € 1.137.000 aan de reserve te onttrekken.

46. Bijdrage upgrade telefooncentrale: De gewijzigde omstandigheden rond de implementatie van een nieuwe telefooncentrale hebben geleid tot een incidentele bate in 2022.

47. SaaS: betreft de lasten van de doorontwikkeling nieuwe zaakstelsel, E-hrm applicatie, invoering van het nieuwe financieel pakket en de upgradering van de telefooncentrale.

48. Programma Dienstverlening: In 2022 was er € 165.000 incidenteel budget beschikbaar voor het uitvoeren van de activiteiten die onderdelen vormen van het programma Dienstverlening. In 2022 is hiervan € 85.000 uitgegeven

49. Corona toegangsbewijzen: Aan de naleving van de Corona toegangsbewijzen is € 77.000 uitgegeven. Dit wordt gedekt door de ontvangen rijksbijdrage.

50. Corona herstelagenda: Dit betreft de lasten voor de plannen uit de corona herstelagenda, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve corona herstelagenda. Voor programma 4 betreft dit beter zicht op zorgvraag afgestemd aanbod(A3) en langdurig vergunnen tijdelijke situaties terrassen (E2).

51. Covid-19: Dit betreft extra lasten als gevolg van de coronacrisis, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve Covid-19. Op programma 4 betreft dit: inhuur klantcontactcentrum /burgerzaken (€ 136.000) kosten verkiezingen (€ 129.000), uitvoeringskosten toezicht en handhaving (€ 39.000), Zoom licenties (€ 39.000), adviseur vergunning en handhaving (€ 30.000), digitale ondersteuning griffie (€ 25.000), beveiliging hal stadskantoor (€ 19.000) en inhuur communicatie (€ 15.000).

52. Reserve Decentrale loonruimte: In de begroting is een structureel bedrag van 0,1 % van de loonsom (= € 38.000) opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. Aanwending van dit budget voor concernbrede activiteiten vindt plaats in ruggespraak met het Lokaal Overleg.

53. Verkoopopbrengst grond/panden: De gerealiseerde opbrengst bedraagt € 1.631.000. Na aftrek van de lasten voor het afboeken van de boekwaarden (€ 388.000), transactiekosten en de dekking van tijdelijke formatieplaats van de teammanager Vastgoed resteert er een netto opbrengst van € 1.140.000. Zoals vastgelegd in de Nota grond- en vastgoed beleid is de netto-opbrengst toegevoegd aan de reserve Stedelijke ontwikkeling (zie ook onder programma 1).

54. Mutaties Grondexploitaties: Het saldo van de lasten en baten grondexploitatie wordt gemuteerd op de balanspost 'Vorraden', behalve in het geval er winst gemaakt wordt. Vanuit de grondexploitatie Anna's Hoeve is in 2022 een tussentijdse winstneming van € 1.604.000 opgenomen. De overige lasten en baten zijn per saldo altijd nihil vanwege de verrekening met de balanspost.

55. Grondexploitaties lasten en baten: Het saldo van de lasten en baten grondexploitatie wordt gemuteerd op de balanspost 'Vorraden'. De lasten en baten zijn daardoor per saldo altijd nihil, maar deze post maakt zichtbaar welke lasten en baten betrekking hebben op de grondexploitaties.

56. Covid-19: Dit betreft de gedeerde baten precariobelasting als gevolg van de coronacrisis, die gedekt worden door een onttrekking uit de reserve Covid-19. De overige onttrekking is ter dekking van de onder programma 1 tm 4 opgenomen posten.

57. Algemene Uitkering: In 2022 zijn via de algemene uitkering incidenteel middelen ontvangen in verband met de coronacrisis, de opvang Oekraïners en de energietoeslag lage inkomens.

58. Storting in voorziening grondexploitaties: De actualisatie grondexploitaties 2023 laat zien dat het verlies voor de grondexploitatie Stationsplein hoger is geworden met als gevolg dat de voorziening hiervoor in 2022 moet worden aangevuld.

59. Algemene reserve: Aan deze reserve is een bedrag onttrokken voor de overhevelingen uit de jaarstukken 2021 (€ 3,74 miljoen) en voor het vullen van de reserve opvang Oekraïners (€ 2,7 miljoen). De storting in de reserve betreft de via de septembercirculaire ontvangen corona-compensatie. Dit is ter compensatie van het uit de reserve onttrokken bedrag voor het vullen van de reserve Corona herstelagenda.

60. Reserve Covid-19: in deze reserve wordt het grootste gedeelte van de, via de algemene uitkering ontvangen Rijkscompensatiegelden, gestort. Het aan deze reserve onttrokken bedrag is het totaal aan werkelijke lasten als gevolg van de Coronacrisis, die niet binnen de bestaande budgetten gedekt konden worden. In de staat van reserves is hiervan een volledig overzicht opgenomen.

61. Reserve Corona herstellfonds: In 2022 is er € 947.000 onttrokken aan deze reserve voor het dekken van de lasten van de plannen uit de corona herstelagenda. In de staat van reserves is hiervan een volledig overzicht opgenomen.

4.4 Overzicht verstrekte subsidies

De lijst verstrekte subsidies wordt voortaan jaarlijks bij de jaarrekening geleverd en geeft inzicht in alle subsidies die verstrekt zijn voor de uitvoering van activiteiten in 2022. Daarbij zijn de subsidies in de volgende subsidiedomeinen verdeeld: cultuur, economie en media, groen en duurzaamheid, jeugd en onderwijs, restauratiesubsidie, sport en zorg en welzijn. Om een vergelijking met 2021 te kunnen maken worden de verstrekte subsidies uit 2021 eraan gepresenteerd. In 2022 is een totaal van € 19.168.199 aan subsidies verstrekt. De lijst is opgesteld op basis van de volgende uitgangspunten:

- het gaat om alle subsidies die de Gemeente Hilversum heeft verstrekt, ongeacht de herkomst van middelen
- het gaat om subsidies waarvan de verlening betrekking heeft op 2022. Nog niet alle subsidies over 2022 zijn al vastgesteld.
- het jaar waarin de activiteit plaatsvindt is leidend. Bij subsidies over meerdere boekjaren, is het subsidiebedrag opgenomen dat overeenkomt met het percentage van de activiteiten dat in 2022 plaatsvindt. Voorbeeld: bij 50% van de kosten/activiteiten in 2021 ook 50% van de subsidie in 2022.
- namen van natuurlijke personen zijn anoniem gemaakt in de lijst.
- voor aansluiting met de boekhouding is onderaan een regel opgenomen voor subsidies die in 2022 (terug)betaald zijn, waarvan de activiteiten niet op 2022 betrekking hebben.

Subsidiedomein	Instelling	2021	2022
Cultuur	Accordeonvereniging Musicorda	4.055	
	C.V. Globe CKC U.A.	444.500	468.344
	Christelijke Oratorium Vereniging Hilversum	3.600	
	City Orkest Hilversum	5.575	2.059
	De Initiatiefnemer		2.500
	Gemengd Koor N.S.F.		2.270
	Goois Fanfare Orkest	7.800	10.899
	Goois Jeugdorkest	5.175	9.775
	Goois Ouderenkoor		1.270
	Goois Symfonie Orkest	1.000	3.000
	Hilversums Fanfare Orkest LEO	2.260	1.297
	Hilversumse Federatie van Muziekvereniging		5.460
	Hilversumse Orkest Vereniging	1.800	750
	Historische Kring Albertus Perk		2.000
	MediaCity Bigband	3.200	6.275
	Musicorda accordeonorkest	5.500	
	Muziekgezelschap Excelsior		6.500
	Nederlands Dansorkest		3.121
	Nederlandse Händelvereniging	1.900	
	SBK Kunstuitleen Gooi en Eemland		1.130
	Schildersver. Kleur en Toets	2.282	2.531
	Seniorenvereniging Hilversum		5.065
	St. De Zilveren Camera van de Nederlandse Vereniging Van Fotojournalisten	97.500	99.158
	St. Openb.Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum	1.559.167	1.594.731
	Stichting ART Hilversum	12.682	8.700

	Stichting Awen koorprojecten	1.500	1.500
	Stichting Beatrix	15.515	
	Stichting Buurt Post Zuid De Lelie	10.490	
	Stichting Caecilia Gilde Hilversum	5.000	
	Stichting Cantate op de Brink	4.000	4.000
	Stichting Cultuur Netwerk Hilversum		49.610
	Stichting Danza di Origine Controllata	2.400	
	Stichting De Cultuurbrigade	8.000	7.500
	Stichting Dudok Architectuur Centrum	219.000	285.563
	Stichting Dudok Concerten	3.705	7.010
	Stichting Dudokfestival	7.500	
	Stichting Exploitatie Buitenplaatsen de Hoorneboeg		8.000
	Stichting Feest der Poëzie	2.975	
	Stichting Filmtheater Hilversum	125.000	159.625
	Stichting GAAF Muziektheater		10.697
	Stichting Grafisch Atelier 't Gooi	122.400	183.492
	Stichting Hilversum Marketing		87.500
	Stichting Hilversum One	20.900	41.678
	Stichting Hilversummers.nl		1.000
	Stichting Hilversumse Architectuurprijs	1.000	
	Stichting Historia		14.000
	Stichting Jazz Legends		2.500
	Stichting Kleintje Kunst		1.600
	Stichting Kristal Theater	2.000	
	Stichting Mediaplein	62.666	140.987
	Stichting Meentwerf		11.468
	Stichting Metropole Orkest	11.000	11.000
	Stichting Museum Hilversum	658.000	650.880
	Stichting Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid		50.787
	Stichting Omgevingseducatie G,VenE	26.000	44.500
	Stichting Omroep Muziek	15.076	21.256
	Stichting Pierre Palla Concertorgel	7.500	8.000
	Stichting Pleinevents	20.650	13.000
	Stichting Podium De Vorstin	1.026.000	1.248.501
	Stichting Popwaarts	6.500	7.500
	Stichting Raadhuisconcerten	8.000	8.136
	Stichting Seinconcerten	7.500	9.200
	Stichting Toonkunstkoor Hilversum	2.000	3.000
	Stichting Utrechts Requiem	4.000	
	Stichting Wonderfeel	134.666	144.506
	Theatergroep Hartstocht	3.436	
	Toneelvereniging Meer Vreugde	5.150	4.375
	Vereniging Beatrix Korpsen	9.246	
	Vereniging 't KOOR!	875	
Totaal Cultuur		4.717.646	5.479.206
Economie en Media	C.V. Globe CKC U.A.	12.500	

	Events in Business	25.000	
	MBO College Hilversum	49.950	30.000
	Mediacollege Amsterdam		20.000
	Mediastages B.V.		8.265
	Ondernemersvereniging Arenapark & Laapersveld	37.500	40.489
	Ondernemersvereniging Zuid West	37.500	37.500
	Stichting BIZ Vastgoed Gijsbrecht	42.875	42.875
	Stichting Centrum Hilversum	74.950	49.550
	Stichting één uur voor de toekomst		12.375
	Stichting Hilversum Marketing	760.000	584.775
	Stichting Hogeschool van Amsterdam	153.430	153.430
	Stichting Leegstand Oplossers Amsterdam	16.562	
	Stichting Media Perspectives	250.000	250.000
	Stichting Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	230.000	233.000
	Stichting Ollie's Productions	7.000	
	Stichting Ondernemersfonds Gijsbrecht	52.750	52.750
	Stichting Stadsfonds Hilversum	980.200	1.042.400
	Subsidie Anderhalve meter	189.750	
	Subsidie Controle coronatoegangsbewijzen	193.553	77.728
Totaal Economie en Media		3.113.520	2.635.137
Groen en duurzaamheid	HET: Coöperat. Hilversumse Energ. Transit. UA	37.314	
	Hilverzon Duurzame Energie Cooperatie Hilvers	47.300	146.850
	Ondernemersvereniging Zuid West	25.000	
	Proeftuin Aardgasvrije Wijk (PAW)		13.754
	Stichting Botanische Tuin dr. Costerus	1.607	1.607
	Stichting Hilversum 100	49.500	49.500
	Stichting Pinetum Blijdenstein	30.000	30.000
	Vereniging Duurzaam Werfgebied		10.000
	Ver-Ken		4.471
Totaal Groen en duurzaamheid		190.721	256.182
Jeugd en onderwijs	Bink Kinderopvang B.V.	30.000	86.411
	CVO 't Gooi		50.000
	De Kleine Prins		57.480
	Reg. Samenwerkingsverband Unita	15.997	75.997
	Regio Gooi & Vechtstreek	5.000	
	St. Openb.Bibliotheek en Volksuniversiteit Hilversum		147.512
	Stichting "In sport we trust"		21.400
	Stichting 3X3 Unites		7.291
	Stichting Alberdingk Thijm Kinderopvang	233.460	269.310
	Stichting Alberdingk Thijm Scholen	87.292	138.996
	Stichting Bink Peuterspeelzalen	1.070.766	1.433.745
	Stichting Gooise Scholen Federatie	73.834	61.666
	Stichting IMC Weekendschool	30.000	30.000
	Stichting Jeugdeducatiefonds	27.000	27.000

	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	10.000	44.000
	Stichting Mama Vita Hilversum		4.300
	Stichting Noor	18.542	20.296
	Stichting Ollie's Productions	6.500	
	Stichting Omgevingseducatie G,VenE		28.456
	Stichting Proceon	64.375	68.700
	Stichting Scouting Regio Gooi	5.000	
	Stichting Versa Welzijn	48.500	246.568
	STIP Hilversum	270.500	302.275
	Team Sportservice Provincie Utrecht		32.237
	Wellantcollege	4.792	9.584
Totaal Jeugd en onderwijs		2.001.558	3.163.224
Restauratiesubsidie	DMEV B.V.		40.000
	Human-It B.V.	10.000	
	M.A. Adema Holding B.V.	10.000	
	Particulieren	94.194	111.053
	PGH Morgensterkerk		6.885
	Protestantse gemeente te Laren - Eemnes	9.215	
	Stichting Huurgelden JSR	6.786	
	STIP Hilversum		42.585
	Van Velthooven Holding B.V.	8.484	
	VvE flatgebouw Theobroma	10.000	
	VvE St. Josephkerk	242	
Totaal Restauratiesubsidie		148.921	200.523
Sport	A.S.C. Hilversum		1.250
	Bink Kinderopvang B.V.	151.980	140.300
	GAC	2.500	2.500
	Gooise Wielerclub De Adelaar	1.000	1.000
	Hilversumse Roeivereniging Cornelis Tromp	3.500	3.500
	HLTC Gooiland	1.250	1.250
	HZC de Robben	1.250	1.250
	Rugby Club Hilversum		3.000
	SC 't Gooi	12.500	1.250
	Sportservice Noord Holland		44.211
	Sticht. Eerstel. Samenwerking Hilversum Zuid	6.204	
	Stichting Atletiek Evenementen	15.125	25.000
	Stichting Grasbaan Hilversum		3.500
	Stichting Hilversum Schaakt	2.700	3.500
	Stichting Hilversumse Meent	23.000	23.000
	Stichting Sportclub Gehandicapten Gooi en Eemland	3.938	1.286
	Stichting Sportfair	6.500	9.000
	Team Sportservice Provincie Utrecht	171.694	324.289
	Tennisvereniging de Rading	500	500
Totaal Sport		403.641	589.586
Zorg en Welzijn	Autismesoos		635
	Bestuur Nederlandse Ver. voor Autisme (NVA)	1.500	1.500
	Heelo		223.650

	Humanitas District Noordwest	26.769	27.250
	Leger des Heils	15.000	15.000
	LFB Steunpunt Noordwest	37.212	
	Mantelzorgdag	8.000	
	MEE Utrecht, Gooi & Vecht	549.950	544.590
	OSMA	6.250	
	Parkinson Vereniging	880	880
	Prot.Gemeente Hilv. inz. Wijkdiaconie Bethleh	500	500
	Slachtofferhulp Nederland	23.284	29.974
	Stichting Alzheimer Nederland	6.000	5.250
	Stichting Avondschool Actief	2.750	2.240
	Stichting Dierenambulance Gooi&Vechtstreek		7.000
	Stichting Gooi en Vecht Inclusief	29.129	30.000
	Stichting Hilversumse Meent	126.939	174.429
	Stichting HilverZorg	87.500	87.500
	Stichting HipHelpt Hilversum		1.157
	Stichting JobOn	17.500	17.500
	Stichting Kwintes	59.457	38.094
	Stichting Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	249.200	222.000
	Stichting Meentwerf	14.500	
	Stichting Present Hilversum	40.000	40.000
	Stichting Rechtswinkel Hilversum	11.150	7.500
	Stichting Rolstoelbus 't Gooi	2.599	
	Stichting Schuldhulpmaatje Hilversum en omstreken	17.100	17.100
	Stichting Scouting Regio Gooi		5.000
	Stichting Sherpa	4.053	35.850
	Stichting Speel-o-theek De Steeg	10.250	10.250
	Stichting Statushouders	260	
	Stichting TalenTonen	3.587	
	Stichting Urban Farming 035		10.000
	Stichting Versa Welzijn	4.671.795	5.008.468
	Stichting Vier het Leven	2.500	2.500
	Stichting Viore	20.000	20.000
	Stichting VluchtelingenWerk Nederland		20.554
	Stichting VluchtelingenWerk West en Midden-Nederland	164.945	202.970
	Stichting Wijkcentrum De Zoutkeet	37.455	35.000
	Team Sportservice Provincie Utrecht	88.795	
	Verloskundigenpraktijk Materna	18.500	
Totaal Zorg en Welzijn		6.355.309	6.844.341
Nabetalingen en terugvorderingen voorgaande jaren	Diverse instellingen	-90.946	-23.054
Totaal Nabetalingen en terugvorderingen voorgaande jaren		-90.946	-23.054
Eindtotaal		16.840.370	19.145.145

4.5 Bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Gemeente Hilversum. Het voor de gemeente toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 t.w. het Algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Deze tabel is bedoeld voor de topfunctionarissen met executieve taken, d.w.z. de leden van het hoogste uitvoerende orgaan en de daaraan ondergeschikte(n) die in deze rol (gezamenlijk) verantwoordelijk zijn voor de gehele rechtspersoon of de gehele instelling, en degene(n) belast met de dagelijkse leiding van de gehele rechtspersoon of de gehele instelling.

Gegevens 2022				
bedragen x € 1		C.P. Torres-Barrera		P.M.H. van Ruitenbeek
Functiegegevens		Gemeentesecretaris		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 01/07
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0		1,0
Dienstbetrekking?		ja		ja
Bezoldiging ⁹				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		135.114		55.292
Beloningen betaalbaar op termijn		22.442		9.454
Subtotaal		157.556		64.746
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		216.000		107.112
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.		N.v.t.
Bezoldiging		157.556		64.746
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.		N.v.t.
Gegevens 2021				
bedragen x € 1		P.M.H. van Ruitenbeek		
Functiegegevens		Gemeentesecretaris		Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021		N.v.t.		01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁷		N.v.t.		1,0
Dienstbetrekking?		N.v.t.		ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		N.v.t.		101.807
Beloningen betaalbaar op termijn		N.v.t.		19.006
Subtotaal		N.v.t.		120.813
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		N.v.t.		209.000
Bezoldiging		N.v.t.		120.813

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12:

bedragen x € 1		B. van 't Westeinde	
Functiegegevens	Griffier		
Kalenderjaar	2022	2021	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	07/06 t/m 31/12	N.v.t.	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7	N.v.t.	
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	796	N.v.t.	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar ⁷	€ 206	€ 199	
Maxima op basis van de normbedragen per maand	193.300	N.v.t.	
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	163.976		
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)			
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja		
Bezoldiging in de betreffende periode	83.580	N.v.t.	
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	83.580		
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		
Bezoldiging	83.580		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	W.M.L. Groot	
Functiegegevens		
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Gemeentesecretaris	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2022	
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	70.809	
Individueel toepasselijk maximum	75.000	
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	70.809	
Waarvan betaald in 2022	70.809	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	

5. De uiteenzetting van de financiële positie

5.1 Balans

Bedragen x € 1.000, per 31 december

ACTIVA	2022	2021
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	1.789	2.711
kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	54	877
bijdragen aan activa in eigendommen van derden	1.735	1.834
Materiële vaste activa	272.179	270.339
investeringen met een economisch nut	157.241	159.246
investeringen met een econ. nut waarvoor een heffing mogelijk is	21.036	21.631
investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	93.902	89.462
Financiële vaste activa	23.184	23.171
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.364	2.364
leningen aan deelnemingen	16.081	16.081
overige langlopende leningen	4.739	4.725
uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	1
TOTAAL VASTE ACTIVA	297.152	296.221
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden	3.380	5.321
onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.342	5.284
gereed product en handelsgoederen	38	38
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	28.944	25.586
vorderingen op openbare lichamen	17.986	16.236
uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	51
overige vorderingen	10.958	9.299
Liquide middelen	34	15
Overlopende activa	21.337	12.540
nog te ontvangen van overheden (specifiek bestedingsdoel)	10.330	2.034
overige overlopende activa	11.007	10.506
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	53.695	43.462
TOTAAL ACTIVA	350.847	339.683

Recht op verliescompensatie vpb

€ 0

PASSIVA	2022	2021
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	87.585	74.878
reserves:	68.993	73.291
1. de algemene reserve	56.887	62.632
2. de bestemmingsreserves	12.106	10.659
gerealiseerd resultaat	18.592	1.587
Voorzieningen	12.843	11.840
Vaste schulden met rentetypische looptijd > één jaar	189.516	185.481
onderhandse leningen van:	188.997	185.167
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	25.680	27.120
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	122.157	131.407
3. openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	41.161	26.641
waarborgsommen	518	314
TOTAAL VASTE PASSIVA	289.944	272.199
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd < één jaar	26.956	37.076
kasgeldleningen bij openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	-	15.000
bank- en girosaldi	10.561	7.833
overige schulden	16.395	14.243
Overlopende passiva	33.947	30.408
verplichtingen	13.975	13.120
ontvangen voorschotbedragen overheden (specifiek bestedingsdoel)	18.424	16.154
overige vooruit ontvangen bedragen	1.549	1.134
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	60.903	67.484
TOTAAL PASSIVA	350.847	339.683

Verstrekte borgstellingen of garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen €573.006

5.2 Toelichting op de balans

5.2.1 Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Hilversum 2018, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarden. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen verder worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Alle bedragen in de jaarrekening staan weergegeven in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment van besluitvorming door de AvA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) van de betreffende deelneming. De WMO eigen bijdragen worden als bate verantwoord in het jaar waarin ze ontvangen worden (kasbasis).

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hierna vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Conform het BBV worden de mutaties in reserves, zowel bij de begroting als bij de rekening, separaat verantwoord. Zowel het totaal van saldo van baten en lasten als het resultaat zijn hierdoor inzichtelijk.

Eigenbijdrage op grond van de Wmo

en aanvrager van een voorziening op grond van de WLZ en de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Vaste activa

De vaste activa op de balans zijn conform artikel 33 van het Besluit Begroting en Verantwoording (in het vervolg: BBV) onderverdeeld in:

- immateriële vaste activa;
- materiële vaste activa;
- financiële vaste activa.

In het algemeen geldt dat alleen kosten van de aanschaf of productie van een goed of verzameling identieke of met elkaar samenhangende goederen, met een gebruiksduur van 5 jaar of meer, en met een waarde van € 50.000 of meer worden geactiveerd. Uitgaven die niet hebben geleid tot het realiseren van een activum of het openen van een grondexploitatie worden niet geactiveerd.

immateriële vaste activa:

Het BBV kent de volgende soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

In de Financiële verordening gemeente Hilversum 2018 is opgenomen dat de kosten voor het afsluiten van geldleningen, saldi van agio en disagio en de bijdragen aan activa in eigendom van derden niet worden geactiveerd.

Op de tot en met 2017 geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa (bij derden) waarvoor de bijdrage aan derden is verstrekt.

materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen, direct toe te rekenen personeelskosten en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Afschrijvingstermijnen

Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving is het volgende beleid van toepassing:

- Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
- Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving wordt voor gebouwen uitgegaan van een restwaarde van 15% van de verkrijgings-/vervaardigingsprijs. Uitzondering hierop zijn de parkeergarages, waarbij uitgegaan wordt van een restwaarde van 25%. Voor de overige activa wordt uitgegaan van een restwaarde van 0%.
- Er wordt lineair afgeschreven.
- Er wordt afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, conform de termijnen zoals

vermeld in de 'afschrijvingstabel'.

e. De componentenbenadering, bij gebouwen, wordt niet gehanteerd.

f. Er wordt gestart met afschrijving in het begrotingsjaar dat volgt op het moment van ingebruikname.

De afschrijvingstermijnen (in jaren):

TYPE ACTIVUM	AFSCHRIJVINGSPERIODE IN JAREN
Onderzoeks- en ontwikkelingskosten	maximaal 5
Gebouwen (geen componentenbenadering)	
Aankoop en nieuwbouw, exclusief parkeergarages	40
Parkeergarages	60
Tijdelijke nieuwbouw	10
Waardevermeerdering (w.o. uitbreiding)	resterende levensduur van het bestaande actief
Levensduurverlenging (w.o. renovatie, restauratie)	resterende levensduur van het bestaande actief
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Muren en hekwerken	20
Kunstwerken (bruggen, sluizen, tunnels, e.d.), wegen, parkeerterreinen, waterwegen	50
Elektrisch-mechanische onderdelen	10
Riolen en persleidingen	75
Oevervoorzieningen	20
Tijdelijke voorzieningen	5
Sportvelden en buitensportaccommodaties	25
Kunstgrasvelden en speelgelegenheden	10
Bomen	50
Groenvoorzieningen	10
Bushaltes,abri's, straatmeubilair en kleine verkeersvoorzieningen	10
Installaties	
Technische installaties	5 - 10 - 20
Parkeermeters en automaten	10
Verkeerslichten	5
Verkeersapparatuur	10
Openbare en terrein verlichting (armaturen)	15
Openbare en terrein verlichting (masten)	40
Bedrijfsmiddelen	
Machines t.b.v. beheer en onderhoud	5 - 10
Aanhangers en voertuigen	5 - 10
Meubilair, inventaris	5 - 10
Computerapplicaties	5
Servers/netwerkapparatuur, bekabeling	5

Activa worden afgeschreven volgens de afschrijvingstabel die gold in het jaar van investeren.

Op de activa voor de riolering wordt vanaf 2019 jaarlijks de dotatie aan de spaarvoorziening riolering in mindering gebracht. Hierbij geldt dat de activa eerst conform het BBV wordt geactiveerd, en vervolgens wordt afgeboekt.

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

financiële vaste activa:

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Onder de financiële vaste activa zijn deelnemingen, langlopende geldleningen en langlopende uitzettingen opgenomen. De verstrekte langlopende geldleningen en -uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde verminderd met de ter zake ontvangen aflossingen en eventueel gevormde voorzieningen voor oninbaarheid. De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs tenzij de marktwaarde duurzaam lager is.

Vlottende activa

De vlottende activa op de balans worden in overeenstemming met het BBV onderverdeeld in:

- voorraden;
- uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar;
- liquide middelen;
- overlopende activa.

Voorraden

Het BBV kent de volgende soorten voorraden:

- grond- en hulpstoffen;
- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen;
- vooruitbetalingen.

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen, direct toe te rekenen personeelskosten en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals

opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs wordt daarnaast de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Het BBV zegt dat het voorzichtigheidsbeginsel ertoe leidt dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst ook te worden genomen.

De voorraad gereed product is gewaardeerd tegen historische verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Kortlopende vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, liquide middelen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De gevormde voorzieningen voor oninbaarheid van debiteuren zijn op de nominale waarde van de debiteuren in mindering gebracht.

Passiva

Reserves en voorzieningen

Op de reserves en voorzieningen wordt geen rente bijgeschreven.

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen en de lang- en kortlopende schulden en overlopende passiva

Voorzieningen en de lang- en kortlopende schulden en overlopende passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

5.2.2 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Nr.	Omschrijving	Looptijd contract	2023	2024+	totaal
1	Leaseauto's	31-8-2024	175	105	280
2	Parkeerservice	31-12-2024	1.350	1.350	2.700
3	Huur Melkfabriek	31-12-2041	250	4.500	4.750
4	Huur Wilhelminastraat	31-12-2026	522	1.566	2.088
5	Applicaties kantoorautomatisering	31-12-2024	574	574	1.148
6	Licenties kantoorautomatisering	31-12-2025	585	1.333	1.918
7	Beveiliging	31-1-2028	390	1.560	1.950
8	Huur fietsenkelder Zeedijk	30-6-2024	150	75	225
9	Rioolaansluitingen	31-12-2024	600	600	1.200
	Totaal verplichtingen				16.259

Uitgangspunten:

1. De contractwaarden vanaf € 125.000 per jaar zijn opgenomen t/m einde looptijd, exclusief de mogelijke (stilzwijgende) verlengingen).
2. Als het contract in periode van (stilzwijgende) verlenging(en) zit, dan zijn deze contractwaarden wel t/m einde van deze looptijd opgenomen.
3. Er zijn geen contracten opgenomen die een looptijd hebben t/m 31-12-2023. Dit betreft geen langlopende verplichtingen meer.
4. Als er in de contracten geen expliciet contractbedrag is opgenomen (wat vaak het geval is) dan is de contractwaarde gebaseerd op (een combinatie van) historische gegevens/inschattingen en eventueel de aangegane verplichtingen 2023.
5. Het contract voor de parkeerservice (2) kent geen einddatum. We zijn voor onbepaalde tijd lid met een opzegtermijn van een jaar, daarom is -net als voorgaande jaren- de waarde voor twee jaar meegenomen.

5.2.3 Niet uit de balans blijvende rechten

Er zijn geen rechten die niet op de balans zijn verantwoord.

5.2.4 Ontwikkelingen na balansdatum

Oorlog Oekraïne

De impact van de oorlog in Oekraïne op de wereldwijde economie en onze maatschappij zal zeer waarschijnlijk groot zijn. De omvang hiervan is op dit moment nog niet precies in te schatten. Directe gevolgen voor Hilversum zijn bijvoorbeeld de opvang van Oekraïense vluchtelingen en de impact van economische sancties op burgers en ondernemers in de stad. Het uitgangspunt van het Rijk is dat gemeenten er als gevolg van de opvang van Oekraïense vluchtelingen niet slechter voor komen te staan dan daarvoor. Voor de opvang van deze vluchtelingen zal daarom reële compensatie worden ontvangen. Ook kan de oorlog zorgen voor inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, verstoring van productielijnen en oplopende rente. Deze ontwikkelingen beperken zich niet tot gemeenteniveau, maar hebben ook op nationale en internationale schaal gevolgen. Voor de

gemeente kan dit mogelijk impact hebben op onze uitgaven, meerjarige investeringen, maar ook op het sociaal domein (bijv. uitkeringen, vluchtelingen, jeugdhulp). Welke precieze financiële gevolgen dat met zich mee zal brengen, is voor nu onzeker.

Overige ontwikkelingen

Er hebben zich na balansdatum geen andere substantiële ontwikkelingen voorgedaan die betrekking hebben op de jaarstukken.

5.2.5 Toelichting op de afzonderlijke balansposten

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Conform de aanpassing in de BBV worden met ingang van 2016 de 'bijdragen aan activa in eigendom van derden' verantwoord onder de Immateriële vast activa.

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Bijdragen derden in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Onderzoek en ontwikkeling bepaald actief	877	21	-843	-	-	54
Bijdragen activa in eigendom van derden	1.834	-	-	-99	-	1.735
Totaal immateriële vaste activa	2.711	21	-843	-99	-	1.789

Onderzoek en ontwikkeling bepaald actief

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Onderzoek en ontwikkeling bepaald actief	Vermeerdering	Bijdrage derden
Sloop GAK gebouw toegevoegd aan grex stationsplein		-843
Overig (< 100.000)	21	
Totaal	21	-843

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Conform het financiële beleid worden met ingang van 2018 de bijdragen aan activa van derden niet meer geactiveerd.

Materiële vaste activa

De onder activa verantwoorde materiële vaste activa met economisch nut hebben betrekking op:

- Gronden en terreinen
- Woonruimten
- Bedrijfsgebouwen
- Grond- weg- en waterbouwkundige werken
- Vervoermiddelen
- Machines, apparaten en installaties
- Overige materiële vaste activa

Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen activa waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

De onderstaande toelichtingen op de diverse activaposten richten zich voornamelijk op de vermeerderingen en verminderingen. Daarnaast worden ook de afwaarderingen (indien van toepassing) van een korte toelichting voorzien. De (reguliere) afschrijvingen worden niet nader toegelicht, dit betreft de reguliere, jaarlijks terugkerende lasten.

Economisch nut

De BBV schrijft voor onderscheid te maken tussen investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. Investerings hebben een economisch nut indien zij verhandelbaar zijn en / of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Voorbeelden hiervan zijn een zwembad, riolering, tolweg, vuilnisauto's, computers, stadhuis en schoolgebouwen. Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen waarbij dat niet het geval is.

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Vermin- deringen in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	18.853	-	-1.394	-	-325	17.134
Woonruimten	6.726	7.776	-6.800	-65	-31	7.605
Bedrijfsgebouwen	118.056	418	-14	-4.222	-31	114.207
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.702	-	-	-174	-1	1.526
Vervoermiddelen	0	-	-	-	-	0
Machines, apparaten en installaties	2.306	531	-	-133	-	2.704
Overige materiële vaste activa	11.604	3.953	-30	-1.386	-76	14.065
Totaal materiële vaste activa econ. nut	159.246	12.679	-8.238	-5.981	-464	157.241

Van de gronden en terreinen is € 3.605.000 in erfpacht uitgegeven.

Gronden en terreinen (economisch nut)

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Gronden & terreinen	Vermeerdering	Vermindering
Aankoop GAK gebouw toegevoegd aan grex stationsplein		-1.394
Totaal		-1.394

Over 2022 is er voor € 325.000 afgewaardeerd door verkoop van gronden. Dit betreft de boekwaarde van Nieuwe Havenweg en een deel van Egelshoek.

Woonruimten (economisch nut)

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Woonruimten	Vermeerdering	Vermindering
Koninginneweg WVG	890	
Entree oost WVG	86	
Thebe 22	6.388	-6.388
Anton Philipsweg 1	413	-413
Totaal	7.776	-6.800

Over 2022 is er voor € 31.000 afgewaardeerd. Dit betreft de boekwaarde van Herenstraat 22 in verband met verkoop.

Bedrijfsgebouwen (economisch nut)

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Bedrijfsgebouwen	Vermeerdering	Vermindering
MFA Paulusschool en wijkcentrum de Ielie	375	
GAK garage toegevoegd aan grex stationsplein		-14
Overig (< 100.000)	43	
Totaal	418	-14

Over 2022 is er voor € 31.000 afgewaardeerd. Dit betreft de boekwaarde van Herenstraat 22a in verband met verkoop.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut)

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden. Over 2022 is er voor € 1.000 afgewaardeerd. Dit betreft de atletiekbaan sportpark Arena, die is vervangen.

Vervoermiddelen (economisch nut)

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden.

Machines, apparaten en installaties (economisch nut)

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Machines, apparaten & installaties	Vermeerdering	Vermindering
CO2 neutraal gemeentewerf installaties	288	
Overig (< 100.000)	243	
Totaal	531	-

Overige materiële vaste activa (economisch nut)

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Overige materiële activa	Vermeerdering	Vermindering
Software defined infrastructure	858	
Werkplekinrichting	183	
Laptops	769	
Bes klok	165	
Renovatie atletiekbaan Arena	1.882	-30
Overig (< 100.000)	96	
Totaal	3.953	-30

Over 2022 is er voor € 76.000 afgewaardeerd. Dit betreft de atletiekbaan sportpark Arena, die is vervangen.

Economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

De BBV schrijft voor onderscheid te maken tussen investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. Investerings hebben een economisch nut indien zij verhandelbaar zijn en / of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Voorbeelden hiervan zijn een zwembad, riolering, tolweg, vuilnisauto's, computers, stadhuis en schoolgebouwen.

Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen waarbij dat niet het geval is.

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Bijdragen derden in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	3.136	-	-	-184	-	2.952
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.691	3.351	-3.316	-769	-	15.957
Vervoermiddelen	36	452	-10	-8	-	469
Machines, apparaten en installaties	1.762	33	-	-138	-	1.657
Overige materiële vaste activa	7	-	-	-7	-	0
Totaal mva econ. nut i.c.m. heffingen (5.2.6)	21.631	3.836	-3.326	-1.106	-	21.036
-/- spaarvoorziening rioleringen		-3.316	3.316	-	-	-
Totaal mva econ. nut i.c.m. heffingen (balans)	21.631	520	-10	-1.106	-	21.036

De toelichting op de spaarvoorziening rioleringen is te vinden bijlage 5.5 Staat van Voorzieningen.

Bedrijfsgebouwen (economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en bijdragen derden plaats gevonden.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Grond, weg- en waterbouwkundige werken (i.c.m. heffingen)	Vermeerdering	Bijdrage derden
GWP 2018	542	-542
GWP 2019	804	-1.079
GWP 2020	425	-954
GWP 2021	1.236	-742
GWP 2022	344	-
Totaal	3.351	-3.316

Vervoersmiddelen (economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Vervoermiddelen (i.c.m. heffingen)	Vermeerdering	Bijdrage derden
Volvo hogedruk combi vrw	335	
Overig (< 100.000)	117	-10
Totaal	452	-10

Machines, apparaten en installaties (economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Machines, apparaten & installaties (i.c.m. heffingen)	Vermeerdering	Bijdrage derden
Overig (< 100.000)	33	-
Totaal	33	-

Overige materiële vaste activa (economisch nut, waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven)

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en bijdragen derden plaats gevonden.

Maatschappelijk nut

De BBV schrijft voor onderscheid te maken tussen investeringen met een economisch nut en met een maatschappelijk nut. Investerings met een maatschappelijk nut zijn activa die geen economisch, maar een maatschappelijk nut hebben. Het gaat hierbij uitsluitend om investeringen in de openbare ruimte: (water)wegen, straten, pleinen, viaducten, geluidswallen, parken, openbare verlichting. Deze investeringen dienen duidelijk een maatschappelijk nut, maar ze genereren geen middelen (er is geen markt voor).

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Bijdragen derden in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	87.555	10.113	-2.438	-2.978	-	92.253
Machines, apparaten en installaties	1.560	11	-	-236	-	1.335
Overige materiële vaste activa	347	-	-	-32	-	315
Totaal materiële vaste activa (maatschappelijk nut)	89.462	10.124	-2.438	-3.245	-	93.902

De boekwaarde per 31-12-2022 bestaat voor €68.549.000 uit investeringen van vóór 31-12-2016. Over deze investeringen mag (eventueel) versneld worden afgeschreven.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Materiële activa (maatschappelijk nut)	Vermeerdering	Vermindering
Extra impuls in groen	135	
Groene schakel A Hoeve	1.510	
Vervanging wegen 2018	471	
Vervanging wegen 2019	1.038	-99
Vervanging wegen 2020	279	
Vervanging wegen 2021	813	
Vervanging wegen 2022	198	
Vervanging armaturen	608	
1221 Groene pleinen	398	
Gak-kelder (sloop)	221	
Nieuw busstation	2.162	-2.000
Fietstunnel Maartensdijkseweg	1.024	
Toegankelijk maken bushaltes	5	-188
Vervanging beschoeiing Hilversums kanaal	33	
Speelvoorzieningen	146	
Groenvoorziening	287	
Jac P. Thijssseplein	182	
Overig (< 100.000)	604	-151
Totaal	10.113	-2.438

Machines, apparaten en installaties (maatschappelijk nut)

De vermeerderingen en bijdragen derden over 2022 betroffen:

Machines, apparaten en installaties (maatschappelijk nut)	Vermeerdering	Bijdrage derden
Overig (< 100.000)	11	-
Totaal	11	-

Overige materiële vaste activa (maatschappelijk nut)

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en bijdragen derden plaats gevonden.

Financiële vaste activa

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Verminder- ingen in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen	2.364	-	-	-	-	2.364
Leningen	16.081	-	-	-	-	16.081
Overige langlopende leningen	4.725	28	-14	-	-	4.739
Uitz NL schuld papier langer dan één jaar	1	-	-	-	-1	-
Totaal financiële activa	23.171	28	-14	-	-1	23.184

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden.

Leningen aan deelnemingen

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden.

Overige langlopende leningen

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Overige langlopende leningen	Vermeerdering	Vermindering
Overig (< 100.000)	28	-14
Totaal	28	-14

De verstrekte overige langlopende leningen bestaan met name uit leningen aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten in het kader van het project Particuliere woningbouwverbetering, startersleningen, het restauratiefonds en een lening aan Pinetum Blijdenstein.

De eindstand per 31 december 2022 van de revolverende fondsen kan als volgt gespecificeerd worden:

	Leningen	In Kas	Totaal
Duurzaamheidsrekening	2.276	541	2.817
Stimuleringsregeling	105	150	255
Restauratiefonds	731	289	1.020
Totaal	3.112	980	4.092

Uitzettingen Nederlands schuld papier langer dan één jaar

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden.

VLOTTENDE ACTIVA*Voorraden*

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Verminder- ingen in 2022	Winst- name in 2022	Afwaar- deringen in 2022	Boek- waarde 31-12-2022
Bouwgronden in exploitatie	5.629	2.837	-3.835	1.604	-	6.235
Gereed product en handelsgoederen	38	-	-	-	-	38
Totaal voorraden (bijlage 5.2.6)	5.666	2.837	-3.835	1.604	-	6.273
Voorziening planexploitaties	-345	-2.548		-	-	-2.893
Totaal voorraden (balans)	5.321	289	-3.835	1.604	-	3.380

Een specificatie van de bouwgronden is te vinden in hoofdstuk 5.3.2 Overzicht grondexploitaties.

Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie

De vermeerderingen en verminderingen over 2022 betroffen:

Onderhanden werk (grondexploitaties)	Vermeerdering	Vermindering
Anna's Hoeve	282	-3.835
Stationsplein	2.556	-
Totaal	2.837	-3.835

Voorraad gereed product

Er hebben over 2022 geen vermeerderingen en verminderingen plaats gevonden.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

Deze uitzettingen ad € 28.944.000 bestaan uit:

- vorderingen op openbare lichamen (€ 17.986.000);
- overige vorderingen (€ 10.958.000)

Schatkistbankieren wordt toegelicht in de paragraaf Financiering in paragraaf 3.4.8.

De vorderingen op openbare lichamen bestaan voornamelijk uit:

Vorderingen op openbare lichamen	2022	2021
Belastingdienst (BCF en BTW)	16.073	15.418
Belastingdienst (vennootschapsbelasting)	169	59
Overige openbare lichamen	1.744	759
Totaal	17.986	16.236

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	2022	2021
Debiteuren algemeen	3.302	2.133
Belastingdebiteuren	4.602	3.896
Debiteuren sociale zaken	3.054	3.270
Totaal	10.958	9.299

Per vorderingsoort zijn de volgende voorzieningsbedragen in mindering gebracht: Debiteuren algemeen € 70.000, Belastingdebiteuren € 951.000 en Debiteuren sociale zaken € 3.422.000.

Liquide middelen

Liquide middelen	2022	2021
Overloop Pin / Chip opbrengsten	29	11
Gemeentelijke kassen	5	4
Totaal	34	15

Rekening Courant

Het rentetarief van de rekening Courant bij de BNG bestaat uit het 1 maands Euribor tarief plus een opslag van 0,15%.

Gedurende het jaar is het 1 maands Euribortarief gestegen van een negatief percentage naar een positief percentage. Vanaf de maand augustus zijn we rente verschuldigd aan de BNG Bank over ons nadelige saldo in rekening courant. Tot en met de maand juli kregen we nog een rentevergoeding over ons nadelige saldo in rekening courant.

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

Overlopende activa	2022	2021
Specifiek bestedingsdoel:	10.330	2.034
het Rijk	9.445	2.034
overige Nederlandse overheidslichamen	886	0
Overige overlopende activa	11.007	10.506
Overige nog te ontvangen bedragen	8.645	8.394
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van t+1 komen	2.362	2.112
Totaal	21.337	12.540

Het verloop van de overlopende activa met een specifiek bestedingsdoel van het Rijk is opgenomen in bijlage 5.6.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat ingevolge artikel 42 van het BBV uit de reserves en het resultaat na bestemming volgens uit de programmarekening. Dit bestaat uit de volgende componenten:

Eigen vermogen	2022	2021
A: Reserves		
(1) Algemene reserve	56.887	62.632
(2) Bestemmingsreserves	12.106	10.659
B: Gerealiseerd resultaat:		
(1) rekeningjaar 2021		1.587
(2) rekeningjaar 2022	18.592	
Totaal	87.585	74.878

Algemene reserve

De algemene reserve is in de loop der jaren gevormd met voordelige resultaten uit het verleden (o.a. verkopen van aandelen in het toenmalige gemeentelijke energiebedrijf en de toenmalige gemeentelijke centrale antenne inrichting en de aandelen in de NV Bouwfonds). Het verloop van deze algemene reserve ziet er als volgt uit:

Verloop algemene reserve	mutatie	stand
Stand per 1 januari 2022		62.632
<i>Erbij:</i>		
Overhevelingen	3.740	
Rijksmiddelen covid-pandemie	162	
<i>Eraf:</i>		
Het resultaat (na resultaat bestemming) over het jaar 2021	-3.207	
Overhevelingen	-3.740	
Instellen reserve Opvang Oekraïners	-2.700	
Stand per 31 december		56.887

Overige bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. Het verloop van deze reserves ziet er als volgt uit:

Verloop bestemmingsreserves	mutatie	stand
stand per 1 januari 2022		10.659
<i>Erbij:</i>	7.629	
<i>Eraf:</i>	-6.181	
Stand per 31 december		12.106

De belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen zijn:

Mutaties bestemmingsreserves	toevoegingen	onttrekkingen
Covid-19	2.351	-1.719
Opvang Oekraïners	2.793	
TOZO	167	-1.687
Stedelijke ontwikkeling	2.140	-1.070
Coronaherstel agenda		-947
Inzet HHT middelen		-235
Egalisatie afvalstoffen	122	-359
Herplantfonds	18	-104
Overige toevoegingen/ onttrekkingen	38	-60
Totalen	7.629	-6.181

Bijlage 5.4 geeft een overzicht van alle reserves van de gemeente en de mutaties die hierin in het verslagjaar plaats hebben gevonden. In deze bijlage is een toelichting opgenomen over onder meer het doel van elke reserve en het verloop van de reserve in het verslagjaar.

Voorzieningen

Voorzieningen kunnen worden gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang en risico's op de balansdatum onzeker zijn, doch redelijkerwijs zijn in te schatten;
- b. op balansdatum bestaande risico's terzake van tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
- e. Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

f.

Verloop voorzieningen	mutatie	stand
Stand per 1 januari 2022		11.840
Erbij:	4.412	
Eraf:	-3.408	
Stand per 31 december		12.843

De belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen zijn:

Belangrijkste mutaties voorzieningen	toevoegingen	onttrekkingen
Onderhoud sportaccommodaties	573	-187
Onderhoudsvoorziening parkeergarages	431	-119
Onderhoud begraafplaatsen	48	-195
Onderhoudsvoorziening gemeentelijke huisvesting	451	-421
Onderhoud culturele huisvesting	274	-41
Egalisatievoorziening rioleringen		-443
Voorziening pensioenen (ex)- wethouders	1.848	-1.209
Onderhoud voorzieningen jeugd	171	-100
Onderhoudsvoorziening gymnastiekgebouwen	358	-348
Onderhoud overige gebouwen	168	-84
Ziggo deal		-188
Overige toevoegingen/onttrekkingen	90	-73
Totalen	4.412	-3.408

Voor de voorziening planexploitatie geldt dat deze in mindering is gebracht op de activa.

Bijlage 5.5 geeft een overzicht van alle voorzieningen van de gemeente. In deze bijlage is een toelichting opgenomen over het doel van elke voorziening en het verloop van de voorziening in het verslagjaar.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De langlopende schulden zijn onder te verdelen in geldleningen en waarborgsommen conform onderstaand overzicht:

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	2022	2021
1. binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	25.680	27.120
2. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	122.157	131.407
3. openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	41.161	26.641
Onderhandse leningen	188.997	185.167
Waarborgsommen	518	314
Totaal	189.516	185.481

Het verloop van de boekwaarde van de onderhandse leningen is als volgt:

Verloop onderhandse leningen	mutatie	stand
Stand per 1 januari 2022		185.167
Erbij: nieuw opgenomen leningen	15.000	
Eraf: aflossingen op bestaande leningen	-11.170	
Stand per 31 december		188.997

In paragraaf 3.4 (Financiering) is ingegaan op de financiering van de gemeente en de bovengenoemde mutaties in de vaste schuld. In overeenstemming met artikel 56 van het BBV wordt hierbij vermeld dat de rentelasten van de bovengenoemde onderhandse leningen € 3.390.000 bedragen.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar

Deze zijn als volgt:

Vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2022	2021
Kasgeldleningen	0	15.000
Banksaldi	10.561	7.833
Overige schulden	16.395	14.243
Totaal	26.956	37.076

De banksaldi hebben betrekking op de saldi van de rekeningen die worden aangehouden bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

De specificatie van de overige schulden is als volgt:

Overige schulden	2022	2021
Schulden aan openbare lichamen:	4.736	5.126
Belastingdienst	4.736	5.126
Overige schulden:	11.659	9.117
Crediteuren	10.441	7.985
Overige schulden	1.217	1.132
Totaal overige schulden	16.395	14.243

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit:

Overlopende passiva	2022	2021
Verplichtingen	13.975	13.120
Nog te betalen rente geldleningen	1.647	1.688
overige verplichtingen	12.327	11.432
Specifiek bestedingsdoel:	18.424	16.154
het Rijk	17.114	14.707
overige Nederlandse overheidslichamen	1.310	1.447
Overige vooruitontvangen bedragen	1.549	1.134
Vitens Huydecopersweg	364	364
Vooruit ontvangen parkeervergunningen	266	278
Bouwplan Lucent Onderhoud	70	105
Sportakkoord		113
Renovatie atletiekbaan	223	
Faciliterend grondbeleid anterieure overeenkomsten	422	135
Overige vooruitontvangen baten	204	140
Totaal	33.947	30.408

De overlopende passiva met een specifiek bestedingsdoel (middelen van mede-overheden) worden toegelicht in bijlage 5.6.

5.2.6 Overzicht activa

Omschrijving kapitaal uitgaven	Boekwaarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Bijdragen derden in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaardering in 2022	Boekwaarde 31-12-2022
IMMATERIËLE VASTE ACTIVA						
Onderzoek en ontwikkeling bepaald actief	877	21	-843	-	-	54
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.834	-	-	-99	-	1.735
TOTAAL IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	2.711	21	-843	-99	-	1.789
MATERIËLE VASTE ACTIVA (economisch nut)						
Gronden en terreinen	18.853	-	-1.394	-	-325	17.134
Woonruimten	6.726	7.776	-6.800	-65	-31	7.605
Bedrijfsgebouwen	118.056	418	-14	-4.222	-31	114.207
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.702	-	-	-174	-1	1.526
Vervoermiddelen	0	-	-	-	-	0
Machines, apparaten en installaties	2.306	531	-	-133	-	2.704
Overige materiële vaste activa	11.604	3.953	-30	-1.386	-76	14.065
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA (economisch nut)	159.246	12.679	-8.238	-5.981	-464	157.241
MATERIËLE VASTE ACTIVA (economisch nut i.c.m. heffingen)						
Bedrijfsgebouwen	3.136	-	-	-184	-	2.952
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	16.691	3.351	-3.316	-769	-	15.957
Vervoermiddelen	36	452	-10	-8	-	469
Machines, apparaten en installaties	1.762	33	-	-138	-	1.657
Overige materiële vaste activa	7	-	-	-7	-	0
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA (economisch nut i.c.m. heffingen)	21.631	3.836	-3.326	-1.106	-	21.036
MATERIËLE VASTE ACTIVA (maatschappelijk nut)						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	87.555	10.113	-2.438	-2.978	-	92.253
Machines, apparaten en installaties	1.560	11	-	-236	-	1.335
Overige materiële vaste activa	347	-	-	-32	-	315
TOTAAL MATERIËLE VASTE ACTIVA (maatschappelijk nut)	89.462	10.124	-2.438	-3.245	-	93.902
TOTAAL MATERIËLE ACTIVA	270.340	26.639	-14.002	-10.332	-464	272.179

Omschrijving kapitaal uitgaven	Boekwaarde 1-1-2022	Vermeer- deringen in 2022	Bijdragen derden in 2022	Afschrijving in 2022	Afwaardering in 2022	Boekwaarde 31-12-2022
FINANCIËLE VASTE ACTIVA						
Kapitaalverstrekkingen	2.364	-	-	-	-	2.364
Leningen	16.081	-	-	-	-	16.081
Overige langlopende leningen	4.725	28	-14	-	-	4.739
Uitz NL schuld papier langer dan één jaar	1	-	-	-	-1	-
TOTAAL FINANCIËLE ACTIVA	23.171	28	-14	-	-1	23.184
TOTAAL VASTE ACTIVA	296.221	26.688	-14.860	-10.431	-465	297.152
VOORRADEN						
Bouwgronden in exploitatie	5.629	2.837	-2.231	-	-	6.235
Gereed product en handelsgoederen	38	-	-	-	-	38
TOTAAL VOORRADEN	5.666	2.837	-2.231	-	-	6.273
TOTAAL VASTE ACTIVA / VOORRADEN	301.887	29.525	-17.091	-10.431	-465	303.425

5.3 Investeringskredieten

5.3.1 Overzicht investeringskredieten

Algemene informatie		Aangevraagd			Uitgaven			Af- sluiten Ja-Nee
Thema	Omschrijving investering	bedrag verleend krediet	datum besluit	totaal uitg.Budget 2022	uitgaven t/m 2021	uitgaven 2022	restant- uitg.budget per 31-12- 2022	
	1. Programma Wonen en Leven							
01.03	Vervanging openbare verlichting armaturen 2020	468.219	16-03-2020	468.219	417.126	52.543	-1.450	ja
01.03	Vervanging openbare verlichting armaturen 2021	499.434	15-02-2021	499.434	70.288	70.001	359.145	nee
01.03	Vervanging openbare verlichting armaturen 2022	506.000	15-12-2021	506.000	0	401.757	104.243	nee
01.03	Vervanging lichtmasten sportpark Loosdrecht 2019	293.303	04-02-2019	293.303	125.631	83.984	83.688	nee
01.03	Totaal tlv kapitaalkrediet afgeschreven wegen 2018	3.468.073	08-11-2017	3.468.073	1.353.412	470.512	1.644.149	nee
01.03	Totaal tlv kapitaalkrediet afgeschreven wegen 2019	3.316.074	04-02-2019	3.316.074	1.589.547	728.370	998.157	nee
01.03	Totaal tlv kapitaalkrediet afgeschreven wegen 2020	3.406.261	16-03-2020	3.406.261	717.582	279.163	2.409.516	nee
01.03	Totaal tlv kapitaalkrediet afgeschreven wegen 2021	3.417.034	15-02-2021	3.417.034	356.314	682.224	2.378.496	nee
01.03	Totaal tlv kapitaalkrediet afgeschreven wegen 2022	3.478.000	15-12-2021	3.478.000	0	136.134	3.341.866	nee
01.03	Deklagen geluidsreducerend asfalt	482.000	15-12-2021	482.000	0	180.934	301.066	nee
01.03	Deklagen gesloten asfalt	307.000	15-12-2021	307.000	0	336.329	-29.329	ja
01.03	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2020	376.000	16-03-2020	376.000	0	0	376.000	nee
01.03	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2021	376.000	15-02-2021	376.000	0	0	376.000	nee
01.03	Wegwerkzaamheden in combinatie met rioleringen 2022	376.000	15-12-2021	376.000	0	0	376.000	nee
01.03	1e Kanaalbrug	401.744	31-03-2020	401.744	22.163	7.042	372.539	nee
01.03	Totaal toegankelijkheid bushaltes	0	27-02-2019	0	239.264	-181.553	-57.711	ja
01.03	Totaal Infrastructurale maatregelen 2021 (priowegen)	147.000	21-04-2021	147.000	133.723	21.275	-7.998	ja
01.03	Totaal Infrastructurale maatregelen 2022 (priowegen)	183.470	02-02-2022	183.470	0	0	183.470	nee

01.03	Vervanging vri's Bosdrift/Vaartweg/van Riebeeckweg	131.662	04-02-2019	131.662	87.307	10.710	33.645	nee
01.03	Rotonde Utrechtseweg-Diependaalselaan	215.000	29-05-2019	215.000	59.065	0	155.935	nee
01.03	Verkeersveiliger maken nabij foodhall Mout	66.000	29-05-2019	66.000	16.684	0	49.316	ja
01.03	Parkeermaatregelen Het Rode Dorp	100.000	08-09-2020	100.000	108.848	0	-8.848	nee
01.03	Parkeervoorziening openbare ruimte Arenapark	350.000	16-04-2019	350.000	152.685	0	197.315	nee
01.03	ongelijkvloerse spoorkruising Maartendijkseweg	1.154.910	08-12-2021	1.154.910	2.910	1.122.560	29.440	nee
01.03	Jac. P. Thijssseplein	756.000	02-02-2022	756.000	0	181.706	574.294	nee
01.03	Totaal 1221 Groene pleinen	1.621.000	00-01-1900	1.621.000	134.169	416.178	1.070.653	nee
01.03	Totaal Kleine spoorbomen en gerelateerde mobiliteitsopdrachten	3.164.000	00-01-1900	3.164.000	0	90.818	3.073.182	nee
01.03	Nieuw busstation	6.084.841	15-09-2021	6.084.841	150.431	932.695	5.001.715	nee
01.03	Uitbreiding parkeerapparatuur	100.000	02-03-2021	100.000	76.434	7.476	16.090	ja
01.03	Uitbreiding parkeerapparatuur	100.000	15-12-2021	100.000	0	25.602	74.398	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversums Kanaal 2017	855.283	09-11-2016	855.283	267.377	14.146	573.760	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversums Kanaal 2018	797.120	08-11-2017	797.120	18.267	17.728	761.126	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversums Kanaal 2019	795.701	04-02-2019	795.701	25.028	1.280	769.393	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversums Kanaal 2020	801.000	16-03-2020	801.000	0	0	801.000	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversumse Meent	387.000	02-03-2021	387.000	0	9.182	377.818	nee
01.04	Vervanging beschoeiing Hilversumse Meent	404.000	15-12-2021	404.000	0	0	404.000	nee
01.04	vervangen aandrijving schutsluis 't Hemeltje	65.000	11-11-2015	65.000	6.600	0	58.400	nee
01.04	vervangen aanslaglijsten schutsluis 't Hemeltje	202.000	02-03-2021	202.000	0	0	202.000	nee
01.02	Vervanging kunstgras veld 13 v.v. Altius, Berestein	511.000	02-03-2021	511.000	450.575	3.812	56.614	ja
01.02	Renovatie atletiekbaan Arena	1.919.000	02-02-2022	1.919.000	0	1.851.538	67.462	nee
01.02	Kantplanken	80.000	06-07-2022	80.000	0	0	80.000	nee
01.02	Bes klok beiaard raadhuis	180.000	21-03-2022	180.000	0	165.314	14.686	ja
01.02	Speelvoorziening	164.000	15-12-2021	164.000	0	145.900	18.100	nee
01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2017	255.163	09-11-2016	255.163	183.633	13.495	58.035	nee
01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2018	203.063	08-11-2017	203.063	111.908	15.075	76.080	nee

01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2019	205.968	08-11-2017	205.968	90.478	14.462	101.028	nee
01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2020	221.439	16-03-2020	221.439	65.635	85.133	70.671	nee
01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2021	225.476	15-02-2021	225.476	12.955	102.586	109.935	nee
01.04	Totaal tlv kapitaalkrediet groenvoorziening 2022	218.000	15-12-2021	218.000	0	6.266	211.734	nee
01.04	Totaal tlv instand houden bomenbestand 2022	283.000	15-12-2021	283.000	0	50.195	232.805	nee
01.04	Extra impuls in groen Spoor 2 + Spoor 2 tot en met 7	1.000.000	27-01-2016	1.000.000	864.057	134.846	1.097	nee
01.01	Totaal voltooiing de Groene Schakel	1.626.000	00-01-1900	1.626.000	125.900	1.509.767	-9.667	nee
01.04	Totaal projecten riolering 2018	3.746.840	08-11-2017	3.746.840	2.172.891	541.588	1.032.361	nee
01.04	Totaal projecten riolering 2019	3.370.956	04-02-2019	3.370.956	1.357.513	803.720	1.209.723	nee
01.04	Totaal GRP 2020	3.543.716	16-03-2020	3.543.716	748.364	446.377	2.348.975	nee
01.04	Totaal GWP 2021	3.692.306	15-02-2021	3.692.306	15.743	1.213.909	2.462.654	nee
01.04	Totaal GWP 2022	3.679.000	15-12-2021	3.679.000	0	341.938	3.337.062	nee
01.04	GWP Riool Oude Loosdrechtseweg	629.000	15-12-2021	629.000	0	1.985	627.015	nee
01.04	Aanhanger adembeschermer	55.000	04-02-2019	55.000	0	35.529	19.471	ja
01.04	vervangen Volvo Hoge Druk (BL-LD-75)	335.000	15-02-2021	335.000	2.503	334.754	-2.257	nee
01.04	vervangen VW crafter pick up (BZ-BP-16)	72.000	15-02-2021	72.000	0	71.657	343	ja
01.04	Calamiteiten noodstroomaanhanger	100.000	15-12-2021	100.000	0	1.135	98.865	nee
01.04	splitsen hemelwater van vuilwater fase 1	1.095.000	15-02-2021	1.095.000	0	0	1.095.000	nee
01.04	optimalisatie hemelwaterafvoer openbare ruimte fase 1	830.000	15-02-2021	830.000	0	4.340	825.660	nee
01.04	afkoppelen en infiltreren grote daken postcode 1221 fase 1	897.330	15-02-2021	897.330	92.059	18.115	787.156	nee
01.04	Totaal waterinrichtingsplan Huydecopersweg	140.000	11-07-2017	140.000	20.396	76.124	43.481	nee
01.01	Interne verbouwing aula Bosdrift	483.000	04-03-2020	483.000	541.202	0	-58.202	ja
	1. Totaal Programma Wonen en Leven	69.413.386		69.413.386	12.986.666	14.088.354	42.338.366	
	2. Programma Zorg							
02.02	Totaal Fabritiussschool	37.500		37.500	25.000	0	12.500	nee
02.02	Totaal ATC Laapersveld	10.695.000		10.695.000	0	0	10.695.000	nee
02.02	Totaal De Wilge Jan Blankenlaan-terrein	498.400		498.400	0	0	498.400	nee

02.02	Totaal Montessorie	405.600		405.600	24.500	0	381.100	nee
02.02	Totaal STIP	142.400		142.400	0	0	142.400	nee
02.02	Totaal Gymzaal Klimop	675.000		675.000	0	0	675.000	nee
02.02	Totaal IPS	1.004.000		1.004.000	0	0	1.004.000	nee
02.02	Totaal Violenschool	345.600		345.600	0	0	345.600	nee
02.02	Totaal Villa Vrolik	1.570.000		1.570.000	55.832	0	1.514.168	nee
02.02	Stichting Noor	160.000	30-10-2018	160.000	152.000	0	8.000	nee
02.02	STIP Fabritiussschool	50.000	30-10-2018	50.000	0	0	50.000	nee
02.02	Renovatie gymzaal Dubbeldekker	75.000	30-10-2018	75.000	0	0	75.000	nee
02.02	GSF Roland Holst College (verbetering ventilatie)	706.000	30-10-2018	706.000	635.400	0	70.600	nee
02.02	Stichting Noor, uitbreiding Ayoub	170.000	06-05-2020	170.000	0	0	170.000	nee
02.02	STIP Windkanter	150.000	06-05-2020	150.000	150.000	0	0	ja
02.02	AT Scholen, uitbreiding de Wilge in Jan Blankenlaan	60.000	06-05-2020	60.000	60.000	0	0	nee
02.02	AT Scholen, opstellen businesscase MAVO	12.500	14-12-2021	12.500	0	0	12.500	nee
02.02	AT Scholen, opstellen businesscase Groot Goylant	25.000	14-12-2021	25.000	0	0	25.000	nee
02.02	Totaal STIP, uitbreiding schoolgebouw Villa Vrolik	1.673.000	14-12-2021	1.673.000	0	0	1.673.000	nee
02.02	Algemeen Onderwijshuisvestingskrediet	1.092.154	12-12-2012	1.092.154	0	0	1.092.154	nee
02.02	Herbestemming jaarstukken 2019 verduurzaming gebouwen	640.000	03-07-2020	640.000	0	0	640.000	nee
02.02	Stelpost Internationale school	1.700.000	06-05-2020	1.700.000	0	0	1.700.000	nee
02.01	Thebe 22	7.100.000	07-12-2022	7.100.000	0	0	7.100.000	nee
02.01	Anton Philipsweg 1	1.900.000	07-12-2022	1.900.000	0	0	1.900.000	nee
02.02	Totaal MFA Paulusschool en Wijkcentrum de Lelie	10.084.728		10.144.728	103.501	375.356	9.665.871	nee
	2. Totaal programma Zorg	40.971.882		41.031.882	1.206.233	375.356	39.450.293	
	3. Programma Werken							
	3.Totaal Programma Werken	0		0	0	0	0	
	4. Programma Bestuur							
04.02	Paspomaat - Docudistri	150.000	21-02-2022	150.000	0	92.569	57.431	nee

02.02	Totaal Bedrijfsvoering financieel pakket	0		0	49.037	-49.037	0	ja
04.03	Software defined infrastructure	1.357.000	17-02-2020	1.357.000	4.086	857.919	494.995	nee
04.03	Totaal Bring your own device, laptops	750.000		750.000	12.275	769.008	-31.283	ja
04.03	RPA (robotisering)	100.000	15-03-2021	100.000	87.218	17.863	-5.081	ja
04.03	inrichting Office365 omgeving	150.000	15-03-2021	150.000	47.900	41.667	60.433	nee
04.03	E-dienstverlening	60.000	08-07-2019	60.000	700	-700	60.000	ja
04.03	applicaties vergunningen, toezicht en handhaving	100.000	16-08-2021	100.000	0	0	100.000	nee
04.03	archivering b-schijf	150.000	15-03-2021	150.000	0	0	150.000	nee
04.03	Belasting applicatie	200.000	31-01-2022	200.000	0	0	200.000	nee
04.03	2019 Bouwkundige en E/W voorzieningen	180.000	04-02-2019	180.000	1.650	6.333	172.017	nee
04.03	duurzaamheid en circulariteit	305.000	10-02-2020	305.000	132.546	4.961	167.493	nee
04.03	2021 Werkplekinrichting	220.000	11-11-2020	220.000	0	182.971	37.029	nee
04.03	2022 Werkplekinrichting	120.000	07-03-2022	120.000	0	0	120.000	nee
04.03	Vervangingsinvesteringen (huisvestingsgebonden)	50.000	10-02-2020	50.000	47.078	0	2.922	ja
04.03	2021 Bouwkundige en E/W voorzieningen	30.000	11-11-2020	30.000	0	31.117	-1.117	nee
04.03	2021 Vloer en wandafwerking	170.000	11-11-2020	170.000	0	0	170.000	nee
04.03	2021 Audio Visuele middelen	50.000	11-11-2020	50.000	0	24.763	25.237	nee
04.03	2021-07 Agile werken: bezettingsoverzichten	50.000	11-11-2020	50.000	28.873	0	21.127	ja
04.03	2021 Hybride werken (Villa OE21)	210.000	11-11-2020	210.000	193.160	43.036	-26.196	ja
04.03	2021 Audio Visuele middelen	60.000	11-11-2020	60.000	0	58.388	1.612	nee
04.03	2020 Audio Visuele middelen	300.000	10-02-2020	300.000	156.926	14.563	128.511	nee
04.03	2022 Vloer en wandafwerking	80.000	07-03-2022	80.000	0	0	80.000	nee
04.03	2022 Hybride werken	175.000	07-03-2022	175.000	0	0	175.000	nee
04.03	2022 Raambekleding en zonwering	50.000	07-03-2022	50.000	0	0	50.000	nee
04.03	Totaal Pantry's en signing	50.000	07-03-2022	50.000	0	25.131	24.869	nee
04.03	Totaal 2022-06/07 AW Huisvestingswensen en meubilair	75.000	07-03-2022	75.000	0	0	75.000	nee
04.03	Totaal 2022-09/10 Audio visuele middelen	108.000	07-03-2022	108.000	0	4.825	103.175	nee

05.02	Verduurzamen (CO2 neutraal) raadhuis installaties	2.529.000	29-01-2020	2.529.000	88.431	65.547	2.375.022	nee
05.02	Verduurzamen (CO2 neutraal) raadhuis overig	0	29-01-2020	0	13.840	0	-13.840	nee
05.02	Verduurzamen (CO2 neutraal) gemeentewerf installaties	617.000	29-01-2020	617.000	187.400	287.978	141.622	nee
05.02	Verduurzamen (CO2 neutraal) gemeentewerf overig	0	29-01-2020	0	4.560	0	-4.560	nee
4. Totaal programma Bestuur		8.446.000		8.446.000	1.055.680	2.478.901	4.911.419	
5. Programma Financiën en Grondexploitaties								
05.02	Koninginneweg WVG Stationsgebied	3.500.000	11-07-2018	3.500.000	2.024.023	889.982	585.995	nee
05.02	Koninginneweg WVG Stationsgebied	2.600.000	11-11-2020	2.600.000	0	0	2.600.000	nee
05.02	Koninginneweg WVG Stationsgebied	14.900.000	15-09-2021	14.900.000	0	0	14.900.000	nee
05.02	WVG Entree Oost	700.000	18-09-2019	700.000	4.115.868	85.945	-3.501.813	nee
05.02	WVG Entree Oost	1.100.000	11-11-2020	1.100.000	0	0	1.100.000	nee
05.02	WVG Entree Oost	1.100.000	10-11-2021	1.100.000	0	0	1.100.000	nee
05.02	Sloop GAK kelder	904.125	21-05-2021	904.125	753.447	-536.515	687.193	ja
5. Totaal programma Financiën en Grondexploitaties		24.804.125	88.964	24.804.125	6.893.338	439.412	17.471.375	
Totaal investeringen gemeente Hilversum		143.635.393		143.695.393	22.141.917	17.382.023	104.171.453	

Investeringsen zijn uitgaven waarvan het economisch - of maatschappelijk nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringsen worden geactiveerd op de balans en worden afgeschreven op basis van de economische levensduur van de investering. De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen ten laste van de programma's en moeten worden gedekt binnen de baten en lasten van de programmabegroting.

Met een investeringsportefeuille van in totaal € 143,6 miljoen is het van belang om zicht te houden op de voortgang van de vrijgegeven investeringen. Eind 2022 is hiervan € 39,5 miljoen in totaal geïnvesteerd, waarvan € 17,4 miljoen in 2022. Als een investering het investeringskrediet overschrijdt kan dit invloed hebben op de kapitaallasten in latere jaren. Derhalve wordt met de jaarrekening het investeringsplan geanalyseerd. Voor de overschrijding op investeringskredieten wordt een afwijkingsgrens van € 0,05 miljoen voor investeringen gehanteerd. Dit is gebaseerd op de voor de Jaarrekening 2022 vigerende Financiële verordening 2022.

Kostentoerekening

De financiële verordening 2022 schrijft voor om bij investeringskredieten, waaronder de gemeentelijke grondexploitaties die voor 1 januari 2022 door de raad zijn geautoriseerd, de directe personeels- en organisatiekosten te activeren. In overeenstemming met het genomen bestuurlijk besluit inzake de stelpost herziening financieel beleid' zijn deze regels in 2022 gehanteerd voor de lopende investeringskredieten gericht op de ruimtelijke projecten en investeringen in de gebiedsontwikkelingen.

De kosten van de medewerkers, die direct betrokken zijn bij de investeringen, zijn toegerekend aan de investeringskredieten. De toerekening heeft plaatsgevonden op basis van een urenregistratie en geldt voor investeringskredieten groter dan € 100.000. Het toepassen van deze activeringsregels in het boekjaar 2022 heeft geleid tot een kostentoerekening van afgerond 1,1 miljoen vanuit de exploitatie naar de kredieten. Bij de Eindejaarsrapportage 2022 zijn de kredieten hiervoor verhoogd.

Afgeronde investeringen

Op de kredieten die in 2022 worden afgesloten is per saldo nauwelijks sprake van een afwijking. In totaal kan voor een bedrag van € 4,5 miljoen aan afgeronde of 'vrijgevallen' kredieten in het investeringsprogramma worden afgesloten. Het effect op de kapitaalslast wordt verwerkt in de eerst volgende voorjaarsnota. De investeringskredieten met een onder- of overschrijding van groter dan 0,05 miljoen worden hieronder toegelicht.

Totaal toegankelijkheid bushaltes

De kosten zijn voornamelijk in 2021 gemaakt. De subsidie is in 2022 ontvangen. Per saldo bedraagt de afwijking over de jaren € 57.711. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de toerekening van de kosten van uren voor de uitvoering van dit project die niet was begroot.

Vervanging kunstgras veld 13 v.v. Altius, Berestein

Het kunstgrasveld Altius is in 2021 vervangen. In Jaarrekening 2021 is reeds verantwoord dat hiervan nog € 140.000 resteert. Bij de Jaarrekening 2021 is € 80.000 herbestemd voor de aanschaf van kantplanken voor verschillende kunstgrasvelden om te voorkomen dat rubberen korrels buiten het kunstgras worden verspreid. Zoals gemeld kan het krediet voor de vervanging van het kunstgras van Altius eind 2022 worden afgesloten met een onderbesteding van € 56.614.

Interne verbouwing aula Bosdrift

De overschrijding van € 58.202 is het gevolg van meerwerk en aanvullend schilderwerk.

E-dienstverlening

Dit betreft een SaaS-oplossing. Omdat dit niet geactiveerd mag worden komen de uitgaven ten lasten van de exploitatie en wordt het krediet afgesloten.

Sloop Gak-kelder

De financiële mutatie is een direct gevolg van een door de gemeente ontvangen subsidie vanuit de provincie Noord Holland. De subsidie is in deze jaarrekening verantwoord als een bijdrage van een derde partij. De reeds ontvangen subsidie heeft eveneens betrekking op het krediet m.b.t. de aanleg van het nieuwe busstation en de ondergrondse fietsenstalling.

Doorlopende kredieten

De investeringenportefeuille vanaf 2023 bedraagt € 164 miljoen, bestaande uit nog openstaande investeringskredieten uit 2022 of ouder voor een bedrag van € 102,2 miljoen én € 61,8 miljoen aan nieuwe investeringskredieten voor 2023 uit de Begroting 2023. Daarnaast is in de Begroting 2023 voor de jaren 2024 t/m 2026 een bedrag geraamd van € 132,8 miljoen in het investeringsprogramma.

Uit de analyse op de doorlopende investeringskredieten is het volgende geconstateerd:

Verduurzaming Gebouwen

In 2015 is een krediet van € 1.303.000 beschikbaar gesteld voor de verduurzaming van ca 30 gebouwen. De daaraan verbonden eis is, dat de verduurzamende maatregelen binnen 10 jaar terugverdiend moeten zijn. Het betrof: Badhuislaan 10 en 10b, De meent 4a, 5 en 6, Augustinushof 61; Arena 303, Eikbosserweg 166, Koninginneweg 44, Noorderweg 96, Mierenmeent 122 en Franciscusweg 6a.

Na het vaststellen van de nota vastgoed- en grondbeleid eind 2019 en de meerjarige onderhoudsplanning eind 2020 bleek dat een aantal objecten op de lijst van te verkopen vastgoed staan. Deze objecten worden niet verduurzaamd. Daarom wordt voorgesteld het krediet her te bestemmen en de volgende objecten in 2023 en 2024 te verduurzamen: Koninginneweg 44 (De Vorstin), Kerkbrink 6 (Museum), Franciscusweg 6a (sporthal Kerkelanden); Noorderweg 96 (bedrijfsverzamelgebouw), Orchideestraat 8 (cultureel) en Geuzenweg 84.

De maatregelen variëren per pand, maar bestaan ondermeer uit isoleren, hybride warmtepompen, ventilatie met warmteterugwinning, LED-verlichting en zonnepanelen. De verwachting is dat de reeds begrote inkomsten van € 70.000 door nauwe samenwerking van Vastgoed en Duurzaamheid worden gerealiseerd. Aanvullend wordt onderzocht of het mogelijk is om subsidies aan te vragen voor de realisatie van duurzaamheidsmaatregelen. Aangezien dit vaak subsidies met cofinanciering zijn, willen we het krediet daarvoor aanwenden. Mogelijk geven subsidies de financiële ruimte om meer te verduurzamen met het beschikbaar gestelde krediet.

Onderwijshuisvesting

In 2022 is de ingebruikname en afrekening van schoolgebouwen achtergebleven bij de planning in het IHP en de begroting. Dat heeft verschillende oorzaken:

1. Door Covid zijn voorbereidingen van de bouwplannen en ingebruikname gestagneerd.
2. Het personeelsverloop bij het team onderwijshuisvesting was groot, waardoor ervaring en lokale kennis vertrokken.
3. Schoolbesturen hebben meer tijd nodig om hun plannen uit te voeren.
4. Voor onderwijs bedachte gebouwen kregen een andere bestemming (Oekraïne opvang)

Om dit vlot te trekken is team onderwijshuisvesting tijdelijk uitgebreid. In 2023 wordt extra inzet gepleegd om tijdig de plannen ingediend en beoordeeld te krijgen. De gemaakte afspraken tussen de gemeente en de schoolbesturen in het IHP 020-2035 zijn daarbij leidend. De geplande afsluit data van de kredieten zijn aangepast aan de huidige inzichten.

5.3.2 Overzicht grondexploitaties

Omschrijving grondexploitatie	Verleend krediet 2022	Raming inkomsten		Raming op eindwaarde	Inkomsten/uitgaven			Raming toekomstige ink./uitg.	OHW positie 2022	Naar V&W rekening	Ten laste voorzienin g planexpl.	Af- sluiten jaar
Anna's Hoeve Bouwplan												
Start grondexploitatie 2011												2025
Inkomsten		-50.067.121	-5.001.233	-55.068.354	-44.892.223	-3.834.528	-48.726.751	-6.341.603				
Uitgaven	52.100.542			52.100.542	48.602.280	1.885.427	50.487.707	1.612.835				
Saldo				-2.967.812			1.760.956	-4.728.768	1.760.956			
Stationsplein												
Start grondexploitatie 2021												2029
Inkomsten		-11.298.312		-11.298.312	-	-	-	-11.298.312				
Uitgaven	15.756.479			14.621.844	1.918.611	2.556.547	4.475.158	10.146.686				
Saldo				3.323.532			4.475.158	-1.151.626	4.475.158	2.548.359	-	
				Voorziening Planexploitaties					-2.548.359			
				Naar V&W rekening					2.548.359			
Actualisatie grondexploitaties 21 juni 2023												
				Totaal inkomsten		-3.834.528	-48.726.751	-17.639.915				
				Totaal uitgaven		4.441.974	54.962.865	11.759.521				
				Saldo			6.236.114	-5.880.394	6.236.114	2.548.359	-	

In 2022 zijn er twee lopende bouwgrondexploitaties, Anna's Hoeve Bouwplan en Stationsplein. Voor de indexering m.b.t. de kostenstijging is in de actualisatie grondexploitaties 2022 een aanname gedaan van 2,83 % per jaar (op basis van Outlook grondexploitaties). In de actualisatie grondexploitaties 2021 was de aanname voor kostenstijging 2,0% per jaar.

De voorziening planexploitaties heeft betrekking op de verlieslatende grondexploitatie Stationsplein.

Op dit moment zien we stijgende woningprijzen, waar tegenover, echter ook de bouwkosten van woningen stijgen. De woningmarkt van Hilversum blijft relatief gewild. In de grondexploitaties is rekening gehouden met een opbrengstenstijging van 2,5%. Het rentepercentage waarmee in de grondexploitaties rekening wordt gehouden is 1,5% en is ongewijzigd ten opzichte van 2021. De manier waarop de rente nu bepaald wordt, wordt sinds 2016 door nieuwe richtlijnen van de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voorgeschreven.

Conform de nieuwe richtlijnen van de BBV wordt een rentepercentage van 2,0% aangehouden over de Voorziening Planexploitaties.

5.4 Staat van reserves

- = onttrekking en += toevoeging

bedragen x 1.000

nr.	omschrijving reserve	saldo begin dienstjaar	Balansmutaties		toevoeging exploitatie	onttrekking exploitatie	saldo einde dienstjaar
			toevoeging	onttrekking			
1	Afvalstoffen (egalisatie)	359			122	-359	121
2	Beeldende kunst	37				-37	-
3	Stedelijke ontwikkeling	962			2.140	-1.070	2.032
4	Mobiliteitsfonds	1.231				-12	1.219
5	Herplantfonds	262			18	-104	176
6	Regionaal mediacentrum	116					116
	Totalen programma 1	2.966	-	-	2.280	-1.582	3.664
7	Opvang Oekraïners	-			2.793		2.793
	Totalen programma 2	-	-	-	2.793	-	2.793
8	Inzet HHT middelen	241				-235	6
9	Creatieve sector	12				-12	0
10	TOZO	2.620	167			-1.687	1.100
	Totalen programma 3	2.873	167	-	-	-1.934	1.106
11	Decentrale loonruimte	308			38		346
	Totalen programma 4	308	-	-	38	-	346
12	Algemene reserve	62.632	3.740	-3.207	162	-6.440	56.887
13	Covid-19	2.924	1.086	-198	1.265	-1.521	3.555
14	Corona herstelagenda	1.589				-947	642
	Totalen programma 5	67.145	4.826	-3.405	1.427	-8.908	61.084
	Totaal alle programma's	73.291	4.993	-3.405	6.538	-12.423	68.993

1. Afvalstoffenheffing (egalisereserve)

Het doel van deze reserve is het beschikbaar houden van niet bestede financiële middelen voor de egalisering van de tarieven afvalstoffenheffing in de komende jaren. De reserve is in het verleden vooral gevormd door meevallers in de uitgaven van de Gewestelijke Afvalstoffendienst.

In primaire begroting 2022 was voor de egalisatie van de tarieven € 359.000 geraamd. In de Eindejaarsrapportage is het voordeel van € 121.567 van de GAD 2021, vooruitlopend op de nalcaculatie, al teruggestort in de reserve. Uit de jaarstukken blijkt dat deze onttrekking alsnog € 203.000 hoger was dan noodzakelijk. Bij de behandeling van de jaarstukken 2022 zal een voorstel tot terugstorting van dit bedrag voorgelegd worden.

2. Beeldende kunst

Het doel van deze reserve was het hebben van extra financiële middelen voor de uitvoering van projecten beeldende kunst, indien het structurele budget van € 22.000 in de exploitatiebegroting niet toereikend zou zijn. Gebleken is dat het budget voor beeldende kunst structureel te laag is. Bij de voorjaarsnota 2022 is aan de raad voorgesteld het budget op te hogen met als compensatie het laten vrijvallen van deze reserve. Bij de voorjaarsnota is tevens besloten de reserve op te heffen.

3. Stedelijke ontwikkeling

Het doel van deze reserve is het beschikbaar hebben van middelen voor projecten in de stad. Naast de toevoegingen uit de algemene middelen kunnen ook incidentele opbrengsten, bijvoorbeeld meeropbrengsten uit vastgoed verkopen of anterieure overeenkomsten, aan deze reserve toegevoegd worden.

Conform de besluitvorming in kadernota 2019, de begroting 2020 en 2021 wordt in 2022 € 1.070.000 onttrokken ter dekking van de uitgaven voor de projectportfolio (€ 500.000), de omgevingswet (€ 380.000), de Groene loper spoorzone (€ 100.000) en de tijdelijke extra inzet op ecologie & landschap (€ 90.000). In 2022 is conform kadernota 2019 € 1.000.000 aan deze reserve toegevoegd vanuit de algemene middelen. Daarnaast zijn de netto-opbrengsten van de verkopen vastgoed toegevoegd. Geraamd was een bedrag van € 1.269.000; de gerealiseerde opbrengsten zijn € 129.000 lager namelijk € 1.140.000.

4. Mobiliteitsfonds

Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen voor het niet kunnen voldoen aan een bestaande parkeernorm toegevoegd. In 2022 zijn geen inkomsten hiervoor ontvangen. Deze reserve wordt ingezet voor het in brede zin accommoderen van de parkeersituatie en het vergroten van de bereikbaarheid van de gemeente Hilversum. Ter compensatie van de kapitaallasten van de investeringen voor parkeerverbeteringen in het Rode Dorp wordt gedurende 10 jaren (2021-2030) een bedrag van € 12.000 aan de reserve onttrokken.

5. Herplantfonds

Aan deze reserve worden de van derden verkregen middelen toegevoegd die ontvangen worden voor de afkoop van de herplant van bomen bij het verlenen van een kapvergunning. In 2022 waren de werkelijke ontvangsten € 18.000. Vanuit de reserve zal de gemeente nieuwe bomen planten als compensatie. In de raming was rekening gehouden met een onttrekking van € 140.000 voor het aanplanten van 36 bomen in de Bonnikestraat en omgeving (€ 108.000) en 19 bomen aan het Jac.P.Thijseplein (€ 32.000). Doordat het werk iets vertraagd is, zijn in 2022 minder bomen aangeplant en is de werkelijke onttrekking € 104.000. In 2023 zullen de resterende bomen alsnog aangeplant worden.

6. Regionaal mediacentrum

Het oorspronkelijke doel van deze reserve was om de subsidie-afbouw te dekken en hervormingen van de lokale omroep tot een regionaal mediacentrum mogelijk te maken. Naar aanleiding van motie 18-109 is een deel deze reserve aangewend voor een subsidieregeling innovatieve lokale journalistiek. Het restant van de reserve Regionaal Mediacentrum (RMC) is beschikbaar voor subsidie aan de Stichting Mediafonds Hilversum (raadsvoorstel Stichting Mediafonds Hilversum raadsvergadering 09-06-2022) in 2023 en 2024. In 2022 waren geen onttrekkingen geraamd.

7. Opvang Oekraïners

Het bestedingsdoel van deze reserve is dekking bieden voor de financiële effecten als gevolg van te treffen maatregelen voor de opvang van gevluchte Oekraïners. De gemeente ontvangt van het Rijk een specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïense ontheemden. In het geval dat deze specifieke uitkering niet kostendekkend zou blijken, zou voor het tekort een beroep op deze reserve kunnen worden gedaan. In 2022 is vanuit de Algemene reserve € 2,7 miljoen gestort in deze reserve. Daarnaast is een bedrag van € 93.000 toegevoegd vanwege in de septembercircularis van het Rijk ontvangen middelen voor dit doel.

8. Inzet HHT middelen

De resterende zgn. HHT (huishoudelijke hulp toelage) gelden zijn in een reserve gestort. Besloten is deze middelen in te zetten voor dekking van het regionaal arbeidsmarktbewerkingsplan 'Werken aan

Werk' en het uitvoeringsplan 'Focus op werk'. Daarvoor was in de primaire begroting 2022 een onttrekking van € 235.000 geraamd. Er resteert na onttrekking een klein bedrag van € 6.000 in de reserve. Bij de besluitvorming over de jaarstukken zal voorgesteld worden het restantbedrag te laten vrijvallen en deze reserve op te heffen.

9. Creatieve sector

De raad heeft op 26 juni 2013 het raadsvoorstel 'Nota Creatieve Sector Hilversum' vastgesteld. Deze nota bevatte niet alleen een doorontwikkeling (aanscherping van) het lopende activiteitenprogramma, maar tevens een gerichte intensivering. In verband met uitloop van de activiteiten is deze reserve nog niet opgeheven. De laatste activiteiten zouden oorspronkelijk in 2020 plaatsvinden, maar zijn vanwege de coronacrisis verschoven naar 2021. In de vergadering van 15 september heeft de raad besloten het restant van deze reserve ad € 160.000 in te zetten voor de haalbaarheidsstudie Mediaplein en de vervolgstappen. Hiervoor was in 2022 nog een bedrag van € 12.000 beschikbaar en aan de reserve onttrokken. Deze reserve wordt, conform het bij de voorjaarsnota 2022 genomen besluit, opgeheven.

10. TOZO

Het doel van deze reserve is middelen beschikbaar te houden voor de afrekening met de regiogemeenten en voor nog te maken TOZO-lasten (na 2020). De TOZO is per 1 oktober 2021 gestopt maar er zijn nog een drietal verschillende onderdelen waar de uitvoering mee bezig zal blijven de jaren: Debiteurenbeheer Tozo bedrijfskapitaal, Uitvoering beleid Misbruik & Oneigenlijk gebruik en Terugvorderen / debiteurenbeheer verstrekte Tozo uitkeringen levensonderhoud. Voor de komende jaren worden deze uitgaven gedekt vanuit de TOZO reserve. Voor 2022 is hiervoor een bedrag van € 550.000 uit de reserve geraamd en onttrokken.

Bij het opstellen van de Eindejaarsrapportage is gebleken dat op basis van de huidige inzichten de reserve te hoog is en is voorgesteld het verwachte restant ad € 1.137.000 aan de reserve te onttrekken. Dit bedrag wordt deels (€ 644.000) uitgekeerd aan de regiogemeenten.

11. Decentrale loonruimte

Het doel van deze bestemmingsreserve is het voldoen aan de afspraken met het Lokaal Overleg dat de niet in enig jaar bestede middelen voor de decentrale arbeidsvoorwaarden worden gereserveerd voor toekomstige uitgaven op dit terrein. In de begroting is een structureel bedrag van 0,1 % van de loonsom (= € 38.000) opgenomen voor het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. Aanwending van dit budget voor concernbrede activiteiten vindt plaats in ruggespraak met het Lokaal Overleg.

12. Algemene reserve

Een algemene reserve is bedoeld als buffer (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers.

De totale toevoeging is € 3.902.000 en bestaat uit

- een bedrag van € 3.740.000 dat conform het besluit bij de jaarstukken 2021 (raad 6 juli 2022) wordt toegevoegd ten behoeve van de overhevelingen 2021 naar 2022;
- een bedrag van € 162.000 dat vanuit de septembercirculaire (zie RIB 2021-85) wordt toegevoegd ter compensatie van de storting in de reserve Corona herstelagenda (Voorjaarsnota; raad 13 juli 2022).

De totale onttrekking bedraagt € 9.647.000. Dit betreft dekking voor:

- het in 2021 ontstane nadeel na bestemming van het resultaat 2021 ad € 3.207.000 (raadsbesluit 6 juli 2022);
- de overhevelingen ad € 3.740.000 (jaarstukken 2021; raad 6 juli 2022);
- de reserve Opvang Oekraïners ad € 2,7 miljoen (raadsbesluit 11 mei 2022).

13. Covid-19

Doel van de reserve is om dekking te geven aan lokale uitgaven die veroorzaakt worden door de coronacrisis, waarvoor geen compensatie van de rijksoverheid beschikbaar is en essentiële en/of maatschappelijke dienstverlening betreffen voor de Hilversumse samenleving.

In deze reserve is € 2.351.000 gestort. Het betreft de via de algemene uitkering ontvangen middelen:

- € 1.086.000 resultaatsbestemming jaarstukken 2021 m.b.t. decembercirculaire 2021 middelen 2021 (raad 6 juli 2022);
- € 353.000 septembercirculaire 2021 middelen 2022 (besluit voorjaarsnota raad 13 juli 2022);
- € 127.000 decembercirculaire 2021 middelen 2022 (besluit voorjaarsnota raad 13 juli 2022);
- € 785.000 gedeelde inkomsten a.g.v. coronacrisis vooruitlopend op decembercirculaire (besluit Eindejaarsrapportage raad 7 december 2021).

In totaal is een bedrag van € 1.719.000 onttrokken. Daarbij gaat het om een bedrag van € 198.000, dat conform de resultaatsbestemming jaarstukken 2021 (raad 6 juli 2022) is onttrokken ter compensatie van de in 2021 verstrekte corona onkostenvergoeding van € 300 per medewerker. De resterende onttrekking ad € 1.521.000 betreft de compensatie van de volgende in 2022 gemaakte extra lasten in verband met de coronacrisis.

bedragen x € 1.000			
Omschrijving	Raming	realisatie	Verschil
Actieplan Jeugd (overhevelingen JS 2021)	313	283	-30
P&C stukken Regio Gooi en Vechtstreek	57	59	2
Minimabeleid doelgroepen TONK en TOZO	350	350	-
Organisatie gemeenteraadsverkiezingen	126	129	3
Beveiliging hal stadskantoor	20	19	-1
Inhuur klantcontactcentrum/burgerzaken	151	136	-15
Inhuur communicatie	50	15	-35
Digitale ondersteuning griffie	25	25	0
Zoom-licenties	27	39	12
Noodsteun culturele instellingen	55	54	-1
Personeel inkomensregelingen	288	288	-
Adviseur vergunning en handhaving	45	30	-15
Contactpersoon cluster horeca	20	-	-20
Openbare orde en veiligheid	30	-	-30
Toezicht en handhaving	40	39	-1
Opzetten en uitvoeren subsidieregeling CTB	50	7	-43
1e wijziging precarioverordening	57	48	-9
Totaal onttrekking geraamd	1.704	1.521	-183

De budgetten grotendeels zijn (90%) gebruikt. In de loop van 2022 is corona een steeds kleinere rol gaan spelen waardoor een aantal budgetten niet meer (volledig) benut is.

14. Corona herstelagenda

Het doel van de reserve Corona Herstelagenda is het dekken van de herstelmaatregelen na de coronacrisis die zijn opgenomen in de vastgestelde Corona Herstelagenda. In 2022 was een onttrekking van € 1.589.000 geraamd en is € 946.000 daadwerkelijk gerealiseerd. Hieronder volgt een specificatie per plan.

bedragen x € 1.000

Omschrijving Plan	Nr	Raming 2022	Realisatie 2022	Vershil 2022
Uitbreiden inloop/ontmoeting inwoners psychische kwetsbaarheid	A1	100	95	5
Begeleiding in de wijk versneld doorontwikkelen	A2	135	-	135
Beter zicht krijgen op zorgvraag en afgestemd aanbod	A3	90	90	-
Ontwikkelen Sociale kaart voor inwoners en professionals	A4	100	17	83
Uitvoering A21/160 Investeer in vrijwilligerswerk	A7	21	21	-0
Bewegen als interventie voor preventie	B1	75	45	30
(Door)ontwikkelen van suïcidepreventie en -nazorg	B2	55	8	47
Versnellen van en impuls geven aan de (regionale) Human Capital Agenda	D1	100	20	80
Versterken inzetbaarheid zzp'ers in de creatieve industrie	D5	25	25	-
Opstellen gebiedsagenda centrum'	E1	125	129	-4
Langdurig vergunnen tijdelijke situaties terrassen'	E2	63	45	17
Impuls aan digitalisering MKB via SPOT035	E3	100	33	67
Impuls levendige stad incl. herstel publieksvertrouwen en bereik	F1	150	417	183
Vergroten van culturele aanbod in de wijken	F2	200		
Stimuleren van transitie middels innovatie	F3	100		
Optimaliseren aansluiten culturele ruimtevrage vs leegstand centrum	F4	150		
Totaal		1.589	946	643

Met het voorstel over de eindevaluatie en afronding van de corona herstelagenda (raad 5 april 2023) is de raad geïnformeerd over de verloop van de plannen en de doorloop in 2023. Voor zes plannen is nog een uitvoeringsbudget 2023 nodig van in totaal € 490.000.

5.5 Staat van voorzieningen

- = onttrekking en + = toevoeging

bedragen x 1.000

Nr	Omschrijving voorziening	Saldo begin	Besluit JR2021	Mutaties exploitatie		Recht- streekse uitname	Saldo einde
				storting	vrijval		
1	Spaarvoorziening rioleringen		287	3.029	0	-3.316	0
2	Egalisatievoorziening rioleringen	1.318	-287	0	-156	0	875
3	Onderhoud parkeergarages	114		431	0	-119	425
4	Onderhoud begraafplaatsen	339		48	0	-195	192
5	Onderhoud culturele huisvesting	444		274	0	-41	677
6	Onderhoud sportaccommodaties	2.079		573	0	-187	2.464
7	Onderhoud sluizen, gemalen en recreatie	179		50	0	-42	187
8	Huurinkomsten NIKE	74		15	0	-30	60
	Totaal programma 1	4.546	0	4.420	-156	-3.931	4.880
9	Onderhoud gymlokale schoolgebouwen	642		358	0	-348	652
10	Onderhoud voorzieningen jeugd	242		171	0	-100	313
	Totaal programma 2	884	0	529	0	-448	965
11	Ziggo deal	547		0	0	-188	359
	Totaal programma 3	547	0	0	0	-188	359
12	Pensioenen wethouders	4.514		1.848	-993	-216	5.154
13	Verlofsparen			24	0	0	24
14	Onderhoud gemeentelijke huisvesting	1.107		451	0	-421	1.137
	Totaal programma 4	5.621	0	2.323	-993	-637	6.314
15	Onderhoud overige gebouwen	243		168	0	-84	326
16	Planexploitaties	345		2.548	0	0	2.893
	Totaal programma 5	588	0	2.716	0	-84	3.220
	Totaal alle programma's	12.184	0	9.989	-1.149	-5.288	15.737

1. Spaarvoorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om de lasten van de jaarlijkse investeringen in de riolering te kunnen dekken, zodat deze niet meer geactiveerd hoeven te worden (ideaalcomplex).

Bij de jaarstukken 2021 is het besluit genomen om € 287.000 uit de egalisatievoorziening riolering te onttrekken en deze toe te voegen aan deze spaarvoorziening. In het rekeningjaar zelf is een toevoeging geraamd van € 3,029 mln. Deze toevoegingen zijn weer aan de voorziening onttrokken om de gemaakte vervangingsinvesteringen voor riolering te dekken. Het ideaalcomplex is nog niet bereikt: een aantal investeringen uit 2022 staan nog op de balans om volgend jaar afgeboekt te worden.

2. Egalisatievoorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om de jaarlijkse resultaten van de exploitatie riolering te verrekenen. Bij jaarlijks te bepalen tarieven kunnen middelen uit deze voorziening vrij worden gemaakt, waarmee (gedeeltelijke) tariefsverhoging kan worden voorkomen.

Voor 2022 is de bijdrage uit de egalisatievoorziening hiervoor begroot op € 309.000. Dit bedrag is het resultaat van de lasten en baten rond riolering ermee rekening houdend dat de gemeente geen volledige kostendekkendheid kent. Uit de nacalculatie blijkt dat er in werkelijkheid slechts € 156.000 onttrokken hoeft te worden. Ten opzichte van de raming is sprake van een voordeel van € 153.000. Een van de oorzaken hiervan is de nieuwe systematiek van doorberekening van de directe personeelslasten aan de investeringen. Zie voor een uitgebreidere toelichting de paragraaf Lokale Heffingen.

3. Onderhoud parkeergarages

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst te kunnen voorzien in het adequaat onderhoud van de gemeentelijke parkeergarages en om de schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het vastgestelde MOP 2020-2029. Op basis van de actualisatie in de jaarstukken 2021 is in de raming voor 2022 rekening gehouden met een toevoeging van € 331.000. De herberekening bij deze jaarstukken heeft geleid tot een extra storting van € 100.000, die met name het gevolg is van de bovengemiddelde prijsstijgingen van onderhoud. In het verslagjaar zijn onttrekkingen geboekt tot een bedrag van € 119.000 voor het uitgevoerde onderhoud aan alle drie de parkeergarages. In de parkeergarage Gooische Brink zijn het meldsysteem en de golfplaten vervangen; ook is schilderwerk uitgevoerd. In de parkeergarage Leeuwenhoek zijn het parkeerafhandeling systeem, de schuifdeur en de armaturen vervangen. In de parkeergarage Gooiland is het ventilatiesysteem vervangen en zijn werkzaamheden aan het dak en het beveiligingssysteem uitgevoerd.

4. Onderhoud begraafplaatsen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de begraafplaatsen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Het uitgangspunt voor de toevoegingen en onttrekkingen is het vastgestelde MOP 2020-2029. Op basis van de actualisatie in de jaarstukken 2021 is in de raming rekening gehouden met een toevoeging van € 33.000. De herberekening naar aanleiding van deze jaarrekening heeft geleid tot een aanvullende storting van € 15.000.

In het verslagjaar zijn onttrekkingen geboekt tot een bedrag van € 195.000 voor het uitgevoerde onderhoud. Op de Zuiderbegraafplaats is het dak vervangen en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de grindtegels op de binnenplaats. Op de Noorderbegraafplaats zijn de dakranden hersteld.

5. Onderhoud culturele huisvesting

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen voor culturele huisvesting en het museum. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Zoals bij alle onderhoudsvoorziening is het meerjarige onderhoudsplan (MOP) de leidraad voor het technische- en bouwkundig onderhoud en wordt dit jaarlijks geactualiseerd. De toevoeging was in 2022 geraamd op € 262.000. Op basis van geactualiseerde prijsstijgingen en onderhoudsplanningen is € 12.000 extra gestort.

In het rekeningjaar is voor de uitvoering van onderhoud aan de panden een onttrekking gerealiseerd van € 41.000. Op de Noorderweg 96b zijn de verdelers vervangen. In het Museum is de cv ketel vervangen en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de lift en het dak.

6. Onderhoud sportaccommodaties

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de sporthallen en sportvelden te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Conform het voorstel over de MOP 2020-2029 en de jaarlijkse actualisatie zou € 457.000 aan de voorziening

toegevoegd worden. Bij de beoordeling ultimo 2022 bleek dat een extra storting van € 116.000 nodig was.

In het rekeningjaar is voor de uitvoering van onderhoud aan de panden een onttrekking gerealiseerd van € 187.000. In sporthal Dudok Arena zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de klimaattechniek en is schilderwerk uitgevoerd aan de tribune. In sporthal De Lieberg zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de cv ketel en de bliksembeveiliging. Op sportpark Anna's Hoeve is veld 3 gerenoveerd en voor sportpark Loosdrecht is de opstal en het onderhoud van veld 4a overgedragen.

7. Onderhoud sluizen, gemalen en openbare recreatie

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het meerjarige onderhoudsplan (MOP) is leidraad voor het technische- en bouwkundig onderhoud van de sluizen, gemalen en de gebouwen openbare recreatie. Conform het raadsvoorstel MOP 2020-2029 en de jaarlijkse actualisatie zou € 28.000 aan de voorziening toegevoegd worden. Bij de eindejaarsbeoordeling bleek een extra storting van € 22.000 nodig te zijn.

In het rekeningjaar is voor de uitvoering van onderhoud aan de gebouwen een onttrekking gerealiseerd van € 42.000. Bij de kinderboerderij/hertenkamp is de rieten kap geïnspecteerd en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan het toegangshek. Bij de sluis op de Vreelandseweg 76 zijn werkzaamheden uitgevoerd aan het toilet. Bij de gemalen Laapersveld en Van Riebeeckweg is het tegelwerk vervangen.

8. Inkomsten Nike

Het doel van deze voorziening is om de huurinkomsten, die verkregen zijn uit de onderverhuur van de atletiekbaan op het Arenapark te besteden conform de met Nike afgesproken voorwaarden. De toevoeging aan de voorziening betreft de verwachte inkomsten uit onderverhuur. In 2022 is een bedrag van € 15.248 in de voorziening gestort. Dit zijn de extra inkomsten uit 2021. In 2022 zijn als gevolg van de renovatie van de atletiekbaan geen extra inkomsten ontvangen. De onttrekking ad € 30.000 is ingezet voor de renovatie van de atletiekbaan Arenapark.

9. Onderhoud gymlokalen schoolgebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de gymnastieklokalen bij onderwijsgebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. De toevoeging aan de voorziening op basis van het MOP 2020-2029 en de jaarlijkse actualisatie bedraagt € 167.000. De beoordeling ultimo 2022 heeft geleid tot een extra storting van € 191.000. Uit een inspectie is gebleken dat er voor een vijftal gymlokalen extra onderhoud nodig is voor vervanging/vernieuwing van de daken in de komende jaren.

In 2022 is voor een bedrag van € 348.000 aan werkzaamheden uitgevoerd. Dit betreft schilderwerk en asbestsanering schoolgebouw Jan Blankenlaan, het vervangen van de rieten kap van de gymzaal Fabritiuschool en het vernieuwen van het (hoge) dak bij de gymzaal Buisweg 9.

10. Onderhoud voorzieningen jeugd

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud te kunnen plegen aan de gebouwen, die gebruikt worden voor buurt- en clubhuizen en kinderopvang. Daarmee vangen we schommelingen in de hoogte van de uitgaven op. Het meerjarige onderhoudsplan (MOP) is leidraad voor het technische- en bouwkundig onderhoud van de panden. Conform de actualisatie van het MOP 2020-2029 is in 2022 € 187.000 aan de voorziening toegevoegd. De beoordeling ultimo 2022 of op basis van geactualiseerde prijzen en planning de eindstand voldoende was, heeft geleid tot een lagere storting van € 16.000.

In het rekeningjaar is voor de uitvoering van onderhoud aan de panden een onttrekking gerealiseerd van € 100.000. In 2022 is onder meer het dak vervangen het kinderdagverblijf Dribbel en zijn de toiletten gerenoveerd in wijkcentrum de Zoutkeet.

11. Ziggo deal

De gemeente heeft met Ziggo op 27 januari 2016 een vierjarige samenwerkingsovereenkomst afgesloten waarmee een einde kwam aan de geschillen over de tariefharmonisatie. Op basis hiervan is afgesproken gezamenlijk te investeren in de verdere ontwikkeling en zichtbaarheid van Hilversum als mediastad. De looptijd van de samenwerking is formeel beëindigd, maar nog niet alle van Ziggo ontvangen middelen zijn besteed conform de afspraken. Dat maakt het noodzakelijk om deze te verlengen. Voor de besteding van de resterende middelen is een addendum opgesteld waarin de afspraken over de benutting van het resterend budget zijn vastgelegd.

In de vergadering van 15 september 2021 heeft de raad besloten een bedrag van € 188.000 uit de voorziening aan te wenden voor het LAB Gooise Brink (raadsvoorstel uitkomsten haalbaarheidsstudie en vervolgstappen Mediaplein). In 2022 zijn deze lasten uit de voorziening onttrokken.

12. Pensioenen wethouders

In 2012 zijn de maximale verplichtingen voor de pensioenlasten van de (oud-)wethouders becijferd en via een voorziening afgedekt. Een deel van de verplichting werd gedekt door een belegging bij ASR Levensverzekeringen (voorheen Loyalis), maar ASR levensverzekeringen N.V. heeft aangegeven met de verzekering te willen stoppen. Per 1 januari 2022 kan de gemeente daarom geen kapitaal meer opbouwen voor het pensioen van de wethouders bij de verzekeraar en is het bij ASR opgebouwde kapitaal uitgekeerd en in de voorziening gestort (€ 1,848 miljoen). Het jaarlijks aan de voorziening toe te voegen bedrag is geraamd op € 225.000, maar in werkelijkheid kon een bedrag van € 993.000 vrijvallen. Deze meevaller wordt veroorzaakt door de wettelijk verplichte rentevoet, die bij de berekening van de hoogte van deze voorziening verplicht is, dit jaar aanzienlijk hoger is dan voorgaand jaar. Het resultaat daarvan is dat het in de voorziening opgenomen bedrag aanzienlijk lager kan zijn.

Het aan de voorziening onttrokken bedrag van € 216.000 zijn uitgekeerde pensioenen aan voormalig wethouders.

13. Verlofsparen

Medewerkers van de gemeente Hilversum kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Bovenwettelijke vakantie-uren die worden gebruikt voor verlofsparen, verjaren niet. De wet verplicht de gemeente tot het instellen van een voorziening hiervoor. In 2022 is nog minimaal gebruik gemaakt van het verlofsparen; het gaat om een bedrag van € 24.000.

14. Onderhoud ambtenarenhuisvesting

Ter dekking van het jaarlijks groot cyclisch onderhoud is een onderhoudsvoorziening ingesteld voor de ambtelijke gebouwen, waarvan het raadhuis en het stads kantoor de belangrijkste zijn.

Toevoegingen en onttrekkingen zijn conform het MOP 2020-2029 en de jaarlijkse actualisatie bij de jaarstukken. Conform de gewijzigde begroting is in 2022 € 307.000 gestort in deze voorziening en is ultimo 2022 bij de beoordeling van de toereikendheid van de voorziening dit bedrag verhoogd met € 144.000.

In 2022 is € 421.000 ten laste van de voorziening verantwoord. In zowel het raadhuis, het stads kantoor, de kantoorvilla als de gemeentewerf zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd waaronder vervanging plavuizen burgerzaal, restauratie plafond tuinkamer, onderzoek kwaliteit betonvloeren (naar aanleiding van schade plafond tuinkamer), onderhoudswerkzaamheden dak stads kantoor en villa, schilderwerk villa en voorbereiding aansluiting van zonnepanelen gemeentewerf.

15. Onderhoud overige gebouwen

Het doel van deze voorziening is om in de toekomst adequaat onderhoud aan de overige gebouwen te kunnen plegen en om schommelingen in deze uitgaven op te vangen. Toevoegingen en onttrekkingen zijn conform het MOP 2020-2029 en de jaarlijkse actualisatie. Conform de gewijzigde begroting is in 2022 € 139.000 gestort in deze voorziening. Een extra storting van € 29.000 was nodig om ervoor te zorgen dat de eindstand van de voorziening ultimo 2029 van voldoende financiële omvang zou zijn.

In 2022 is € 84.000 ten laste van de voorziening verantwoord. Op de Badhuislaan 10b en Orchideestraat 8 is schilderwerk uitgevoerd. Bij de Noorderweg 96a is de verdeelkast vervangen.

16. Planexploitaties

Deze voorziening heeft als doel financiële dekking te bieden voor de verwachte saldi van grondexploitaties met een nadelig resultaat. De voorziening is een optelsom van de contante waarden van deze saldi. De actualisatie grondexploitaties 2023 laat zien dat het verlies voor de grondexploitatie Stationsplein hoger is geworden met als gevolg dat de voorziening hiervoor in 2022 moet worden aangevuld. Het huidige saldo betreft alleen de grondexploitatie Stationsplein.

5.6 Staat van overlopende passiva en activa, voortvloeiende uit rijk

In 5.1 Balans en 5.2.5 Toelichting op de afzonderlijke balansposten worden onder andere genoemd overlopende activa (nog te ontvangen bedragen) en overlopende passiva (vooruit ontvangen bedragen). In dit onderdeel 5.6 worden de van overheden (nog te) ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel gespecificeerd conform BBV artikel 52a naar herkomst (Europa, Rijk, overige Nederlandse overheidslichamen).

De specificatie van de overlopende activa met betrekking tot de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel (BBV artikel 40a en 52a) is als volgt:

- = onttrekking en + = toevoeging

bedragen x 1.000

Prog	Omschrijving bestedingsdoel	Saldo begin	toevoegingen	ontvangens	Saldo einde
	nvt				
	Totaal Europese overheidslichamen	-	-	-	-
01	Sanering railverkeerslawaaï	84	221	-24	281
03	Tozo	1.950	-	-1.950	-
02	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	23.040	-14.095	8.945
03	Gem. hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	-	219	-	219
	Totaal Rijk	2.034	23.480	-16.069	9.445
01	HOV	-70	1.867	-1.500	298
01	Stimulering verkeersmaatregelen 2020 - 2021	362	55	-	417
01	Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022 - 2023	-	171	-	171
	Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	292	2.093	-1.500	886
	Totaal Europese en Nederlandse overheidslichamen	2.326	25.573	-17.569	10.331

De specificatie van de overlopende passiva met betrekking tot de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (BBV artikel 49 en 52a) is als volgt:

- = onttrekking en + = toevoeging

bedragen x 1.000

Prog	Omschrijving bestedingsdoel	Saldo begin	ontvangen	vrijgevallen	Saldo einde
	nvt	-	-	-	-
	Totaal Europese overheidslichamen	-	-	-	-
01	Maatregel Beter Benutten	60	-	-	60
01	stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	281	-	-69	212
01	Woningbouwimpuls 2021 stationsomgeving	6.505	-	-	6.505
01	SIM Dudok Tribune (Arena 101)	6	3	-9	0
01	SDE Theater de Vorstin	-	1	-1	-
01	restauratiesubsidie Raadhuis	9	42	-51	-
01	SPUK zwembad de Lieberg	-	69	-69	-
01	Proeftuin met een aardgasvrije wijk	4.501	-	-49	4.452
01	Regeling reductie energiegebruik (RRE)	6	-	-	6
01	Regeling reductie energiegebruik woningen (RREW)	431	-	-400	31
01	SIM Laan 1940-1945 2 (Noorder)	3	3	-6	-
01	SIM Kolhornseweg 19 (Zuider)	5	5	-10	-
01	spuk Huisvesting kwetsbare groepen	182	-	-182	-
02	Ventilatie in scholen	32	626	-589	69
02	Bestr onderw achterstanden (OAB)	1.256	2.177	-2.392	1.041
02	R.M.C.	157	845	-841	162
02	Regionale aanpak VSV	30	297	-273	54
02	Volwassenen-educatie	383	398	-586	196
02	Extra financiële middelen RMC-functie	107	-	-50	56
02	Nationaal Programma Onderwijs	445	1.069	-576	937
02	preventieakkoord	-	56	-	56
02	SPUK GHNT inzet ervaringsdeskundigheid	62	-	-62	-
02	Verbeteren traumasensitiviteit	9	-	-9	-
03	Spot 035	237	-	-118	118
03	SPUK Aanpak Energiearmoede	-	1.873	-158	1.715
04	SDE Stads Kantoor	-	2	-2	-
04	SDE 1e Loswal	-	2	-2	-
01	SPUK impulsaanpak winkelgebieden	-	459	-101	357
01	SPUK Impuls Jongerencultuur	-	310	-	310
03	Onderwijsroute	-	78	-	78
03	Inburgering	-	593	-192	400
02	SPUK Onderwijshuisvesting Ontheemden	-	349	-166	183
01	SPUK sportakkoord	-	94	-	94
02	PL aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2	-	75	-56	19
	Totaal Rijk	14.707	9.426	-7.019	17.114

01	Toegankelijkheid bushaltes	405	112	-188	330
01	subsidie aanleg fietsstraat Schuttersweg	-	216	-200	16
01	Wateringrichtingsplan Huydecopersweg (overheid)	915	-	-	915
01	Hilversumse Meent aardgasvrij	8	-	-8	-
03	HRIB subsidie Geef ze de ruimte	49	-	-	49
	Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	1.378	328	-396	1.310
	Totaal Europese en Nederlandse overheidslichamen	16.084	9.754	-7.415	18.424

5.7 Gewaarborgde geldleningen

Doel van de lening (leningnummer) per instelling	Oorspronkelijk bedrag	Percentage van het leningbedrag waarvoor borg-stelling is verleend	Restant bedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	In de loop van het dienstjaar gewaarborgde geldleningen	Totaal bedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restant bedrag van de geldlening aan het eind van het dienstjaar
GARANTIE OP WONINGHYPOTHEKEN						
ABN Amro	onbekend	100%	43.504		18.146	25.358
ING	onbekend	100%	217.972		112.653	105.320
Rabobank	onbekend	100%	5.688		5.688	0
Westland Utrecht Bank	onbekend	100%	9.986		7.428	2.558
ABP	onbekend	100%	59.409		32.468	26.941
Aegon	onbekend	100%	1.635		1.635	0
Florius	onbekend	100%	20.853		8.711	12.142
SNS Bank	onbekend	100%	105.057		66.670	38.387
Houtvaart Hypotheken	onbekend	100%	2.441		2.441	0
1. TOTAAL GARANTIE OP WONINGHYPOTHEKEN			466.544		255.839	210.705
BORGSTELLINGEN RECHTSTREEKS						
Cultuur/SCW/Kov/mon						
St. Onr. Zaken Kinderopv. - bouw/inrichting kinderdagverblijf	408.402	100%	122.521		10.211	112.310
St. Podium Vorstin, Aanschaf activa van de gemeente 40.111629	649.393	100%	261.236		130.370	130.866
Sport						
Tennisver. Gooise Vallei - Clubaccommodatie	200.700	50%	16.620		14.160	2.460
Gooise zweefvliegclub - Betaling van rente en aflossing bij BNG	250.000	100%	141.667		8.333	133.334
Sport Investeringsfonds Hsum - Verbetering sportaccommodaties	270.000	100%	202.500		27.000	175.500

Sport Investeringsfonds Hsum - Verbetering sportaccomodaties	344.500	100%	281.500		36.000	245.500
Sport Investeringsfonds Hsum - Verbetering sportaccomodaties	375.000	100%	337.500		37.500	300.000
Sport Investeringsfonds Hsum - Verbetering sportaccomodaties	1.100.000	100%	1.100.000		110.000	990.000
HC & FC Victoria 1893/Stichting Houdt Steeds Tezamen	2.800.000	100%		2.800.000		2.800.000
Woningbouwverenigingen						
Dudok Wonen - GPNW211 zuiderheide	2.132.767	100%	231.785		231.785	0
Gezondheidszorg						
St. Tergooi - Realisatie Ziekenhuis Tergooi Hilversum 40.113486	10.000.000	100%	10.000.000			10.000.000
Gebiedsontwikkeling						
Gem Crailo B.V. 40.113372	5.000.000	45%	5.000.000			5.000.000
2. TOTAAL BORGSTELLINGEN RECHTSTREEKS	23.530.762		17.695.328	2.800.000	605.359	19.889.969

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage van het leningbedrag waarvoor borg-stelling is verleend	Restant bedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar	In de loop van het dienstjaar gewaarborgde geldleningen	Totaal bedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restant bedrag van de geldlening aan het eind van het dienstjaar
BORGSTELLINGEN VIA ACHTERVANG WSW						
nieuwbouw leningnr. 408334701 wsw 1677	1.815.000	50%	408.000		408.000	0
nieuwbouw leningnr. 4083948 wsw 2609	1.815.000	50%	379.000		93.000	286.000
nieuwbouw Ahrend-Libra len.nr. 4085411 wsw 5849	1.815.000	50%	472.000		94.000	378.000
Herfinanciering leningnr. 408576901 wsw 7734	1.361.000	50%	453.000		68.000	385.000
S.Stevinweg, Erfgooiersstr. Leningnr 408703802 wsw 14872	1.815.000	50%	1.358.000		46.000	1.312.000
St.Josephkerk leningnr. 408763802 wsw 19122	1.361.000	50%	1.041.000		33.000	1.008.000
renovatie cpl.20 leningnr. 408953902 wsw 27092	1.588.000	50%	593.000		73.000	520.000
nieuwbouw Ahrend-Libra leningnr. 409006702 wsw 27367	1.815.000	50%	304.000		99.000	205.000

herfin. Leningnr. 4091130 wsw 28113	4.538.000	50%	4.538.000			4.538.000
J.P.Thijseplein leningnr. 4089154801 wsw 28897	1.815.000	50%	1.510.000		49.000	1.461.000
proj.nr.43259 leningnr. 409185701 wsw 28964	1.815.000	50%	1.508.000		52.000	1.456.000
vervr. afl. rijkslen. Leningnr. 40101591 wsw 38122	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
Nieuwbouwprojecten leningnr. 40101592 wsw 38123	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
Nieuwbouwprojecten leningnr. 40101594 wsw 38124	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
leningnr 40101593 wsw 38125	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
Nieuwbouwprojecten leningnr. TR153109 wsw 38372	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
financiering flex 239.0 wsw 43007	20.000.000	50%	20.000.000		20.000.000	0
leningnr. 10028362 wsw 45848	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
lening 154306 wsw 46330	20.000.000	50%	16.000.000		667.000	15.333.000
lening 164414 wsw 47261	10.000.000	50%	8.667.000		334.000	8.333.000
lening 40.112637 wsw 48620	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
Lening 1-30632 wsw 49582	20.000.000	50%	19.333.333		666.667	18.666.667
NRV 13711 Obligo	5.619.000	50%	3.227.000	138.000		3.365.000
Lening 10031188 wsw 60178	2.569.000	50%	1.538.000			1.538.000
Lening 22117 wsw 60513	5.000.000	50%	2.994.000			2.994.000
Lening FR.1089 wsw 60601	20.000.000	50%		11.978.000		11.978.000
Totaal Dudok Wonen	229.741.000		189.323.333	12.116.000	22.682.667	178.756.667
zorgcomplex Ridderspoor leningnr 134110 wsw 45121	2.900.000	50%	2.900.000			2.900.000
NRV 664 Obligo	2.378.000	50%	15.000		2.000	13.000
Lening 10031193 wsw 60181	860.000	50%	5.000			5.000
Lening 40.115650 wsw 60882	25.100.000	50%		134.000		134.000
Lening 40.115875 wsw 61038	3.000.000	50%		16.000		16.000
lening 40.114906 wsw 60021	11.000.000	50%		59.000		59.000
lening 10031343 wsw 60328	851.000	50%		5.000		5.000
lening 40.115811 wsw 60981	5.000.000	50%		27.000		27.000
Lening 40.115810 wsw 60982	5.000.000	50%		27.000		27.000
		50%				0
Totaal Eemland wonen/stichting Omthuis	56.089.000		2.920.000	268.000	2.000	3.186.000
Herfin. Renovatieprojecten leningnr. 10025073 wsw 39197	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
herfin. en nieuwbouw leningnummer 40105393 wsw 42177	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000

herfin. en nieuwbouw leningnr 40106767 wsw 43578	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
leningnr. 10027709 wsw 44535	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening wsw 46132	8.000.000	50%	8.000.000			8.000.000
Lening 40.110515 wsw 46902	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.11158 wsw 47414	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.11157 wsw 47415	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 174447 wsw 47523	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.11823 wsw 47955	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.113348 wsw 49184	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.113349 wsw 49185	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.114745 wsw 50504	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
NRV 1356 Obligo	6.308.000	50%	2.278.000	28.000		2.306.000
Lening 40.115072 wsw 60049	7.500.000	50%	2.814.000		72.000	2.742.000
Lening 40.115073 wsw 60050	7.500.000	50%	2.814.000		72.000	2.742.000
Lening 10031277 wsw 60135	2.743.000	50%	1.029.000		26.000	1.003.000
Lening 2-31413 wsw 60540	10.000.000	50%	3.752.000		97.000	3.655.000
Lening wsw 60565 Aegon	30.000.000	50%		10.966.000		10.966.000
Lening 40.115649 wsw 60786	79.900.000	50%		29.207.000		29.207.000
Lening 40.115689 wsw 60826	5.000.000	50%		1.828.000		1.828.000
Lening wsw 60852	5.000.000	50%		1.828.000		1.828.000
Totaal Gooi en Omstreken	236.951.000		95.687.000	43.857.000	267.000	139.277.000
Verz.huis Boomberg leningnr 400100558 wsw 37131	1.400.000	50%	1.400.000			1.400.000
Lening 40.112240 wsw 48291	4.400.000	50%	4.400.000			4.400.000
NRV 3182 Obligo	11.057.000	50%	194.000	142.000		336.000
Lening 10031198 wsw 60186	3.713.000	50%	61.000	52.000		113.000
Lening FRL 581	10.000.000	50%		304.000		304.000
Lening 40.116154 wsw 61375	10.000.000	50%		304.000		304.000
Lening 40.116155 wsw 61376	10.000.000	50%		304.000		304.000
Totaal Habion	50.570.000		6.055.000	1.106.000	0	7.161.000
leningnr. 10028321 wsw 45752	20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000
leningnr. 163020001 wsw 45792	20.000.000	50%	20.000.000			20.000.000

leningnr. 65189 wsw 46112	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
leningnr. 65190 wsw 46113	10.000.000	50%	10.000.000			10.000.000
leningnr. 154333 wsw 46652	10.250.000	50%	10.250.000			10.250.000
leningnr. 40.11389 wsw 47653	11.600.000	50%	11.600.000			11.600.000
leningnr. 1-29607 wsw 47753	7.500.000	50%	7.500.000			7.500.000
Lening 40.112269 wsw 48320	5.000.000	50%	5.000.000			5.000.000
Lening 40.113258 wsw 49099	25.000.000	50%	25.000.000			25.000.000
Lening 40.113268 wsw 49103	26.500.000	50%	26.500.000			26.500.000
Lening 40.113273 wsw 49106	15.000.000	50%	15.000.000			15.000.000
Lening 1-30778 wsw 49965	17.000.000	50%	17.000.000			17.000.000
NRV 514 Obligo	66.257.000	50%	6.343.000	439.000		6.782.000
Lening 10031182 wsw 60166	19.384.000	50%	1.895.000	89.000		1.984.000
Lening 40.1185339 wsw 60568	30.000.000	50%		3.071.000		3.071.000
lening wsw 60570 Pensioenfonds ABP	10.000.000	50%		1.024.000		1.024.000
Lening 40.115529 wsw 60697	20.000.000	50%		2.047.000		2.047.000
Lening 40.115669 wsw 60813	26.000.000	50%		2.661.000		2.661.000
Lening 40.115725 wsw 60864	25.000.000	50%		2.559.000		2.559.000
Lening 40.115803 wsw 60969	16.000.000	50%		1.638.000		1.638.000
Lening 40.115804 wsw 60970	22.000.000	50%		2.252.000		2.252.000
Lening 40.115830 wsw 61007	17.000.000	50%		1.740.000		1.740.000
Lening 40.115831 wsw 61010	15.000.000	50%		1.535.000		1.535.000
lening wsw 61310 Pensioenfonds IBM Nederland	10.000.000	50%		1.024.000		1.024.000
Lening 40.116109 wsw 61323	16.000.000	50%		1.638.000		1.638.000
Lening 40.116110 wsw 61324	13.000.000	50%		1.331.000		1.331.000
Lening 40.116157 wsw 61378	20.000.000	50%		2.047.000		2.047.000
Lening 40.116156 wsw 61379	30.000.000	50%		3.071.000		3.071.000
leningnr. 1-40015 wsw 61387	34.000.000	50%		3.480.000		3.480.000
Totaal Stichting de Alliantie	567.491.000		186.088.000	31.646.000	0	217.734.000
"Leen ter Rouwelaarhuis" len.nr. 40102861 wsw 39259	4.076.000	50%	4.076.000			4.076.000
Leningnr. 10028176 wsw 45460	1.984.000	50%	1.521.000		66.000	1.455.000
NRV 4201 Obligo	47.782.000	50%	248.000		4.000	244.000
Lening 10031305 wsw 60385	13.848.000	50%	72.000		1.000	71.000
Lening 2-31452 wsw 60650	25.000.000	50%		127.000		127.000

Lening 2-31451 wsw 60659	25.000.000	50%		127.000		127.000
Lening 40.115563 wsw 60729	25.000.000	50%		127.000		127.000
Lening 1-31493 wsw 60734	25.000.000	50%		127.000		127.000
Lening 40.115865 wsw 61023	25.000.000	50%		127.000		127.000
Lening 40.108932 wsw 61218	5.000.000	50%		25.000		25.000
Lening 1-27889 wsw 61244	6.000.000	50%		31.000		31.000
Lening 1-31748 wsw 61353	25.000.000	50%		127.000		127.000
Lening 2-31749 wsw 61354	25.000.000	50%		127.000		127.000
Totaal Stichting Woonzorg Nederland	253.690.000		5.917.000	945.000	71.000	6.791.000
3. TOTAAL BORGSTELLINGEN VIA ACHTERVANG WSW	1.394.532.000		485.990.333	89.938.000	23.022.667	552.905.667
4 = 1 + 2 + 3 Totaal Borgstellingen/garanties	1.418.062.762		504.152.206	92.738.000	23.883.865	573.006.341

1. Garantie woninghypotheken

Gemeenten mogen garant staan voor woninghypotheken. Tot 1995 kon dit door middel van een gemeentegarantie. De gemeentegarantie was een garantie van een gemeente voor de hypotheekschuld van een woningeigenaar ten opzichte van een geldverstrekker, zoals een bank of verzekeringsmaatschappij. Burgers werden op deze wijze geholpen/gestimuleerd een eigen woning te kopen in plaats van te huren, hetgeen waar de gemeente ook profijt bij heeft. Met de invoering van de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) in 1995 is het stelsel van de gemeentegarantie komen te vervallen. Dit betekent dat de gemeente geen nieuwe garantstellingen meer af geeft op woninghypotheken.

2. Borgstellingen rechtstreeks

Het betreft borgstellingen op grond van besluitvorming door het college waarbij de raad in gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen m.b.t. de borgstelling kenbaar te maken.

3. Borgstellingen via Achtervang WSW

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) fungeert als waarborgmaatschappij voor woningcorporaties. WSW vertrekt borging op leningen aan deze corporaties. Dat betekent dat zij de betalingsverplichtingen (rente en aflossing) van de leningen overneemt als de corporatie daar zelf niet meer aan kan voldoen. Doordat WSW borg staat voor deze leningen kunnen woningcorporaties goedkoper leningen aantrekken. Op deze wijze wordt de sociale woningbouw en het onderhoud van deze gestimuleerd.

De zekerheidsstructuur op terugbetaling van de aan woningcorporaties verstrekte leningen bestaat uit drie lagen:

- 1) Het eigen vermogen van de corporaties
- 2) Het garantievermogen van het WSW
- 3) Het Rijk en de Gemeenten.

De gemeente Hilversum valt samen met andere Nederlandse gemeenten en het Rijk in categorie 3. Dat betekent dat de gemeente Hilversum pas in beeld komt op het moment dat de woningcorporatie zelf niet in staat is haar lening af te lossen en WSW ook niet in staat is de lening over te nemen. Als het waarborgfonds onder een bepaalde omvang daalt, moeten het rijk (50%), schadegemeenten (25%) en alle overige gemeenten (25%) het tekort aanvullen door het verstrekken van renteloze leningen aan het waarborgfonds, die worden terugbetaald zodra het vermogen van het waarborgfonds weer op peil is. Tot op heden presenteert WSW een positief financieel beeld, de kans dat aanspraak wordt gemaakt op de gemeentelijke middelen is daarom zeer gering.

5.8 EMU-saldo

	Emu Saldo	Begroting 2022	Realisatie 2022
1.	Exploitatie vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.605	12.707
2.	Mutatie (im) materiële vaste activa	22.496	919
3.	Mutatie voorzieningen	-105	1.003
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.842	-1.942
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-
	Berekend EMU-saldo	-17.154	14.733

Toelichting bij EMU saldo:

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMI-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,6% voor de rijksoverheid en 0,4% voor de decentrale overheden.

De EMU-systematiek werkt evenwel op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren.

Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomsten van het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU saldo. Bij een voordelig rekeningssaldo kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Het EMU-saldo van 2022 is positief. Dit betekent dat Hilversum in 2022 via reële transacties meer geld heeft ontvangen dan uitgegeven.

De referentiewaarde voor Hilversum is een tekort van € 9,7 miljoen.

De individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Aangezien het EMU-saldo van Hilversum onder de referentiewaarde blijft, is de bijdrage van Hilversum aan het landelijke EMU-saldo geen aandachtspunt.

6. Bijlagen

6.1 Overzicht van taakvelden per programma

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022			Gewijzigde begroting 2022			Realisatie 2022		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	1.840	-1.553	287	2.411	-1.618	793	2.280	-1.582	698
0.63 Parkeerbelasting	0	-4.575	-4.575	0	-4.585	-4.585	0	-4.952	-4.952
2.1 Verkeer en vervoer	17.991	-3.519	14.473	20.270	-3.996	16.275	17.756	-3.454	14.302
2.2 Parkeren	4.021	-1.321	2.699	4.285	-1.115	3.169	4.424	-1.201	3.222
2.4 Economische havens en waterwegen	395	-66	329	388	-66	322	359	-61	298
5.1 Sportbeleid en activering	1.051	-6	1.045	1.176	-6	1.170	1.170	-128	1.042
5.2 Sportaccommodaties	2.943	-989	1.955	3.221	-1.390	1.831	3.448	-1.584	1.864
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.837	-473	3.364	4.749	-476	4.273	4.621	-555	4.067
5.4 Musea	1.054	-335	719	1.053	-335	717	1.207	-358	849
5.5 Cultureel erfgoed	760	-45	715	878	-45	833	815	-68	747
5.6 Media	1.713	-1	1.712	1.932	-1	1.931	1.739	-4	1.735
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.602	-377	6.224	7.452	-377	7.074	7.136	-341	6.794
7.2 Riolering	6.136	-8.328	-2.192	6.308	-8.478	-2.170	6.567	-8.683	-2.116
7.3 Afval	10.042	-12.180	-2.138	10.136	-12.380	-2.244	10.107	-12.372	-2.266
7.4 Milieubeheer	3.086	-7	3.078	4.744	-893	3.851	3.792	-758	3.034
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	572	-513	59	619	-513	106	662	-473	190
8.1 Ruimtelijke ordening	3.840	-21	3.819	5.530	-396	5.133	4.063	-318	3.745
8.3 Wonen en bouwen	3.967	-3.224	743	4.622	-3.732	890	4.556	-3.298	1.258
Programma 1. Wonen en leven	69.850	-37.534	32.316	79.773	-40.403	39.371	74.701	-40.190	34.512

0.10 Mutaties reserves	0	0		2.793	0	2.793	2.793	0	2.793
4.2 Onderwijshuisvesting	8.823	-222	8.601	9.738	-825	8.913	9.904	-982	8.922
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	6.247	-3.845	2.402	7.727	-5.116	2.611	7.372	-4.723	2.650
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.838	-354	9.484	27.671	-16.301	11.371	23.819	-17.563	6.256
6.2 Toegang	552	-3	549	525	-3	522	473	-1	472
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3.502	-39	3.463	3.387	-34	3.353	3.020	-54	2.966
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	20.865	-576	20.290	21.056	-876	20.181	20.291	-1.038	19.253
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	19.166	-11	19.155	18.125	-11	18.114	18.807	-6	18.801
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	21.943	-1.002	20.941	18.320	-302	18.018	18.471	-293	18.178
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	4.123	-4	4.119	6.551	-4	6.547	6.398	0	6.397
7.1 Volksgezondheid	3.486	-81	3.404	3.756	-81	3.674	3.762	-90	3.671
Programma 2. Zorg	98.546	-6.136	92.410	119.650	-23.552	96.098	115.109	-24.750	90.360
0.10 Mutaties reserves	0	-235	-235	0	-1.934	-1.934	0	-1.934	-1.934
3.1 Economische ontwikkeling	2.518	-6	2.512	3.172	-68	3.104	3.227	-162	3.065
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	47	0	47	47	0	47	47	0	47
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	239	-540	-301	326	-618	-292	337	-645	-308
3.4 Economische promotie	709	-1	709	709	-1	709	690	-3	687
6.3 Inkomensregelingen	44.033	-33.007	11.026	53.024	-30.687	22.336	53.741	-31.016	22.725
6.4 Begeleide participatie	6.534	-1	6.534	6.617	-1	6.617	6.644	0	6.644
6.5 Arbeidsparticipatie	4.907	-19	4.888	5.596	-219	5.377	5.279	-397	4.882
Programma 3. Werken	58.988	-33.809	25.179	69.492	-33.528	35.964	69.964	-34.156	35.808
0.1 Bestuur	3.825	-2	3.823	5.747	-1.851	3.896	5.760	-2.857	2.903
0.10 Mutaties reserves	38	0	38	38	0	38	38	0	38
0.2 Burgerzaken	2.049	-1.148	901	2.615	-1.148	1.467	2.731	-1.500	1.230
0.4 Overhead	32.039	-394	31.645	36.589	-1.043	35.546	35.782	-1.564	34.218

1.1 Crisisbeheersing en brandweer	8.719	-14	8.706	8.361	-14	8.348	8.406	0	8.405
1.2 Openbare orde en veiligheid	4.279	-149	4.129	4.960	-498	4.462	4.498	-221	4.277
Programma 4. Bestuur	50.950	-1.707	49.242	58.310	-4.554	53.757	57.215	-6.143	51.073
0.10 Mutaties reserves	0	0		1.427	-9.733	-8.306	1.427	-8.908	-7.481
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.841	-2.157	-316	2.076	-2.648	-573	2.595	-2.981	-386
0.5 Treasury	-84	-340	-424	-485	-399	-884	-489	-401	-889
0.61 OZB woningen	759	-11.981	-11.222	1.246	-12.464	-11.218	1.375	-12.494	-11.119
0.62 OZB niet-woningen	571	-10.273	-9.702	571	-11.073	-10.502	705	-11.432	-10.727
0.64 Belastingen overig	1.215	-1.243	-28	1.215	-1.064	151	1.233	-1.191	42
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-177.411	-177.411	0	-197.466	-197.466	0	-202.067	-202.067
0.8 Overige baten en lasten	-887	0	-887	-369	-370	-739	374	-395	-21
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	600	0	600	495	0	495	660	0	660
8.2 Grond exploitatie (niet bedrijventerrein)	4.138	-5.111	-973	5.218	-5.412	-193	6.208	-4.564	1.645
Programma 5. Financiën en grondexploitaties	8.152	-208.514	-200.362	11.394	-240.628	-229.234	14.089	-244.433	-230.344
Resultaat van de rekening van baten en lasten	286.486	-287.701	-1.215	338.619	-342.664	-4.045	331.079	-349.671	-18.592

6.2 Toelichting weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze bijlage bevat een specificatie van de risico's die betrokken zijn bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Financieel Minimum	Financieel Maximum	Bruto Kans	Toelichting
R209	20,64%	Datalekken en informatieveiligheid (analoog en digitaal)	€ 80.000	€ 5.000.000	25%	Het succesvol weren van cyberaanvallen is afhankelijk van twee elementen: mens en techniek. De mens moet alert zijn op emails, linkjes, verzoeken en dergelijke die verdacht zijn om te voorkomen dat er een mogelijke aanval voet aan de grond krijgt. Het uitrollen van informatiecampaagnes hierover onder de medewerkers draagt bij aan het bewustzijn op dit onderwerp. De inrichting vanuit de techniek is erop gericht om een eventuele aanval direct te isoleren om de omvang en schade ervan tot een minimum te beperken. Omdat de technische inrichting met veel aandacht strak is ingericht, is de inschatting dat de kans op een dergelijke aanval erg klein is. De kans is echter wel altijd aanwezig, omdat ook cybercriminaliteit zich continue door ontwikkelt. Op het moment dat er sprake zou zijn van een succesvolle ransomware aanval, zouden er kosten moeten worden gemaakt om snel de schade te herstellen. In hoog tempo zouden de servers opnieuw moeten worden opgebouwd en data (voor zover mogelijk) hersteld. Daarvoor zou dan een specialistisch extern bureau voor moeten worden ingeschakeld. De minimum-maximum kwantificering van dit risico is gebaseerd op de directe kosten die bij dergelijke inhuur komen kijken. Door voortschrijdend inzicht is het minimumbedrag en de kans gestegen ten opzichte van het vorige risicoprofiel. Datalekken zijn een onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering en hebben in de regel een beperkte omvang. Er worden continu beheersmaatregelen geïmplementeerd op basis van en vooruitlopend op de ontwikkelingen in de cybercriminaliteit.
R100	14,50%	BUIG - Negatief saldo inkomsten-uitgaven bijstand	€ 0	€ 2.200.000	40%	In de jaren 2015 tot en met 2018 was het budget voor de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen

					<p>Gemeenten) ontoereikend en is gebruik gemaakt van de landelijke vangnetregeling. Voor de jaren vanaf 2019 zijn de lasten hoger dan het ontvangen BUIG budget, maar voldoen we niet aan de voorwaarden van de vangnetregeling. De landelijke vangnetregeling betreft een getrapte vergoeding, waarbij tekorten deels worden gecompenseerd door het Rijk. Door de landelijke vangnetregeling wordt het tekort voor Hilversum afhankelijk van de hoogte van het landelijke BUIG-budget (macrobudget). Voor Hilversum geldt dat het tekort BUIG door de vangnetregeling niet hoger zal zijn dan rond de €3 miljoen. In de meerjarenraming gaan we uit van een structureel tekort van € 0,8. Hieruit blijkt dat de gemeente Hilversum op begrotingsbasis ook voor de jaren 2023 en verder niet in aanmerking zal komen voor de vangnetregeling. In de begroting 2023 is het maximale risico ten aanzien van de BUIG € 2,2 miljoen (verschil tussen het begrote tekort en het gemaximaliseerde tekort). Om dit risico te beheersen wordt ingezet op het stimuleren van de uitstroom en het zoveel als mogelijk beperken van de instroom. We doen dit o.a. op basis van het nieuwe beleidsplan Focus op Werk en de regionale arbeidsmarktanalyses van het UWV. Op basis van de resultaten 2019 en begin 2020 waren we hierin succesvol. Als gevolg van de Covid-19 maatregelen is de instroom echter aanzienlijk gestegen. Dit heeft in 2022 geresulteerd in een nadeel. Daarnaast bestaat het risico dat het macrobudget in de toekomst voor ons nadelig wordt aangepast. Vooralsnog is het onduidelijk hoe het macrobudget zich voor de gemeente Hilversum meerjarig zal ontwikkelen. Het macrobudget beweegt voor Hilversum mee met de gemiddelde landelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat er budgettaire ruimte ontstaat zodra Hilversum het beter doet dan het landelijk gemiddelde. Als Hilversum het slechter doet dan het landelijk gemiddelde leidt dit tot een tekort. Dit laatste is het geval in 2022. Door de stijgende lasten en onzekere inkomsten bestaat het risico dat de begroting onvoldoende middelen biedt voor de uitvoering van de BUIG. Wij schatten in</p>
--	--	--	--	--	---

						dat dit risico de komende jaren aanwezig blijft en de kans van voordoen op 40%.
R206	10,87%	Ontwikkelingen in de Grex (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 5.000.000	20%	<p>Risico's die betrekking hebben op de ontwikkeling van (potentiële en bestaande) Grex-en zijn in dit geconsolideerde risico opgenomen. De risico's voor de grexen Anna's Hoeve Bouwplan en het Stationsgebied staan toegelicht in het MPG en worden financieel in dit geconsolideerde risico opgenomen ten behoeve van de berekening van het weerstandsvermogen. De financiële verwachtingen staan vermeld in de paragraaf Grondbeleid waarbij rekening is gehouden met de onderliggende risico's. Hieronder worden enkel risico's toegelicht die in de toekomst mogelijk onder een Grex kan komen te vallen en de GEM Crailo. Risicomanagement vormt een vast onderdeel van projectcontrol en de ontwikkelingen worden structureel gemonitord. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel (t.t.v. Jaarstukken 2021) zijn stappen gezet in de vertaling van de risico's vanuit projectcontrol naar het weerstandsvermogen. De kwantificering van dit risico is om die reden verhoogd in dit nieuwe risicoprofiel. Sloop voormalig UWV De vernieuwing van het Stationsplein is in gang gezet met de sloop (in 2018) van het voormalig UWV pand aan het Stationsplein 25. De sloopkosten zijn uitgekomen op € 843.000 en zijn in het investeringsprogramma opgenomen. Op deze wijze kan de gemeente Hilversum, als te zijner tijd een grondexploitatie (Grex) wordt geopend voor de ontwikkeling van de grond, het krediet bij de Grex betrekken. Hiervoor geldt dat binnen 5 jaar nadat de investering is geactiveerd, een Grex moet zijn geopend (uiterlijk in 2023). Komt het niet binnen 5 jaar tot een Grex, dan dient de investering volgens de regels van het BBV in één keer te worden afgeschreven. In het najaar van 2022 wordt het nieuwe voorstel bestemmingsplan Stationsgebied door de raad behandeld. De kans dat uiterlijk in 2023 een GREX geopend wordt, ligt daarom nog in de lijn der verwachting. Totdat het besluitvormingsproces voltooid is, blijft dit risico wel bestaan. GEM Crailo De</p>

						gemeente Hilversum heeft samen met de gemeenten Gooise Meren en Laren de gebiedsontwikkeling Crailo op zich genomen. De gemeenten hebben hiervoor een grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. De gemeente Hilversum staat voor 45% (€ 9 miljoen) borg voor de door GEM Crailo BV bij de BNG aangetrokken kredietfaciliteit, aangetrokken ter overbrugging van de zogenaamde "badkuipkosten". Bij ontwikkeling van een gebied gaan de kosten altijd voor de baat uit. Het risico op het aanspreken van de borgstelling door de BNG wordt als minimaal (1%) ingeschat.
R261	9,84%	Verhoging energielasten gemeente Hilversum	€ 300.000	€ 900.000	50%	De energiemarkt is momenteel erg beweeglijk en de energieprijzen zijn het afgelopen jaar explosief gestegen ten opzichte van 2021. Daarnaast heeft Hilversum, net als vele andere gemeenten, een nieuw gascontract af moeten sluiten vanwege het feit dat wij geen zaken meer mochten doen met aan Rusland gelieerde partijen. Het afsluiten van een nieuw contract heeft ook geleid tot hogere energietarieven. De tarieven zijn voor een langere periode vastgesteld. Met deze hogere tarieven is nog geen rekening gehouden in de begroting 2023 en verdere jaren. De minister van Energie heeft toegezegd dat gemeenten die zijn overgestapt van energieleverancier vanwege Russische sancties worden gecompenseerd. Op welke wijze deze compensatie plaatsvindt en de bijbehorende omvang van de compensatie is nog niet bekend.
R103	7,31%	Tegenvallende uitkering gemeentefonds (AU)	€ 0	€ 1.800.000	25%	De hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is afhankelijk van de Rijksuitgaven. Dit gaat op basis van het principe "samen de trap op en af", het 'accres' genaamd. Meer Rijksuitgaven betekent meer geld voor het gemeentefonds, minder Rijksuitgaven betekent minder geld voor het gemeentefonds. Het volume accres is t/m 2025 vastgezet en wijzigt niet meer behoudens eventuele prijscompensaties. Daarnaast zijn er nog algemene mutaties op basis van de wijzigingen van de Hilversumse aantallen van de verdeelmaatstaven, die de basis vormen van de verdeling van het gemeentefonds (aantallen inwoners, woonruimten, bijstandsontvangers, leerlingaantallen

						<p>etc.). Ook deze kunnen ertoe leiden dat Hilversum meer of minder geld uit het gemeentefonds ontvangt. Bijvoorbeeld: het inwonertal van Hilversum groeit. Dit heeft een gunstige uitwerking op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De Algemene uitkering bestaat voor een bedrag van ongeveer € 21,7 miljoen uit Integratie- en Decentralisatie uitkeringen. Het overige bedrag van € 180 miljoen is te beschouwen als het klassieke deel van de algemene uitkering. Een afwijking van 1% is € 1,8 miljoen. Op dit moment zijn er onzekerheden rondom de ontwikkeling van de algemene uitkering: - Ravijn 2026; In 2026 komt de opschalingskorting weer terug en wordt het accres verlaagd, de financiële ruimte in 2026 daalt daarmee sterk - Jeugdzorg; Alleen voor het jaar 2023 zijn extra middelen voor de Jeugdzorg toegekend. Onzekerheid blijft bestaan over de middelen na 2023 - Loon en Prijsontwikkeling; Niet alleen de reguliere exploitatie lasten stijgen, maar ook de investeringsprojecten worden duurder door de loon- en prijsontwikkelingen. Voor de jaren t/m 2026 zal er nog prijscompensatie worden verleend.</p>
R184	6,68%	Het niet halen van taakstellende bezuinigingen Welzijn en Zorg	€ 0	€ 2.000.000	20%	<p>In de afgelopen periode is invulling gegeven aan de diverse taakstellingen en zijn onderdelen afgeboekt. De taakstelling loopt in de meerjarige begroting op tot € 0,6 miljoen voor Jeugd en € 1,4 miljoen voor WMO. Inmiddels is zijn alle onderliggende maatregelen uitgewerkt. Zie voor de meest actuele uitwerkingen o.a. RIB 2022-49 "Voortgangsrapportage Naar een financieel gezond sociaal domein" Voorzichtigheidshalve wordt het totaal van de taakstellingen als maximumbedrag van dit risico aangehouden (€ 2 miljoen). Vooralsnog wordt de kans van optreden ingeschat op 20%. Afhankelijk van de invulling van de in te vullen taakstelling zou het kans percentage in een volgend risicoprofiel kunnen worden bijgesteld.</p>
R99	6,59%	Meer gebruik van voorzieningen WMO	€ 250.000	€ 750.000	40%	<p>De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de regelingen behorende bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. De rekeningcijfers kunnen als</p>

					<p>gevolg van diverse onzekerheden in positieve, maar ook in negatieve zin afwijken van de begroting. De belangrijkste onzekerheden hebben betrekking op de te verwachten normale instroom en/of uitstroom. Bij verder gelijke omstandigheden wordt op termijn een groeiend beroep op de individuele voorzieningen verwacht, omdat op basis van demografische ontwikkeling steeds meer ouderen te verwachten zijn en omdat ouderen steeds langer zelfstandig thuis zullen blijven wonen. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders houden de mogelijkheid van (jaarlijkse) prijsindexering open. Deze contractuele indexaties zijn vaak afhankelijk van landelijk bepaalde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde prijsindexering. • Stijging van de vraag door bijvoorbeeld de groei van het aantal inwoners of andere demografische ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren wordt verwacht dat het aantal inwoners zal stijgen. • Met de invoering van een gemaximaliseerde eigen bijdrage – onafhankelijk van het zorggebruik, inkomen en vermogen – via het zogeheten "abonnementstarief" heeft het Rijk het doel gehad stapeling van eigen bijdragen bij een huishouden te voorkomen. Als gevolg van deze (voor veel mensen) verlaging van de eigen bijdrage hebben zich vanaf 2019 meer mensen bij het Sociaal Plein gemeld, waardoor de afhandelings- en zorgkosten zijn gestegen. Na een eerste sterke stijging direct na invoering lijkt een stabiele lichte groei waarneembaar. Daardoor lijken de kosten WMO beter beheersbaar/voorspelbaar te worden. • Het uitvoeringsplan 'ontmoeten en ondersteuning in de wijken' en ook de "Agenda WMO-welzijn in de wijk 2019-2021" veronderstellen o.a. dat de vraag naar individuele (duurdere) zorg via het Sociaal Plein zal dalen doordat meer burgers gebruik zullen gaan maken van de uit te breiden algemene voorzieningen (basisvoorziening begeleiding). De kans bestaat dat deze verschuiving zich later of anders voordoet dan nu
--	--	--	--	--	--

						verondersteld. Maar zelfs als de verschuiving plaatsvindt, kan het zijn dat de Wmo-uitgaven blijven stijgen door de eerder genoemde autonome groei. Bovenstaande risico's zijn niet te splitsen in afzonderlijke componenten omdat het niet mogelijk is de gevolgen die zich gezamenlijk (kunnen) voordoen afzonderlijk te herkennen of inzichtelijk te maken.
R98	4,92%	Meer gebruik van voorziening Jeugdzorg	€ 0	€ 750.000	40%	De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de regelingen behorende bij de Jeugdwet. Deze regelingen hebben een open-einde-karakter. Rekeningcijfers kunnen als gevolg van diverse onzekerheden in positieve, maar ook in negatieve zin afwijken van de begrotingsramingen. Vooruitkijkend zien wij voor de komende jaren de volgende risico's: - Prijsontwikkelingen. Diverse contracten met zorgaanbieders houden de mogelijkheid van (jaarlijkse) prijsindexering open. Deze contractuele indexaties zijn vaak afhankelijk van landelijk bepaalde indices en kunnen afwijken van de in de begroting gehanteerde prijsindexering. - Stijging van de vraag door bijvoorbeeld de groei van het aantal inwoners of andere demografische ontwikkelingen. Ook voor de komende jaren wordt verwacht dat het aantal inwoners zal stijgen. - De toegang tot de jeugdzorg loopt niet alleen via het Sociaal Plein, maar ook via gemachtigde verwijzers zoals huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen, waardoor er minder grip is op de kosten van deze zorg. - De afgelopen periode is er veel te doen rondom de uitvoering van de jeugd wet. Wachtlijsten GGZ, regionale aanpak etc. Afhankelijk van de maatregelen die het rijk gaat voorschrijven kan dit gevolgen hebben voor de hoogte van de lasten. - De wettelijke grondslag van het woonplaatsbeginsel is met ingang van 1 januari 2022 gewijzigd. Dit zorgt ervoor dat het aantal jeugdigen waar Hilversum verantwoordelijk voor is per saldo met circa 25 stijgt. In de nota "Visie & Agenda Jeugdhulp 2019-2021" hebben wij aangegeven het belangrijk te vinden te investeren in jeugdhulp en dan vooral in de preventieve en voorliggende voorzieningen sfeer.

						Hierdoor beperken we hopelijk een verdere stijging van de uitgaven. Bovenstaande risico's zijn niet te splitsen in afzonderlijke componenten omdat het niet mogelijk is de gevolgen die zich gezamenlijk (kunnen) voordoen afzonderlijk te herkennen of inzichtelijk te maken.
R262	3,46%	Aanbestedingen publiekszaken (archief en parkeren)	€ 100.000	€ 200.000	70%	Jaarlijks wordt het meerjarige investeringsprogrammering geactualiseerd. Het in 2022 geactualiseerde investeringsprogramma maakt onderdeel uit van de programmabegroting 2023. In dit investeringsprogramma is een saldo opgenomen voor het aanbestedingstraject rondom het archief en het aanbestedingstraject parkeren. Het in het investeringsprogramma opgenomen saldo is, mede gezien de forse stijging van de marktprijzen, mogelijk niet toereikend. Voor deze aanbestedingen in 2022/2023 is het nog onzeker welke investering een SaaS-oplossing wordt en welke niet en tegen welke contractprijs. De lasten voor SaaS-oplossingen worden niet geactiveerd en dienen direct te worden betrokken in de lopende exploitatie. Afhankelijk van de marktprijzen en de aanbestedingskeuze kan dit leiden tot een bijstelling van de meerjarenbegroting. Bij de voorjaarsnota 2023 vindt een verdere uitwerking plaats.
R243	3,28%	Het niet halen van taakstellende bezuinigingen Onderwijs, Werk en participatie	€ 0	€ 500.000	40%	In de meerjarenraming 2023 is een structurele taakstelling opgenomen die oploopt tot € 0,9 miljoen: - Minima: € 0,1 miljoen - Onderwijs: € 0,3 miljoen - Bewindsvoering: € 0,5 miljoen Van deze taakstelling zijn minima en onderwijs reeds uitgewerkt en voor de jaren 2020 en 2021 gerealiseerd. Derhalve resteert de taakstelling inzake bewindsvoering. Ten grondslag van deze taakstelling ligt de veronderstelling dat het verbeterde beleid schuldhelpverlening de lasten bewindsvoering naar beneden brengt. Uit nieuwe inzichten blijken deze uitgaven echter minder variabel. De taakstelling loopt op naar € 0,5 miljoen in 2024. Tot en met 2022 is het mogelijk gebleken de taakstelling op te vangen binnen de bestaande minimabudgetten. Voorzichtigheidshalve wordt het totaal van de resterende taakstellingen als maximumbedrag van dit risico aangehouden (€ 0,5 miljoen).

						Vooralsnog wordt de kans van optreden ingeschat op 40%. Afhankelijk van de mate van realisatie zou het kans percentage in een volgend risicoprofiel kunnen worden bijgesteld.
R257	2,87%	Minder inkomsten lokale belastingen - uitstel betaaltermijnen en faillissementen	€ 200.000	€ 500.000	25%	Vanaf de start van de coronacrisis is voorzien dat economische schade bij burgers en bedrijven kan ontstaan door het wegvallen inkomsten. In 2022 is gebleken dat de gevolgen van de coronacrisis nog minimaal zijn deze binnen de bestaande begrote voorziening dubieuze debiteuren passen. De verwachting is echter dat het na-ijlende effect van de coronacrisis pas de komende jaren op de inkomsten van de gemeentelijke belastingen zal optreden. De gemeente monitort de ontwikkelingen wat betreft betalingsachterstanden van gemeentelijke belastingen zodat snel gesignaleerd kan worden wanneer het risico op begint te treden.
R218	2,34%	Projectenkalender informatiemanagement staat onder druk	€ 0	€ 350.000	50%	De druk op de projectenkalender in de informatiemanagement keten (I-keten) neemt toe. Projecten in deze I-keten zijn projecten met een groot ICT en/of proces component. De toenemende druk in combinatie met capaciteitsuitdagingen leidt tot uitstel van projecten. Het uitstel van projecten kan mede door de hoge inflatie en stijgende prijzen leiden tot aanvullende financiële lasten. Daarnaast zijn in de meerjarenbegroting, specifiek voor deze I-keten, taakstellende bezuinigingen opgenomen. Deze reeds opgenomen taakstellende bezuinigingen kunnen mogelijk niet in de gestelde termijn gehaald worden door bovengenoemde redenen.
R265	1,78%	Achterstallige huur Frans Halslaan 57A wordt mogelijk niet (volledig) ontvangen	€ 0	€ 430.000	25%	De Stichting Primair Onderwijs Hilversum (STIP) maakt al vele jaren gebruik van het schoolgebouw aan de Frans Halslaan 57A dat door de gemeente gehuurd wordt. Op basis van de leerlingenaantallen had STIP met ingang van schooljaar 2017/2018 geen recht meer op deze locatie. Om deze reden was de gemeente voornemens de onderhavige huurovereenkomst op te zeggen. In 2016 heeft de vorige bestuurder van STIP de gemeente uitdrukkelijk verzocht om deze locatie aan te houden en deze blijven te gebruiken voor International Primary School (IPS) Hilversum. De huur die de

						gemeente aan de verhuurder betaalt, zou door STIP aan de gemeente worden vergoed. In eerste instantie zou STIP deze huurovereenkomst van de gemeente overnemen door middel van een in de plaats stelling. De verhuurder ging akkoord met deze in de plaats stelling. Dit zou hebben geleid tot een rechtstreekse huurrelatie met de eigenaar. In de zelfde periode zijn STIP en de gemeente een onderzoek gestart naar een alternatieve locatie voor de bestaande drie IPS-vestigingen. Dit leidde tot de verwachting dat de IPS op korte termijn elders zou worden gehuisvest. Daardoor is de gemeente huurder gebleven en zou STIP de huur aan de gemeente betalen. Over de periode van september 2017 tot en met maart 2022 zijn de leerlingenaantallen van STIP niet zodanig zijn gestegen dat een uitbreiding van de onderwijscapaciteit voor STIP noodzakelijk was. Daardoor heeft STIP ook geen recht op vergoeding van de kosten van het gebruik van de Frans Halslaan 57A. In de jaarstukken 2021 stond een post nog te ontvangen huur voor deze locatie van € 350.154. De voor 2022 begrote huur voor dit pand bedraagt € 80.000. De verhuurder heeft aangegeven de verhuur per 31/12/2022 te zullen beëindigen. De totale omvang van dit risico komt daarmee uit op afgerond € 430.000. Ondanks dat dit de afgelopen jaren meerdere keren is besproken met het bestuur van STIP en de achterstallige huurbedragen vanaf 2017 in december 2021 aan STIP in rekening zijn gebracht, is het onzeker of deze posten daadwerkelijk van STIP zullen worden ontvangen. Begin dit jaar is deze situatie opnieuw besproken met het bestuur van STIP. De kans dat de achterstallige huur niet volledig zal worden voldaan wordt ingeschat op 25%.
R205	1,65%	Verbonden partijen (geconsolideerd risico)	€ 0	€ 500.000	30%	De gemeente Hilversum heeft verschillende betrekkingen met een diversiteit aan Verbonden Partijen. Als externe partij is het voor de gemeente moeilijk om invloed uit te oefenen op risico's van Verbonden Partijen. Er is bijvoorbeeld vaak sprake van een risico inzake het al dan niet toereikend zijn van de begroting van een Verbonden Partij met mogelijk meerkosten in de bijdrage van de gemeente tot gevolg. Door de

						risico's echter scherp te houden, blijven we op de hoogte van actuele ontwikkelingen en kunnen we tijdig en concreet het gesprek aangaan met de betreffende partij. De individuele risico's per verbonden partij worden gegroepeerd en als geheel beoordeeld in dit geconsolideerde risico. Ten opzichte van het vorige risicoprofiel (ten tijde van de jaarstukken 2022) zijn de tien onderliggende risico's nagenoeg gelijk gebleven. Ze hebben allemaal een kleine kans van optreden (1-25%). De kwantificering van dit geconsolideerde risico is daarom ook ongewijzigd ten opzichte van het vorige risicoprofiel."
R197	1,15%	Vertraging invoering Omgevingswet - extra inspanning met minder effectiviteit	€ 80.000	€ 200.000	25%	Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De verwachte invoeringsdatum is 1 januari 2023. De nieuwe Omgevingswet brengt de volgende risico's met zich mee: 1) Tijdige aansluiting op digitale stelsel. Dit risico is inmiddels klein. Voor de koppelingen DSO zijn contracten met softwareleveranciers aangegaan. 2) Onduidelijkheid verplichte overdracht taken omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek zoals bijv. milieu toezicht. Dit zou ertoe kunnen leiden dat medewerkers naar een andere organisatie gaan of andere werkzaamheden krijgen. Risico wordt klein ingeschat. 3) Extra inhuur medewerkers dan wel medewerkers met andere vaardigheden. Dit is een reëel risico. In de kwantificering is bij het maximumbedrag uitgegaan van 2 medewerkers à € 200.000 totaal. 4) Extra kosten i.v.m. opstellen omgevingsvisie Hilversum 2040. 5) Afhankelijk van de besluitvorming omtrent eventueel vergunningvrij bouwen, kan er sprake zijn van een lagere legesopbrengst. Het bedrag is nu nog niet te kwantificeren en zodoende niet in de kwantificering van dit risico opgenomen. Actualisatie na peildatum: na het opstellen van dit risicoprofiel is besloten € 50.000 hiervoor op te nemen in de begroting 2023. Dit dient als eerste dekking voor het mogelijk optreden van het risico. De kwantificering van dit risico is daardoor niet meer actueel. In het volgende risicoprofiel (bij de jaarstukken 2022) wordt het (rest)risico opnieuw

						beoordeeld en de kwantificering geactualiseerd.
R97	1,14%	Extra uitgaven t.b.v. het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs	€ 0	€ 275.000	25%	<p>Voor de sturing op de financiën en risico's van onderwijshuisvesting wordt gewerkt met een investeringsplafond en een algemeen investeringskrediet onderwijs. Deze systematiek biedt de mogelijkheid om voorzieningen in de onderwijshuisvesting boven dit investeringsplafond af te wijzen en risico's op te vangen met eerdere overschotten uit het algemeen investeringskrediet onderwijs. Daarmee zijn maatregelen genomen om binnen het investeringskrediet te blijven. In mei 2020 heeft de gemeenteraad het door gemeente en schoolbesturen opgesteld integraal huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs vastgesteld. Het IHP is opgesteld voor een periode van 16 jaar. In die periode kan van alles gebeuren, wat nu nog niet wordt voorzien. Onzekerheden zijn groei en krimp van scholen in het algemeen en specifiek de wetswijziging rond uren bewegingsonderwijs. Daarnaast zijn er risico's zoals bijvoorbeeld asbestsanering, complexe inpassing van nieuwe schoolgebouwen door gebrek aan ruimte (bijvoorbeeld door combineren school en woningen/kantoren), gewijzigd onderwijsbeleid, grondaankoop en extra tijdelijke huisvesting/gymvoorziening als gevolg van vertraging. Een ander risico zijn de groeiende ambities in het kader van duurzaamheid dat mogelijk een grotere investering vraagt. Daarnaast wordt onderzocht of de gemeentelijke bijdrage de exploitatielasten van de gymlocatie, van het basisonderwijs, dekt. Het grootste risico betreft de marktomstandigheden in de bouw. De afgelopen jaren is er sprake van een ongunstige markt voor opdrachtgevers. De effecten hiervan worden meegenomen in de raming van de projecten in het IHP. In het IHP staan per opgave verschillende oplossingsrichtingen beschreven. Financieel is gekozen voor de minimale variant, wat het totaal is van alle goedkoopste oplossingen per school. Dit zijn oplossingen op hoofdlijnen. Wanneer de uitvoering start, wordt onderzocht wat op dat moment de beste oplossing is</p>

						<p>waarbij de minimale variant i.i.g. het uitgangspunt is. Het kan voorkomen dat toch de duurste oplossing de best uitvoerbare oplossing is. Tegenover deze negatieve risico's bestaat een aantal zaken die kunnen leiden tot lagere rente en afschrijving. De lastigste te ramen is 'vertraging'. Immers, er zal dan later rente en afschrijving in de exploitatie worden opgenomen. Bovenstaande is vertaald naar een risicobedrag ter grootte van € 275.000 aan kapitaallasten, welke is berekend op basis van een kwart van het investeringsrisico tussen de duurste en de goedkoopste oplossingen. We schatten de kans in op 25%.</p>
R266	0,99%	Tijdelijke onderbreking van het primaire proces vanwege calamiteiten in de digitale of fysieke omgeving (< 1 werkdag de werkomgeving niet beschikbaar)	€ 0	€ 200.000	30%	<p>Kortdurende onderbreking van het primaire proces waarbij de digitale of fysieke omgeving niet beschikbaar is. Het is nodig om per proceseigenaar een businesscontinuïteitsplannen te maken voor het proces waarvoor de eigenaar eindverantwoordelijk is. Daarna is afstemming met de brede gemeentelijke organisatie gewenst. Daarnaast zijn de digitale vaardigheden van een deel van onze collega's ondermaats met als gevolg dat mensen onvoldoende bewust zijn van bijvoorbeeld phishingmailing. De impact van het risico is zeer situatie afhankelijk en laat zich moeilijk voorspellen.</p>

6.3 Verantwoordingsinformatie over de specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden)	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A13/01	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Aard controle R Indicator: A13/03	Aard controle R Indicator: A13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 77.728	Ja	€ 0	€ 77.728	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle R Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 11.347.800	€ 3.123.456	€ 0	€ 7.273.283	€ 101.110	€ 792.307
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 403.200	€ 23.041.156	€ 23.041.156	Nee	

FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
	Gemeenten		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			13	205	15	61	Ja	Ja
		Eindverantwoording (Ja/Nee)		Reeks 1	Reeks 1			
				Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)			
				Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09			
		Nee						
		Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
		Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten
		Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16
		€ 64.134	€ 78.869			€ 0	€ 0	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
		Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22
		€ 26.220	€ 66.120	€ 52.020	€ 211.548	€ 60.588	€ 60.588	
		Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal	
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
		Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen			
		Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 202.962		

BZK	C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 3 Gemeenten	Projectnaamnummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 05 verplicht	Toelichting afwijkingen in faseringen (indicatoren 02 en 04)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/05	Aard controle D2 Indicator: C9/06
			1 Specifieke uitkering Woningbouwimpuls - tweede tranche	Ja	0	Ja		€ 0
			2					
			20					
			Kopie projectnaam/ nummer	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C9/07	Aard controle D2 Indicator: C9/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C9/12
			1 Specifieke uitkering Woningbouwimpuls - tweede tranche	€ 0	Ja		0	Nee
			2					
			20					
BZK	C30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde Gemeenten	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
			Aard controle R Indicator: C30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C30/02	Aard controle D2 Indicator: C30/03	Aard controle D2 Indicator: C30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C30/06
			€ 48.754	€ 81.246	1	1	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C30/07					
			Nee					

BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: C31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	
			€ 0	€ 0	€ 0		Ja	
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06
			1 SUVIS21-00745383	€ 15.852	€ 158.523	Ja		Ja
			2 SUVIS21-00804020	€ 6.000	€ 60.000	Ja		Ja
			3 SUVIS21-00804095	€ 4.350	€ 43.500	Ja		Ja
			4 SUVIS21-01091603	€ 0	€ 54.494	Ja		Nee
			5 SUVIS21-2-02668952	€ 378.000	€ 378.000	Ja		Nee
			6 SUVIS21-2-02669630	€ 87.419	€ 87.419	Ja		Nee
			7 SUVIS21-2-02669635	€ 97.786	€ 97.786	Ja		Nee
			Kopie Beschikingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 SUVIS21-00745383	Ja				
			2 SUVIS21-00804020	Ja				
			3 SUVIS21-00804095	Ja				
			4 SUVIS21-01091603	N.v.t.				
			5 SUVIS21-2-02668952	N.v.t.				
			6 SUVIS21-2-02669630	N.v.t.				
			7 SUVIS21-2-02669635	N.v.t.				
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00450385	€ 400.962	€ 480.369	4.884	De handelingen die uitgevoerd moesten worden om een bon in te ruilen werden als complex ervaren. Corona heeft effect gehad op het aantal verstrekte adviezen.	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			Aard controle D1 Indicator: C43/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			3.601	Ja				

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			132	€ 36.423	€ 36.423	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
			132	€ 121.353	€ 121.353			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
			423	642	0	0	0	228

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
			€ 15.578	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 1.648.129	€ 713.967	€ 47.820	-€ 18.016	€ 1.256.209	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode Bedrag	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	
			1				€ 1.041.425	
			2					
			100					

OCW	D10	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
			Aard controle R Indicator: D10/01	Aard controle R Indicator: D10/02	Aard controle R Indicator: D10/03	Aard controle R Indicator: D10/04	Aard controle R Indicator: D10/05	Aard controle R Indicator: D10/06
			€ 782.815	€ 382.887	€ 1.165.702	€ 585.546	€ 195.704	€ 0
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D11/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03			
			€ 50.043	€ 50.043	Nee			
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03			
			€ 840.503	€ 157.237	Nee			
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05	
			€ 273.083	€ 0	€ 273.083	€ 30.902	Nee	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 576.329	€ 0	€ 0	€ 0	€ 445.225	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1					
			2					
			10					

OCW	D19	Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: D19/01 € 165.683	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/02 € 165.683	Aard controle n.v.t. Indicator: D19/03 Nee			
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Aard controle R Indicator: D21/02	Aard controle R Indicator: D21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05	
			1 nvt	€ 0	€ 0	Nee		
			2					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meewerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01	Aard controle R Indicator: E3/02	Aard controle R Indicator: E3/03	Aard controle R Indicator: E3/04	Aard controle R Indicator: E3/05	Aard controle R Indicator: E3/06
			1 BSV 2011057211	€ 0	€ 0	€ 0	€ 80.925	€ 0
			2 IenM/BSK-2014/122801	€ 118.085	€ 0	€ 0	€ 109.929	€ 118.085
			100 IenW/BSK-2021/54388	€ 112.005	€ 0	€ 0	€ 0	€ 112.005
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
			1 BSV 2011057211	€ 869.729	€ 0	€ 869.729	€ 80.925	Nee
			2 IenM/BSK-2014/122801	€ 1.256.408	€ 22.845	€ 1.256.408	€ 109.929	Nee
			100 IenW/BSK-2021/54388	€ 126.827	€ 0	€ 126.827	€ 0	Nee
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020- 2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 138.270	€ 1.077.464	€ 521.288	Ja		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1 120 Aanleg van een snelheidsremmende plateau voor een fietsoversteek, alleen bij een kruispunt aantal in st	Ja	18	Van de 20 afgeronde stuks in 2021 zijn er in 2022 18 aangepast.		
			2					
			50					

IenW	E27B	Brede doelluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01	Aard controle R Indicator: E27B/02	Aard controle R Indicator: E27B/03	Aard controle R Indicator: E27B/04	Aard controle R Indicator: E27B/05
			1 724043/732265	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2				
			100				
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10
			1 724043/732265	€ 243.160	€ 12.515	In 2017 al eindverantwoording ja aangegeven. Vaststellingsverzoek is op 19 juni 2019 ingediend, echter nog niet vastgesteld door de Provincie.	Ja
			2				
			100				
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04	
			€ 467.929	€ 467.929	€ 267.655	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08	
			1 337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weglaantal in Meters	Nee	485	E84/07. Aanleg fietsstraat in nog niet afgerond. Opgeleverde meters is naar rato van de bestedingen.	
			2			E84/03. Bijdrage provincie nog niet ontvangen. Eigen bijdrage als % van kosten obv projectraming (20,7%).	
			49				
			50				

EZK	F11	Regeling specifieke uitkering MKB Deals 1e tranche	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T). Inclusief uitvoering door derde (sisa tussen medeoverheden) vanaf verantwoordingsjaar SiSa 2021. Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) t.l.v. cumulatieve cofinanciering	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Bestedingen zijn verantwoord op basis van voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting
			Zelfstandig uitvoering (exclusief uitvoering door derde)		Dit betreft het deel dat naast de Rijksmiddelen is ingelegd volgens afspraak uit MKB-deal			Als bij 04 en 05 'Nee' is ingevuld, dan is toelichting verplicht
			Aard controle R Indicator: F11/01	Aard controle R Indicator: F11/02	Aard controle R Indicator: F11/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F11/04	Aard controle D2 Indicator: F11/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F11/06
			€ 118.430	€ 236.860	€ 113.529	Nee	Ja	Er zijn voorlopige beschikkingen afgegeven welke na eindverantwoording definitief vastgesteld worden.
EZK	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02	Aard controle R Indicator: F20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05	Aard controle R Indicator: F20/06
			1 SPUIW22-1-03145565	Specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden	€ 0		€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08	Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12
			1 SPUIW22-1-03145565	€ 0	0	0	Ja	0
			2					
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)	Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13	Aard controle D1 Indicator: F20/14	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Aard controle D2 Indicator: F20/16	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17	
			1 SPUIW22-1-03145565	Ja		Nee	Nee	
			2					
			3					
			4					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 29.544.461	€ 603.846	€ 1.261.559	€ 9.774	€ 161.723	€ 10.414
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 652.792	€ 15.284	€ 0	€ 903.094	€ 0	€ 35.599
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 56.919	€ 35.379	€ 88.009	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 21.036	€ 22.041	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 44.214	€ 0	€ 17.853	€ 230.514	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 44.214	€ 0	€ 17.853	€ 230.514	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	Ja		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 192.297	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04			
			€ 10.783	€ 0	Nee			
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 372.893	€ 479.104				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 investeringen/nieuwbouw	€ 329.936	€ 329.936	€ 0	€ 0	
			2 onroerende zaken onderhoud	€ 9.858	€ 9.858	€ 0	€ 0	
			3 roerende zaken-beheer en exploitatie	€ 99.748	€ 0	€ 99.748	€ 0	
			4 overig mengpercentages, derving overhead	€ 39.562	€ 0	€ 0	€ 39.562	

VWS	H7	Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Gemeenten	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Toelichting	
				Zelfstandige uitvoering	Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H7/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H7/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H7/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H7/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H7/05</i>	
			1 GHNT inzet ervaringsdeskundigheid bij huiselijk geweld 2020 - 2021 / 330798	€ 62.184	€ 128.804	Nee	SP/330798/2021 Verlenging projectperiode	
			2 GHNT Verbeteren van traumascreening en vergroten van traumasensitiviteit 2020 - 2021 / 330799	€ 8.986	€ 63.102	Nee	SP/330799/2021 Verlenging projectperiode	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	10 Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H7/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H7/07</i>				
			Ja	Ja				
			Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06</i>
			1 1033407	€ 212.856	€ 0	€ 112.856	€ 0	€ 212.856
			2 1042144	€ 94.291	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3					
			4					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>				
			1 1033407	Ja				
			2 1042144	Nee				
			3					
			4					

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01 € 0	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02 Ja	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03 Nee			
VWS	H22	Regeling specifieke uitkering regionaal projectleider aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2022 Gemeenten	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H22/01 € 55.852	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicator: H22/02 € 55.852	Gerealiseerde activiteit aanstellen regionaal projectleider voor het uitvoeren van activiteiten in het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' in het jaar 2022? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/03 Ja	Toelichting (Toelichting verplicht indien bij H22/03 "Nee" is ingevuld) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/04 Ja	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/05 Ja	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H22/06 Nee
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	Beschikingsnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01 1 SPUKIJZ21-22114	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02 -€ 69.226	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03 € 69.226	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04 € 69.226	Eindverantwoording Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05 Ja	
			Naam locatie Aard controle n.v.t. Indicator: H25/06 1 Zwembad de Lieberg 2 Zwembad de Lieberg 50	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? Aard controle R Indicator: H25/07 Nov + dec 2021 jan-22	Totale toezegging per locatie Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08 € 27.778 € 41.448	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie Aard controle R Indicator: H25/09 € 27.778 € 41.448	Besteding per locatie Aard controle R Indicator: H25/10 € 27.778 € 41.448	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11 € 27.778 € 41.448

7. Controleverklaring

8. In control verklaring

1. Inleiding

1.1. Hilversum in control

Sinds boekjaar 2018 is in de jaarrekening van de gemeente Hilversum een In Control Statement opgenomen. Deze verklaring komt voort uit de afspraak die tussen de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hilversum is gemaakt zoals vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Hilversum 2018 (ex artikel 212 GW). Er wordt door het college naar gestreefd dat Hilversum 'in control' is. Dit is het zodanig sturen en beheersen van de bedrijfsprocessen dat de doelstellingen worden gerealiseerd. Er is zicht en grip op de risico's en de processen worden rechtmatig, doelmatig en doeltreffend uitgevoerd, inclusief een getrouwe verantwoording.

1.2. Reikwijdte In Control Statement

Hilversum is, in het kader van dit in control statement, in control als de organisatie erin slaagt:

1. de administratieve organisatie/ interne beheersing dusdanig in te richten en te laten werken dat de uitvoering van de processen rechtmatig en getrouw worden uitgevoerd, en
2. een lerende organisatie te zijn: de in de lijn zelf of door de Interne Audit Functie geconstateerde fouten en verbeterpunten worden adequaat opgepakt en de voortgang wordt bewaakt.

De werkzaamheden t.b.v. dit in control statement betreffen dus niet beoordeling van de effectiviteit (doeltreffendheid) en efficiency (doelmatigheid) van de processen. Daartoe heeft het college van B&W een ander instrument (ex artikel 213a GW).

In het kader van Hilversum in control heeft de organisatie voor de belangrijkste (financiële) processen op systematische en risicogerichte wijze (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden uitgevoerd om de mate van in control per proces vast te kunnen stellen. In control betekent in dit geval niet foutloos of dat de administratieve organisatie op sommige punten geen verbetering behoeft. Het betekent dat Hilversum interne controles heeft uitgevoerd om die fouten of verbeterpunten zelf te constateren, op te pakken en de voortgang van de verbeteringen te bewaken. Door de risicogerichte aanpak zullen fouten nooit helemaal uitgesloten kunnen worden. Hierbij spelen ook kosten-batenafwegingen een rol. Denk aan de gestelde eisen m.b.t. vaststellen prestatielevering in het inkoopproces en de bestaanscontroles van gerealiseerde investeringen.

De goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de in control statement zijn dezelfde als welke de externe accountant hanteert voor de jaarrekeningcontrole. Deze zijn vastgelegd in de door de gemeenteraad vastgesteld controleprotocol. Dit houdt in dat een "schoon" In Control Statement wordt afgegeven als de geconstateerde fouten minder zijn dan 1% (€ 3,3 miljoen) van de werkelijke lasten en de onzekerheden minder dan 3% (€ 9,9 miljoen).

2. In Control Statement gemeente Hilversum - controlejaar 2022

2.1. Getrouwe en rechtmatige uitvoering van processen

Het college is van mening dat voor het merendeel sprake is van getrouwe en rechtmatige uitvoering van processen, hoewel er over 2022 een aantal fouten en/of onzekerheden zijn te melden. In hoofdstuk 4.2.6 wordt u uitgebreid geïnformeerd over de begrotingsrechtmatigheid.

De onrechtmatigheden aangetroffen in 2022 hebben voor € 0,6 miljoen (2021: € 0,5 miljoen) betrekking op de aanbestedingen/inkopen. Het totaal aan onrechtmatigheden valt daarmee ruimschoots binnen de materialiteitsgrens van 1% van de totale uitgaven van de gemeente, waardoor dit geen effect heeft op de strekking van het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Het college stelt vast dat de gemeente Hilversum jaarlijks nog altijd rechtmatigheidsfouten ten aanzien van niet juist Europees aanbestede leveringen en diensten kent. Rechtmatigheid van de aanbestedingen blijft een aandachtsgebied voor het college, waarbij de college inzet op een nog verdere verlaging van de rechtmatigheidsfouten. De huidige omvang van de fout wordt veroorzaakt door de nog doorlopende fout van in het verleden onjuist aanbestede diensten. Er is hierbij sprake van veelal een bewuste keuze om deze geconstateerde en doorlopende fout te accepteren omwille van het bekende spanningsveld tussen rechtmatigheid en doelmatigheid. Vanuit het oogpunt van rechtmatigheid moesten de afgelopen jaren in een korte periode diverse contracten (veelal ICT applicaties) opnieuw worden aanbesteed. Het college voert (Europese) aanbestedingen bij voorkeur uit op momenten die logisch samenhangen met de verdere ontwikkeling van de organisatie als geheel en de bedrijfsvoering in het bijzonder. Op deze wijze leveren aanbestedingen een strategische bijdrage aan de lange termijn continuïteit en stabiliteit van onze dienstverlening én voorkomen we kapitaalvernietiging en capaciteitsverspilling door migraties die louter zijn ingegeven door aflopende contracten.

2.2 Lerende organisatie

Binnen een lerende organisatie betekent in control zijn en/of komen niet alleen dat een organisatie systematisch interne controles uitvoert en dat de organisatie fouten en verbeterpunten zelf constateert, maar ook dat de organisatie de verbeteringen in gang zet en bewaakt. Het college is van mening dat op dit punt de gemeente in 2022 laat zien dat het in control is. Onder de noemer Hilversum in control maakt het werk van het op systematische en risicogerichte wijze uitvoeren van (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden op de belangrijkste financiële processen en IT-systemen. Over de hieruit logischerwijs volgende 'nieuwe verbeterpunten' is de gemeente transparant en pakt deze voortvarend op. Het college ziet toe op de voortgang van het in gang zetten van de verbeteringen door het management. Het management rapporteert over de voortgang daarvan. Een lerende organisatie is hiermee gecreëerd en Hilversum is daarmee naar de mening van het college in control.

3. Overige opmerkingen

3.1 Ketensamenwerking en/of organisaties op afstand

Het college merkt op dat Hilversum in de afgelopen jaren steeds meer afhankelijk is van andere organisaties en ketenpartners, omdat steeds meer gewerkt wordt via ketensamenwerking en/of met andere organisaties. Dit betekent ook dat de mate waarin Hilversum in control kan zijn, steeds vaker wordt bepaald door de mate waarin deze ketenpartners en andere organisaties hun zaken goed op orde hebben en hoe de (regie op de) samenwerking door Hilversum worden beheerst. Deze afhankelijkheid heeft steeds meer aandacht binnen de gemeente en zal dit ook blijven houden.

3.2 Afhankelijkheid van de interne audit functie

Het college merkt op dat voor het Hilversum in control-programma de organisatie nog steeds in belangrijke mate (te) afhankelijk is van de interne audit functie. Door control zoveel mogelijk in te bedden in het primaire proces, kan de internal audit functie de gewenste onafhankelijke en objectieve rol vervullen en zich meer richten op specifieke belangrijke thema's en risico's. Hiervoor zal door de interne audit functie samen met het directieteam een concreet plan van aanpak worden opgesteld, waarin ook de veranderingen met de komst van de rechtmatigheidsverklaring in 2023 een plek krijgen.

4. Afsluiting en vooruitblik 2023

In control zijn en/of komen betekent niet alleen dat een organisatie systematisch interne controles uitvoert en dat de organisatie fouten en verbeterpunten zelf constateert, maar ook dat de organisatie de verbeteringen in gang zet en bewaakt. Uit de (verbijzonderde) interne controle over controlejaar 2022 komt het beeld naar voren dat de organisatie bij bijna alle processen zichtbaar stappen heeft gezet ter verdere opvolging van de geconstateerde verbeterpunten, maar ook dat daarmee nog niet alle punten zijn opgepakt. Daarbij komt dat de we in een dynamische omgeving opereren die altijd weer nieuwe acties vereist. Verbeterpunten zullen door de organisatie blijven worden opgepakt. Hierbij zullen het college en het ambtelijk management voornamelijk prioriteit geven aan de rechtmatigheid van de (Europese) aanbestedingen, project control rondom de grote gebiedsontwikkelingen, processen rondom het sociaal domein en de inkomende en uitgaande subsidies.

Met ingang van 2023 legt het college als gevolg van een aanstaande wetswijziging verantwoording af aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid. De accountant geeft dan vanaf boekjaar 2023 geen oordeel meer over de rechtmatigheid in zijn controleverklaring. Deze wetswijziging heeft dus gevolgen voor de rollen en verantwoordelijkheden van college, gemeenteraad, accountant en ambtelijke organisatie. Allereerst is de afgelopen periode onderzocht in hoeverre we als gemeente al in staat zijn om zelf een oordeel te geven over de financiële rechtmatigheid van onze belangrijkste financiële processen. Hierbij is specifiek beoordeeld of onze (V)IC-functie zodanig is opgezet dat we over enig jaar een totaal conclusie kunnen trekken over de financiële rechtmatigheid en een vertaling naar de balans en staat van baten en lasten kunnen maken. Op basis van deze uitkomst is een plan van aanpak opgesteld om de (V)IC-functie verder door te ontwikkelen om een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven met ingang van het boekjaar 2023. Hiervoor zijn in het plan van aanpak verschillende acties geformuleerd die in 2023 verder opgepakt worden.

Er is daarnaast altijd sprake van risico's (bijvoorbeeld Covid-19 en nu recent de Oekraïne-crisis) die de realisatie van doelstellingen en het beheersen van de organisatie in de weg kunnen staan. De vraag hoe die risico's beoordeeld moeten worden is continu aan de orde. Steeds kunnen nieuwe feiten en inzichten aanleiding geven tot andere afwegingen. Dit geldt eveneens voor de vraag in welke mate de organisatie bereid en in staat is deze te aanvaarden en welke oplossingsrichtingen gezocht worden om ze tegen te gaan. Dit is een verantwoordelijkheid van het college.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Hilversum,

de gemeentesecretaris, de burgemeester